

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ «ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ»

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ Α.Ε. –
Αναπτυξιακή Α.Ε. Ο.Τ.Α.

Φον Καραγιάννη 1-3, 50100 Κοζάνη
Τηλ. 2461.024022 fax 2461.038628
e-mail : anko@anko.gr

ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΡΑΣΗΣ : 129/RP7

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ : Μάρτιος 2012

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
1.1. Γενικά	5
1.2. Μεθοδολογία σύνταξης	6
2. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	11
2.1. Γενικά	11
2.2. Κοινωνικο-οικονομική εξέλιξη της Περιφέρειας	12
2.3. Φυσικο-γεωγραφικά και περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά	14
2.3.1. Ποιοτικά στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος	14
2.3.2. Βιοποικιλότητα	15
3. Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ.....	17
3.1. Εισαγωγή	17
3.2. Η εξέλιξη του αγροτικού τομέα	18
3.3. Αποτίμηση αγροτικού τομέα	19
3.4. Κύρια χαρακτηριστικά του αγροτικού τομέα	19
3.5. Αριθμός, μέγεθος και διάρθρωση αγροτικών εκμεταλλεύσεων	23
3.6. Διάρθρωση ως προς την ιδιοκτησία	26
3.7. Ζωική παραγωγή	27
3.8. Αρδευόμενες εκτάσεις	31
4. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ.....	34
4.1. Γενικά	34
4.2. Προωθούμενα είδη στη Δυτ. Μακεδονία	35
4.3. Ανάλυση των κλάδων φυτικής παραγωγής (έκταση, πλεονεκτήματα, περιορισμοί)	36
4.3.1. Δημητριακά	36
4.3.2. Αραβόσιτος	37
4.3.3. Οπωρικά	37
4.3.4. Κτηνοτροφικά φυτά	38
4.3.5. Αμπελοκαλλιέργεια – Παραγωγή οίνου	38
4.3.6. Αρωματικά – φαρμακευτικά φυτά	39
4.3.7. Όσπρια	40
4.3.8. Μανιταροειδή	41
4.3.9. Κηπευτικά προϊόντα – Καλλιέργειες υπό κάλυψη	42

4.3.10. Ενεργειακά φυτά	43
4.4. Δασογεωργικά συστήματα χρήσης γης	44
4.5. Ανάλυση των κλάδων ζωικής παραγωγής.....	45
4.5.1. Αιγοπροβατοτροφία	45
4.5.2. Βοοτροφία	47
4.5.3. Βιολογική κτηνοτροφία	47
4.5.4. Μελισσοκομία.....	48
4.5.5. Εκτροφή γουνοφόρων ζώων – Παραγωγή γουνοδερμάτων	48
5. ΔΟΜΕΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΗ.....	50
5.1. Υπηρεσίες του Δημοσίου και του Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα.....	50
5.1.1. Περιφερειακές Υπηρεσίες.....	50
5.1.2. Υπηρεσίες σε επίπεδο Δήμων.....	53
5.1.3. ΟΠΕΚΕΠΕ	53
5.1.4. Αναπτυξιακή Εταιρεία	55
5.1.5. Γραφεία ΟΓΑ & ΕΛΓΑ.....	55
5.1.6. ΕΦΕΤ	56
5.1.7. Κέντρα «ΔΗΜΗΤΡΑ» (νυν «Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός – ΔΗΜΗΤΡΑ» σύμφωνα με την Κοινή Υπουργική Απόφαση Αριθμ. 188763/10-10-2011 / ΦΕΚ 2284/13-10-2011)	56
5.2. Αγροτικοί Συνεταιρισμοί – Συνεταιριστική δραστηριότητα	59
5.2.1. Πρωτοβάθμιοι Συνεταιρισμοί	59
5.2.2. Δευτεροβάθμιες Συνεταιριστικές Οργανώσεις	64
5.2.3. Δραστηριότητες των Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών	65
6. SWOT ANALYSIS ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 67	
7. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	70
7.1. Κεντρικός στόχος	70
7.2. Άξονες προτεραιότητας	70
8. ΕΙΔΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ.....	73
8.1. Συγκριτικά πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα ανά Ειδική Ζώνη.....	76
8.2. Ειδική περιγραφή της 9 ^{ης} ζώνης, ορεινή περιοχή Γρεβενών και περιοχή Γράμμου στο Ν. Καστοριάς	81
9. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ.....	84
9.1. Μεθοδολογία και μέσα.....	84
9.2. Αποτελέσματα διαβούλευσης	86
9.2.1. Ερωτηματολόγια.....	86
9.2.2. Λοιπές προτάσεις.....	87
9.2.3. Συναφής αρθρογραφία.....	87
9.3. Παρουσίαση των βασικών σημείων του ερωτηματολογίου ανά ειδική ζώνη.....	88

9.4. Αξιολόγηση των στοιχείων	104
9.4.1. Ως προς τα προϊόντα.....	104
9.4.2. Ως προς τις προτεινόμενες θεσμικές παρεμβάσεις	109
10. ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ.....	111
10.1. Γενικά.....	111
10.2. Πολιτικές και δράσεις για το καλάθι των προϊόντων	111
10.3. Προϊόντα που αποτελούν το καλάθι αγροτικών προϊόντων της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας	113
10.4. Τα σημαντικότερα προϊόντα ανά ειδική ζώνη.....	114
10.5. Προτεινόμενο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης της αγροτικής παραγωγής για την επίτευξη των στόχων για το καλάθι αγροτικών προϊόντων	115
11. ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.....	120
11.1. Γενικά.....	120
11.2. Κατ'αρχήν προτεινόμενα έργα ανά Περιφερειακή Ενότητα (Π.Ε.).....	122
12. ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ.....	133
12.1. Γενικά.....	133
12.2. Η Αγροδιατροφική Σύμπραξη της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας.....	133
12.3. Πρόσθετο δυνητικό αντικείμενο της Εταιρείας.....	137
12.4. Συνέργειες ή συνεργασίες της Αγροδιατροφικής Σύμπραξης Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας	143
12.5. Λοιπές δράσεις της Αγροδιατροφικής Σύμπραξης προς όφελος της παραγωγής στην Περιφέρεια, με έμφαση στην καινοτομία	146
13. ΔΟΜΗ – ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ.....	151
14. ΟΜΑΔΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΣΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.....	153
15. ΔΗΜΟΠΡΑΤΗΡΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ	157
16. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ (ΥΠ.Α.Α.Τ.).....	160
1. Όργανα του Συστήματος.....	161
2. Έργο της Συντονιστικής Επιτροπής.....	162
3. Ρόλος και αρμοδιότητες των μελών της Συντονιστικής Επιτροπής.....	162
4. Τρόπος επικοινωνίας των μελών της Συντονιστικής Επιτροπής	163
5. Προσδιορισμός σημείων ελέγχου	164
6. Μηχανισμός παρέμβασης.....	164
7. Πηγές άντλησης στοιχείων.....	164
8. Αποδέκτες της πληροφόρησης.....	165
9. Λοιπά ζητήματα και ενέργειες για τον αποτελεσματικό συντονισμό των αποφάσεων	165

17. ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΚΑΛΑΘΙΟΥ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΣΥΣΧΕΤΙΣΜΟΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ ΤΟΥ	166
18. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	171
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	174
Παράρτημα 1: Χάρτες	175
Παράρτημα 2 : Ερωτηματολόγιο καταγραφής αναπτυξιακών δυνατοτήτων της Δυτικής Μακεδονίας, προβλημάτων και προτεινόμενων έργων	176
Παράρτημα 3 : Έντυπο συνοπτικής παρουσίασης έργου ή μελέτης	182
Παράρτημα 4 : Συνοπτική περιγραφή των επτά βασικών σημείων που θα περιλαμβάνει το Επιχειρησιακό Σχέδιο για το καλάθι προϊόντων Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας	188
Παράρτημα 5 : Διατυπωθείσες προτάσεις, ανά Περιφερειακή Ενότητα, για τη στήριξη του αγροτικού τομέα	195
Παράρτημα 6 : Πίνακας Φορέων, ανά Περιφερειακή Ενότητα, που προσκλήθηκαν για συμμετοχή στη διαβούλευση	214
Παράρτημα 7 : Πίνακες καταγραφής ερωτηματολογίων ανά Περιφερειακή Ενότητα και επεξεργασία υλικού Διαβούλευσης	219

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Γενικά

Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων στο πλαίσιο της συνολικής προσπάθειας της χώρας για ενίσχυση του αγροτικού τομέα ζήτησε από κάθε Περιφέρεια να συντάξει ένα Επιχειρησιακό Σχέδιο με τίτλο **«καλάθι αγροτικών προϊόντων»**, με σκοπό την προώθηση των τοπικών και παραδοσιακών αγροτικών προϊόντων που αναδεικνύουν τη γαστρονομική φυσιογνωμία της κάθε Περιφέρειας, ώστε να συμβάλει στη στήριξη της απασχόλησης στον αγροτικό τομέα και στη βελτίωση της ποιότητας και της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών προϊόντων.

Το **«Καλάθι της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας»** αποτελεί, επί της ουσίας, ένα Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης, με βασικές επιδιώξεις:

1. τη βελτίωση του αγροτικού εισοδήματος
2. την αύξηση της παραγωγής σε όλα τα αγροτικά προϊόντα της Περιφέρειας, με έμφαση στη ζήτηση της αγοράς
3. τις υψηλότερες τιμές στον παραγωγό – είσπραξη υψηλότερου ποσοστού από την τελική τιμή στην αγορά
4. τη διατήρηση και ενίσχυση των τοπικών θέσεων εργασίας
5. τη διασύνδεση της κτηνοτροφικής δραστηριότητας με τη φυτική παραγωγή και την παραγωγή ζωοτροφών
6. το συνδυασμό της πρωτογενούς παραγωγής με τη μεταποίηση
7. την ενίσχυση των εξαγωγών και την κάλυψη των τοπικών διατροφικών αναγκών
8. τη βελτίωση και σταθεροποίηση της ποιότητας των αγροτικών προϊόντων
9. την προστασία του περιβάλλοντος και την αειφορική διαχείριση των φυσικών πόρων
10. την αξιοποίηση των γεωγραφικών και κλιματικών πλεονεκτημάτων της Δυτικής Μακεδονίας, προς όφελος των παραγωγών

Για την υλοποίηση του Επιχειρησιακού Σχεδίου απαραίτητη προϋπόθεση ήταν η δημόσια διαβούλευση με το σύνολο των φορέων, των συλλόγων και συνεταιρισμών του αγροτικού τομέα καθώς και των Δήμων της Δυτικής Μακεδονίας, ζητώντας τους, μέσα από ενεργή συμμετοχή, να καταθέσουν τις προτάσεις τους. Οι προτάσεις αυτές αξιολογήθηκαν από Ομάδα Εργασίας που συστήθηκε από την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας η οποία, στη συνέχεια, εισηγείται το τελικό Επιχειρησιακό Σχέδιο στο Περιφερειακό Συμβούλιο.

Στη συνέχεια, η απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου θα κατατεθεί στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ώστε να εγκριθεί και να προωθηθούν οι προτάσεις προς υλοποίηση.

1.2. Μεθοδολογία σύνταξης

Για την εκπόνηση του επιχειρησιακού σχεδίου ακολουθήθηκαν τα παρακάτω στάδια:

A/A	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΤΑΔΙΟΥ
1	ΣΥΝΤΑΞΗ ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ
2	ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΚΑΛΑΘΙΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ
3	ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΜΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ ΤΟΥ ΥΠΑΑΤ
4	ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΑΠΟΦΑΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟ "ΚΑΛΑΘΙ ΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ"
5	ΣΥΓΚΛΙΣΗ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΑΡΧΙΚΟ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟ
6	ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΑΠΟΨΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΚΟ
7	ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΦΑΚΕΛΟΥ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΓΙΑ ΣΥΜΒΑΤΟΠΟΙΗΣΗ
8	ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΝΚΟ ΤΗΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΠΟ ΤΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
9	ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΥΛΙΚΟΥ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΚΟ (Ενημερωτικό Υπόμνημα, Χρονοδιάγραμμα, Ερωτηματολόγιο, Έντυπο παρουσίασης έργου, Χαρτογραφικό υπόβαθρο, Πίνακες έργων υποδομής αγροτικής ανάπτυξης)
10	ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΙΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

Α/Α	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΤΑΔΙΟΥ
11	ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ (Συναντήσεις εργασίας σε κάθε Π.Ε., αποστολή ερωτηματολογίων σε ΟΤΑ, φορείς και Συνεταιρισμούς, ανάρτηση στο διαδίκτυο κ.λπ.)
12	ΣΥΛΛΟΓΗ, ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΥΛΙΚΟΥ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ
13	ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ
14	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΚΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
15	ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ
16	ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΣΕ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟ ΤΟΥ ΥΠΑΑΤ ΓΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟ ΚΑΙ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΑΠΟΨΕΩΝ ΕΠ' ΑΥΤΟΥ
17	ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΣΤΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΓΙΑ ΕΓΚΡΙΣΗ
18	ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΠΟ ΤΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
19	ΥΠΟΒΟΛΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ "ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ" ΣΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα βασικότερα στάδια εκπόνησης του Επιχειρησιακού Σχεδίου:

- α) Ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Υ.Π.Α.Α.Τ.) κ. Σκανδαλίδης Κ. επισκέφθηκε στις 6/5/2011 την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και συμμετείχε στην ειδική συνεδρίαση του Περιφερειακού Συμβουλίου Δυτικής Μακεδονίας. Στην παραπάνω συνεδρίαση για το υπόψη θέμα έδωσε τις κατευθύνσεις του Υπουργείου για την εκπόνηση του Επιχειρησιακού Σχεδίου.

Στο πλαίσιο της παραπάνω συνεδρίασης παρουσιάστηκε, από τον Περιφερειάρχη Δυτικής Μακεδονίας, το προκαταρκτικό σχέδιο για το **«καλάθι των προϊόντων της Δυτικής Μακεδονίας»** με αναφορά:

- στα βασικά χαρακτηριστικά του αγροτικού τομέα στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας
- στις ζώνες παραγωγής
- στο σχέδιο αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών
- στα δυνατά και αδύνατα σημεία της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας για την ανάπτυξη της υπαίθρου

- *στα προϊόντα που θα μπορούσαν να ενταχθούν στο καλάθι*
- *στην εφαρμογή πολιτικών για την αγροτική ανάπτυξη*
- *στις προτάσεις και στη στρατηγική για την αγροτική ανάπτυξη στην Δυτική Μακεδονία*
- *την περιφερειακή διάσταση των πολιτικών του ΥΠ.Α.Α.Τ*

β) Στις 25/8/2011 πραγματοποιήθηκε συνάντηση στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας με εκπρόσωπο του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κατά την οποία συζητήθηκαν τα βασικά σημεία στα οποία θα έπρεπε να επικεντρωθεί το Επιχειρησιακό Σχέδιο, λαμβάνοντας υπ' όψη τις προτεραιότητες αλλά και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του αγροτικού τομέα στην Περιφέρεια.

Στην παραπάνω συνάντηση αποφασίστηκε να επικεντρωθεί το Επιχειρησιακό Σχέδιο στα ακόλουθα επτά (7) σημεία:

1. *Διαμόρφωση του καλλιεργητικού πλάνου σε Περιφερειακό επίπεδο, σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας, Δημοτικό ή τοπικό.*
2. *Απαραίτητα δημόσια και ιδιωτικά έργα υποστήριξης των καλλιεργειών.*
3. *Συνεργασία και κοινή δράση των υπηρεσιών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας (σε κάποιες περιπτώσεις και των δήμων) για την υποστήριξη του αγρότη.*
4. *Σύσταση Αγροδιατροφικής Σύμπραξης.*
5. *Σύσταση δομής για την πιστοποίηση των προϊόντων της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας από την ίδια.*
6. *Διερεύνηση δημιουργίας δημοπρατηρίου αγροτικών προϊόντων σε συνεργασία με όμορες Περιφέρειες.*
7. *Σύσταση μιας έως δύο Ομάδων Παραγωγών ανά προϊόν σε επίπεδο Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας.*

γ) Το Περιφερειακό Συμβούλιο Δυτικής Μακεδονίας, στη συνεδρίασή του στις 12/9/2011, αποφάσισε τη συγκρότηση εννεαμελούς (9) Ομάδας Εργασίας του Επιχειρησιακού Σχεδίου «καλάθι προϊόντων Δυτικής Μακεδονίας», έργο της οποίας είναι ο ορισμός των κατευθύνσεων και των προτεραιοτήτων του.

Στην ομάδα συμμετέχουν:

- ο Αντιπεριφερειάρχης Αγροτικής Οικονομίας και Φυσικού Περιβάλλοντος Δυτικής Μακεδονίας, Πρόεδρος
- ο Πρόεδρος του ΓΕΩΤΕΕ, μέλος
- η Γενική Δ/ντρια Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής, μέλος
- οι τρεις (3) Δ/ντες Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων Γρεβενών, Φλώρινας και Καστοριάς, μέλη
- Υπάλληλος της Γενικής Δ/νσης Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής, μέλος
- Υπάλληλος της Γενικής Δ/νσης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, μέλος
- Εκπρόσωπος της ΑΝΚΟ, μέλος

δ) Στις 19/9/2011 πραγματοποιήθηκε συνάντηση της Ομάδας Εργασίας με σκοπό τον αρχικό συντονισμό για την εκπόνηση του Επιχειρησιακού Σχεδίου.

ε) Στις 22/9/2011 η ΑΝΚΟ απέστειλε στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, με σκοπό την ενημέρωση των μελών της Ομάδας Εργασίας, το «Υλικό Τεκμηρίωσης» για την εκπόνηση του Επιχειρησιακού Σχεδίου και την έναρξη της διαβούλευσης.

Συγκεκριμένα στάλθηκαν:

- Ενημερωτικό Υπόμνημα για το καλάθι των προϊόντων της Δ.Μακεδονίας
- Χρονοδιάγραμμα εκπόνησης των επόμενων σταδίων του επιχειρησιακού σχεδίου
- Ερωτηματολόγιο καταγραφής αναπτυξιακών δυνατοτήτων της Δυτικής Μακεδονίας, σε σχέση με την αγροτική ανάπτυξη, καταγραφής προβλημάτων και προτεινόμενων έργων.
- Έντυπο συνοπτικής παρουσίασης έργου – μελέτης
- Πίνακες έργων υποδομών αγροτικής ανάπτυξης ανά Περιφερειακή Ενότητα που είτε υλοποιούνται, είτε βρίσκονται σε φάση ένταξης είτε προτείνονται για ένταξη και θα συμβάλλουν στην αγροτική ανάπτυξη.

- *Χαρτογραφικό Υπόβαθρο και κείμενο παρουσίασης της μεθοδολογίας επιλογής των ειδικών ζωνών αναδιάρθρωσης καλλιεργειών και των ενδεικτικών προϊόντων ανά ζώνη*
- *Συνοπτική περιγραφή των επτά βασικών σημείων που θα περιλαμβάνει το καλάθι προϊόντων της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας*
- *Διαδικασία διαβούλευσης*

στ) Στις 3/10/11 πραγματοποιήθηκε συνάντηση της Ομάδας Εργασίας με την Ομάδα σύνταξης του Επιχειρησιακού Σχεδίου κατά την οποία συζητήθηκαν τα βασικά σημεία του, δόθηκαν κατευθύνσεις αναφορικά με τα αξιόλογα προϊόντα ανά ζώνη παρέμβασης και τα απαιτούμενα έργα υποδομής. Στην ίδια συνάντηση εγκρίθηκε και το Υλικό Τεκμηρίωσης ενώ αποφασίστηκε η έναρξη της Διαβούλευσης.

2. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

2.1. Γενικά

Η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας βρίσκεται στο βορειοδυτικό τμήμα της Ελλάδας και συνορεύει με την Αλβανία και την ΠΓΔΜ. Επίσης συνορεύει με τις Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας στα ανατολικά, Θεσσαλίας στα νότια και Ηπείρου στα δυτικά.

Η επί μέρους διοικητική διάρθρωση περιλαμβάνει τους Νομούς Γρεβενών, Καστοριάς, Κοζάνης και Φλώρινας με πρωτεύουσες αλλά και κύρια αστικά κέντρα τις ομώνυμες πόλεις. Το σύνολο των ΟΤΑ Α' βαθμού αποτελούν 12 Δήμοι. Η διοικητική έδρα της Περιφέρειας βρίσκεται στην πόλη της Κοζάνης.

Η Περιφέρεια έχει έκταση 9.461 Km² και καταλαμβάνει το 7,2% της συνολικής έκτασης της χώρας. Είναι περιοχή κατ' εξοχήν ορεινή, με το 82% του εδάφους της να καλύπτεται από ορεινές και ημιορεινές εκτάσεις. Η συνολική έκταση κατανέμεται κατά χρήση γης ως εξής : Δάση 33,4%, βοσκότοποι 39,1%, γεωργικές καλλιέργειες 23,3%, οικισμοί 0,8%, νερά 2,4%, λοιπές εκτάσεις 0,9%.

Ο πληθυσμός της ανέρχεται σε 282.120 κατοίκους (ΕΣΥΕ 2011) και αντιστοιχεί περίπου στο 2,6% του πληθυσμού της χώρας.

Η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας συνεισέφερε το 2008 με ποσοστό 2,2% στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (Α.Ε.Π.) της χώρας. Την ίδια χρονιά στην Περιφέρεια αναλογούσε το 13% των καλλιεργούμενων εκτάσεων της χώρας, το 14% της συνολικής καλλιέργειας σιτηρών και το 20% της καλλιέργειας μήλων (2^η Περιφέρεια παραγωγός μήλων στη χώρα), ενώ στην Περιφέρεια παράγεται συνολικά το 5,4% του συνολικού γεωργικού προϊόντος της χώρας. Η συνολική συμμετοχή του αγροτικού τομέα στο περιφερειακό προϊόν ανέρχεται στο 6,8%, της βιομηχανίας στο 38,5%, και των υπηρεσιών στο 54,6%.

Λόγω της εκτεταμένης εξόρυξης και καύσης λιγνίτη ανακύπτουν σοβαρά προβλήματα όπως υποβάθμιση εδαφών, οπτική ρύπανση λόγω μεταβολής του

ανάγλυφου, καταστροφή υδροφορέων, επιβάρυνση από την «ιπτάμενη τέφρα», κυρίως στον άξονα Κοζάνης – Πτολεμαΐδας – Αμυνταίου – Φλώρινας.

Η Δυτ. Μακεδονία έχει, τα τελευταία χρόνια, το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας στη χώρα (24,2%, Σεπτέμβριος 2011 ΕΣΥΕ, το αντίστοιχο ποσοστό το 2004 ήταν 16,6%).

Στον τομέα του τουρισμού η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας εκμεταλλεύεται ανεπαρκώς το φυσικό της πλούτο και την πολιτιστική της κληρονομιά. Είναι ο λιγότερο ελκυστικός τουριστικός προορισμός στο σύνολο της χώρας, ενώ καταγράφονται σ' αυτή μόλις 0,17 διανυκτερεύσεις αλλοδαπών ανά κάτοικο και κατατάσσεται, με μεγάλη διαφορά, στην τελευταία θέση στο σύνολο των 13 Περιφερειών της Χώρας στην ως άνω κατηγορία – δείκτη.

Τέλος, η ευρύτερη περιοχή βρίσκεται σε άμεση εξάρτηση από το μητροπολιτικό κέντρο της Θεσσαλονίκης αναφορικά με τις υπηρεσίες κυρίως της υγείας αλλά και δευτερευόντως της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και για το μεγαλύτερο μέρος των οικονομικών συναλλαγών.

2.2. Κοινωνικο-οικονομική εξέλιξη της Περιφέρειας

Η Δυτική Μακεδονία βρίσκεται στα βόρεια σύνορα της χώρας αποτελώντας ακριτική Περιφέρεια, με κριτήρια την απόστασή της από τα μητροπολιτικά κέντρα (Αθήνα και Θεσσαλονίκη), την προσβασιμότητά της από την Κεντρική Ελλάδα, μέσα από τις υφιστάμενες υποδομές, αλλά και την θέση της ως προς τον "παραδοσιακό" αναπτυξιακό άξονα της χώρας.

Είναι η μόνη Περιφέρεια της χώρας χωρίς διέξοδο προς τη θάλασσα. Γεωγραφικά χαρακτηρίζεται από έναν δυϊσμό ορεινών περιοχών και περικλειστων ομαλών εκτάσεων οι οποίες, πολλές φορές, μπορούν να χαρακτηριστούν και λοφώδεις, που επικοινωνούν μεταξύ τους μέσα από ορεινές διαβάσεις.

Τα παραπάνω χαρακτηριστικά διαμορφώνουν τρία γεωγραφικά υποσυστήματα:

- ✓ *ομαλές περιοχές μεταξύ των ορεινών όγκων,*
- ✓ *λοφώδεις περιοχές και*
- ✓ *καθαυτό μεγάλοι ορεινοί όγκοι.*

Χαρακτηριστικό στοιχείο του συστήματος αυτού αποτελεί η εξαιρετικά πλούσια πανίδα και χλωρίδα η οποία, από τους βιότοπους στις λίμνες και στις παραλίμνιες περιοχές μέχρι τα οικοσυστήματα στα ορεινά και τις κοιλάδες των ποταμών, παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Καθοριστικά στοιχεία για την ανάπτυξη της Περιφέρειας αποτελούν η δραστηριότητα της ενέργειας, η σταθεροποίηση και η αντιμετώπιση μακροχρόνια της δραστηριότητας της γούνας, η διαφοροποίηση του παραγωγικού προτύπου και ο εμπλουτισμός του με νέες δραστηριότητες.

Παρά τις προσπάθειες για υλοποίηση επενδύσεων που έχουν πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο των αναπτυξιακών νόμων και ορισμένες φορές ανεξάρτητα από αυτούς, η βασική παραγωγική δομή της Περιφέρειας, πέρα από συγκεκριμένες παραδοσιακές δραστηριότητες του πρωτογενή τομέα και κάποιες καινοτομικές σ' αυτόν, κυριαρχείται από τον κλάδο της γούνας και τη δραστηριότητα της ενέργειας. Η κυριαρχία των δύο αυτών κλάδων καθιστά την εξάρτηση της οικονομίας της από αυτούς ιδιαίτερα σημαντική, περιορίζει προσπάθειες ανάπτυξης άλλων δραστηριοτήτων και δημιουργεί στρεβλή εικόνα ως προς τις αναπτυξιακές δυνατότητες της Περιφέρειας, η οποία αφίσταται των πόρων και των δυνατοτήτων της.

Τόσο ο πρωτογενής όσο και ο δευτερογενής τομέας δεν έχουν καταφέρει να προσανατολιστούν σε ένα βιώσιμο αναπτυξιακό πρότυπο, παρά τις δυνατότητές τους.

Στον τομέα των υπηρεσιών οι αλλαγές είναι ιδιαίτερα δυναμικές. Εκτός από την ανάπτυξη του εμπορίου στις τοπικές αγορές, που αποτελεί άμεση συνέπεια της ροής χρημάτων στην Περιφέρεια, η ανάπτυξη των κοινωνικών υποδομών και των υποδομών εκπαίδευσης συνέβαλε ιδιαίτερα στη σημαντική βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων.

Παράλληλα, παρατηρείται κινητικότητα προς την κατεύθυνση τουριστικής ανάπτυξης, κυρίως του ορεινού τουρισμού αναψυχής, του οικολογικού και του χειμερινού τουρισμού στα χιονοδρομικά κέντρα της περιοχής. Οι λίμνες των Πρεσπών και της Καστοριάς, μαζί με την πόλη της Καστοριάς, αποτελούν αναδυόμενες περιοχές οικολογικού, εναλλακτικού και πολιτιστικού τουρισμού.

2.3. Φυσικο-γεωγραφικά και περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά

Η Δυτική Μακεδονία είναι κυρίως ορεινή και ημιορεινή. Η μορφολογία και το ανάγλυφο του εδάφους της χαρακτηρίζεται από έντονες διαφοροποιήσεις. Οι ορεινοί όγκοι της Πίνδου, του Βόρα, του Βερμίου, των Πιερίων, του Ασκίου, του Γράμμου, του Βούρινου και των άλλων βουνών της Περιφέρειας, συνιστούν ορεινές και ημιορεινές περιοχές με εναλλαγές λοφωδών εκτάσεων και οροπεδίων. Οι επίπεδες γεωργικές εκτάσεις υψηλής παραγωγικότητας είναι λίγες.

Σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα τα ποσοστά εδαφικής κάλυψης και κατά συνέπεια οι χρήσεις γης διαφοροποιούνται ελάχιστα με ορισμένες εξαιρέσεις, όπως το μεγάλο ποσοστό των δασών στο Ν. Γρεβενών που αγγίζει το 50%. Επίσης αξιοσημείωτο είναι το υψηλό ποσοστό των εκτάσεων με νερά στο Ν. Φλώρινας, εξαιτίας της ύπαρξης πολλών λιμνών.

Το κλίμα έχει τα χαρακτηριστικά του ηπειρωτικού με χαμηλές θερμοκρασίες την χειμερινή περίοδο και δροσερό το καλοκαίρι. Συχνά είναι τα φαινόμενα της χιονόπτωσης και των παγετών με συνέπεια να περιορίζεται το εύρος των γεωργικών δραστηριοτήτων.

Ειδικότερα:

2.3.1. Ποιοτικά στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος

Η Περιφέρεια διαθέτει πολλά και αξιόλογα οικοσυστήματα και τα ορεινά τμήματα φιλοξενούν σπάνια και ποικίλα είδη χλωρίδας και πανίδας καθόσον:

- *Δύο από τους δέκα εθνικούς δρυμούς της χώρας μας βρίσκονται στα όρια της Περιφέρειας (Πρέσπες, Βάλια – Κάλντα) ενώ*
- *Εννέα περιοχές έχουν ενταχθεί στο δίκτυο «Φύση 2000».*
- *Επτά περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους.*

Αναλυτικά οι περιοχές αυτές είναι οι εξής:

Εθνικοί Δρυμοί:

Εθνικός Δρυμός Πίνδου (Βάλια Κάλντα), Εθνικός Δρυμός Πρεσπών.

Περιοχές Natura 2000

Βασιλίτσα, Βίτσι, Βαρνούντας, Βούρινος (Κοιλάδα Μεσιανού Νερού), Γράμμος, Εθνικός Δρυμός Πίνδου (Ευρύτερη Περιοχή), Λίμνες Χειμαδίτιδα – Ζάζαρη, Λίμνες Βεγορίτιδα – Πετρών, Λίμνη Καστοριάς

Περιοχές Φυσικού Κάλους

Άνω Βόϊο, Αρρένες, Άσκιο, Βόρας, Επταχώρι, Κορομηλιά, Όρλιακας, Πιέρια.

Σημειώνεται ότι, τα τμήματα των ορεινών όγκων Βόρα και Πιερίων που αποτελούν περιοχές Natura 2000 δεν ευρίσκονται στα διοικητικά όρια της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και για το λόγο αυτό οι αντίστοιχες περιοχές κατατάσσονται αρχικά ως «Περιοχές Φυσικού Κάλους».

Η Δυτική Μακεδονία γεωγραφικά μπορεί να διαχωριστεί στο δυτικό, το κεντρικό και το ανατολικό τμήμα της, συμπεριλαμβάνοντας ορεινά συμπλέγματα που την χαρακτηρίζουν μορφολογικά. Στο δυτικό τμήμα συναντάται η οροσειρά της Πίνδου, το όρος Σμόλικας και το όρος Γράμμος, στο κεντρικό το όρος Βαρνούντας, το όρος Βίτσι, το όρος Άσκιο και το όρος Βούρινος και τέλος στο ανατολικό το όρος Βόρας, το όρος Βέρμιο, τα Πιέρια Όρη και τα Καμβούνια Όρη.

Καθένας από αυτούς τους τρεις γεωγραφικούς άξονες παρουσιάζει τις ιδιαιτερότητες και τα χαρακτηριστικά του γνωρίσματα, ευνοώντας διαφορετικές ή και συμπληρωματικές μορφές ανάπτυξης.

2.3.2. Βιοποικιλότητα

Στα τοπία που διαμόρφωσε η γεωργική δραστηριότητα (φυτοφράκτες ορίων ιδιοκτησίας, αμπελώνες, βοσκότοποι, καλλιέργεια διακένων στα δρυοδάση κλπ.) βιώνει το σύνολο σχεδόν της άγριας πανίδας και χλωρίδας. Οι επιπτώσεις της γεωργικής δραστηριότητας στη Δυτική Μακεδονία ως προς το περιβάλλον εμφανίζουν θετικές και αρνητικές πτυχές. Ως θετικές θεωρούνται η διατήρηση της φυσιογνωμίας της υπαίθρου και η συμβολή της στη διατήρηση του κοινωνικού ιστού που αποτρέπει την περαιτέρω πληθυσμιακή απογύμνωση των ορεινών και μειονεκτικών Περιφερειών της χώρας.

Προβλήματα στην διατήρηση της βιοποικιλότητας μπορούν να δημιουργήσουν η ερημοποίηση, οι πυρκαγιές, ο ευτροφισμός, η αυξημένη χρήση χημικών στον

αγροτικό χώρο, η υπερβόσκηση, η εγκατάλειψη της γεωργικής δραστηριότητας και οι κλιματικές μεταβολές.

Η Δυτική Μακεδονία λόγω της γεωγραφικής της θέσης και των έντονων εναλλαγών του ανάγλυφου, παρουσιάζει σημαντική γεωργική βιοποικιλότητα (τοπικές ποικιλίες) και κτηνοτροφική (φυλές αγροτικών ζώων).

Η ανάδειξη του εγκαταλελειμμένου γεωργικού και πολιτιστικού αποθέματος (μονοπάτια, καλύβια, λοιπές κατασκευές) θα πρέπει να προωθηθεί επίσης.

3. Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

3.1. Εισαγωγή

Ο αγροτικός τομέας, αν και κατέχει σημαντικό μερίδιο στην οικονομία και την απασχόληση της Περιφέρειας, ακολουθεί σταδιακά φθίνουσα πορεία. Παρόλα αυτά διατηρεί σημαντική θέση τόσο σαν τομέας οικονομικής δραστηριότητας, όσο και σαν παράγοντας κοινωνικής συνοχής, κυρίως στις ορεινές και απομακρυσμένες περιοχές. Συμμετέχει με ποσοστό 6,8% στη διαμόρφωση του Περιφερειακού Ακαθάριστου Προϊόντος (Α.Εγχ.Π.).

Σε επίπεδο νομών υπάρχει σημαντική διαφοροποίηση.

Πιο συγκεκριμένα, στο Νομό Φλώρινας η συμμετοχή στη διαμόρφωση του Α.Εγχ.Π. είναι 14%, στο Νομό Γρεβενών 10%, στο Νομό Καστοριάς 11% και στο Νομό Κοζάνης 4%.

Το περιβάλλον στο οποίο καλείται να λειτουργήσει ο αγροτικός τομέας χαρακτηρίζεται από τον διαρκώς εντεινόμενο ανταγωνισμό όπου, οι ενισχύσεις δίνουν έμφαση στον παραγωγό και όχι στο προϊόν καθώς και στην αειφόρο ανάπτυξη.

Σ' αυτό το περιβάλλον, που συστηματικά διαμορφώνεται τουλάχιστον κατά τις δύο τελευταίες δεκαετίες, η στροφή προς την ποιότητα αποτελεί ίσως τη μοναδική διέξοδο επιβίωσης του αγροτικού τομέα που στηρίζεται στις μικρομεσαίες οικογενειακές εκμεταλλεύσεις.

Η πορεία του τομέα αυτού στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας διαρθρώθηκε και επηρεάσθηκε από την κοινωνικοοικονομική εξέλιξη της περιοχής και κυρίως από την αξιοποίηση, τοπικά, των κοιτασμάτων λιγνίτη, από τη μεταναστευτική περίοδο 1965-1975 και την ανάπτυξη της γουνοποιίας και δεν ευνοήθηκε από την παράλληλη εκτέλεση των απαραίτητων έργων υποδομής.

Τα τελευταία χρόνια μόνον παρατηρείται σημαντική αλλαγή στην κατεύθυνση και στη διάρθρωση της παραγωγής.

Οι κυρίαρχοι αλλά προβληματικοί κλάδοι δίνουν τη θέση τους στην παραγωγή τοπικών ποιοτικών προϊόντων, ενώ παράλληλα εμφανίζονται και νέοι κλάδοι παραγωγής με προοπτική. Σ' αυτό βοηθούν και μία σειρά έργων υποδομής που έχουν εκτελεστεί ή βρίσκονται στη φάση υλοποίησης.

Η αξιοποίηση των νέων φραγμάτων, των αναδασμών και των επιφανειακών νερών, με τη σύγχρονη αναδιάρθρωση των οικογενειακών γεωργικών εκμεταλλεύσεων μπορούν να αυξήσουν την απασχόληση και παράλληλα το εισόδημα της περιοχής.

3.2. Η εξέλιξη του αγροτικού τομέα

Εκτός από το κλίμα και τη μορφολογία της Περιφέρειας σοβαρός περιοριστικός παράγοντας, που επηρεάζει τη διαδικασία ανάπτυξης του αγροτικού τομέα, είναι και η έλλειψη των απαραίτητων υποδομών ή/και επενδύσεων. Στον τομέα των υποδομών μεταφορών η κατάσταση στην Περιφέρεια μόνο την τελευταία δεκαετία άρχισε να βελτιώνεται, με την κατασκευή της Εγνατίας Οδού. Η σιδηροδρομική και η αεροπορική σύνδεση είναι ανεπαρκείς, με μικρή συμμετοχή στις μεταφορές αγαθών και ατόμων.

Η ύπαρξη χαμηλού ποσοστού αρδευόμενων εκτάσεων δείχνει έλλειψη επενδύσεων προς αυτή την κατεύθυνση, ενώ σημαντικό χαρακτηριστικό της αγροτικής ανάπτυξης στην Περιφέρεια είναι η σύνθεση της αγροτικής παραγωγής, όπου κυριαρχεί η καλλιέργεια των σιτηρών, η παραγωγή μήλων και φασολιών. Η Περιφέρεια παράγει, σύμφωνα με την ΕΣΥΕ (2007), το 32% των οσπρίων της χώρας, το 28,8% των μαλακών σιτηρών και το 19,2% της παραγωγής μήλων.

Η διάρθρωση της αγροτικής παραγωγής της Περιφέρειας και η σημαντική θέση της Περιφέρειας στην παραγωγή των τριών αυτών προϊόντων, οδηγεί σε χρήσιμα συμπεράσματα.

Όσον αφορά τα φασόλια και τα μήλα φαίνεται ότι, η ανάπτυξη των καλλιεργειών αυτών είναι φυσικό επακόλουθο του φυσικού συγκριτικού πλεονεκτήματος της Περιφέρειας για την παραγωγή τους, εξαιτίας των φυσικών συνθηκών και του εδάφους. Εξάλλου τα προϊόντα αυτά είναι και πιστοποιημένα ως Προϊόντα Γεωγραφικής Ένδειξης, που αποδεικνύει το δεσμό του προϊόντος με τη γεωγραφική περιοχή παραγωγής.

Όσον αφορά στην επέκταση της καλλιέργειας των μαλακών σιτηρών φαίνεται ότι, η επικράτησή τους που χαρακτηρίζεται από χαμηλής εντάσεως εργασία, οδήγησε στη μείωση του αριθμού και παράλληλα στη μεγέθυνση των εκμεταλλεύσεων.

Με βάση τα γεωργικά εισοδήματα που προσφέρουν οι διάφορες καλλιέργειες στην Περιφέρεια και στο σύνολο της χώρας, φαίνεται πως συγκεκριμένες καλλιέργειες είναι ιδιαίτερα αποδοτικές. Έτσι, καλλιέργειες όπως αυτές των φασολιών, ροδάκινων, πατάτας, μήλων και αμπελιού προσφέρουν σημαντικό γεωργικό εισόδημα αφού, συγκρινόμενο με το αντίστοιχο γεωργικό εισόδημα στο σύνολο της χώρας, υπερτερεί σημαντικά. Ωστόσο, τα γεωργικά εισοδήματα από τις καλλιέργειες αυτές μπορούν να αυξηθούν ακόμα περισσότερο. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί είτε εφόσον οι αποδόσεις παραγωγής προσεγγίσουν τις παραγωγικές δυνατότητες της περιοχής, είτε εφόσον οι δαπάνες παραγωγής μειωθούν καθώς ξεπερνούν σημαντικά τις αντίστοιχες στο σύνολο της χώρας.

3.3. Αποτίμηση αγροτικού τομέα

Αν και σε επίπεδο συμβολής στο περιφερειακό ΑΕΠ ο αγροτικός τομέας έχει μικρή συμμετοχή, δεν συμβαίνει το ίδιο ως προς την απασχόληση. Ο κλάδος της γεωργίας απασχολεί, σύμφωνα με την Απογραφή του 2008 από την ΕΣΥΕ, το 16,25% περίπου του απασχολούμενου πληθυσμού της Περιφέρειας. (Το αντίστοιχο ποσοστό το 2001 ήταν 19,1%). Με βάση το ποσοστό αυτό ως προς τον συνολικά απασχολούμενο πληθυσμό, οι κλάδοι της γεωργίας και κτηνοτροφίας καταλαμβάνουν την πρώτη θέση στην κατάταξη των κλάδων της περιφερειακής οικονομίας.

3.4. Κύρια χαρακτηριστικά του αγροτικού τομέα

Ο αγροτικός τομέας, αν και παίζει σημαντικό ρόλο στην οικονομία της Περιφέρειας και στην απασχόληση, ακολούθησε μια σταδιακά φθίνουσα πορεία, με τάση ανάκαμψης τα τελευταία χρόνια, τόσο ως προς την αύξηση της καλλιεργούμενης γεωργικής γης όσο και ως προς τη διάρθρωση και το μέγεθος των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

Παρουσιάζει όμως διαρθρωτικές στρεβλώσεις όπως :

- ✓ Έντονη κυριαρχία της φυτικής παραγωγής έναντι της ζωικής, αν και οι γεωμορφολογικές και κλιματολογικές συνθήκες ευνοούν περισσότερο την κτηνοτροφία.
- ✓ Χαμηλή παραγωγικότητα και χαμηλή προστιθέμενη αξία του γεωργικού προϊόντος.
- ✓ Καλλιέργειες χαμηλών απαιτήσεων σε εργασία (π.χ. τα σιτηρά) και υποαπασχόληση του αγροτικού ανθρώπινου δυναμικού.
- ✓ Έλλειψη επαρκών έργων υποδομής και δικτύων διακίνησης και εμπορίας των αγροτικών προϊόντων.
- ✓ Χαμηλό ποσοστό αρδευόμενων γεωργικών εκτάσεων (20% στην Περιφέρεια έναντι 33% περίπου στην επικράτεια).
- ✓ Μειωμένο ποσοστό αξιοποιούμενης ιδιόκτητης γεωργικής γης, σε σχέση με τη νοικιασμένη γεωργική γη.

Ως προς την διάρθρωση του τομέα, αξίζει να σημειωθούν το υψηλό ποσοστό αροτριάων καλλιεργειών, η σχετικά υψηλή συγκέντρωση της εθνικής παραγωγής βρώσιμων οσπρίων, σιτηρών και μήλων, ο συγκριτικά υψηλός βαθμός εκμηχάνισης και ο εξαιρετικά χαμηλός βαθμός οργάνωσης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων σε επιχειρηματική βάση.

Αξιοσημείωτο χαρακτηριστικό αποτελεί επίσης η ανάπτυξη της βιολογικής παραγωγής, με έμφαση στη ζωική παραγωγή και ιδιαίτερα στην Περιφερειακή Ενότητα των Γρεβενών.

Σύμφωνα με στοιχεία των τοπικών Υπηρεσιών Αγροτικής Ανάπτυξης, στη Δυτική Μακεδονία καλλιεργούνται 120.000 στρέμματα με βιολογικές μεθόδους. Τα μισά απ' αυτά βρίσκονται στα Γρεβενά και αφορούν κυρίως όσπρια και ζωοτροφές. Μ' αυτό τον τρόπο εξασφαλίζονται και οι απαιτούμενες ζωοτροφές για τις ανάγκες της βιολογικής κτηνοτροφίας.

Τα παραγόμενα βιολογικά προϊόντα διατίθενται κυρίως σε περιοχές εκτός της Δυτικής Μακεδονίας, ενώ μεγάλες ποσότητες εξάγονται σε τρίτες χώρες.

Η καλλιεργούμενη γεωργική γη καταλαμβάνει έκταση 2.610.000 στρέμματα, ενώ αρδευόμενα είναι μόνο τα 445.000 στρέμματα (~20%), όπως προαναφέρθηκε.

Το μεγαλύτερο μέρος αυτής αξιοποιείται με αροτραίες καλλιέργειες και από αυτές το 73% περίπου καταλαμβάνουν τα χειμερινά – ξηρικά σιτηρά, ενώ οι δυναμικοί κλάδοι της φυτικής παραγωγής καλύπτουν ποσοστό περίπου 17% της έκτασης (στοιχεία ΕΣΥΕ 2007).

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΚΛΑΔΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΑΝΑ ΔΗΜΟ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Α/Α	ΚΛΑΔΟΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΖΑΝΗΣ						ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΓΡΕΒΕΝΩΝ				ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ						ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΦΛΩΡΙΝΑΣ						ΣΥΝΟΛΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	
		ΒΟΙΟ	ΕΟΡΔΑΙΑ	ΚΟΖΑΝΗ	ΣΕΡΒΙΑ-ΒΕΛΒΕΝΤΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΟΤΗΤΑΣ		ΓΡΕΒΕΝΑ	ΔΕΣΚΑΤΗ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΟΤΗΤΑΣ		ΚΑΣΤΟΡΙΑ	ΝΕΣΤΟΡΙΟ	ΟΡΕΣΤΙΔΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΟΤΗΤΑΣ		ΑΜΥΝΤΑΙΟ	ΠΡΕΣΠΕΣ	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΟΤΗΤΑΣ					
						ΕΚΤΑΣΗ	ΠΟΣΟΣΤΟ			ΕΚΤΑΣΗ	ΠΟΣΟΣΤΟ				ΕΚΤΑΣΗ	ΠΟΣΟΣΤΟ				ΕΚΤΑΣΗ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΟΣΟΣΤΟ		
1	Σιτάρι μαλακό	99.738	35.324	27.000	21.400	183.462	19,15	134.800	31.130	165.930	36,21	53.750	15.100	37.530	106.380	34	10.050	1.100	30.520	41.670	8	497.442	22		
2	Κριθάρι	20.703	10.300	30.000	9.600	70.603	7,37	70.700	13.800	84.500	18,44	7.780	2.900	11.220	21.900	7	21.220	1.620	57.600	80.440	15	257.443	11		
3	Σιταρι σκληρο	21.629	97.850	205.170	53.350	377.999	39,46	8.920	3.080	12.000	2,62	25.920	7.540	7.520	40.980	13	27.640	370	19.550	47.560	9	478.539	21		
4	Σίκαλι- Βρώμη	485	4.900	3.200	6.450	15.035	1,57	2.100	1.500	3.600	0,79	8.950	530	4.500	13.980	4	12.500	2.200	54.000	68.700	13	101.315	4		
5	Βίκος	2.480	85	1.150	0	3.715	0,39	1.860	1.860	3.720	0,81	45	0	0	45	0	60	0	0	60	0	7.540	0		
6	Αραβόσιτος	6.123	47.460	11.500	9.700	74.783	7,81	7.460	10.110	17.570	3,83	10.960	80	360	11.400	4	49.500	1.530	50.150	101.180	18	204.933	9		
7	Φασόλια	900	320	160	170	1.550	0,16	990	240	1.230	0,27	5.930	390	2.600	8.920	2,86	1.490	13.500	290	15.280	2,78	26.980	1,18		
8	Φακές	1.835	100	200	40	2.175	0,23	770	1.150	1.920	0,42	450	120	0	570	0,18	6	0	0	6	0,00	4.671	0,21		
9	Ρεβίθια	360	0	4	90	454	0,05	3.600	1.703	5.303	1,16	93	0	0	93	0,03	0	0	0	0	0,00	5.850	0,26		
10	Καπνός	1.310	120	370	670	2.470	0,26	460	900	1.360	0,30	245	0	985	1.230	0,39	0	0	20	20	0,00	5.080	0,22		
11	Ζαχαρότευτλα	0	2.500	7.950	240	10.690	1,12	0	0	0	0,00	0	0	0	0	0,00	3.100	0	1.100	4.200	0,76	14.890	0,65		
12	Μηδικη	9.010	8.800	7.500	7.100	32.410	3,38	16.960	8.120	25.080	5,47	11.680	6.880	5.500	24.060	7,70	31.820	3.820	25.920	61.560	11,21	143.110	6,28		
13	Πατάτες	910	1.120	2.900	710	5.640	0,59	1.050	130	1.180	0,26	3.664	130	1.540	5.334	1,71	3.120	190	3.390	6.700	1,22	18.854	0,83		
14	Αμπελοι (για οίνο)	4.350	1.260	4.270	1.730	11.610	1,21	2.532	50	2.582	0,56	953	12	360	1.325	0,42	8.600	85	1.020	9.705	1,77	25.222	1,11		
15	Κηπευτικά	1.858	1.263	2.350	1.160	6.631	0,69	2.120	322	2.442	0,53	3.250	320	1.480	5.050	1,62	1.540	290	1.080	2.910	0,53	17.033	0,75		
16	Αχλαδιές	64	350	150	45	609	0,06	40	3	43	0,01	265	0	90	355	0,11	415	0	800	1.215	0,22	2.222	0,10		
17	Μηλιές	203	6.950	265	650	8.068	0,84	412	95	507	0,11	10.250	16	1.950	12.216	3,91	2.412	5	750	3.167	0,58	23.958	1,05		
18	Ροδακινιές	58	400	11	8.000	8.469	0,88	0	0	0	0,00	33	0	0	33	0,01	6.425	0	80	6.505	1,18	15.007	0,66		
19	Κερασιές	13	170	56	50	289	0,03	1.150	15	1.165	0,25	22	0	0	22	0,01	90	0	2	92	0,02	1.568	0,07		
20	Αμυγδαλιές	355	770	1.350	700	3.175	0,33	330	15	345	0,08	60	0	70	130	0,04	1.330	0	22	1.352	0,25	5.002	0,22		
21	Καρυδιές	1.360	1.540	945	390	4.235	0,44	2.680	490	3.170	0,69	890	54	540	1.484	0,48	910	105	570	1.585	0,29	10.474	0,46		
22	Καστανιές	310	0	0	60	370	0,04	10	60	70	0,02	134	10	95	239	0,08	20	0	1.830	1.850	0,34	2.529	0,11		
23	Ελαιόδενδρα	0	0	120	1.510	1.630	0,17	0	0	0	0,00	40	0	0	40	0,01	10	0	0	10	0,00	1.680	0,07		
24	Διάφορες Καλ/γειες (1)	16.000	7.473	8.200	10.500	42.173	4,40	13.500	10.400	23.900	5,22	10.300	3.900	11.780	25.980	8,32	13.340	800	26.700	40.840	7,44	132.893	5,83		
25	Εγκαταλειμμένοι αγροί -Αγρανάπαυση	51.400	10.500	17.100	10.800	89.800	9,37	66.800	33.800	100.600	21,95	20.100	3.750	6.780	30.630	9,80	28.000	2.150	22.400	52.550	9,57	273.580	12,01		
ΣΥΝΟΛΟ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΓΗΣ		241.454	239.555	331.921	145.115	958.045	100	339.244	118.973	458.217	100	175.764	41.732	94.900	312.396	100	223.598	27.765	297.794	549.157	100	2.277.815	100		

Πηγή: ΕΣΥΕ (2007)

3.5. Αριθμός, μέγεθος και διάρθρωση αγροτικών εκμεταλλεύσεων

Το σύνολο των αγροτικών εκμεταλλεύσεων στη Δυτ. Μακεδονία αριθμεί περίπου 31.600 από τις οποίες οι 9.000 είναι είτε μικτής, είτε αμιγώς κτηνοτροφικής κατεύθυνσης.

Το πλέον χαρακτηριστικό στοιχείο είναι η ραγδαία μείωση του αριθμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, γεγονός που αποτυπώνεται και στους πίνακες που ακολουθούν. Την εικοσαετία 1990-2007 η μεταβολή στο σύνολο των εκμεταλλεύσεων είναι περίπου -10% ενώ ακόμη πιο μεγάλο και χαρακτηριστικό είναι το αντίστοιχο ποσοστό μείωσης μεταξύ των ετών 1980-2007 που ανέρχεται στο -28%.

Οι κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις μειώθηκαν αντίστοιχα (1980-2007) σε ποσοστό - 74%!!!, γεγονός που οφείλεται στην απομάκρυνση των αγροτών από την, πιο δύσκολη, κτηνοτροφία. Μέχρι τη δεκαετία του 1980 κάθε νοικοκυριό (γεωργική εκμετάλλευση) διατηρούσε μικρό έως μεγάλο αριθμό ζώων, κυρίως οικόσιτων για ιδιοκατανάλωση ή και για δημιουργία συμπληρωματικού εισοδήματος. Το πρότυπο αυτό του αγροτικού νοικοκυριού έχει πλέον διαφοροποιηθεί.

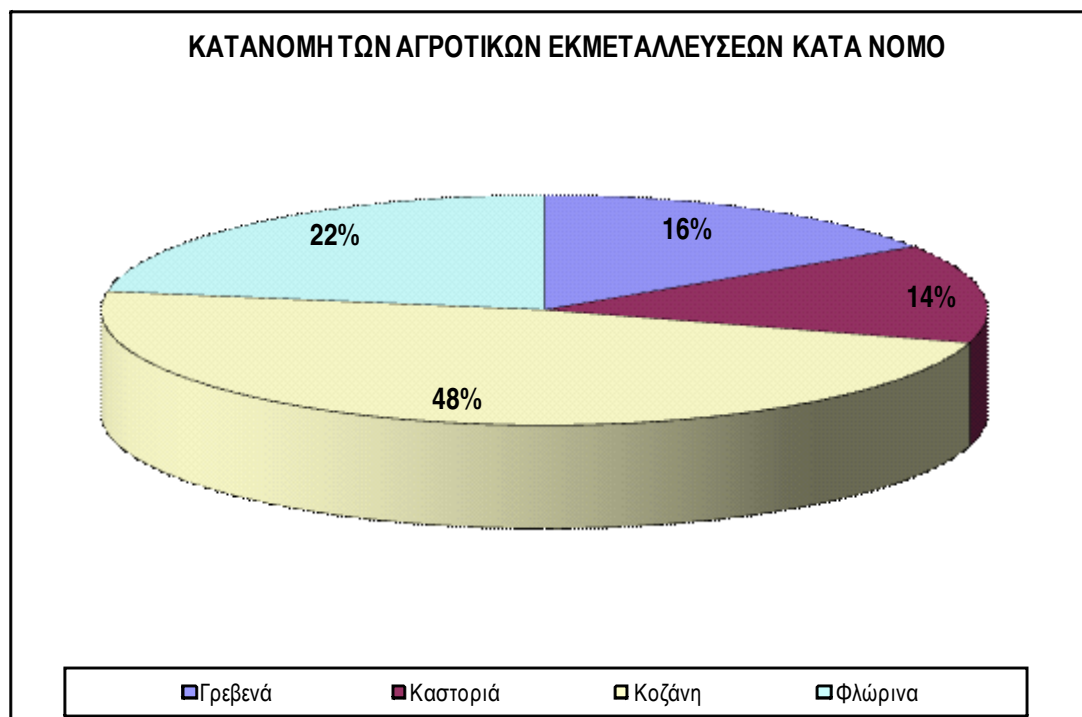
Από τότε μέχρι και σήμερα η πολυδραστηριότητα έδωσε τη θέση της στη μονοκαλλιέργεια με συνθήκες όλο και περισσότερης εκμηχάνισης.

Στους παρακάτω πίνακες δίνεται μια εικόνα των κυριότερων χαρακτηριστικών των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, καθώς και η διαχρονική εξέλιξη αυτών.

Πίνακας 2. Χωροταξική κατανομή των γεωργικών εκμεταλλεύσεων κατά κατεύθυνση παραγωγής και Περιφερειακή Ενότητα

ΝΟΜΟΣ	Αριθμός εκμεταλλεύσεων	Ποσοστό % στο σύνολο της Δυτ. Μακεδονίας	Από αυτές είναι κτηνοτροφικές	Ποσοστό % στο σύνολο της Δυτ. Μακεδονίας
Γρεβενά	4.973	15,73%	1.458	16,72%
Καστοριά	4.394	13,90%	1.271	14,57%
Κοζάνη	15.162	47,95%	3.461	39,68%
Φλώρινα	7.093	22,43%	2.532	29,03%
Δυτ. Μακεδονία	31.622,00	100,00%	8.722,00	100,00%

Πηγή: ΕΣΥΕ (2007)

Πίνακας 3. Διαρθρωτικά χαρακτηριστικά γεωργικών εκμεταλλεύσεων Δυτικής Μακεδονίας

Έκταση σε (στρ.)

	1991	1999	2007	Μεταβολή 1991-2007 (%)
Αριθμός εκμεταλλεύσεων	35.110	29.597	31.622	-10
Μέσος όρος έκτασης / εκμετάλλευση	58,2	71,4	82,5	41,7
Αριθμός αγροτεμαχίων	292.593	343.477		
Μέσος αριθμός αγροτεμαχίων / εκμετάλλευση	8,5	11,8		
Μέση έκταση / αγροτεμάχιο	6,9	6		
Χρησιμοποιούμενη γεωργική γη	2.277.800	2.208.600	2.610.000*	
Ιδιόκτητη γεωργική γη των εκμεταλ.	1.246.626	1.027.916	956.000	-23
Ενοικιασμένη ή μεσιακή γη	1.031.174	1.180.684	1.654.000	60
Μέση έκταση / εκμετάλλευση (ιδιόκτητη)	37,4	37,5	34,8	-7
Μέση έκταση / εκμετάλλευση (μεσιακή ή νοικιασμένη)	112,5	139,8	123,5	9,7

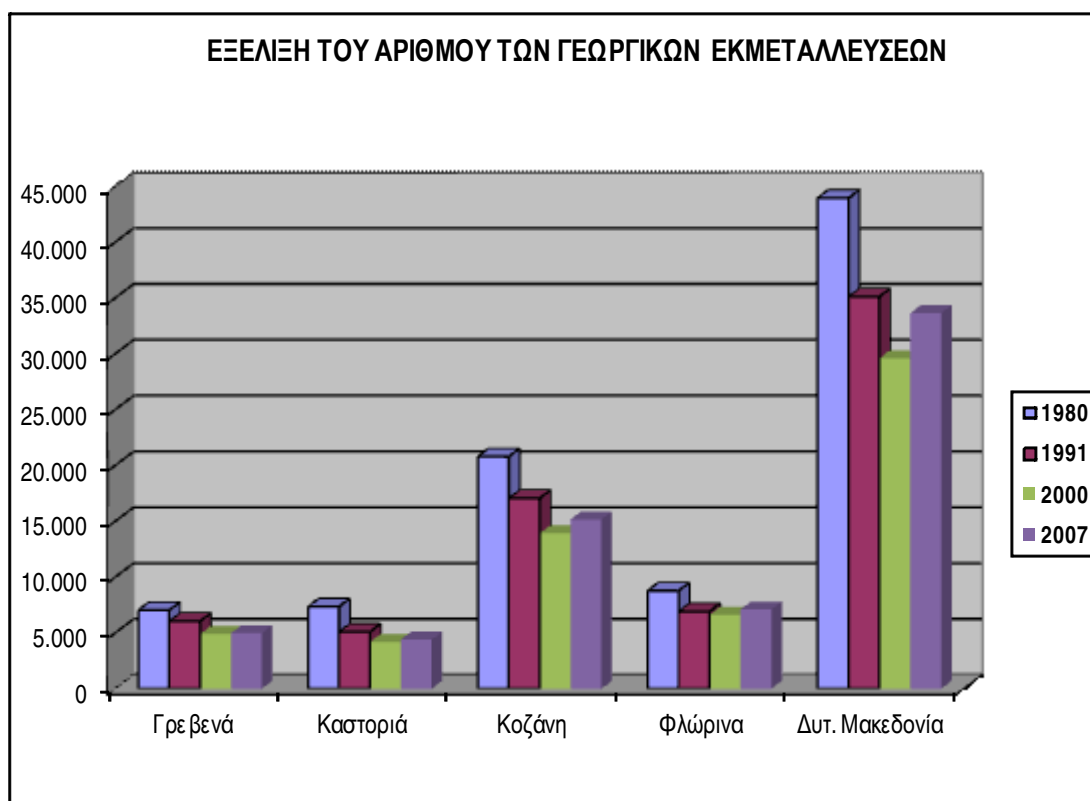
*Τα στοιχεία της ΕΣΥΕ μετά το 2001 περιλαμβάνουν και ορισμένες εκτάσεις βοσκοτόπων (~400.000 στρ.)

Πηγή: ΕΣΥΕ

Πίνακας 4. Διαχρονική εξέλιξη του αριθμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων

ΝΟΜΟΣ	1980	1991	2000	2007	Αύξηση / Μείωση 1980-2007 (%)
Γρεβενά	7.024	6.041	4.891	4.973	-29
Καστοριά	7.348	5.085	4.179	4.394	-40
Κοζάνη	20.784	17.056	13.914	15.162	-27
Φλώρινα	8.780	6.928	6.613	7.093	-19
Σύνολο	43.936	35.110	29.597	31.622	-28
Σύνολο Ελλάδος	998.876	861.623	817.059		

Πηγή: ΕΣΥΕ

Το μέσο μέγεθος της καλλιεργούμενης έκτασης ανά εκμετάλλευση είναι 82,5 στρέμματα, αρκετά μεγαλύτερο σε σχέση με το σύνολο της χώρας (44,16 στρ.), ενώ υπολείπεται σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης (182 στρ.).

Η αξιοποιούμενη γεωργική γη τις τρεις τελευταίες δεκαετίες αυξάνεται μεν αλλά ελάχιστα, εξαιτίας της εκμηχάνισης και των τελευταίων διανομών, κυρίως τη δεκαετία του '80.

3.6. Διάρθρωση ως προς την ιδιοκτησία

Η διάρθρωση της ιδιοκτησίας είναι στρεβλή και είναι απόρροια πολύχρονων πολιτικών και συνταγματικών ρυθμίσεων σε σημείο που να καθίσταται πλέον «πρόβλημα» και συγχρόνως κοινωνικό κατεστημένο.

Πάνω από το μισό της γεωργικής γης κατέχεται από μη αγρότες και αξιοποιείται κατόπιν εκμίσθωσης. Η σχέση ιδιοκτήτη γης και πραγματικά γεωργού επιβαρύνει καθοριστικά το κόστος παραγωγής.

Η τάση αυτή συνεχίζεται αμείωτη. Όπως φαίνεται και από τα στοιχεία του παραπάνω πίνακα 3 μεταξύ των ετών 1990 και 2007 η ιδιόκτητη αξιοποιούμενη γεωργική γη μειώθηκε κατά 23% ενώ η μισθωμένη αξιοποιούμενη γεωργική γη αυξήθηκε κατά 60%!!! Παρά τις προσπάθειες της Πολιτείας, κυρίως κατά την τελευταία δεκαετία και παρά τη θεσμοθέτηση κινήτρων και αντικινήτρων αντίστοιχα για την αντιστροφή της τάσης αυτής και τη μεταβίβαση της χρησιμοποιούμενης γεωργικής γης στους πραγματικούς χρήστες, η παραπάνω τάση δεν άλλαξε πρόσημο.

Η μικρή μεγέθυνση των εκμεταλλεύσεων που αποτυπώνεται και στους προηγούμενους πίνακες, αποτελεί ένα θετικό στοιχείο στα πλαίσια αναδιάρθρωσης των εκμεταλλεύσεων. Αρνητικό στοιχείο αποτελεί η μείωση της μέσης έκτασης ανά αγροτεμάχιο εξαιτίας της διάσπασης που προκύπτει κυρίως από κληρονομίες αλλά και μεταβιβάσεις.

Από τις 31.600 περίπου εκμεταλλεύσεις που δραστηριοποιούνται στη Δυτ. Μακεδονία είναι αναλογικά λίγες οι εκμεταλλεύσεις στις οποίες οι κάτοχοί τους και αρχηγοί μπορούν να θεωρηθούν «κατά κύριο επάγγελμα αγρότες». Δυστυχώς μέχρι σήμερα δεν έχουν καταγραφεί οι κατά κύριο επάγγελμα αγρότες, ούτε ολοκληρώθηκε ποτέ το «Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων», το οποίο είχε ξεκινήσει από το 1996 με πρωτοβουλία του Υπουργείου Γεωργίας.

Εκτιμάται ότι, το ποσοστό των κατά κύριο επάγγελμα αγροτών δεν ξεπερνά το 25% ή τις 8.000 αγροτικές εκμεταλλεύσεις (ΟΣΔΕ, εξισωτική). Οι υπόλοιπες εκμεταλλεύσεις ανήκουν σε άτομα που είτε έχουν άλλη ως κύρια απασχόληση και συμπληρώνουν το οικογενειακό τους εισόδημα από τον πρωτογενή τομέα και το αντίστροφο, είτε είναι συνταξιούχοι και ταυτόχρονα ασχολούνται με την γεωργία.

3.7. Ζωική παραγωγή

Η Δυτική Μακεδονία είναι παραδοσιακά γεωργική και κυρίως κτηνοτροφική Περιφέρεια. Ο ζωικός πληθυσμός και οι κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις αποτελούσαν τη βάση της αγροτικής οικονομίας σε όλες τις περιοχές. Σήμερα όμως η δραστηριότητα αυτή έχει ατονήσει σε σημαντικό βαθμό και πολύ περισσότερο στον κλάδο της βοοτροφίας.

Στα προηγούμενα κεφάλαια έχει αναφερθεί η ραγδαία μείωση του αριθμού των εκμεταλλεύσεων. Το μικρότερο ποσοστό μείωσης του αριθμού των ζώων, που οφείλεται στη μεγέθυνση του αριθμού των εκτρεφόμενων ζώων ανά εκμετάλλευση στα πλαίσια αναδιάρθρωσης αυτών.

Τα αιγοπρόβατα εκτρέφονται κυρίως στους ορεινούς οικισμούς και σ' αυτούς που βρίσκονται εγγύτερα στους ορεινούς όγκους, εκμεταλλευόμενα τους διαθέσιμους βοσκότοπους. Η μορφή εκτροφής για τα αιγοπρόβατα είναι κυρίως η ποιμενική – κοπαδιάρικη και μόνο τα τελευταία χρόνια παρατηρείται στροφή στις ενσταυλισμένες μορφές.

Η νομαδική – μετακινούμενη κτηνοτροφία - που αποτελούσε τη κυριότερη μορφή εκτροφής παλιότερα, φθίνει συνεχώς τα τελευταία χρόνια. Η μείωση είναι κατά πολύ μεγαλύτερη στους Νομούς Γρεβενών και Κοζάνης ενώ στο Νομό Φλώρινας παρατηρείται αύξηση όσον αφορά στον αριθμό των εκτρεφόμενων βοοειδών. Δίκαια λοιπόν ο Νομός Φλώρινας κατέχει κυρίαρχη θέση στην κτηνοτροφία και ιδιαίτερα στη βοοτροφία. Και αυτό φαίνεται και από τη συμμετοχή της κτηνοτροφίας στη συνολική ακαθάριστη πρόσοδο του πρωτογενή τομέα κατά 31,5% στο Νομό Φλώρινας. Αν υπολογιστεί δε ότι, το μεγαλύτερο μέρος της φυτικής παραγωγής αποτελούν οι κτηνοτροφές που χρησιμοποιούνται για ιδιοκατανάλωση, τότε γίνεται ακόμη πιο εμφανής η βαρύτητα του τομέα της βοοτροφίας στο Νομό Φλώρινας.

Η ακαθάριστη πρόσοδος από τη κτηνοτροφία υπολογίζεται στο 29,28% του συνόλου του πρωτογενή τομέα και η φυτική παραγωγή συμμετέχει με 70,7% στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας. Παρόμοια είναι και η κατάσταση στους επιμέρους Νομούς. (Στοιχεία από τη μελέτη Αγροτικής Ανάπτυξης Δυτ. Μακεδονίας, 2006).

Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι, στη Δυτική Μακεδονία παράγονται κυρίως προϊόντα με χαμηλότερη αξία και μικρότερο χρόνο διατήρησης σε σχέση με τα κτηνοτροφικά

προϊόντα που έχουν μεγαλύτερη αξία ενώ παράλληλα, αποτελούν για την περιοχή και τη χώρα μας προϊόντα με σημαντική αιμορραγία οικονομικών πόρων.

Επιπρόσθετα, η βελτίωση της προαναφερθείσας αναλογίας προς όφελος της κτηνοτροφίας, θα συμβάλλει στη μεγαλύτερη επιτόπου κατανάλωση της φυτικής κτηνοτροφικής παραγωγής στην Περιφέρεια, με αποτέλεσμα να επενδυθεί η υπεραξία αυτής στην τοπική ανάπτυξη.

Ο κλάδος της μελισσοκομίας είναι ελάχιστα αναπτυγμένος, μέχρι σήμερα, λόγω κυρίως των κλιματολογικών συνθηκών. Υπάρχει όμως τάση αύξησης του αριθμού των μελισσοσμηνών και των απασχολουμένων, περισσότερο ως συμπλήρωμα του εισοδήματος. Ιδιαίτερα δε, στο Νομό Κοζάνης ο οποίος κατέχει και τον μεγαλύτερο αριθμό κυψελών (9.800), δραστηριοποιούνται περισσότερα από 200 άτομα είτε αποκλειστικά είτε συμπληρωματικά. Στο Νομό Κοζάνης επίσης συστάθηκε και λειτουργεί μελισσοκομικός συνεταιρισμός, με περίπου 200 μέλη, με κύρια δραστηριότητα την ευθύνη ενημέρωσης – κατάρτισης και στήριξης των μελισσοκόμων.

Στη Δυτική Μακεδονία υπάρχουν συνολικά ~22.000 κυψέλες και ανάλογα μελισσοσμήνη ενώ διαφαίνεται τάση ανάπτυξης του κλάδου, γεγονός που ενισχύεται και από τη στήριξη που παρέχεται μέσω των προγραμμάτων αναδιάρθρωσης π.χ. «Νέοι Αγρότες» και «Σχέδια Βελτίωσης».

Το σημαντικότερο στοιχείο όμως είναι η ποιοτική παραγωγή μελιού, λόγω της ορεινής και ημιορεινής χλωρίδας (ανθόμελα), που μπορεί να αποτελέσει πλεονέκτημα έναντι άλλων περιοχών και κυρίως έναντι του πευκόμελου.

Από τους άλλους κλάδους, η χοιροτροφία και η πτηνοτροφία είναι ελάχιστα ανεπτυγμένοι.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει, τα τελευταία χρόνια, η ανάπτυξη του κλάδου των γουνοφόρων ζώων, κυρίως στην ευρύτερη περιοχή της Σιάτιστας του Ν. Κοζάνης και στο Ν. Καστοριάς. Πλήθος νέων ανθρώπων, κυρίως Νέων Αγροτών, ενδιαφέρονται να επενδύσουν και να ασχοληθούν με τη παραγωγή γουνοδερμάτων. Η δραστηριότητα αυτή υφίσταται στην περιοχή εδώ και 25 χρόνια περίπου.

Μετά την ίδρυση και λειτουργία, στην περιοχή της Νεάπολης Κοζάνης, της μονάδας παραγωγής τροφής για γουνοφόρα ζώα το ενδιαφέρον του κόσμου στρέφεται προς

αυτή την κατεύθυνση αφού πλέον ξεπερνιέται ένα μεγάλο «εμπόδιο» που αφορά στην εξεύρεση πρώτης ύλης για την τροφή αυτών των ζώων, που αποτελεί σημαντικό συντελεστή του κόστους παραγωγής γουνοδερμάτων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5. ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΚΛΑΔΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΑΝΑ ΔΗΜΟ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Α/Α	ΚΛΑΔΟΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΖΑΝΗΣ					ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΓΡΕΒΕΝΩΝ			ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ				ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΦΛΩΡΙΝΑΣ				ΣΥΝΟΛΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
		ΒΟΙΟ	ΕΟΡΔΑΙΑ	ΚΟΖΑΝΗ	ΣΕΡΒΙΑ-ΒΕΛΒΕΝΤΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΟΤΗΤΑΣ	ΓΡΕΒΕΝΑ	ΔΕΣΚΑΤΗ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΟΤΗΤΑΣ	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	ΝΕΣΤΟΡΙΟ	ΟΡΕΣΤΙΔΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΟΤΗΤΑΣ	ΑΜΥΝΤΑΙΟ	ΠΡΕΣΠΕΣ	ΦΛΩΡΙΝΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΟΤΗΤΑΣ	
1	Βοοειδή Θήλεα Εγχώριων φύλων αβελτίωτα	747	20	438	1380	2.585	480	40	520	194	3	406	603	365	361	170	896	4.604
2	Βοοειδή Θήλεα Εγχώριων φύλων Βελτιωμένα	1183	679	4364	851	7.077	702	306	1.008	1150	140	162	1.452	2019	1708	12146	15.873	25.410
3	Βοοειδή ξενικών φυλών Καθαρόαιμα Θήλεα			552	81	633	495	889	1.384	0		45	45	567	5	2090	2.662	4.724
4	Κατσίκια ενσταβλισμένα - βελτιωμένων φυλών	475	25	405	1814	2.719	692	155	847	84	69	68	221	95		235	330	4.117
5	Κατσίκια ποιμενικά	21722	7195	26209	38160	93.286	32035	11162	43.197	11293	5881	3625	20.799	12356	11622	7497	31.475	188.757
6	Μέλισσες σε εγχώριες κυψέλες	160	5	84	56	305	471	25	496	45	40	97	182	32	31		63	1.046
7	Μέλισσες σε ευρωπαϊκές κυψέλες	2197	1287	4187	3238	10.909	3501	585	4.086	1279	605	800	2.684	1738	509	2775	5.022	22.701
8	Πρόβατα ενσταβλισμένα - βελτιωμένων φυλών	400	10	27	246	683	177		177	10	95		105				0	965
9	Πρόβατα ποιμενικά	51392	16903	43832	45626	157.753	33908	25633	59.541	38314	9869	20827	69.010	38243	27596	36856	102.695	388.999
10	Χοίροι Αναπαραγωγής	141	106	362	310	919	499	141	640	55	2	669	726	132	505	136	773	3.058

Πηγή: ΕΣΥΕ (2007)

3.8. Αρδευόμενες εκτάσεις

Μέχρι σήμερα στη Δυτική Μακεδονία έχουν υλοποιηθεί συλλογικά αρδευτικά έργα και έχουν επενδυθεί ιδιωτικοί πόροι, που είναι σε θέση να αξιοποιήσουν μικρό μόνο μέρος των προαναφερόμενων φυσικών πόρων (έδαφος και νερό), παρόλο που η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας διαθέτει υπερεπάρκεια επιφανειακών υδάτων.

Κατά μήκος του ποταμού Αλιάκμονα έχουν εκτελεστεί και υλοποιούνται φράγματα (Ιλαρίωνα) με στόχο κυρίως τη δημιουργία ταμιευτήρων για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας με φορέα τη ΔΕΗ. Απ' αυτούς τους ταμιευτήρες, αλλά και από μικρότερες άλλες υδρομαστεύσεις, αντλούν και αξιοποιούν τα επιφανειακά νερά, μια σειρά από συλλογικά έργα που έχουν κατασκευαστεί κατά μήκος του ποταμού. Δίνεται επίσης η δυνατότητα σε ιδιώτες, να εγκαταστήσουν κατά μήκος του ποταμού μικρά αντλητικά συγκροτήματα.

Το ίδιο ισχύει και για τις παραλίμνιες εκτάσεις.

Παρόλα αυτά δεν γίνεται ορθολογική αξιοποίηση του τεράστιου υδάτινου δυναμικού της Περιφέρειας.

Έτσι παρατηρείται το φαινόμενο υδάτινοι πόροι να σπαταλώνται ή να μην αξιοποιούνται καθώς επίσης, πολύ συχνά, αυτοί να μην επαρκούν για την πλήρη αξιοποίηση των αρδευτικών έργων.

Ταυτόχρονα, εντείνονται οι πιέσεις προς την Πολιτεία για την κατασκευή και άλλων αρδευτικών έργων ή/και ταμιευτήρων σε περιοχές όπου δεν υπάρχουν, για άρδευση νέων εκτάσεων.

Στους παρακάτω πίνακες δίνεται μια συνολική εικόνα για τις αρδευτικές συνθήκες της Δυτικής Μακεδονίας.

Διαχρονικά παρατηρείται αύξηση των αρδευόμενων εκτάσεων αφού τη τελευταία τριακονταετία το ποσοστό αυξήθηκε από 11,8% στο 20%.

Το ποσοστό των εκτάσεων που δύνανται να αρδευτούν στη Δυτική Μακεδονία, ανέρχεται σήμερα στο 20% περίπου ή 445.000 στρέμματα με έξαρση στο Νομό Φλώρινας (41%) περίπου, ενώ στους άλλους τρεις Νομούς ανέρχεται στο 14-15%.

Από τις παραπάνω εκτάσεις είναι πολύ λιγότερες οι πραγματικά αρδευθείσες εκτάσεις κάθε χρόνο, εξαιτίας της αμειψισποράς (εναλλαγή δυναμικών και ξηρικών καλλιεργειών) και της πλημμελούς αξιοποίησης των τεχνικών έργων (αρδευτικά).

Η έκταση που καλύπτουν τα συλλογικά αρδευτικά δίκτυα ανέρχεται σε 170.000 στρέμματα περίπου, από τα οποία τα 154.000 στρέμματα με τα αντίστοιχα αρδευτικά τεχνικά έργα, είναι αυτοδιαχειριζόμενα στην ευθύνη των Τοπικών Οργανισμών Εγγείων Βελτιώσεων (ΤΟΕΒ), ενώ οι υπόλοιπες εκτάσεις που διαθέτουν συλλογικά αρδευτικά, βρίσκονται υπό άλλο καθεστώς κατοχής και διαχείρισης (Κοινοτικές, Δημοτικές, Συνεταιριστικές κ.α.).

Στη Περιφέρεια λειτουργούν είκοσι εννιά (29) Τ.Ο.Ε.Β. από τους οποίους, οι έντεκα (11) στο Νομό Κοζάνης, επτά (7) στο Νομό Γρεβενών, τρεις (3) στο Νομό Καστοριάς και οκτώ (8) στο Νομό Φλώρινας.

Με μια πρώτη ματιά φαίνεται ότι στους Νομούς Κοζάνης και Φλώρινας, υπάρχει σημαντική έλλειψη συλλογικών αρδευτικών έργων, παρά το μεγάλο μέγεθος της αρδευόμενης γεωργικής γης (140.000 και 190.000 στρέμματα αντίστοιχα). Το γεγονός αυτό φανερώνει την προσπάθεια του αγροτικού κόσμου να επενδύσει σε αρδευτικό εξοπλισμό που οδηγεί σε σπατάλη φυσικών και οικονομικών πόρων. Αντίστοιχο φαινόμενο, πλην όμως ηπιότερο, παρατηρείται και στους άλλους Νομούς της Περιφέρειας.

Πίνακας 6. Βασικά μεγέθη της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας

Συνολική έκταση	9.461,1	ή 7,16% της χώρας
Γεωργική γη	2.208,6	ή 23,3 της συνολικής έκτασης (Ελλάδα 21,7)
Γεωργική γη ανά Νομό	Κοζάνη	935.300
	Γρεβενά	488.200
	Καστοριά	320.900
	Φλώρινα	464.200

Αρδευόμενες εκτάσεις	445.000 στρ.	ή 20% (Ελλάδα 33%)
Αρδευόμενες εκτάσεις ανά Νομό	Κοζάνη	140.000 14,97%
	Γρεβενά	70.000 14,34%
	Καστοριά	45.000 14,02%
	Φλώρινα	190.000 40,93%
ΣΥΝΟΛΟ	445.000	

Πίνακας 7. Συλλογικά αρδευτικά και φορείς διαχείρισης

ΝΟΜΟΣ	ΕΚΤΑΣΗ ΤΩΝ ΣΥΛΛΟΓΙΚΩΝ ΑΡΔΕΥΤΙΚΩΝ ΑΝΑ ΝΟΜΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ Τ.Ο.Ε.Β.	ΕΚΤΑΣΗ ΤΩΝ ΑΡΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΖΟΝΤΑΙ ΟΙ Τ.Ο.Ε.Β.	ΠΟΣΟΣΤΟ % ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΑΡΔΕΥΤΙΚΩΝ
Κοζάνη	66.000	11	52.430	79,4%
Γρεβενά	42.300	7	40.300	95,3%
Καστοριά	20.000	3	19.200	96,0%
Φλώρινα	42.000	8	42.000	100,0%
ΣΥΝΟΛΟ	170.300	29	153.930	90,4%

Πηγή: Στοιχεία έρευνας της Ομάδας μελέτης

4. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

4.1. Γενικά

Στη Δυτ. Μακεδονία υπάρχουν χαρακτηριστικά προϊόντα, που η παραγωγή τους συγκεντρώνει συγκριτικά πλεονεκτήματα, όπως:

- ✓ Τα τυροκομικά και γενικότερα τα γαλακτοκομικά προϊόντα.
- ✓ Το βοδινό και αιγοπρόβειο κρέας
- ✓ Ο κρόκος Κοζάνης και τα αρωματικά φυτά γενικότερα
- ✓ Τα φασόλια και γενικότερα τα όσπρια
- ✓ Τα οπωρικά με κυριότερο εκπρόσωπο τα μήλα και σε μικρότερο βαθμό τα ροδάκινα και τα αχλάδια
- ✓ Τα κάστανα
- ✓ Οι πατάτες και ορισμένα άλλα είδη κηπευτικών προϊόντων
- ✓ Τα αμπελοκομικά προϊόντα και κυρίως το κρασί και το τσίπουρο
- ✓ Τα γουνοδέρματα

Ορισμένα από τα παραπάνω παράγονται με τους απαιτούμενους όρους για να χαρακτηριστούν ως «προϊόντα ποιότητας», τόσο ως προς τις συνθήκες παραγωγής όσο και ως προς τις εφαρμοζόμενες τεχνικές. Δυστυχώς όμως μέχρι σήμερα, ελάχιστα από αυτά έχουν σημαντική αναγνωρισιμότητα, λόγω του ότι δεν είναι πιστοποιημένα σύμφωνα με τα εφαρμοζόμενα ελληνική ή διεθνή πρότυπα ποιότητας.

Στη συνέχεια αναφέρονται τα πιστοποιημένα προϊόντα στο χώρο της Δυτ. Μακεδονίας, καθώς και τα πρότυπα :

- ✓ Τυρί φέτα (Π.Ο.Π. – Ευρωπαϊκή Ένωση)
- ✓ Κρόκος Κοζάνης (Π.Ο.Π. – Ευρωπαϊκή Ένωση)
- ✓ Κρασιά Αμυνταίου (VQPRD – Ευρωπαϊκή Ένωση)
- ✓ Κρασιά Σιάτιστας (Τοπικός Οίνος – Υπ. Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων)
- ✓ Κρασιά Βελβεντού (Τοπικός Οίνος – Υπ. Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων)

- ✓ *Φασόλια Πρεσπών Φλώρινας (Π.Γ.Ε. – Ευρωπαϊκή Ένωση) - (Πλακέ μεγαλόσπερμα και γίγαντες Ελέφαντες)*
- ✓ *Μήλα Βερμίου Κοζάνης (Ολοκληρωμένης Διαχείρισης – Υπ. Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων)*
- ✓ *Οπωρικά Βελβεντού Κοζάνης (Ολοκληρωμένης Διαχείρισης – Υπ. Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων)*
- ✓ *Φασόλια γίγαντες – ελέφαντες Καστοριάς (Π.Γ.Ε. – Ευρωπαϊκή Ένωση)*
- ✓ *Μήλα Καστοριάς (Π.Γ.Ε. – Ευρωπαϊκή Ένωση)*
- ✓ *Τυρί ανεβατό (Π.Ο.Π. – Ευρωπαϊκή Ένωση)*
- ✓ *Τυρί Μπάντζος (Π.Ο.Π. – Ευρωπαϊκή Ένωση)*
- ✓ *Κεφαλογραβιέρα (Π.Ο.Π. – Ευρωπαϊκή Ένωση)*
- ✓ *Μανούρι (Π.Ο.Π. – Ευρωπαϊκή Ένωση)*

4.2. Προωθούμενα είδη στη Δυτ. Μακεδονία

Στα πλαίσια εφαρμογής της Κοινής Οργάνωσης Αγορών που έχει θεσπιστεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση και με Απόφαση του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ύστερα από συνεργασία με τις τοπικές Υπηρεσίες Αγροτικής Ανάπτυξης (Περιφέρεια και Νομαρχία), έχουν καθοριστεί τα προωθούμενα και ενδεικνυόμενα είδη και ποικιλίες των κλάδων φυτικής και ζωικής παραγωγής αντίστοιχα.

Στα πλαίσια αυτά στους κλάδους των δένδροκτηπευτικών καλλιεργειών ισχύει (η πιο πρόσφατη απόφαση) η απόφαση 136473/24.3.2011, της Δ/σης ΠΑΠ – δένδροκτηπευτικής και στους υπόλοιπους κλάδους παραγωγής ισχύουν αντίστοιχες Αποφάσεις των Γενικών Διευθύνσεων Φυτικής και Ζωικής παραγωγής και των αντίστοιχων ειδικών Τμημάτων.

Στη συνέχεια ακολουθεί σύντομη αναφορά στα προωθούμενα είδη και κλάδους φυτικής και ζωικής παραγωγής, με έμφαση στο χώρο της Δυτ. Μακεδονίας.

- ✓ *Κρέας αιγοπροβάτων*
- ✓ *Κρέας βοοειδών*
- ✓ *Παραγωγή θηραματικών ειδών*

- ✓ Γαλακτοκομικά – τυροκομικά προϊόντα
- ✓ Είδη και κλάδοι παραγωγής ζωοτροφών
- ✓ Δενδρώδεις καλλιέργειες (Ξεχωρίζουν οι ξηροί καρποί, μήλα, τα αχλάδια, δαμάσκηνα κ.α.)
- ✓ Αμπελοοινικά (Ξεχωρίζουν οι οινοποιήσιμες ποικιλίες, όπως αναφέρονται στην Απόφαση 406493/2000 / Υπ. Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και ελάχιστες επιτραπέζιες)
- ✓ Αρωματικά – φαρμακευτικά φυτά
- ✓ Ψυχανθή και πρωτεϊνούχα φυτά όπως, φακές, φασόλια, ρεβίθια, βίκος κ.α.

4.3. Ανάλυση των κλάδων φυτικής παραγωγής (έκταση, πλεονεκτήματα, περιορισμοί)

Στα προηγούμενα κεφάλαια (υφιστάμενη κατάσταση) παρουσιάσθηκε αναλυτικά η έκταση που καταλαμβάνουν οι διάφοροι κλάδοι της φυτικής και ζωικής παραγωγής. Αντίστοιχα είναι και τα προϊόντα που παράγονται αφού, οι αποδόσεις είναι παρόμοιες με αυτές του συνόλου της χώρας, εκτός από την καλλιέργεια των σιτηρών, όπου οι αποδόσεις υπολείπονται λόγω του ότι στο σύνολό τους είναι ξηρικά και σε πολλές περιπτώσεις απαντώνται σε εκτάσεις οριακών αποδόσεων.

Ειδικότερα:

4.3.1. Δημητριακά

Διαχρονικά παρατηρείται μια συνεχής αύξηση της καλλιέργειας των ξηρικών σιτηρών, λόγω της πλήρους εκμηχάνισης της καλλιέργειας και της επιδότησης από την Ε.Ε. Μετά το 1985 η παραγωγή στρέφεται στον κλάδο του **σκληρού σίτου**, εξαιτίας της αυξημένης στρεμματικής ενίσχυσης. Από τότε και μέχρι σήμερα, παρατηρείται συνεχής αύξηση κάθε χρόνο. Έτσι, ενώ το 1980 το σκληρό σιτάρι καλλιεργούνταν σε έκταση 83.000, το 1990 έφτασε τα 535.000 στρ.!!, το 2.000 περίπου στα 610.000 στρ.!!!, ενώ μετά το 2006, με την καθιέρωση της ενιαίας ενίσχυσης, μειώνεται σταδιακά (480.000 στρ. το 2007).

Ιδιαίτερα δε στο Ν. Γρεβενών και στο Ν. Καστοριάς, η καλλιέργεια σκληρού σίτου, μέχρι το 1980 εξέλειπε παντελώς και σήμερα φτάνει τα 36.000 στρ. και 45.000 στρ. αντίστοιχα.

Χαρακτηριστικό είναι και το ποσοστό που καταλαμβάνουν τα υπόλοιπα σιτηρά, σε σχέση με το σύνολο της χώρας. Το **μαλακό σιτάρι** καλλιεργείται σε εκτάσεις που ανέρχονται στο 34% στο σύνολο της χώρας! και το κριθάρι αντίστοιχα στο 25%. Έτσι, το 75% των εκτάσεων της Περιφέρειας (καλλιεργούμενα με σιτηρά), αποδίδουν το 12% περίπου της Ακαθάριστης Προσόδου από τον πρωτογενή τομέα!!!

Μια τέτοια διάρθρωση όμως, μόνο δυναμική δεν μπορεί να χαρακτηριστεί αφού και η απασχόληση και το γεωργικό εισόδημα είναι ελάχιστη, αν εξαιρέσουμε την ενίσχυση που παρέχεται από την ενεργοποίηση δικαιωμάτων.

4.3.2. Αραβόσιτος

Ο αραβόσιτος αποτελεί μία από τις πλέον δυναμικές καλλιέργειες όσον αφορά τα οικονομικά αποτελέσματα αλλά και τη σπουδαιότητα του καρπού, ως εισροή, για τη στήριξη της κτηνοτροφίας. Οι στρεμματικές αποδόσεις κυμαίνονται κατά μ.ο. λίγο πάνω από τα 1.100 κιλά. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μία αυξητική τάση ως προς τα καλλιεργούμενα στρέμματα, γεγονός που οφείλεται στην πλήρη εκμηχάνιση της παραγωγής και κάποιας ανάκαμψης των τιμών σε διεθνές επίπεδο. Καταλαμβάνει το 10% περίπου της καλλιεργούμενης γης (210.000 στρ.) και αποδίδει το 7% της ακαθάριστης προσόδου από την πρωτογενή παραγωγή.

4.3.3. Οπωρικά

Από τις δενδρώδεις καλλιέργειες ξεχωρίζει η καλλιέργεια **μήλων** κυρίως αλλά και **ροδάκινων** και **αχλαδιών**. Περίπου το 20% της μηλοκαλλιέργειας ολόκληρης της χώρας βρίσκεται στη Δυτική Μακεδονία, ενώ η παραγωγή ξεπερνά, σε φυσιολογικές χρονιές, τους 100.000 τόνους αποφέροντας το 6% της Ακαθάριστης Προσόδου ενώ αποτελεί το 1,2 της γεωργικής έκτασης.

Τα οπωρικά εντοπίζονται κυρίως στην περιοχή του Βελβεντού Κοζάνης, στην Καστοριά και στην περιοχή της Εορδαίας.

Έχουν αναγνωριστεί τέσσερις (4) Ομάδες Παραγωγών που δραστηριοποιούνται στην οργάνωση της συλλογής, της τυποποίησης και της εμπορίας του προϊόντος, ενώ συγχρόνως έχουν πάρει πιστοποίηση ως «ΠΓΕ» τα μήλα Καστοριάς και ως προϊόντα «Ολοκληρωμένης διαχείρισης» τα μήλα Βερμίου και Βελβεντού Κοζάνης.

Εκτός από τα μήλα, στην κατηγορία των οπωρικών, παράγονται στη Δυτική Μακεδονία και ροδάκινα, αχλάδια, **δαμάσκηνα** και, σε μικρότερες εκτάσεις και ποσότητες, **κεράσια, βερίκοκα** κ.α.

Από τα προβλήματα του κλάδου μπορεί να αναφερθεί ως σημαντικότερο η έλλειψη οργανωμένων – βιώσιμων δομών εμπορίας, με εξαίρεση τις φιλότιμες προσπάθειες που γίνονται από τις προαναφερόμενες Ομάδες Παραγωγών.

4.3.4. Κτηνοτροφικά φυτά

Ένας κλάδος από τους πλέον δυναμικούς και προσοδοφόρους αλλά και αναγκαίος για τη στήριξη της κτηνοτροφικής παραγωγής. Στη Δυτική Μακεδονία καλλιεργούνται περίπου 640.000 στρ. (30% περίπου της καλλιεργούμενης γης) με κτηνοτροφικά φυτά, συμπεριλαμβανομένων και ορισμένων δημητριακών που αναφέρθηκαν προηγούμενα (καλαμπόκι, κριθάρι, σίκαλη, βρώμη).

Μία άλλη κατηγορία αποτελούν τα σανοδοτικά φυτά (**κυρίως μηδική**), για τα οποία υπάρχει μία τάση αύξησης της παραγωγής τα τελευταία χρόνια (160.00 στρ. το 2007).

Υπάρχει ανάγκη για αύξηση της παραγωγής τέτοιων προϊόντων τόσο για την κάλυψη των τοπικών αναγκών όσο και για προώθηση σε αγορές εκτός της Δυτικής Μακεδονίας. Η αύξηση των κτηνοτροφών μπορεί και πρέπει να στηριχθεί, τόσο στα καλλιεργούμενα είδη όσο και στην εισαγωγή νέων ειδών (**κτηνοτροφικό ρεβίθι, κουκιά κ.α.**) και με την παράλληλη καθιέρωση της βιολογικής καλλιέργειας για πολλά από αυτά.

4.3.5. Αμπελοκαλλιέργεια – Παραγωγή οίνου

Η αμπελοκαλλιέργεια αποτελεί παραδοσιακή δραστηριότητα για τη Δυτική Μακεδονία, που ανάγεται σε πολλούς αιώνες πριν.

Τα τελευταία χρόνια, γίνεται **συστηματική καλλιέργεια της αμπέλου** και της αξιοποίησης των σταφυλιών σε ορισμένες περιοχές όπως του Αμυνταίου, της Σιάτιστας, του Βελβεντού και της Φλώρινας. Οι εδαφοκλιματικές συνθήκες ευνοούν την ανάπτυξη του κλάδου ακόμα περισσότερο, γεγονός που αποδεικνύεται από τη φήμη που έχουν αποκτήσει τα κρασιά των παραπάνω περιοχών σ' ολόκληρη τη χώρα και μάλιστα με ικανοποιητικές εξαγωγικές επιδόσεις.

Στην άποψη αυτή συνηγορεί και η μελέτη του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης για το Νομό Κοζάνης, που εκπονήθηκε το 2003.

Σήμερα καλλιεργούνται περίπου 25.000 στρ., τα περισσότερα με παλιές τοπικές ποικιλίες, ενώ υλοποιείται με γοργά βήματα αναδιάρθρωση των αμπελώνων με νέες ποικιλίες που ζητά η αγορά.

Τις δύο τελευταίες δεκαετίες ιδρύθηκαν στη Δυτική Μακεδονία 24 οινοποιεία, αξιοποιώντας την τοπική παραγωγή και μάλιστα ιδιοπαραγόμενα στο μεγαλύτερο μέρος της, παράγοντας αξιολογους οίνους που ταξιδεύουν όχι μόνο σ' ολόκληρη την Ελλάδα αλλά και στο εξωτερικό. Ιδιαίτερα δε το οινοποιείο της ΕΑΣ Αμυνταίου, που λειτουργεί από το 1959 με εγκατεστημένη δυναμικότητα 2.000 τόνων κρασιού, παράγει αξιολογότατα προϊόντα, ενώ τα τελευταία χρόνια παράγει και αφρώδεις οίνους καθώς και οίνους ποιότητας VQPRD (ΠΟΠ).

4.3.6. Αρωματικά – φαρμακευτικά φυτά

Η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας στον τομέα των αρωματικών – φαρμακευτικών φυτών ταυτίστηκε με την παραγωγή **κρόκου**, που είναι πιστοποιημένο προϊόν (ΠΟΠ – Ευρωπαϊκή Ένωση). Ο κρόκος καλλιεργείται σχεδόν αποκλειστικά στο Δήμο Κοζάνης και αποτελεί το πιο γνωστό επώνυμο προϊόν. Υπάρχουν όμως και άλλα είδη αρωματικών φυτών, είτε αυτοφυή είτε καλλιεργούμενα, τα οποία μπορούν να δώσουν ικανοποιητικό εισόδημα δεδομένου ότι παρουσιάζουν υψηλή προστιθέμενη αξία.

Οι προοπτικές επέκτασης των καλλιεργούμενων εκτάσεων είναι θετικές, δεδομένου ότι αποδεσμεύονται πολλές εκτάσεις που σήμερα καλλιεργούνται με σκληρό σιτάρι και καπνό. Υπάρχουν αρωματικά φυτά που απαιτούν περιορισμένη άρδευση, όπως τριαντάφυλλα, μέντα, μαντζουράνα, βασιλικός, μάραθος κ.λπ. και υπάρχουν και άλλα που ευδοκιμούν σε ξηρικές εκτάσεις όπως ρίγανη, φασκόμηλο, λεβάντα,

θυμάρι, τσάι του βουνού, χαμομήλι. Η αύξηση των καλλιεργούμενων εκτάσεων πρέπει να συνδυαστεί με τη μεταποίηση και περαιτέρω επεξεργασία.

Την τελευταία πενταετία, στην περιοχή της Εορδαίας (Αναρράχη), λειτουργεί μονάδα τυποποίησης και επεξεργασίας αρωματικών φυτών, αξιοποιώντας τη συμβολαιακή γεωργία και δίνοντας διέξοδο σε τοπικούς παραγωγούς.

Σήμερα καλλιεργούνται περίπου 2.800 στρ. αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών εκ των οποίων 2.000 στρ. κρόκου.

4.3.7. Όσπρια

Αφορούν κύρια τα **φασόλια** και σε μικρότερο βαθμό τις **φακές**. Συνολικά στην Περιφέρεια καλλιεργούνται πάνω από 30.000 στρ. φασολιών ή το 1,15% της συνολικής γεωργικής γης.

Η καλλιέργεια των φασολιών παρατηρείται ιδιαίτερα στο Ν. Φλώρινας και στο Ν. Καστοριάς με 15.000 και 9.000 στρέμματα αντίστοιχα, ενώ η παραγωγή στο σύνολο της Δυτ. Μακεδονίας ξεπερνά τους 8,5 χιλ. τόνους, ποσότητα που πλησιάζει το 40% του συνόλου της χώρας, αποδίδοντας το 4% περίπου της ακαθάριστης προσόδου (1% της καλλιεργούμενης έκτασης στη Δυτ. Μακεδονία).

Η μεγαλύτερη παραγωγή αφορά τις περιοχές Πρεσπών (Φλώρινας) και Καστοριάς και κατά δεύτερο λόγο μεμονωμένους οικισμούς με παράδοση στην καλλιέργεια, όπως Γέρμα Καστοριάς, Σισάνι Κοζάνης, Βαρικό Φλώρινας, Σπήλαιο Γρεβενών και Βόιο Κοζάνης.

Πιστοποιημένα προϊόντα είναι τα εξής:

- *Φασόλια Πρεσπών Φλώρινας ((Π.Γ.Ε.) – Ευρωπαϊκή Ένωση)*
- *Φασόλια γίγαντες – ελέφαντες Καστοριάς ((Π.Γ.Ε.) – Ευρωπαϊκή Ένωση)*

Υπάρχουν επίσης πολύ καλές προοπτικές στην παραγωγή βιολογικών φασολιών, ειδικά στη ζώνη των Πρεσπών, λόγω του ιδιαίτερου περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος της περιοχής.

Τέλος, επισημαίνουμε ότι με την υποχρεωτική αμειψισπορά, στα πλαίσια εφαρμογής των κανόνων ορθής γεωργικής πρακτικής, μεγάλες εκτάσεις δημητριακών (20%) κάθε χρόνο θα πρέπει να καλλιεργούνται με όσπρια και

γενικότερα ψυχανθή, τα οποία μπορούν να έχουν και άλλη κατεύθυνση όπως είναι η παραγωγή ζωοτροφών.

4.3.8. Μανιταροειδή

Σε ορεινές και ημιορεινές εκτάσεις της Περιφέρειας, όπου τα δρυοδάση αποτελούν το πλέον διαδεδομένο δασικό είδος, η συλλογή **αυτοφυών μανιταριών** αποτελεί παραδοσιακή δραστηριότητα, είτε για αυτοκατανάλωση είτε για συμπληρωματικό εισόδημα.

Οργανωμένες μονάδες καλλιέργειας μανιταριών υπάρχουν ελάχιστες και δεν καλύπτουν ούτε τις τοπικές ανάγκες.

Από το σύλλογο μανιταρόφιλων Δυτ. Μακεδονίας, ιδιαίτερα στις Περιφερειακές Ενότητες Γρεβενών και Καστοριάς, καταβάλλονται ιδιαίτερες προσπάθειες για την προβολή των τοπικών προϊόντων και των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των παραπάνω περιοχών, διοργανώνοντας τοπικές γιορτές, εκδηλώσεις και εκθέσεις.

Μικρές επιχειρήσεις τυποποίησης αξιολογών προϊόντων μανιταριών λειτουργούν στην περιοχή των Γρεβενών.

Μια νέα δραστηριότητα, που μπορεί να προσφέρει εναλλακτική λύση στην απασχόληση αποφέροντας εισοδήματα στην περιοχή, αναδεικνύεται τα τελευταία χρόνια η **τρουφοκαλλιέργεια**.

Η αρχή έγινε με συλλεγόμενη τρούφα από τα εκτεταμένα δρυοδάση, ενώ τα καλλιεργούμενα είδη που έχουν εγκατασταθεί τα τελευταία χρόνια δεν έχουν αποδώσει ακόμα.

Η καλλιέργεια της τρούφας αποτελεί μια νέα καινοτόμο αγροτική δραστηριότητα, κυρίως για τις ημιορεινές μειονεκτικές περιοχές της Περιφέρειάς μας.

Η καλλιέργεια τρούφας βρίσκεται σε πειραματικό στάδιο και θα χρειασθεί χρόνος μέχρι να γίνουν γνωστά τα παραγωγικά αποτελέσματα και να ενσωματωθεί στην καθημερινή γεωργική πρακτική.

4.3.9. Κηπευτικά προϊόντα – Καλλιέργειες υπό κάλυψη

Ενώ παλαιότερα οι καλλιέργειες των κηπευτικών κάλυπταν πλήρως τις τοπικές ανάγκες, σήμερα, εξαιτίας της αυξημένης ζήτησης (κυρίως για προϊόντα εκτός εποχής) και του γεγονότος ότι η δραστηριότητα έχει ατονήσει ιδιαίτερα, οι ανάγκες της περιοχής καλύπτονται κυρίως από προϊόντα εκτός περιοχής.

Η καλλιέργεια της **πατάτας**, που αποτελεί τον κύριο εκπρόσωπο αυτού του κλάδου κατέχει σημαντικό μερίδιο της γεωργικής γης, με ιδιαίτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά που πηγάζουν από τις γεωμορφολογικές (ορεινότητα, υψόμετρο) και τις κλιματολογικές συνθήκες.

Καλλιεργείται σε έκταση 20.000 στρ., κυρίως στις περιοχές του Πολυμύλου και της Καστανιάς στην Κοζάνη, στην Καστοριά και σ' ολόκληρη τη Φλώρινα.

Τα τελευταία χρόνια έχουν ιδρυθεί μικρές επιχειρήσεις επεξεργασίας και τυποποίησης του προϊόντος, που όμως δεν αρκούν για να δώσουν προστιθέμενη αξία στο προϊόν και να το αναδείξουν ως τοπικό προϊόν με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του.

Παράλληλα, ενώ έχει επικρατήσει η συμβολαιακή γεωργία στο προϊόν, δεν υπάρχει στις αγορές και στον καταναλωτή η έννοια της πιστοποίησης και της αναγνωρισιμότητας.

Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΣΥΕ, στη Δυτική Μακεδονία καλλιεργούνται περίπου 17.000 στρ. με κηπευτικά – λαχανοκομικά είδη, κυρίως για αυτοκατανάλωση.

Η καλλιέργεια της **τομάτας** στην περιοχή της Καστοριάς, τα τελευταία χρόνια, έχει αξιόλογα και ενθαρρυντικά αποτελέσματα για τους παραγωγούς της περιοχής και διακινείται μέσω οργανωμένης δομής με τη μορφή της εταιρείας λαϊκής βάσης (ΓΕΟΚ).

Καλλιέργειες υπό κάλυψη (**θερμοκήπια**) υπάρχουν ελάχιστες, διάσπαρτες σ' ολόκληρη τη Δυτική Μακεδονία, κυρίως για παραγωγή κηπευτικών και ελάχιστες με ανθοκομικά είδη.

Προσπάθειες μεμονωμένες και οργανωμένες που έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια για την εγκατάσταση θερμοκηπίων με εναλλακτικές μεθόδους θέρμανσης (συμπαγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας) σε συνεργασία με τη ΔΕΗ και τους

διαχειριστές της θερμικής ενέργειας (τηλεθέρμανσης) της περιοχής, δεν έχουν ακόμα εκτατική εφαρμογή, παρότι τα συμπεράσματα των μελετών είναι ενθαρρυντικά.

Γενική διαπίστωση και ταυτόχρονα δυνατότητα είναι ότι, η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας είναι ελλειμματική σε μεγάλο βαθμό στα κηπευτικά όχι μόνο στα εκτός εποχής αλλά και στα εποχικά.

Στον κλάδο των οπωροκηπευτικών, απαραίτητη θεωρείται η συνεργασία των παραγωγών με τη μορφή «Ομάδων Παραγωγών» ή Συνεταιρισμού.

4.3.10. Ενεργειακά φυτά

Τα ενεργειακά φυτά αποτελούν μια εναλλακτική λύση στις αγροτικές καλλιέργειες, για να αντισταθμισθεί η απώλεια γεωργικού εισοδήματος από την μείωση ή ακόμη και εγκατάλειψη παραδοσιακών καλλιεργειών όπως τα ζαχαρότευτλα, ο καπνός, τα σιτηρά κ.λ.π.

Η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας μπορεί να έχει πρωταγωνιστικό ρόλο στην παραγωγή βιοκαυσίμων λόγω της λειτουργίας των μονάδων ηλεκτροπαραγωγής της ΔΕΗ που καταναλώνουν μεγάλες ποσότητες υγρών και στερεών καυσίμων κάθε χρόνο. Υπάρχει δηλαδή διαθέσιμη αγορά που μπορεί να απορροφήσει όλη την παραγόμενη ποσότητα σε επίπεδο Περιφέρειας.

Ζητούμενο και συγχρόνως επιδίωξη πρέπει να είναι η συμμετοχή της ΔΕΗ σε πρόγραμμα πιλοτικής παραγωγής και αφού γίνει η κατάλληλη ενημέρωση των αγροτών να επεκταθεί η καλλιέργεια των φυτών που θα προκριθούν. Η διαδικασία αυτή δεν μπορεί να αποδώσει άμεσα αποτελέσματα αλλά, απαιτεί μακροχρόνιο προγραμματισμό και συντονισμό όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

Εκτός από τον **ηλίανθο**, που τα τελευταία 2-3 χρόνια βρίσκει πεδίο ανάπτυξης, έχουν γίνει και άλλες μεμονωμένες και οργανωμένες προσπάθειες σε πειραματικό ή πιλοτικό επίπεδο με ενθαρρυντικά αποτελέσματα.

Μία από τις πιο οργανωμένες προσπάθειες υλοποιήθηκε από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Κοζάνης (Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης) σε συνεργασία με τη ΔΕΗ, το ΙΤΕΣΚ και την Αναπτυξιακή Δυτικής Μακεδονίας Α.Ε. – ΑΝΚΟ, με την εγκατάσταση και καλλιέργεια φυτειών αγριαγκινάρας σε έκταση 4.000 στρεμμάτων.

Τα αποτελέσματα ήταν ενθαρρυντικά και έχει αποκτηθεί ιδιαίτερη τεχνογνωσία, για τους γεωτεχνικούς, τους εμπλεκόμενους φορείς αλλά και τους παραγωγούς – καλλιεργητές της περιοχής.

Η τιμή μπορεί να αυξηθεί ακόμη παραπάνω λόγω των δικαιωμάτων CO₂.

Εκτός από την καλλιέργεια ενεργειακών φυτών, μπορεί να αξιοποιηθεί και η **απορριπτόμενη βιομάζα που προκύπτει από τα υπολείμματα αγροτικών καλλιεργειών**. Τέτοιες καλλιέργειες είναι τα **δημητριακά**, οι **αμπελώνες** και οι **δενδρώδεις καλλιέργειες**. Τα υπολείμματα αυτών των καλλιεργειών αποτελούν πηγή ενέργειας που, όταν δεν χρησιμοποιείται ως ζωοτροφή ή δεν ενσωματώνεται στο έδαφος, παραμένει στο περιβάλλον, δημιουργώντας προβλήματα ρύπανσης ή, ακόμη χειρότερα, καίγεται επιτόπου με ακόμη περισσότερα αρνητικά αποτελέσματα.

Η οργανωμένη διαχείριση όλων αυτών και μάλιστα με σύγχρονες μεθόδους καύσης και συμπαραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος, θερμότητας, βιοαερίου κ.α., μπορούν να προσθέσουν εισόδημα στον παραγωγό ή να αντικαταστήσουν μέρος των ορυκτών καυσίμων σε ενεργοβόρες δραστηριότητες, όπως είναι οι θερμοκηπιακές καλλιέργειες.

Η συμμετοχή δημόσιων φορέων σε τέτοιες προσπάθειες μπορεί να επιφέρει ακόμη καλύτερα αποτελέσματα για το σύνολο της τοπικής κοινωνίας κάνοντας χρήση π.χ. τέτοιων προϊόντων για θέρμανση αστικών περιοχών μια και το παράδειγμα των τηλεθερμάνσεων στην περιοχή έχει ιστορία δεκαετιών.

4.4. Δασογεωργικά συστήματα χρήσης γης

Θεωρώντας ως δεδομένη την κατεύθυνση που δίνεται από τη Νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική ως προς την προστασία του περιβάλλοντος, παράλληλα με τη διατήρηση ή/και την αύξηση της παραγωγής, προκύπτουν νέα μοντέλα γεωργοτεχνικών πρακτικών.

Στα πλαίσια αυτά προωθούνται οι αγροτικές εκμεταλλεύσεις που συνδυάζουν την παραγωγή ποιοτικών προϊόντων με την προστασία του περιβάλλοντος και επομένως συστήματα καλλιέργειας της γης, που είναι οικονομικά βιώσιμα αλλά και φιλικά με το περιβάλλον.

Τέτοια συστήματα είναι τα **αγροδασικά** και ιδιαίτερα τα **δασογεωργικά**. Πρόκειται για μικρά συστήματα που συνδυάζουν δασικά δένδρα για την παραγωγή τεχνικής ξυλείας και ετήσια φυτά για την παραγωγή γεωργικών προϊόντων, αξιοποιώντας με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τους διαθέσιμους φυσικούς πόρους.

Στα πλεονεκτήματα αυτής της μορφής αξιοποίησης της γης αναφέρονται η αυξημένη παραγωγικότητα, το διαφοροποιημένο εισόδημα και η οικολογική ισορροπία. Οι παράγοντες αυτοί ανατράπηκαν μετά το Β' παγκόσμιο πόλεμο με την έντονη και αλόγιστη εκμηχάνιση της παραγωγής, ενώ αποτελούσαν παράδοση στο παρελθόν.

Ως μειονέκτημα θα μπορούσε να αναφερθεί, ίσως, η αύξηση της χειρονακτικής εργασίας, μόνο σε ορισμένες περιπτώσεις.

Τέτοιες πρακτικές είναι πλέον απόλυτα εφαρμόσιμες και για το λόγο αυτό θα ενισχύονται στα πλαίσια της Νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (Καν. 1698/2005, άρθρο 44).

Μπορούν να συμβάλλουν ακόμη και στην επίτευξη του στόχου της παραγωγής ενέργειας (δεδομένου ότι περικλείουν την έννοια της βιομάζας), όπως ακριβώς και η διαχείριση ενεργειακών καλλιεργειών ή η βιομάζα.

4.5. Ανάλυση των κλάδων ζωικής παραγωγής

Όσον αφορά στη ζωική παραγωγή, στην Περιφέρεια Δυτ. Μακεδονίας η συνολική αξία της εκτιμάται περίπου στα 150 εκατ. €, με μεγάλη συνεισφορά του γάλακτος (κυρίως αγελαδινού και ακολουθώντας πρόβειου) και ακολουθώντας του κρέατος (κυρίως αιγοπρόβειο και βόειο).

Οι κύριες μορφές κτηνοτροφίας στη Δυτική Μακεδονία είναι η αιγοπροβατοτροφία, η αγελαδοτροφία κ.α., με εντονότερη δραστηριότητα να παρουσιάζεται κυρίως στους Νομούς Φλώρινας και Κοζάνης.

4.5.1. Αιγοπροβατοτροφία

Στην περιφέρεια εκτρέφονται συνολικά 583.000 **αιγοπρόβια** (στοιχεία 2007) ή το 8% του συνόλου της χώρας, (390.000 πρόβια και 193.000 αίγες). Ο κλάδος συμμετέχει στη διαμόρφωση της συνολικής ακαθάριστης προσόδου του αγροτικού

τομέα με ποσοστό 21,87% και αποτελεί τη σημαντικότερη οικονομική δραστηριότητα του πρωτογενή τομέα. Η συμμετοχή στη διαμόρφωση του εισοδήματος της ζωικής παραγωγής είναι 75% περίπου.

Η διαχρονική μεταβολή στον αριθμό των ζώων και στον αριθμό των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων δείχνει ότι ο τομέας αν και εμφανίζει μείωση του αριθμού των ζώων αναδιαρθρώνεται σε μεγαλύτερες και οικονομικότερες μονάδες. Έτσι στο διάστημα 1980 – 2000 στο σύνολο της Περιφέρειας είχαμε μεταβολή του αριθμού των ζώων κατά -18% ενώ ο αριθμός των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων μειώθηκε έως και - 52% σε ορισμένους Δήμους.

Τα αιγοπρόβατα εκτρέφονται κυρίως στους ορεινούς οικισμούς και σε οικισμούς που βρίσκονται στα όρια ορεινών ζωνών γιατί εκμεταλλεύονται τους διαθέσιμους βοσκότοπους. Η βοσκοφόρτωση δεν είναι ομοιόμορφα κατανεμημένη στις επί μέρους περιοχές. Παρατηρούνται φαινόμενα υπερβόσκησης κοντά σε οικισμούς και υποβόσκηση σε απομακρυσμένες από τους οικισμούς περιοχές. Το πρόβλημα αυτό οφείλεται στην ανισομερή κατανομή των έργων (ποτίστρες, οδική πρόσβαση κ.λ.π.) αξιοποίησης των βοσκοτόπων.

Η μορφή εκτροφής για τα αιγοπρόβατα είναι η ποιμενική – κοπαδιάρικη ενώ τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια στροφή σε σταβλισμένες μορφές εκτροφής. Η διάθεση της παραγωγής γίνεται με ετήσιες συμφωνίες μεταξύ παραγωγών και μεταποιητικών επιχειρήσεων.

Σε όλη την Περιφέρεια λειτουργούν μικρές μονάδες μεταποίησης του αιγοπρόβειου γάλατος. Παράγουν κυρίως φέτα και μεταποιούν το 50% περίπου της συνολικής παραγωγής. Οι κτιριακές υποδομές και ο εξοπλισμός των τυροκομικών μονάδων έχουν βελτιωθεί σημαντικά κυρίως με τη συμβολή συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων. Οι μεταποιητικές μονάδες που λειτουργούν στην Περιφέρεια δεν απορροφούν όλη την παραγωγή γάλατος και δεν είναι ρεαλιστικό να τεθεί στόχος κάλυψης όλης της ποσότητας γιατί υπάρχει ελεύθερη διακίνηση γάλατος από και προς άλλους όμορους Νομούς και Περιφέρειες. Ζητούμενο είναι να εφαρμόζονται έλεγχοι από την πλευρά της Πολιτείας έτσι ώστε να διασφαλίζονται οι κατάλληλες συνθήκες υγιεινής τόσο στο στάδιο της συγκέντρωσης και μεταφοράς του γάλατος όσο και στο στάδιο της μεταποίησης και συντήρησης.

4.5.2. Βοοτροφία

Στην περιφέρεια εκτρέφονται συνολικά 35.000 **βοοειδή** (αριθμός παραγωγικών ζώων) και ο κλάδος συμμετέχει στη διαμόρφωση της ακαθάριστης προσόδου του πρωτογενούς τομέα με ποσοστό 5,9%. Ο Νομός Φλώρινας έχει το μεγαλύτερο αριθμό βοοειδών (59%) και μπορεί να χαρακτηριστεί ως βοοτροφικός Νομός της Περιφέρειας. Είναι χαρακτηριστικό ότι, το διάστημα 1980 – 2000, ενώ στο σύνολο της Περιφέρειας είχαμε μείωση του αριθμού των εκτρεφόμενων ζώων κατά (13%) και των εκμεταλλεύσεων κατά (74%) αντίθετα, στο Νομό Φλώρινας είχαμε μείωση των εκμεταλλεύσεων κατά (58%) και **αύξηση** του αριθμού των εκτρεφόμενων ζώων κατά (11%). Η εξέλιξη αυτή εξηγείται από την αποχώρηση μεγάλων σε ηλικία κτηνοτρόφων που διατηρούσαν μικρό αριθμό ζώων και τη μεγέθυνση των νέων εκμεταλλεύσεων που οδηγούν και σε βελτιωμένα οικονομικά αποτελέσματα.

Δεν υπάρχει καμία αξιολογη μονάδα τυποποίησης – μεταποίησης αγελαδινού γάλατος, εκτός ορισμένων μικρών γαλακτοκομείων που συγκεντρώνουν ελάχιστες ποσότητες. Το παραγόμενο αγελαδινό γάλα επεξεργάζεται σε άλλες περιοχές, εκτός της Δυτικής Μακεδονίας.

4.5.3. Βιολογική κτηνοτροφία

Στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας η **βιολογική κτηνοτροφία** άρχισε να αναπτύσσεται μετά το 2000 σύμφωνα με τον κανονισμό 1257/99. Την μεγαλύτερη ανάπτυξη γνώρισε στο Νομό Γρεβενών.

Μονάδες παραγωγής πιστοποιημένων βιολογικών προϊόντων κτηνοτροφικής παραγωγής λειτουργούν με επιτυχία στους Νομούς Γρεβενών και Κοζάνης.

Το πρόγραμμα της βιολογικής κτηνοτροφίας εφαρμόζεται ικανοποιητικά σε περιοχές που διαθέτουν μεταποιητικές μονάδες βιολογικών προϊόντων και οι παραγωγοί έχουν τη δυνατότητα να εξασφαλίσουν βιολογικές ζωοτροφές.

Προβλήματα που δρουν ανασταλτικά στην πορεία του προγράμματος της βιολογικής κτηνοτροφίας είναι η έλλειψη μεταποιητικών μονάδων βιολογικών προϊόντων και η αδυναμία εύρεσης βιολογικών ζωοτροφών ή η εύρεση ακριβών βιολογικών ζωοτροφών (εισαγωγές ή απομακρυσμένη πηγή).

Οι προοπτικές ανάπτυξης της βιολογικής κτηνοτροφίας είναι ιδιαίτερα θετικές για την Περιφέρεια και ιδιαίτερα στις ορεινές περιοχές. Αξιόλογη προσπάθεια ήδη άρχισε από νέους κτηνοτρόφους για την παραγωγή βιολογικών κτηνοτροφικών προϊόντων. Με λίγη, σχετικά, προσπάθεια το μεγαλύτερο μέρος της ποιμενικής κτηνοτροφικής παραγωγής μπορεί να πιστοποιηθεί σαν βιολογικό.

4.5.4. Μελισσοκομία

Μια δραστηριότητα που δεν ήταν ιδιαίτερα αναπτυγμένη τα προηγούμενα χρόνια και μόνο τελευταία προσελκύει όλο και περισσότερους υποστηρικτές και φίλους, καθώς ιδρύονται συνεχώς νέες μελισσοκομικές εκμεταλλεύσεις σ' ολόκληρη τη Δυτική Μακεδονία.

Η ιδιαίτερη χλωρίδα και οι κλιματολογικές συνθήκες ευνοούν την παραγωγή εξαιρετικού ανθόμελου, με σαφή ποιοτικά χαρακτηριστικά, που το καθιστούν περιζήτητο στην τοπική αγορά αφού μάλιστα δεν καλύπτονται ούτε στο ελάχιστο οι ανάγκες της ζήτησης.

Η μελισσοκομία της περιοχής πρέπει να αναδείξει από τη μία τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του τοπικού ανθόμελου (στατική μελισσοκομία) και από την άλλη, για να καταστεί βιώσιμη, θα πρέπει να υιοθετήσει τη νομαδική-μετακινούμενη μορφή εκτροφής.

Εκτρέφονται περίπου 24.000 κυψέλες μελισσοσμηνών με αυξητικές τάσεις.

4.5.5. Εκτροφή γουνοφόρων ζώων – Παραγωγή γουνοδερμάτων

Η Περιφέρεια είναι γνωστή για την επεξεργασία της γούνας και την παραγωγή προϊόντων γούνας κυρίως στον άξονα Καστοριά-Σιάτιστα. Το μεγαλύτερο ποσοστό γουνοδερμάτων είναι εισαγόμενο και μόνο ένα μικρό μέρος παράγεται τα τελευταία χρόνια στην περιοχή με την εκτροφή γουνοφόρων ζώων.

Τα τελευταία 20 -25 χρόνια ξεκίνησε μια προσπάθεια για την εκτροφή γουνοφόρων ζώων με προοπτική να υποκατασταθεί ένα τμήμα των εισαγωγών και να γίνει περισσότερο ανταγωνιστικός ο κλάδος. Το μεγάλο πρόβλημα στη διάδοση της εκτροφής ήταν η εύρεση τροφής για τα ζώα που αντιμετωπίσθηκε με την ίδρυση, μέσω του προγράμματος LEADER II, της μονάδας παραγωγής τροφής για γουνοφόρα ζώα.

Σήμερα εκτρέφονται περί τις 200.000 αναπαραγωγικά ζώα με έντονα αυξητικές τάσεις.

Τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο κλάδος είναι, η έλλειψη χωροθέτησης ζωνών για εγκατάσταση μονάδων και η διαχείριση των υπολειμμάτων μετά τη θανάτωση των ζώων.

5. ΔΟΜΕΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΗ

5.1. Υπηρεσίες του Δημοσίου και του Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα

5.1.1. Περιφερειακές Υπηρεσίες

Η **Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής** είναι αρμόδια για το συντονισμό και την παρακολούθηση της λειτουργίας όλων των οργανικών μονάδων που υπάγονται σε αυτή και την εξασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας τους. Οφείλει να βρίσκεται σε συνεχή συνεργασία με το καθύλην αρμόδιο Υπουργείο για την καλύτερη αντιμετώπιση των προβλημάτων και των υποθέσεων αρμοδιότητάς τους. Περιλαμβάνει δε τις κάτωθι διευθύνσεις:

- **Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας**

Οι αρμοδιότητες της διεύθυνσης ανάγονται ιδίως στην κατάρτιση ετήσιων και πολυετών περιφερειακών αναπτυξιακών προγραμμάτων για τη γεωργία, την κτηνοτροφία και την αλιεία, στην εκπόνηση και αξιολόγηση σχετικών μελετών και μέτρων πολιτικής, καθώς και στη μέριμνα για την ανάπτυξη και την ποιοτική βελτίωση της γεωργίας και της κτηνοτροφίας στον τομέα της φυτικής και ζωικής παραγωγής. Επικοινωνεί με τις αρμόδιες υπηρεσίες των καθ' ύλην αρμόδιων Υπουργείων και εφαρμόζει τις εθνικές πολιτικές στα θέματα της αρμοδιότητάς της και συνεργάζεται, επικοινωνεί και παρέχει πληροφορίες στους δήμους της περιοχής της περιφέρειας για τα θέματα της αρμοδιότητάς της. Η Δ/νση Αγροτικής οικονομίας περιλαμβάνει τα παρακάτω τμήματα:

- ο Τμήμα Προγραμματισμού
- ο Τμήμα Φυτικής και Ζωικής Παραγωγής
- ο Τμήμα Αλιείας

- **Διεύθυνση Κτηνιατρικής**

Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Κτηνιατρικής ανάγονται ιδίως στη μέριμνα για την προστασία του ζωικού κεφαλαίου σε όλη την Περιφέρεια, την εξασφάλιση της υγείας των ζώων, τη λήψη αποφάσεων για ασθένειες ζώων που μπορεί να έχουν επιδημικό χαρακτήρα καθώς και τη λήψη μέτρων για την προστασία της δημόσιας

υγείας. Η Διεύθυνση Κτηνιατρικής επικοινωνεί με τις αρμόδιες υπηρεσίες των καθ' ύλην αρμόδιων Υπουργείων, εφαρμόζει τις εθνικές και κοινοτικές πολιτικές στα θέματα της αρμοδιότητάς της, σύμφωνα με τις οδηγίες τους. Η Διεύθυνση Κτηνιατρικής συνεργάζεται, επικοινωνεί και παρέχει πληροφορίες στους ΟΤΑ α' βαθμού της περιφέρειας για τα θέματα της αρμοδιότητάς της και παρέχει τις κατευθυντήριες οδηγίες στις περιφερειακές υπηρεσίες, που ασχολούνται με θέματα Κτηνιατρικής σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας. Η ανωτέρω Δ/νση περιλαμβάνει τα παρακάτω τμήματα:

- ο Τμήμα Υγείας των Ζώων
- ο Τμήμα Κτηνιατρικής Δημόσιας Υγείας
- ο Τμήμα Κτηνιατρικής Αντίληψης Φαρμάκων

• **Διεύθυνση Πολιτικής Γης**

Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Πολιτικής Γης ανάγονται ιδίως στην παραχώρηση εκτάσεων σε νομικά ή φυσικά πρόσωπα και ΟΤΑ, την εκποίηση, ανταλλαγή και προστασία εποίκιστικών εκτάσεων και την έκδοση, διόρθωση και ακύρωση τίτλων κυριότητας, τη σύνταξη τοπογραφικών προγραμμάτων, τη συγκρότηση τοπογραφικών συνεργείων από τεχνικούς υπαλλήλους, τη σύνταξη, τήρηση, συμπλήρωση και ολοκλήρωση θεματικών χαρτών με στοιχεία που συλλέγονται επιτόπου, καθώς και την περιοδική ενημέρωση των τοπικών θεματικών χαρτών με τις μεταβολές που έχουν σημειωθεί, τη χορήγηση βεβαιώσεων και διαγραμμάτων για την εξυπηρέτηση πολιτών καθώς και την έρευνα των φακέλων των εργασιών για τον έλεγχο αιτημάτων. Η ανωτέρω Δ/νση περιλαμβάνει τα παρακάτω τμήματα:

- ο Τμήμα Τοπογραφίας
- ο Τμήμα Εποικισμού και Αναδασμού

• **Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Π.Ε.**

Οι αρμοδιότητες των Διευθύνσεων Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής που συνιστώνται σε όλες τις Περιφερειακές Ενότητες της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας ανάγονται ιδίως στη μέριμνα για την ανάπτυξη και την ποιοτική βελτίωση των τομέων της φυτικής και της ζωικής παραγωγής στην περιοχή των περιφερειακών ενότητων, τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό των αγροτικών εκμεταλλεύσεων, τη διενέργεια ελέγχων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία για την προστασία του ζωικού κεφαλαίου στην περιφέρεια, την εξασφάλιση της υγείας των ζώων και τη λήψη μέτρων για την προστασία της δημόσιας υγείας σε κάθε περιφερειακή ενότητα. Οι

Διεύθυνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Π.Ε. περιλαμβάνουν τα κάτωθι τμήματα:

- ο Τμήμα Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου Αρμοδιότητες
- ο Τμήμα Φυτικής και Ζωικής Παραγωγής
- ο Τμήμα Κτηνιατρικής
- ο Τμήμα Αλιείας
- ο Τμήμα Τοπογραφίας, Εποικισμού και Αναδασμού

Η στελέχωση της **Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής** απαιτεί διεπιστημονική σύνθεση, δεδομένου ότι η υφή των προβλημάτων που την απασχολούν, σύμφωνα με τη σύγχρονη αντίληψη άσκησης της γεωργίας, απαιτεί επιστημονική στήριξη πολλών ειδικοτήτων (εκτός των γεωτεχνικών όλων των κλάδων, απαιτούνται πολιτικοί μηχανικοί, χωροτάκτες, δασολόγοι, λιβαδοπόνοι, οικονομολόγοι κ.α.).

Το απασχολούμενο δυναμικό της Γενικής Δ/νσης εμφανίζεται στον πίνακα που ακολουθεί:

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ /ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	Π.Ε.	Τ.Ε.	Δ.Ε.	Υ.Ε.	ΣΥΝΟΛΟ
ΕΔΡΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	19	7	6	1	33
Π.Ε. ΚΟΖΑΝΗΣ	20	9	12	5	46
Π.Ε. ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	25	9	4	1	39
Π.Ε. ΓΡΕΒΕΝΩΝ	21	3	4	0	28
Π.Ε. ΦΛΩΡΙΝΑΣ	34	11	15	1	61
ΣΥΝΟΛΟ	119	39	41	8	207

Στην Υπηρεσία συστήνονται επιτροπές, όπως ορίζουν οι εκάστοτε αποφάσεις του ΥΠΑΑΤ, ενώ τα στελέχη της συμμετέχουν σε επιτροπές εργασίας της Περιφέρειας που συγκροτούνται με απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου.

5.1.2. Υπηρεσίες σε επίπεδο Δήμων

Σε πρωτοβάθμιο επίπεδο στήριξης του αγρότη και της αγροτικής δραστηριότητας, λειτουργούν Γραφεία Αγροτικής Ανάπτυξης σε κάθε Δήμο της Περιφέρειας. Οι Υπηρεσίες αυτές λειτουργούν με ευθύνη της αρμόδιας Αντιδημαρχίας ανάπτυξης ή της Αγροτικής Ανάπτυξης όπου έχει συσταθεί.

Τα στελέχη της Υπηρεσίας (κατεξοχήν γεωτεχνικοί), έχουν άμεση γνώση της περιοχής ευθύνης, της παραγωγικής δραστηριότητας, των υποδομών και των έργων που εκτελούνται. Η εγγύτητα και η μικρή απόσταση της έδρας του Δήμου με τους αγρότες της περιοχής δίνει ακόμη μεγαλύτερη αξία σε μια τέτοια Υπηρεσία, που έχει ως κύριες δραστηριότητες:

- Την τήρηση στατιστικών στοιχείων για την περιοχή ευθύνης της.
- Την πληροφόρηση για δράσεις, έργα και προγράμματα στήριξης που διαχειρίζονται άλλοι φορείς.
- Την πρωτοβάθμια εξυπηρέτηση του πολίτη – αγρότη με:
 - έκδοση βεβαιώσεων
 - υποβολή στοιχείων
 - έκδοση αδειών
- Τον έλεγχο των δομών και φορέων των αγροτών, εντός της περιοχής ευθύνης της (ΤΟΕΒ, Ινστιτούτα, Εκθέσεις κ.α.).

5.1.3. ΟΠΕΚΕΠΕ

Ο ΟΠΕΚΕΠΕ (Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων) είναι ο Ελληνικός Οργανισμός πληρωμών και κοινοτικών ενισχύσεων που λειτουργεί από το 2001 υπέρ του δημοσίου συμφέροντος και εποπτεύεται από τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Σε επίπεδο Περιφέρειας λειτουργεί αποκεντρωμένη Υπηρεσιακή δομή του ΟΠΕΚΕΠΕ με έδρα την Κοζάνη που έχει ως κύριο σκοπό τη διαχείριση των πιστώσεων του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Εγγυήσεων και την πρόληψη και πάταξη των ατασθαλιών. Εκτός αυτού, στη χάρτα εξυπηρέτησης των δικαιούχων κοινοτικών ενισχύσεων καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και ο τρόπος για ικανοποίηση

των απαιτήσεων των παραγωγών που δεν είναι άλλες από την πληροφόρηση, την εξυπηρέτηση και την έγκαιρη καταβολή των ενισχύσεων.

Η επικοινωνία και η παροχή υπηρεσιών και πληροφοριών γίνεται είτε μέσω φυσικής παρουσίας του ενδιαφερόμενου είτε τηλεφωνικά είτε ηλεκτρονικά. Για την καλύτερη εξυπηρέτηση των ενδιαφερόμενων λειτουργεί, σε καθημερινή βάση, στα γραφεία του Οργανισμού στην Κοζάνη, τηλεφωνική γραμμή αποκλειστικά για διευκρινίσεις και πληροφορίες, ώστε να μην είναι αναγκαία η μετακίνηση στα γραφεία του Οργανισμού από απομακρυσμένες περιοχές.

Τέλος, η παροχή στοιχείων σε κάθε ενδιαφερόμενο πολίτη, αγρότη ή φορέα, είναι αναγκαία για προγραμματισμό έργων και δράσεων.

Στο Οργανόγραμμα του ΟΠΕΚΕΠΕ πέρα από την Περιφερειακή Δ/νση Δυτ. Μακεδονίας υφίστανται και τα Νομαρχικά Γραφεία στην Φλώρινα, Γρεβενά και Καστοριά.

Στην Καστοριά (Άργος Ορεστικό) λειτουργεί «Νομαρχιακό» Τμήμα για την εξυπηρέτηση των καθημερινών αναγκών των αγροτών. Τα αντίστοιχα Τμήματα, ως παραρτήματα της Αποκεντρωμένης Δομής στη Δυτική Μακεδονία, θα πρέπει να στελεχωθούν και στις άλλες Περιφερειακές Ενότητες Φλώρινας και Γρεβενών.

Ο ΟΠΕΚΕΠΕ ως νεοσυσταθείσα δομή και υπηρεσία χρειάζεται επιπλέον στελέχωση κυρίως σε επιστημονικό δυναμικό, ώστε να ανταποκρίνεται ακόμα περισσότερο στις ανάγκες των αγροτών της περιοχής. Στον πίνακα που ακολουθεί εμφανίζεται το απασχολούμενο προσωπικό:

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ /ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	Π.Ε.	Τ.Ε.	ΣΥΝΟΛΟ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΔΥΤ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΔΡΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	6	3	9
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	2	0	2
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0	0	0
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	8	3	11

5.1.4. Αναπτυξιακή Εταιρεία

Οι Αναπτυξιακές Εταιρείες της Αυτοδιοίκησης διαχειρίζονται προγράμματα προς όφελος των κατοίκων της υπαίθρου, σε συνεργασία με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ), την Περιφέρεια και τους Δήμους.

Στα πλαίσια αυτά στηρίζουν τη διαφοροποίηση της απασχόλησης, της οικονομίας και του εισοδήματος στη Δυτική Μακεδονία με δράσεις που αφορούν στην επιτόπου μεταποίηση της αγροτικής παραγωγής, στην προστασία του περιβάλλοντος, στη δημιουργία εναλλακτικού εισοδήματος κ.λπ.

Λειτουργούν γενικότερα ως επιταχυντές στη διαδικασία της αγροτικής ανάπτυξης μέσα και από την υλοποίηση πιλοτικών και καινοτόμων δράσεων σε συνεργασία με τους αγρότες – κατοίκους της υπαίθρου.

Επιπρόσθετα, διαχέουν τις Κοινοτικές και Εθνικές πολιτικές και αναδεικνύουν προσπάθειες και ευκαιρίες αγροτικής ανάπτυξης και πολυαπασχόλησης στην ύπαιθρο.

Πρωθούν επίσης τη δικτύωση και την ανάδειξη και πιστοποίηση της ποιότητας ως αναγκαίο στοιχείο βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας της τοπικής παραγωγής.

5.1.5. Γραφεία ΟΓΑ & ΕΛΓΑ

Για την ασφαλιστική κάλυψη των αγροτών και της αγροτικής παραγωγής λειτουργούν Οργανισμοί Γεωργικών Ασφαλίσεων. Αποτελούν φορείς με μεγάλη σπουδαιότητα όσον αφορά στο ρόλο που διαδραματίζουν και έχουν άμεση εμπλοκή και ενδιαφέρον για την καθημερινότητα του αγρότη και γενικότερα του κατοίκου της υπαίθρου.

Για την εξυπηρέτηση των αγροτών λειτουργεί περιφερειακή Υπηρεσία του ΕΛΓΑ, ενώ δεν λειτουργεί αντίστοιχη αποκεντρωμένη Υπηρεσία – Υποκατάστημα του ΟΓΑ. Πρόσφατα ελήφθη απόφαση του Οργανισμού για την ίδρυση Γραφείου και στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας. Για την εξυπηρέτηση των ασφαλισμένων του ΟΓΑ λειτουργεί δίκτυο ανταποκριτών σε τοπικό επίπεδο.

5.1.6. ΕΦΕΤ

Ο κύριος Φορέας Ελέγχου Τροφίμων στο Ελλαδικό χώρο είναι ο ΕΦΕΤ, που αποτελεί Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου και τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Οι βασικότερες αρμοδιότητες του Ενιαίου Φορέα Ελέγχου Τροφίμων είναι:

- ο καθορισμός των προδιαγραφών ποιότητας που πρέπει να πληρούν τα τρόφιμα και οι πρώτες ή πρόσθετες ύλες με σκοπό την προστασία της δημόσιας υγείας και την αποφυγή της εξαπάτησης των καταναλωτών,
- ο καθορισμός των προτύπων και των αρχών στις οποίες θα πρέπει να στηρίζεται η μελέτη και εφαρμογή των συστημάτων παραγωγής υγιεινών προϊόντων,
- ο καθορισμός ή η επικύρωση των κανόνων ορθής υγιεινής πρακτικής,
- η τήρηση μητρώου επιχειρήσεων τροφίμων και ο καθορισμός προγραμμάτων ελέγχων,
- η διενέργεια ελέγχων σε όλα τα στάδια μετά την πρωτογενή παραγωγή,
- η εκπόνηση ερευνητικών προγραμμάτων

Η έλλειψη παρουσίας του Φορέα στη Δυτική Μακεδονία είναι αισθητή και κρίνεται αναγκαία η ίδρυση Παραρτήματος καθόσον, είναι η μόνη Περιφέρεια στην Ελλάδα όπου δεν λειτουργεί Περιφερειακή Δ/ση του ΕΦΕΤ.

Η λειτουργία του Φορέα στη Δυτική Μακεδονία εκτός των άλλων θα συμβάλλει στην εντατικοποίηση των ελέγχων ισοζυγίων γάλακτος και κρέατος, προκειμένου να προστατευθούν οι εγχώριοι παραγωγοί από τα εισαγόμενα προϊόντα.

5.1.7. Κέντρα «ΔΗΜΗΤΡΑ» (νυν «Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός – ΔΗΜΗΤΡΑ» σύμφωνα με την Κοινή Υπουργική Απόφαση Αριθμ. 188763/10-10-2011 / ΦΕΚ 2284/13-10-2011)

Τις πολλαπλές ανάγκες του αγροτικού πληθυσμού της χώρας για επαγγελματική εκπαίδευση, επαγγελματική κατάρτιση, επιμόρφωση και ενημέρωση, έχει αναλάβει

το ΝΠΙΔ με την επωνυμία Οργανισμός Γεωργικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Απασχόλησης (Ο.Γ.Ε.Ε.Κ.Α.) – «ΔΗΜΗΤΡΑ».

Με την κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΦΕΚ 2284/13-10-11) συστάθηκε ο «ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ – ΔΗΜΗΤΡΑ», ο οποίος ανήκει στον ευρύτερο Δημόσιο Τομέα, διαθέτει διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια, λειτουργεί χάριν του δημοσίου συμφέροντος και εποπτεύεται από τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Στον Οργανισμό αυτό συγχωνεύτηκε ο Οργανισμός Γεωργικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Απασχόλησης (Ο.Γ.Ε.Ε.Κ.Α.) – «ΔΗΜΗΤΡΑ» όπως επίσης το Εθνικό Ίδρυμα Αγροτικής Έρευνας (ΕΘΙΑΓΕ), ο Οργανισμός Πιστοποίησης και Επίβλεψης Γεωργικών Προϊόντων (Ο.Π.Ε.Γ.Ε.Π – AGROCERT) και ο Ελληνικός Οργανισμός Γάλακτος και Κρέατος (ΕΛ.Ο.ΓΑΛ).

Οι αρμοδιότητες των συγχωνευμένων νομικών προσώπων μεταφέρθηκαν στο νέο ιδρυόμενο Οργανισμό.

Αναφορικά με τον Οργανισμό Δήμητρα είναι ο ενδεδειγμένος μηχανισμός για την υλοποίηση όλων των απαιτούμενων ενεργειών επαγγελματικής εκπαίδευσης, αρχικής και συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης, επιμόρφωσης και πληροφόρησης, με στόχο την κατάλληλη υποστήριξη του πληθυσμού της υπαίθρου.

Ο Οργανισμός ΔΗΜΗΤΡΑ παρέχει τις παρακάτω υπηρεσίες:

Ανάλυση των δραστηριοτήτων του Ο.Γ.Ε.Ε.Κ.Α. «ΔΗΜΗΤΡΑ»

- *Δευτεροβάθμια Επαγγελματική Εκπαίδευση στους απόφοιτους της υποχρεωτικής εκπαίδευσης*

Τα γεωργικά Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια (ΤΕΕ) Α΄ κύκλου, εποπτείας ΥΠΑΑΤ που λειτουργούν στη Λάρισα, Ιωάννινα και Κρήτη, παρέχουν επαγγελματική κατάρτιση σε απόφοιτους της υποχρεωτικής σχολικής εκπαίδευσης στα επαγγέλματα της γεωργικής – κτηνοτροφικής παραγωγής, με σκοπό να τους εφοδιάσουν με τις αναγκαίες γνώσεις και δεξιότητες για μια επιτυχή επαγγελματική σταδιοδρομία. Οι απόφοιτοι μπορούν επίσης να συνεχίσουν τις σπουδές για ένα έτος ακόμη στα ΤΕΕ Β΄ κύκλου, αντίστοιχης ειδικότητας του Υπ. Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

- *Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Κατάρτιση*

Ο Οργανισμός, παράλληλα με τη λειτουργία των ΤΕΕ, σχεδιάζει προγράμματα μακροχρόνιας εκπαίδευσης – κατάρτισης των αγροτών και ιδιαίτερα των νέων, με στόχο την περαιτέρω αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της υπαίθρου μέσω των 68 Κέντρων «ΔΗΜΗΤΡΑ» (πρώην ΚΕΓΕ) και των 3 Πρακτικών Γεωργικών Σχολείων.

Από το 1993 περίπου και μετά, τα ΚΕΓΕ πραγματοποιούν αποκλειστικά τις εκπαιδεύσεις που απαιτεί η λειτουργία των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων για:

- α) τους νέους αγρότες,*
- β) τους διαδόχους των γεωργών που παίρνουν πρόωγη συνταξιοδότηση και*
- γ) τους επιδοτούμενους για την υλοποίηση σχεδίων βελτίωσης αγροτικών εκμεταλλεύσεων.*

Για τις κατηγορίες αυτές η εκπαίδευση είναι υποχρεωτική και οι γενικές προδιαγραφές της καθορίζονται από τους αντίστοιχους Κανονισμούς και το Υπουργείο Γεωργίας.

Στη Δυτική Μακεδονία λειτουργούν τα Κέντρα «ΔΗΜΗΤΡΑ»:

- *Στη Δεσκάτη, με ευθύνη όλο το Νομό Γρεβενών.*
- *Στην Πολυκάρπη Καστοριάς, με ευθύνη όλο το Νομό Καστοριάς.*
- *Στη Λευκόβρυση Κοζάνης, με ευθύνη όλο το Νομό Κοζάνης.*
- *Στη Φλώρινα, με ευθύνη όλο το Νομό Φλώρινας.*

Σε προηγούμενα κεφάλαια έχει αναφερθεί ως μειονέκτημα η έλλειψη οργανωμένων δομών στήριξης του αγρότη και συνακόλουθα της αγροτικής παραγωγής, λόγω της μειωμένης παροχής υπηρεσιών, κυρίως σε θέματα επιστημονικού ενδιαφέροντος.

Το κενό αυτό μπορεί και πρέπει να αναπληρωθεί με την υιοθέτηση των παρακάτω προτάσεων:

- Στελέχωση των παραπάνω Υπηρεσιών με τις ειδικότητες που να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες, πολύπλοκες και διεπιστημονικές ανάγκες των αγροτών, κυρίως στις Υπηρεσίες της Περιφέρειας και των Δήμων.

- Ευέλικτες μορφές κατάρτισης μέσω πλέον του νεοϊδρυόμενου «ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ – ΔΗΜΗΤΡΑ», σε συνεργασία με τις τοπικές Υπηρεσίες.
- Ίδρυση Ινστιτούτων ή οργανική διασύνδεση με παρεμφερείς φορείς, για τη στήριξη:
 - των οπωρικών και γενικότερα των δενδρωδών καλλιεργειών,
 - των γουνοφόρων ζώων και των αντίστοιχων εκμεταλλεύσεων,
 - των οσπρίων.
 - Οίνου και αμπέλου, (στο Αμύνταιο, με ευθύνη ολόκληρη τη Δ. Μακεδονία).

5.2. Αγροτικοί Συνεταιρισμοί – Συνεταιριστική δραστηριότητα

5.2.1. Πρωτοβάθμιοι Συνεταιρισμοί

Σε κάθε Τοπικό Διαμέρισμα υφίσταται και λειτουργεί Πρωτοβάθμιος Γεωργικός Συνεταιρισμός, με κύριες δραστηριότητες την προμήθεια αγροτικών εφοδίων (κυρίως λιπασμάτων, φυτοφαρμάκων, ζωοτροφών), την πιστωτική εξυπηρέτηση μόνο μέσω της Αγροτικής Τράπεζας και σε μικρό βαθμό την ενημέρωση και γενικότερη εξυπηρέτηση των μελών τους.

Έτσι στο Νομό Κοζάνης υφίστανται συνολικά 180 περίπου πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί, στο Νομό Γρεβενών 66, στο Νομό Φλώρινας 95 και στο Νομό Καστοριάς 87.

Απ' όλους αυτούς τους συνεταιρισμούς, ελάχιστοι μόνο έχουν αναπτύξει δραστηριότητες που πραγματικά είναι σε όφελος των αγροτών – μελών τους. Οι περισσότεροι έχουν παραμείνει στο επίπεδο οργάνωσης που ήταν πριν από τριάντα χρόνια.

Συνοπτικά αναφέρονται στη συνέχεια οι Συν/σμοί με μεταποιητική δραστηριότητα:

⇒ Αναγκαστικός Συνεταιρισμός Κροκοπαγωγών Κοζάνης

- ✓ Εκπροσωπεί 1500 περίπου μέλη κροκοπαγωγούς
- ✓ Κύρια δραστηριότητά του αποτελεί η συγκέντρωση, επεξεργασία και προώθηση του προϊόντος «Κρόκος» (2.000 κιλά περίπου κάθε χρόνο).

- ✓ Έτος ίδρυσης : 1971
- ✓ Έδρα : Δ.Δ. Κρόκου – Δήμου Ελίμειας – Ν. Κοζάνης

⇒ **Συνεταιρισμός Επεξεργασίας και πώλησης Οπωροκηπευτικών Προϊόντων
(ΑΣΕΠΟΠ) Βελβεντού**

- ✓ Έδρα : Βελβεντό Κοζάνης
- ✓ Έτος ίδρυσης : 1958
- ✓ Μέλη : 700
- ✓ Κύριες δραστηριότητες :
 - Συγκέντρωση, επεξεργασία και εμπορία οπωροκηπευτικών
 - Συμβουλευτική στήριξη και καθοδήγηση των παραγωγών
 - Ολοκληρωμένη Διαχείριση της παραγωγής

⇒ **Αγροτικός Συνεταιρισμός Βελβεντού «Η ΔΗΜΗΤΡΑ»**

- ✓ Έδρα : Βελβεντό Κοζάνης
- ✓ Έτος ίδρυσης : 1987
- ✓ Μέλη : 400
- ✓ Κύριες δραστηριότητες :
 - Συγκέντρωση, επεξεργασία και εμπορία οπωροκηπευτικών
 - Συμβουλευτική στήριξη και καθοδήγηση των παραγωγών
 - Ολοκληρωμένη Διαχείριση της παραγωγής

⇒ **Συνεταιρισμός Μελισσοκόμων Ν. Κοζάνης**

- ✓ Έδρα : Κοζάνη
- ✓ Έτος ίδρυσης : 1985
- ✓ Μέλη : 200
- ✓ Κύριες δραστηριότητες :
 - Ενημέρωση των μελών
 - Συμβουλευτική
 - Προμήθεια πρώτων υλών

⇒ **Συνεταιρισμός Μηλοπαραγωγών Πύργων**

- ✓ Έδρα : Δ.Δ. Πύργων Εορδαίας Ν.Κοζάνης
- ✓ Έτος ίδρυσης : 1983
- ✓ Μέλη : 210
- ✓ Κύριες δραστηριότητες :
 - Συλλογή, τυποποίηση, εμπορία μήλων.
 - Υποστήριξη αγροτών.
 - Εφαρμογή συστήματος ολοκληρωμένης διαχείρισης
- ✓ Όγκος παραγωγής : 13.000 τόνοι μήλα

⇒ **Αγροτικός Συνεταιρισμός Μηλοχωρίου**

- ✓ Έδρα : Μηλοχώρι, Δήμος Μουρικίου – Ν. Κοζάνης
- ✓ Έτος ίδρυσης : 1927
- ✓ Μέλη : 70
- ✓ Δραστηριότητες : Συγκέντρωση, τυποποίηση και εμπορία οπωρικών

⇒ **Γεωργική Εταιρεία Οπωροκηπευτικών Καστοριάς (ΓΕΟΚ Α.Ε.)**

Η οργάνωση λειτουργεί από το 1979, με κύριο στόχο την προώθηση της τοπικής παραγωγής μήλων της ευρύτερης περιοχής της Καστοριάς. Αριθμεί περίπου 700 μέλη.

Τα τελευταία χρόνια διακινεί με πολύ καλά αποτελέσματα την τοπική παραγωγή τομάτας. Μια νέα δραστηριότητα των αγροτών της περιοχής. Έχει έδρα και εγκαταστάσεις στην περιοχή του Βιτσίου (Φωτεινή Καστοριάς).

⇒ **Συνεταιρισμοί Ελαιοπαραγωγών**

Στα Ίμερα της Κοζάνης, όπου έχει αναπτυχθεί η καλλιέργεια της ελιάς, δραστηριοποιούνται δύο (2) πρωτοβάθμιοι αγροτικοί συνεταιρισμοί, με στόχο την αξιοποίηση της παραγόμενης ελαιοπαραγωγής. Έχουν ιδρύσει ελαιοτριβείο για την επεξεργασία μόνο της τοπικής παραγωγής.

⇒ **Αγροτική Καστοριάς (AGROKA A.E.)**

Για την εξυπηρέτηση και προώθηση της τοπικής παραγωγής, έχει κατασκευαστεί συσκευαστήριο φασολιών στο Δ.Δ. Λακκωμάτων του Δήμου Άργους Ορεστικού. Η μονάδα ιδρύθηκε ως πολυμετοχική επιχείρηση και έχει τη νομική μορφή της Ανώνυμης Εταιρείας. Την πλειοψηφία των μετοχών κατέχει ο Δήμος Άργους Ορεστικού.

Η επιχείρηση, ενώ ολοκλήρωσε επενδυτικό σχέδιο (κτίριο, μηχανολογικό εξοπλισμό), δεν λειτούργησε ποτέ, με αποτέλεσμα ο μηχανολογικός εξοπλισμός να έχει απαξιωθεί, ενώ οι κτιριακές υποδομές βρίσκονται σε άριστη κατάσταση.

Η τοπική παραγωγή φασολιών διατίθεται στο ελεύθερο εμπόριο, όπου δραστηριοποιούνται ιδιωτικές επιχειρήσεις, εγκατεστημένες στην ευρύτερη περιοχή αλλά και σε άλλες περιοχές της χώρας, συνήθως απομακρυσμένες.

Η λειτουργία της μονάδας, ως βιώσιμη επιχείρηση, είναι αναγκαία για πολλούς λόγους. Απαιτείται όμως να διευκρινισθεί το νομικό και ιδιοκτησιακό καθεστώς, έτσι ώστε να λειτουργήσει επιχειρηματικά, στα πλαίσια μιας ανταγωνιστικής αγοράς και προς όφελος των παραγωγών της περιοχής.

⇒ **Αγροτικός Συνεταιρισμός Φασολοπαραγωγών «Πελεκάνος»**

Το 2003 ιδρύθηκε συνεταιρισμός με την παραπάνω επωνυμία στην περιοχή του Εθνικού Δρυμού Πρεσπών, που αριθμεί 26 μέλη, με στόχο την τυποποίηση και διάθεση της τοπικής παραγωγής φασολιών και κυρίως των μελών του.

- Ο συνεταιρισμός, εκτός από την τυποποίηση και την εμπορίου του προϊόντος, μεριμνά για την προστασία του περιβάλλοντος σ' αυτή την ευαίσθητη προστατευόμενη περιοχή, την πιστοποίηση της παραγωγής «Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης», ενώ για την τυποποίηση του προϊόντος εφαρμόζει σύστημα διασφάλισης ποιότητας με το πρότυπο ISO 9001:2000.

⇒ **Αγροτικός - Βιοτεχνικός Συν/σμός Γυναικών Βελβεντού**

Ιδρύθηκε το 1985 από τις γυναίκες της περιοχής, ενώνοντας το μεράκι, την τέχνη και τις γνώσεις τους σε μια κοινή προσπάθεια: να κάνουν γνωστή την περιοχή μέσα από τα προϊόντα της εύφορης γης τους.

Έδρα του Συνεταιρισμού είναι το Βελβεντό Κοζάνης. Όταν πρωτοξεκίνησε ο συνεταιρισμός, οι γυναίκες ασχολούνταν με την υφαντική τέχνη και το κέντημα. Σήμερα επικεντρώνει τις δραστηριότητές του στη μεταποίηση νωπών φρούτων σε μαρμελάδες, γλυκά και κομπόστες, αξιοποιώντας την πλούσια και ποιοτική παραγωγή του Βελβεντού σε ροδάκινα, μήλα, αχλάδια κ.τ.λ. Τα προϊόντα που παράγει ο Αγροτικός Βιοτεχνικός Συνεταιρισμός Βελβεντού έχουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά: είναι χειροποίητα, φτιαγμένα από παραδοσιακές συνταγές, δεν περιέχουν συντηρητικές και χρωστικές ουσίες και παρασκευάζονται από νωπά φρούτα. Από το 2006 συνεργάζεται στενά με τον ΑΣΕΠΟΠ και διαθέτει τα προϊόντα του στο μεγαλύτερο μέρος της Ελλάδας.

⇒ **Αγροτικός - Βιοτεχνικός Συν/σμός Γυναικών Αγίου Γεωργίου Γρεβενών**

Το 1992 ιδρύθηκε ο συνεταιρισμός από 18 γυναίκες, κατοίκους του Αγίου Γεωργίου, έδρα του Δήμου Ηρακλειωτών. Η προσπάθειά τους, αποδείχθηκε ένα επιτυχημένο πείραμα και ήδη εργάζονται 19 χρόνια άοκνα, κρατώντας τις παραδόσεις του τόπου τους. Παράγουν παραδοσιακά ζυμαρικά όπως πέτουρα, χυλόπιτες, τραχανά, κλπ. Τα προϊόντα τους βρίσκονται σε επιλεγμένα καταστήματα.

Υφίστανται και λειτουργούν επίσης οι ακόλουθοι Συν/σμοι:

- Συν/σμός Αιγοπροβατοτρόφων Δυτικής Μακεδονίας
- Αγροτικός Συν/σμός Αρωματικών Φυτών Βοίου
- Α.Σ. Μεσοβούνου
- Συν/σμός Σισανίου
- Αγροτικός Συν/σμός Φαρμακευτικών και αρωματικών φυτών Δυτικής Μακεδονίας

- Συν/σμός Παραγωγών πιπεριάς Καλονερίου
- Συν/σμός Βιοκαλλιεργητών
- Συν/σμός φασολοπαραγωγών Ν. Φλώρινας
- Αγροτικός αλιευτικός συν/σμός Αγ. Παντελεήμονα
- Αγροτικός αλιευτικός συν/σμός Λιμνοχωρίου
- Αγροτικός αλιευτικός συν/σμός Ψαράδων
- Αγροτικός Συνεταιρισμός Καλλιέργειας Πολυδύναμων Φυτών Δυτικής Μακεδονίας

5.2.2. Δευτεροβάθμιες Συνεταιριστικές Οργανώσεις

Οι πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί έχουν συστήσει δευτεροβάθμιες συνεταιριστικές οργανώσεις σε κάθε Νομό ή περιοχή.

Στη Δυτική Μακεδονία λειτουργούν επτά (7) Ενώσεις Γεωργικών Συνεταιρισμών, μέλη των οποίων είναι όλοι οι πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί.

Ειδικότερα:

- ✓ *Ν. Γρεβενών : Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Γρεβενών που καλύπτει ολόκληρο το Νομό.*
- ✓ *Ν. Καστοριάς : Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Καστοριάς που καλύπτει ολόκληρο το Νομό.*
- ✓ *Ν. Φλώρινας*
 - Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Φλώρινας που καλύπτει την περιοχή της Φλώρινας.
 - Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Αμυνταίου που καλύπτει την ευρύτερη περιοχή του Αμυνταίου.
- ✓ *Ν. Κοζάνης*
 - Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Κοζάνης - Σερβίων.
 - Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Βοίου.
 - Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Εορδαίας.

Οι πιο συνηθισμένες δραστηριότητες των Ενώσεων, που είναι περίπου κοινές για όλες, είναι :

- ✓ *Εμπορία Αγροτικών Προϊόντων και Γεωργικών Εφοδίων. Συνήθως διαθέτουν ιδιόκτητες εγκαταστάσεις επεξεργασίας και αποθήκευσης καθώς και εξοπλισμό για τις κυριότερες δραστηριότητες.*
- ✓ *Παραγωγή μεταποιημένων προϊόντων, κυρίως τυροκομικών*
- ✓ *Μονάδες τυποποίησης και διαλογής προϊόντων, κυρίως οπωρικών*
- ✓ *Σποροπαραγωγή*
- ✓ *Στήριξη των αγροτών, κυρίως μέσω της σύνταξης και επεξεργασίας αιτήσεων στα πλαίσια του «Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Επιδοτήσεων (ΟΣΔΕ).*
- ✓ *Λογιστική Εξυπηρέτηση των πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών*
- ✓ *Σύσταση «ομάδων παραγωγών»*
- ✓ *Αγροτική πίστη προς όφελος των μελών τους, μέσω των πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών.*

5.2.3. Δραστηριότητες των Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών

Ορισμένες από τις δευτεροβάθμιες συνεταιριστικές οργανώσεις, έχουν αναπτύξει αξιόλογες δραστηριότητες, η κάθε μία σε ξεχωριστό τομέα.

Ειδικότερα:

ΕΑΣ ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ

Παραγωγή κρασιού

Το οινοποιείο ιδρύθηκε το 1959 και σήμερα είναι δυναμικότητας 2.000 τόνων κρασιού με πραγματική ετήσια παραγωγή 800-1000 τόνους. Στο χώρο του οινοποιού, το οποίο είναι επισκέψιμο, υπήρχε πρότυπο παρασκευαστήριο τσίπουρου και κάβα παλαίωσης.

Εμπορία Οπωρικών

Στο Δημοτικό Διαμέρισμα Βεγόρας έχει ιδρυθεί διαλογητήριο 3.500 τ.μ., καθώς και τους απαιτούμενους ψυκτικούς χώρους, με σκοπό τη συγκέντρωση, διαλογή, τυποποίηση και εμπορία, κυρίως των μήλων της περιοχής.

ΕΑΣ ΚΟΖΑΝΗΣ - ΣΕΡΒΙΩΝ

Διαθέτει τυροκομείο στην περιοχή των Σερβίων, παράγοντας αποκλειστικά τυρί φέτα, αξιοποιώντας την γαλακτοπαραγωγή της ευρύτερης περιοχής. Αν και η ποιότητα της παραγωγής θεωρείται άριστη εντούτοις η εγκατάσταση του τυροκομείου (κτίριο και εξοπλισμός) χρειάζεται ανανέωση λόγω της παλαιότητας. Αυτό τη στιγμή έχει ανασταλεί η δραστηριότητα.

ΕΑΣ ΒΟΙΟΥ

Διαθέτει τυροκομείο στην περιοχή Νεάπολης Κοζάνης, παράγοντας αποκλειστικά τυρί φέτα, αξιοποιώντας την γαλακτοπαραγωγή της ευρύτερης περιοχής. Αν και η ποιότητα της παραγωγής θεωρείται άριστη, εντούτοις η εγκατάσταση του τυροκομείου (κτίριο και εξοπλισμός) χρειάζεται ανανέωση λόγω της παλαιότητας.

6. SWOT ANALYSIS ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Το σύνολο των παραγόντων που διαμορφώνουν τις τάσεις της σύγχρονης γεωργίας στο εσωτερικό της Χώρας, στην Περιφέρεια, στην Ε.Ε. αλλά και σε διεθνές επίπεδο, συνδυάζονται προκειμένου να διατυπωθεί η SWOT Analysis του αγροτικού χώρου στη Δυτική Μακεδονία, η οποία αποτελεί και τη βάση για την κατάστρωση ενός σύγχρονου Στρατηγικού Σχεδιασμού.

Συνοπτικά, τα στάδια εφαρμογής της SWOT Analysis περιλαμβάνουν:

- Τη λεπτομερή καταγραφή του αγροτικού αποθέματος, που πραγματοποιήθηκε εκτεταμένα στα προηγούμενα κεφάλαια. Με άλλα λόγια, τη διερεύνηση των σημαντικότερων τάσεων, προοπτικών και προβλημάτων που είναι πιθανόν να επηρεάσουν το μέλλον της αγροτικής ανάπτυξης, μέσω της καταγραφής και εξέτασης των κυριότερων κοινωνικών, δημογραφικών, οικονομικών, πολιτικών και περιβαλλοντικών παραγόντων. Στόχος είναι η αποτύπωση της συνολικής εικόνας του αγροτικού τομέα στη Δυτική Μακεδονία, δίνοντας έμφαση στα κυριότερα θέματα που καλείται να επιλύσει η υπό κατάρτιση στρατηγική.
- Τη διατύπωση των ενδογενών δυνατών και αδύνατων σημείων, συγκριτικά με άλλες περιοχές.

Αποτελεί μία καταγραφή και παράθεση των παραγόντων που βρίσκονται, έστω και μερικώς, υπό τον έλεγχο της τοπικής κοινωνίας και προάγουν ή δυσχεραίνουν τις προσπάθειες κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης.

- Την ανάλυση των εξωτερικά προερχόμενων ευκαιριών και απειλών.

Συνιστά την αποτύπωση των παραγόντων του εξωτερικού περιβάλλοντος που δεν είναι υπό τον άμεσο έλεγχο της τοπικής κοινωνίας και επηρεάζουν ισχυρά την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη της Περιφέρειας, σε ότι αφορά ειδικότερα στον αγροτικό τομέα.

Η ορθή και λεπτομερής καταγραφή των ανωτέρω, συντελεί στην κατάστρωση της στρατηγικής του τοπικού προγράμματος, παράγοντας ένα μίγμα δραστηριοτήτων που ως στόχο έχουν τη διασύνδεση ευκαιριών και δυνατών σημείων,

αποσκοπώντας ταυτόχρονα στη «θεραπεία» των αδύνατων σημείων και την άμβλυνση των απειλών.

Η κατάσταση της SWOT Analysis στηρίχθηκε στην ενδελεχή ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, όπως αυτή αποτυπώθηκε από τα διαθέσιμα τεχνικοοικονομικά δεδομένα και στατιστικά στοιχεία.

Επιπρόσθετα, η δομή της είναι τέτοια που κατηγοριοποιεί σωστά τα δυνατά και αδύνατα σημεία, προερχόμενα από την εκτίμηση του εσωτερικού περιβάλλοντος, αποφεύγοντας τη σημειακή εστίαση και στοχεύοντας πάντα στην ευρύτερη περιγραφή ομαδοποιημένων παραγόντων που αποδίδουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τις ενδογενείς παραμέτρους που συμβάλλουν στην κοινωνικοοικονομική εξέλιξη των επιλεγμένων περιοχών. Περιλαμβάνει τη διακριτή καταγραφή των απειλών και ευκαιριών, προερχόμενα από την θεώρηση του εξωτερικού περιβάλλοντος, βασισμένα στις κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές εξελίξεις της εν λόγω περιόδου, τα μεγέθη και οι τάσεις των οποίων επηρεάζουν θετικά ή αρνητικά την δυναμική τους.

Υπό το πρίσμα αυτό, η διατύπωση Δυνατών – Αδύνατων σημείων, Ευκαιριών και Απειλών σε πινακοποιημένη πλέον μορφή, διαρθρώνεται όπως παρακάτω:

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ	ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ
• Ικανοποιητικό μέσο μέγεθος αγροτικών εκμεταλλεύσεων • Ύπαρξη σημαντικού αριθμού προϊόντων ΠΟΠ – ΠΓΕ • Τάση διαμόρφωσης παραγωγικής βάσης προσανατολισμένης στα ποιοτικά – βιολειτουργικά προϊόντα • Μοναδικότητα στην εκτροφή γουνοφόρων ζώων • Διαφαινόμενη ανάπτυξη της μελισσοκομίας ως συμπληρωματικής αλλά κατά περίπτωση και κύριας πηγής εισοδήματος • Αυξητική τάση στην καλλιέργεια αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών • Σημαντική παραγωγή οσπριοειδών καθώς και προϊόντων με θετικό εμπορικό ισοζύγιο (κρασιά, φρούτα) • Ύπαρξη εκτεταμένων βοσκοτόπων για την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας • Ύπαρξη σημαντικών δασικών συμπλεγμάτων • Πλούσιο επιφανειακό υδάτινο δυναμικό	• Δυσμενής σχέση γεωργίας – κτηνοτροφίας • Υψηλή εξάρτηση φυτικής παραγωγής από επιδοτούμενες καλλιέργειες • Μη επαρκής αριθμός μονάδων μεταποίησης – τυποποίησης - εμπορίας αγροτικών προϊόντων • Περιορισμένος βαθμός αντικατάστασης γεωργών (νέοι γεωργοί) και δυσμενής ηλικιακή διάρθρωση • Χαμηλό μορφωτικό επίπεδο του αγροτικού πληθυσμού • Υψηλό κόστος παραγωγής αγροτικών προϊόντων • Εξαιρετικά χαμηλός βαθμός διεύθυνσης – χρήσης, νέων τεχνολογιών • Ελλιπής συνεταιριστική δράση
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
• Διαμόρφωση ευνοϊκού θεσμικού πλαισίου (νέα Κ.Α.Π.) για την παραγωγή – βιολογικών – ποιοτικών προϊόντων με αποδέσμευση από τις επιδοτήσεις και αλλαγή καλλιεργητικού προτύπου • Χαμηλή αυτόαρκεια της εγχώριας αγοράς σε δημητριακά και θετικές προοπτικές ζήτησης σε διεθνές επίπεδο • Αξιοποίηση του χρηματοδοτικού πλαισίου αναφορικά με την ανάπτυξη του αγροτικού χώρου • Βιώσιμη αξιοποίηση του πλούσιου φυσικού αποθέματος • Προοπτικές ανάπτυξης νέων προϊόντων (πολυδύναμες καλλιέργειες, ενεργειακά φυτά, σαλιγκάρια κ.λπ.) • Τάση επιστροφής ενεργού πληθυσμού στην ύπαιθρο και απασχόλησης στον αγροτικό τομέα λόγω της οικονομικής κρίσης	• Σταδιακή κατάργηση του προστατευτισμού στη γεωργία • Είσοδος στις διεθνείς αγορές χωρών χαμηλού κόστους • Περίπλοκο θεσμικό πλαίσιο για την ίδρυση νέων επιχειρήσεων • Αυξημένο κόστος παραγωγής λόγω της ανόδου της τιμής του πετρελαίου και του υψηλού κόστους χρήματος • Διεθνείς αγορές τροφίμων εξαιρετικά ευαίσθητες σε διατροφικές κρίσεις

7. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

7.1. Κεντρικός στόχος

Από τη συνδυαστική και δυναμική αξιολόγηση των ανωτέρω, διαμορφώνεται ο Κεντρικός Στόχος για την αγροτική ανάπτυξη στη Δυτική Μακεδονία που προτάσσει την **«Αγροτική ταυτότητα στη Δυτική Μακεδονία με βάση την πολυαπασχόληση, την οργάνωση, την ποιότητα, την ταυτοποίηση, τη διαφοροποίηση και την επιτόπου βελτίωση της προστιθέμενης αξίας της τοπικής παραγωγής με ενίσχυση της γνώσης και της ανταγωνιστικότητας»** και διατυπώνεται όπως παρακάτω:

«Η Δυτική Μακεδονία με ποιοτικά, ασφαλή & πιστοποιημένα αγροτικά προϊόντα και με ισχυρή διασύνδεση των κλάδων, εξαγωγέας γνώσης και προϊόντων».

7.2. Άξονες προτεραιότητας

Ο παραπάνω κεντρικός στόχος θα πρέπει να προωθηθεί συστηματικά με μία σειρά αξόνων, μέτρων, ενεργειών, έργων και δραστηριοτήτων που θα στηρίζουν το προϊόν «από την παραγωγή μέχρι και το τραπέζι του καταναλωτή».

Προς το σκοπό αυτό προβλέπονται οι παρακάτω Άξονες Προτεραιότητας:

1^{ος} Άξονας: Ανταγωνιστική παραγωγή

ΜΕΤΡΟ 1: Ποιοτική παραγωγή

Δράση 1: Δομές στήριξης

Μέσα: 1. Οργανισμός ΔΗΜΗΤΡΑ

2.

3.

4.

Δράση 2: Γενετικό υλικό – Ποιότητα προϊόντων

Μέσα: 1. Πιστοποίηση γενετικού υλικού

2. Υγιεινή και ασφάλεια

3. Εστίαση στον καταναλωτή
- 4.

ΜΕΤΡΟ 2: Υποδομές ανάπτυξης

Δράση 1: Εγγειοβελτιωτικά έργα

- Μέσα: 1. Αρδευτικά (εκσυγχρονισμός, επέκταση, νέα)
2. Ταμιευτήρες ύδατος
 3. Αναδασμοί και παράλληλα έργα αναδασμών
 - 4.
 - 5.

2^{ος} Άξονας: Υπεραξία της παραγωγής

ΜΕΤΡΟ 1: Επιτόπου αξιοποίηση

Δράση 1: Βελτίωση προστιθέμενης αξίας

- Μέσα: 1. Μετασυλλεκτικός χειρισμός προϊόντων
2. Μεταποίηση
 3. Πιστοποίηση
 4. Υγιεινή και ασφάλεια

ΜΕΤΡΟ 2: Δομές στήριξης

Δράση 1: Βελτίωση ασφάλειας προϊόντων

- Μέσα: 1. ΕΦΕΤ
2. Τομεακά Ινστιτούτα
 - 3.

3^{ος} Άξονας: Οργάνωση της εμπορίας

ΜΕΤΡΟ 1: Οργάνωση παραγωγών

- Μέσα: 1. Ομάδα παραγωγών
2. Παραγωγικοί Συνεταιρισμοί
 - 3.

ΜΕΤΡΟ 2: Δημοπρατήρια

- Μέσα: 1. Περιφερειακά
- 2.

3^{ος} Άξονας:

ΜΕΤΡΟ 1:

Μέσα: 1.

2.

3.

Τα ανωτέρω θα εφαρμοσθούν ειδικότερα για κάθε περιοχή και δραστηριότητα, στα πλαίσια της εστιασμένης στρατηγικής που ακολουθεί.

8. ΕΙΔΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Η αγροτική ανάπτυξη δεν μπορεί και δεν πρέπει να αποτελεί οριζόντια αλλά εστιασμένη στρατηγική με βάση τα συγκριτικά πλεονεκτήματα περιοχών της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, τις εγγενείς δυνατότητες και τη δυναμική τους.

Στη συνέχεια θα πρέπει να επενδυθούν ανθρώπινοι πόροι, μέσα και οικονομικοί πόροι που θα αναδείξουν τα πλεονεκτήματα των περιοχών αυτών και θα οδηγήσουν στην ανταγωνιστική ανάπτυξη κλάδων και τομέων παραγωγής.

Με τον τρόπο αυτό θα επιτευχθεί πολλαπλασιαστική δράση των διατιθέμενων πόρων και θα δημιουργηθεί ορατό αποτέλεσμα στην απασχόληση, στο εισόδημα και τελικά στην ανάπτυξη των περιοχών αυτών με βάση την αγροτική παραγωγή.

Η προαναφερθείσα εστιασμένη στρατηγική θα πρέπει να αφορά εξειδικευμένα σε περιοχές – υποσύνολα της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας με τη μορφή ειδικών ζωνών αγροτικής ανάπτυξης.

Προκειμένου να καθορισθούν οι ζώνες αγροτικής ανάπτυξης, χρησιμοποιήθηκε σύνολο ειδικών κριτηρίων επιλογής, καθένα εκ των οποίων ενσωματώνει έναν ποσοτικό ή ποιοτικό δείκτη, ώστε να μετατραπούν σε πρακτικά εργαλεία συνδυαστικής αξιολόγησης.

Ειδικότερα, τα κριτήρια στα οποία ανταποκρίθηκε η επιλογή των ειδικών ζωνών, ομαδοποιήθηκαν ως εξής:

1. Το ακαθάριστο ετήσιο γεωργικό εισόδημα / κάτοικο της περιοχής και η σύγκρισή του με το αντίστοιχο του Νομού στον οποίο εντάσσεται η υπό θεώρηση ζώνη αναδιάρθρωσης ή/και της Περιφέρειας.
2. Το ακαθάριστο ετήσιο γεωργικό εισόδημα/στρ. ή κεφαλή ζώου και η σύγκρισή του με το αντίστοιχο του Νομού στον οποίο εντάσσεται η υπό θεώρηση ζώνη αναδιάρθρωσης ή/και της Περιφέρειας.

3. Αριθμός απασχολούμενων στον αγροτικό τομέα / συνολικό αριθμό απασχολούμενων και η σύγκρισή του με το αντίστοιχο του Νομού στον οποίο εντάσσεται η υπό θεώρηση ζώνη αναδιάρθρωσης ή/και της Περιφέρειας.
4. Οι χρήσεις γης με ιδιαίτερη έμφαση στη γεωργική έκταση (καλλιεργούμενες εκτάσεις και βοσκότοποι) κάθε Δήμου (πρώην Δημοτικής Ενότητας) ως ποσοστό της συνολικής έκτασης.
5. Οι αρδευόμενες εκτάσεις ως ποσοστό της συνολικής καλλιεργούμενης έκτασης.
6. Η πρωτογενής παραγωγή προϊόντων με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά (ΠΟΠ, ΠΓΕ), η υφιστάμενη παραγωγική κατεύθυνση και η παραγωγή προϊόντων με μονοπωλιακά στοιχεία, εντός των ορίων κάθε προτεινόμενης ζώνης.

Στόχο αποτελεί ο εντοπισμός των περιοχών που διαθέτουν το κατάλληλο παραγωγικό υπόβαθρο και δυναμικό, το οποίο είναι σε θέση αφενός να ανταποκριθεί στην αναβάθμιση υπαρχόντων (βλ. εισαγωγή αποδοτικότερων ποικιλιών) και την εισαγωγή νέων καλλιεργειών και καλλιεργητικών μεθόδων, αλλά και να απορροφήσει και να αξιοποιήσει αποδοτικά τους παρεχόμενους πόρους κατά τη νέα προγραμματική περίοδο.

7. Η ορεινότητα της περιοχής όπως αυτή ορίζεται βάσει της Οδηγίας 268/75 της ΕΟΚ.
8. Ο αριθμός των κατοίκων και η ηλικιακή σύνθεση του πληθυσμού, η εξέλιξη του πληθυσμού της περιοχής και η σύγκριση με την εξέλιξη του πληθυσμού στο Νομό και την Περιφέρεια και η πυκνότητα του πληθυσμού της περιοχής και η σύγκριση με την πυκνότητα του πληθυσμού στο Νομό και την Περιφέρεια.

Με βάση τα παραπάνω, προέκυψαν επτά (7) διακριτές ζώνες, οι οποίες ομαδοποιούνται βάσει κοινών γεωμορφολογικών, οικονομικών και δημογραφικών δεικτών.

Οι τελευταίοι προέκυψαν από τα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία, στα οποία αποδόθηκαν κατάλληλες βαρύτητες, προκειμένου να προσομοιώσουν όσο το δυνατόν καλύτερα τα κατά τόπους χαρακτηριστικά της Περιφέρειας.

Στη συνέχεια εισήχθησαν σε κατάλληλο υπολογιστικό μοντέλο, το οποίο έδωσε τη δυνατότητα ομογενοποίησης και βαθμολόγησής τους, ώστε η ομάδα μελέτης να καταλήξει στις προαναφερθείσες επτά ζώνες.

- 1^η ζώνη :** Ολόκληρος ο Νομός Γρεβενών και η περιοχή του Βοΐου Ν.Κοζάνης.
- 2^η ζώνη :** Μέρος του Ν.Κοζάνης (Δήμος Ασκίου και Σιάτιστας κατά τη διοικητική διαίρεση «Καποδίστριας»).
- 3^η ζώνη :** Το μεγαλύτερο μέρος του Ν.Καστοριάς.
- 4^η ζώνη :** Η περιοχή των Πρεσπών.
- 5^η ζώνη :** Οι Δήμοι Σερβίων (Καλλικράτης) και Κοζάνης (Καλλικράτης).
- 6^η ζώνη :** Το βόρειο τμήμα του Ν.Κοζάνης και η ευρύτερη περιοχή του Δήμου Αμυνταίου.
- 7^η ζώνη :** Το μεγαλύτερο μέρος του Ν.Φλώρινας.

Επειδή όμως μόνο οι αριθμοί, τα στατιστικά και τα νούμερα, δεν αντιπροσωπεύουν πολλές φορές την πραγματική κατάσταση, κυρίως όσον αφορά την κοινωνική διάρθρωση και την παράδοση, στα πλαίσια της διαβούλευσης για το παρόν Επιχειρησιακό Σχέδιο, διατυπώθηκαν προτάσεις που ανταποκρίνονται περισσότερο στην πραγματικότητα όσον αφορά την επιλογή των ζωνών την οποία και επαναπροσδιορίζουν.

Για το λόγο αυτό, προέκυψαν ορισμένες μικρές διαφοροποιήσεις που αποτυπώνονται στον παρακάτω πίνακα καθώς και στον επισυναπτόμενο χάρτη.

- Ειδική Ζώνη 1 :** Η πεδινή περιοχή της Περιφερειακής Ενότητας Γρεβενών και λοφώδεις ορεινές – ημιορεινές εκτάσεις του Βοΐου Ν.Κοζάνης.
- Ειδική Ζώνη 2 :** Η ορεινή περιοχή του Ασκίου με την πόλη της Σιάτιστας και μέρος του ορεινού όγκου της ανατολικής Καστοριάς.
- Ειδική Ζώνη 3 :** Το μεγαλύτερο μέρος της Περιφερειακής Ενότητας Καστοριάς, με εξαίρεση την ορεινή περιοχή του Γράμμου.
- Ειδική Ζώνη 4 :** Η περιοχή του Δήμου Πρεσπών.

Ειδική Ζώνη 5 : Το νότιο τμήμα της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης με τη ευρύτερη περιοχή της λίμνης Πολυφύτου και τους ορεινούς όγκους των Σερβίων (Πιέρια, Καμβούνια).

Ειδική Ζώνη 6 : Η περιοχή του Δήμου Αμυνταίου.

Ειδική Ζώνη 7 : Η περιοχή του Δήμου Φλώρινας.

Ειδική Ζώνη 8 : Το λεκανοπέδιο Κοζάνης – Εορδαίας.

Ειδική Ζώνη 9 : Η ορεινή περιοχή Γρεβενών και η περιοχή Γράμμου στο Ν. Καστοριάς.

Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της κάθε μιας από τις εννέα (9) πλέον ζώνες, όπως έχουν διαμορφωθεί – προσδιορισθεί, αναλύονται στη συνέχεια:

8.1. Συγκριτικά πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα ανά Ειδική Ζώνη

	Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
Ειδική Ζώνη 1	• Καθαρό φυσικό περιβάλλον – Ελάχιστα διαταραγμένο • Παράδοση στην παραγωγή ιδιαίτερων τοπικών ποιοτικών προϊόντων • Υψηλό ποσοστό δασικών εκτάσεων (κυρίως δρυοδάση) • Ιδιαίτερη και πλούσια χλωρίδα • Υψηλό ποσοστό βιοκαλλιεργειών και βιολογικών προϊόντων ζωικής προέλευσης • Ανάπτυξη αγροτουριστικών δραστηριοτήτων και χειμερινού τουρισμού	• Λοφώδεις ορεινές και ημιορεινές εκτάσεις • Μικρή παραγωγικότητα των εδαφών • Έλλειψη δομών μεταποίησης – τυποποίησης αγροτικών προϊόντων • Ελάχιστα αρδευόμενες εκτάσεις • Πληθυσμιακή υστέρηση – μεγάλες ηλικίες πληθυσμού • Ο καπνός, ως η κυριότερη πηγή απασχόλησης και εισοδήματος, έχει εγκαταλειφθεί • Έλλειψη συνεταιριστικής οργάνωσης
Ειδική Ζώνη 2	• Καθαρό φυσικό περιβάλλον – Ελάχιστα διαταραγμένο • Υψηλό ποσοστό βοσκοτόπων και δασών	• Ορεινότητα της περιοχής • Ελάχιστο ποσοστό καλλιεργούμενης γεωργικής γης • Μικρό ποσοστό αρδευόμενων

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

	Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
	• Ύπαρξη δομών αγροτουριστικών δραστηριοτήτων • Παράδοση στην παραγωγή ιδιαίτερων τοπικών ποιοτικών προϊόντων • Ιδιαίτερη και πλούσια χλωρίδα • Παραγωγή ονομαστών κρασιών (ιδιαίτερα του «Λιαστού») • Ύπαρξη αξιόλογων οικισμών	εκτάσεων • Μικρή παραγωγικότητα των εδαφών • Μικρή πυκνότητα πληθυσμού • Έλλειψη έργων αξιοποίησης των βοσκοτόπων • Έλλειψη δομών μεταποίησης – τυποποίησης αγροτικών προϊόντων
Ειδική Ζώνη 3	• Καθαρό φυσικό περιβάλλον • Ύπαρξη μεγάλου ποσοστού ορεινών όγκων και βοσκοτόπων • Ύπαρξη αυτοφυών καστανώνων • Η δραστηριότητα της γούνας που ευνοεί την ανάπτυξη εκτροφών γουνοφόρων ζώων • Αξιοποίηση επιφανειακών νερών και δυνατότητες άρδευσης • Πόλος τουριστικής δραστηριότητας και ευνοϊκές συνθήκες ανάπτυξης τοπικής γαστρονομίας και διάθεσης προϊόντων στους επισκέπτες	• Ύπαρξη μεγάλου ποσοστού ορεινών όγκων και μικρού ποσοστού γεωργικής γης • Ελάχιστες αρδευόμενες εκτάσεις • Έλλειψη δομών μεταποίησης – τυποποίησης αγροτικών προϊόντων
Ειδική Ζώνη 4	• Ιδιαίτερο φυσικό περιβάλλον και προστατευόμενη περιοχή (Εθνικός Δρυμός) • Πόλος έλξης τουρισμού – αγροτουρισμού • Παράδοση στην καλλιέργεια του φασολιού • Ιδιαίτερο μικροκλίμα • Ευνοϊκές συνθήκες για την ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας	• Ελάχιστη γεωργική γη για την άσκηση ανάλογης δραστηριότητας • Ελάχιστο ανθρώπινο δυναμικό και μειωμένο ποσοστό ενεργού πληθυσμού • Απομακρυσμένη περιοχή και μεγάλες αποστάσεις από τα κέντρα διάθεσης των προϊόντων

	Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
Ειδική Ζώνη 5	- Υψηλό ποσοστό γεωργικής γης και ευνοϊκές συνθήκες για την ανάπτυξη γεωργικών δραστηριοτήτων - Ύπαρξη αρδευτικών υποδομών στη νότια πλευρά της λίμνης Πολυφύτου - Δομές τυποποίησης – εμπορίας αγροτικών προϊόντων (Βελβεντό) - Παράδοση στις δυναμικές καλλιέργειες - Ιδιαίτερα κτηνοτροφικά προϊόντα του ορεινού όγκου - Ήπιο σχετικά μικροκλίμα - Εγγύτητα με το αστικό κέντρο της Κοζάνης και την Εγνατία Οδό	- Ανυπαρξία υποδομών, κυρίως κτηνοτροφικών, στον ορεινό όγκο - Έλλειψη δομών έρευνας και στήριξης των δυναμικών καλλιεργειών, κυρίως της δένδροκαλλιέργειας - Έλλειψη υποδομών άρδευσης βόρεια της λίμνης Πολυφύτου (% αρδευόμενες εκτάσεις σε πολλά αγροκτήματα) - Εγκατάλειψη της προσοδοφόρου καλλιέργειας του καπνού
Ειδική Ζώνη 6	- Δυναμική συνεταιριστική δράση εκ μέρους της ΕΑΣ Αμυνταίου - Αναγνωρισμένη οινοπαραγωγική περιοχή (οίνοι ποιότητας) - Ύπαρξη επιφανειακών υδάτινων πόρων και δυνατότητες άρδευσης - Σημαντική κτηνοτροφική ανάπτυξη	- Δυσμενείς κλιματολογικές συνθήκες και περιορισμοί στην ανάπτυξη δραστηριοτήτων - Έλλειψη έργων υποδομής για την άσκηση κτηνοτροφικής δράσης - Περιορισμένη χρήση υδάτινων πόρων και ανορθολογική εφαρμογή άρδευσης
Ειδική Ζώνη 7	- Αναπτυγμένη κτηνοτροφική δραστηριότητα (κυρίως βοοτροφία) - Γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας στο μεγαλύτερο μέρος της ζώνης - Ανάκαμψη παραδοσιακών προϊόντων και δραστηριοτήτων (κηπευτικά, φράουλες, σπωρικά)	- Δυσμενείς κλιματολογικές συνθήκες και περιορισμένη ανάπτυξη δραστηριοτήτων - Έλλειψη έργων υποδομών (κυρίως συλλογικών αρδευτικών έργων) - Ανυπαρξία δομών διάθεσης – τυποποίησης κτηνοτροφικών προϊόντων (γάλα)

	Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
Ειδική Ζώνη 8	• Ύπαρξη γεωργικών εκτάσεων υψηλής παραγωγικότητας • Εγγύτητα σε αστικά κέντρα (Κοζάνη – Πτολεμαΐδα) • Αναπτυγμένη βοοτροφία στους γύρω ορεινούς όγκους • Δραστηριότητα της ΔΕΗ (ορυχεία – ΑΗΣ) • Άμεση προσβασιμότητα στους κεντρικούς οδικούς άξονες	• Έλλειψη έργων υποδομών (κυρίως αρδευτικών έργων) • Ελάχιστη παρουσία δομών μεταποίησης – τυποποίησης – εμπορίας γεωργικών προϊόντων • Εξάντληση του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα (υπεράντληση εξαιτίας της ΔΕΗ και των αρδεύσεων) • Παθογενή εδάφη εξαιτίας της εντατικής εκμετάλλευσης και της μονοκαλλιέργειας • Διαταραγμένη ισορροπία του φυσικού περιβάλλοντος εξαιτίας της δραστηριότητας της ΔΕΗ (αέρας, έδαφος, νερά)

	Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
Ειδική Ζώνη 9	• Αδιατάραχτο φυσικό περιβάλλον στο μεγαλύτερο μέρος της έκτασης • Μικρή πληθυσμιακή πυκνότητα κατοίκων • Παράδοση στην παραγωγή ποιοτικών κτηνοτροφικών προϊόντων • Αλλαγή κοινωνικών προτύπων και αντιστροφή του κλίματος μετανάστευσης και δημιουργίας ευκαιριών απασχόλησης • Ύπαρξη μεγάλης έκτασης βοσκοτόπων, κυρίως θερινών βοσκοτόπων • Παραγωγή υψηλής ποιότητας αυτοφυών αρωματικών φυτών • Διαχειριζόμενα δάση με σημαντική παραγωγή τεχνικού ξύλου και καυσόξυλου	• Δυσμενείς κλιματολογικές συνθήκες, ιδιαίτερα τους φθινοπωρινούς μήνες, που καθιστά δύσκολη έως αδύνατη την άσκηση γεωργοκτηνοτροφικών δραστηριοτήτων • Αποσπασματικές ενέργειες και δράσεις σχετικά με την τουριστική αξιοποίηση των φυσικών διαθεσίμων • Έλλειψη οργανωμένων φορέων διαχείρισης του φυσικού περιβάλλοντος • Έντονη ανάμειξη χρήσεων γης και επαγγελματικών δραστηριοτήτων, που πολλές φορές αλληλοσυγκρούονται (π.χ. βοσκή, θηράματα, άγρια πανίδα) • Έλλειψη έργων υποδομής, τόσο για την κτηνοτροφική δραστηριότητα, όσο και για τον τουρισμό • Έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού, ιδιαίτερα παραγωγικού δυναμικού, λόγω της μεταναστευτικής τάσης δεκαετιών • Έλλειψη καλλιεργούμενων εκτάσεων υψηλής παραγωγικότητας και ύπαρξη οριακών αποδόσεων εκτάσεων

8.2. Ειδική περιγραφή της 9^{ης} ζώνης, ορεινή περιοχή Γρεβενών και περιοχή Γράμμου στο Ν. Καστοριάς

Η ζώνη αυτή περιλαμβάνει τις περιοχές που καλύπτουν οι ορεινοί όγκοι Γρεβενών και Καστοριάς, όπου η παραγωγή αγροτικών προϊόντων συνίσταται μόνο στην εκτροφή ζώων, παράλληλα με την αξιοποίηση των δασών και την δραστηριότητα του αγροτουρισμού.

Οι ορεινές γεωργικές εκμεταλλεύσεις έχουν ορισμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά σε σχέση με τις υπόλοιπες περιοχές. Οι κλίσεις του εδάφους και το ραγδαία εναλλασσόμενο ανάγλυφο δεν ευνοούν την ύπαρξη μεγάλων γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Στις ορεινές περιοχές δεν είναι εύκολο να εφαρμοστούν μηχανικά συστήματα παραγωγής λόγω του τοπογραφικού ανάγλυφου αλλά και της μεγάλης ηλικίας των αρχηγών των εκμεταλλεύσεων, οι οποίοι δεν είναι εύκολα επιδεκτικοί σε μη παραδοσιακές μεθόδους. Εξάλλου, η επιδίωξη μεγιστοποίησης των γεωργικών αποδόσεων δεν θα πρέπει θεωρητικά να αποτελεί στόχο για την Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη των ορεινών περιοχών, γιατί θα οδηγήσει σε αδιέξοδα που θα σχετίζονται με τη δυσκολία εύρεσης εργατικών χεριών, τη στιγμή που οι περιοχές αυτές διαρκώς εγκαταλείπονται, με τη δυσκολία διακίνησης των γεωργικών προϊόντων, άρα και την αμφίβολη εξασφάλιση ενός ικανοποιητικού γεωργικού εισοδήματος, αλλά και την υποβάθμιση του ιδιαίτερα ευαίσθητου, εύθραυστου και ευάλωτου ορεινού περιβάλλοντος και των πολύτιμων οικοσυστημάτων του.

Στις περιοχές αυτές κυρίαρχη χρήση γης αποτελούν οι βοσκότοποι. Ακόμα και οι εκτάσεις με πυκνή ή αραιή δασοκάλυψη μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως βοσκότοποι και επιβάλλεται μάλιστα να βόσκονται, σύμφωνα πάντα με τους περιορισμούς που τίθενται σε περιοχές διαχείρισης των δασών.

Οι περιοχές που βρίσκονται στην 9^η ζώνη, όπως φαίνονται στον επισυναπτόμενο χάρτη, μπορεί και πρέπει να αποτελέσουν πεδίο ενός εναλλακτικού τρόπου διαχείρισης με τους κανόνες της ορθολογικής αξιοποίησης.

Εκτός του τομέα της δασοπονίας, θα πρέπει να υπάρξει επαναδραστηριοποίηση της λιβαδοπονικής μορφής εκτροφής των ζώων, καθώς επίσης τουριστική αξιοποίηση με όλες τις μορφές αγροτουρισμού (εκκλησιαστικού, ορεινού, περιπατητικού,

κυνήγι κ.α.), με ακόμη μεγαλύτερη ποικιλία δραστηριοτήτων (φυσιολατρεία, αναρρίχηση, πεζοπορία, ράφτιγκ κ.α.

Ο συνδυασμός του φυσικού περιβάλλοντος, των δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα και του αγροτουρισμού μπορεί να συμβάλλει στη στήριξη της τοπικής οικονομίας.

Ιδιαίτερα για την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας και τη χρήση των λιβαδιών, έργα και δράσεις που προτείνονται, είναι:

- Αξιοποίηση των υδάτινων πόρων που απαντώνται στην περίμετρο των βοσκοτόπων για την κατασκευή έργων ποτισμού, με στόχο την αξιοποίηση της νομής σε περιοχές που δεν είναι προσιτές λόγω έλλειψης νερού.
- Αντιμετώπιση φαινομένων διάβρωσης σε καθορισμένες περιοχές, που είναι αποτέλεσμα της υπερβόσκησης.
- Ως θεσμικό μέτρο προτείνεται η «λιβαδοπονική» μορφή αξιοποίησης των βοσκοτόπων με τη μακροχρόνια παραχώρηση για χρήση.

Η μορφή της κτηνοτροφικής δράσης δεν μπορεί να εφαρμοστεί σε όλους τους ορεινούς όγκους της Δυτ. Μακεδονίας. Μπορεί όμως να εφαρμοστεί σε επιλεγμένες περιοχές, όπου η υφιστάμενη βοσκοφόρτωση δεν είναι μεγάλη και εκεί όπου δεν υπάρχουν προβλήματα υπερβόσκησης από τη σημερινή διαχείριση. Επιπλέον δε, η ορθολογική διαχείριση απαιτεί τη συναίνεση των χρηστών (κτηνοτρόφων) και τη βούληση των ΟΤΑ.

Τέλος, αξιόλογη δραστηριότητα αποτελεί η συλλογή αυτοφυών φυτών (αρωματικών και φαρμακευτικών) καθώς και η συλλογή άγριων μανιταριών και τρούφας.

Στις ζώνες αγροτικής ανάπτυξης που οριοθετήθηκαν και περιγράφηκαν προηγούμενα, μπορεί να αναπτυχθεί η αγροτική παραγωγή που προέκυψε με αξιοποίηση των κριτηρίων που προαναφέρθηκαν αλλά και της δημόσιας διαβούλευσης που ακολούθησε και έδωσε την ευκαιρία διατύπωσης τεκμηριωμένων και αξιολογηθέντων από την Ομάδα Μελέτης και την Ομάδα Εργασίας προτάσεων που επαναπροσδιόρισαν, ως στόχευση και όχι αποκλειστικά, τις ζώνες και εμπλούτισαν – εξειδίκευσαν περαιτέρω τις αγροτικές δραστηριότητες και παραγωγές εντός αυτών που, σημειωτέον, δεν είναι επίσης αποκλειστικές.

Εκτός από τα παραπάνω προέκυψαν σημαντικά ευρήματα και προτάσεις και για λοιπές αναγκαιότητες και θεσμικές παρεμβάσεις που θα συμβάλλουν στην αγροτική ανάπτυξη και ειδικότερα στην παραγωγή ποιοτικών, πιστοποιημένων και τελικά ανταγωνιστικών αγροτικών προϊόντων στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, γνωστών με την έκφραση **«καλάθι αγροτικών προϊόντων»**.

Για όλα τα παραπάνω έγινε συστηματική καταγραφή ανά ειδική ζώνη, κατάταξη, συγκριτική αξιολόγηση και ανάδειξη των χαρακτηριστικών των προϊόντων, των προτάσεων πιστοποίησης, των προτάσεων οργάνωσης της παραγωγής, των προτάσεων υλοποίησης εγγειοβελτιωτικών έργων για κάθε Π.Ε. και ζώνη αγροτικής ανάπτυξης καθώς και την οργάνωση της εμπορίας.

Με τον τρόπο αυτό αναδεικνύεται η σημαντικότητα και η αποτελεσματικότητα της σχεδιασθείσας και υλοποιηθείσας διαδικασίας δημόσιας διαβούλευσης.

9. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ

9.1. Μεθοδολογία και μέσα

Η δημόσια διαβούλευση αποτέλεσε μια ανοικτή και ουσιαστική διαδικασία με όλους τους εμπλεκόμενους και ενδιαφερόμενους Φορείς αλλά και πολίτες, οι οποίοι κλήθηκαν να καταθέσουν τις απόψεις - προτάσεις τους μέχρι 30 Οκτωβρίου 2011.

Σε εφαρμογή του χρονοδιαγράμματος εκπόνησης του Επιχειρησιακού Σχεδίου για το «καλάθι προϊόντων Δυτικής Μακεδονίας», υλοποιήθηκε με τις παρακάτω ενέργειες:

- α. συνεντεύξεις σε τοπικά Μέσα (τηλεόραση, έντυπα και ηλεκτρονικά ΜΜΕ)*
- β. δελτία τύπου*
- γ. spot στην τηλεόραση και Ραδιοφωνικά μηνύματα*
- δ. συναντήσεις εργασίας στις τέσσερις (4) Περιφερειακές Ενότητες*
- ε. προσθήκη στην ιστοσελίδα, της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και της ΑΝΚΟ, ειδικής ενότητας για το «καλάθι των προϊόντων της Δυτικής Μακεδονίας».*

Πιο συγκεκριμένα, πραγματοποιήθηκε ευρεία δημοσιοποίηση προκειμένου να γνωστοποιηθεί το Πρόγραμμα στο ευρύ κοινό με σκοπό την ευαισθητοποίηση των τοπικών κοινωνιών ώστε να συμμετάσχουν στις επιτόπου συναντήσεις για ανταλλαγή απόψεων και ιδεών καθώς και τη διατύπωση συγκεκριμένων προτάσεων.

Επιπρόσθετα, δημιουργήθηκε ειδικό τηλεοπτικό spot και ραδιοφωνικό μήνυμα που μεταδόθηκαν στο σύνολο των Περιφερειακών Ενοτήτων ως ακολούθως:

Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας	Προβολή spot σε τηλεοπτικά ΜΜΕ της Περιφέρειας Δυτ. Μακεδονίας	Ραδιοφωνικό μήνυμα σε ραδιόφωνα της Περιφέρειας Δυτ. Μακεδονίας	Προβολή spot σε ιστοσελίδες Δυτ. Μακεδονίας
	6	16	6

Ανοικτές συναντήσεις εργασίας – ημερίδες πραγματοποιήθηκαν σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα με συμμετοχή αγροτών, καλλιεργητών, κτηνοτρόφων, αγροτικών συνεταιρισμών, Ομάδων Παραγωγών, στελεχών Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, γεωπόνων και ενδιαφερομένων πολιτών με σκοπό την ενημέρωσή τους για τις δράσεις του «Καλαθιού», τη συζήτηση και την ανταλλαγή απόψεων για τους στόχους και τα προσδοκώμενα οφέλη από την υλοποίησή του.

Πραγματοποιήθηκαν τέσσερις (4) συναντήσεις εργασίας στις Περιφερειακές Ενότητες ως ακολούθως :

- 11 Οκτωβρίου στην ΠΕ Γρεβενών
- 13 Οκτωβρίου στην ΠΕ Φλώρινας
- 17 Οκτωβρίου στην ΠΕ Καστοριά
- 19 Οκτωβρίου στην ΠΕ Κοζάνης

Προσκλήθηκαν να συμμετάσχουν στις συναντήσεις συνολικά 123 Φορείς ενώ στάλθηκε έγκαιρα και παραλήφθηκε το παρακάτω ενημερωτικό υλικό προκειμένου να ενημερωθούν ενόψει των συναντήσεων:

- α. Ερωτηματολόγιο καταγραφής αναπτυξιακών δυνατοτήτων της Δυτικής Μακεδονίας, καταγραφής προβλημάτων και προτεινόμενων έργων.*
- β. Έντυπο συνοπτικής παρουσίασης έργου / μελέτης*
- γ. Πίνακες έργων υποδομών αγροτικής ανάπτυξης ανά Περιφερειακή Ενότητα που υλοποιούνται, βρίσκονται σε φάση ένταξης ή προτείνονται για ένταξη και θα συμβάλλουν στην αγροτική ανάπτυξη.*
- δ. Προεπιλεγμένες ζώνες αγροτικής ανάπτυξης*
- ε. Συνοπτική περιγραφή των επτά βασικών σημείων που θα περιλαμβάνει το «καλάθι της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας»*

Αναλυτικός πίνακας με τους φορείς που προσκλήθηκαν ανά Περιφερειακή Ενότητα καθώς και παρουσίαση του ενημερωτικού υλικού παρατίθεται στο Παράρτημα του παρόντος.

Οι συναντήσεις στέφθηκαν με απόλυτη επιτυχία τόσο από άποψη συμμετεχόντων όσο και λόγω της γόνιμης ανταλλαγής απόψεων και ιδεών.

Στη συνέχεια ακολούθησε, από την ΑΝΚΟ, η συλλογή, κωδικοποίηση, επεξεργασία και αξιολόγηση του υλικού διαβούλευσης, η σύνθεση των απόψεων και ιδεών προκειμένου στη συνέχεια να γίνει συνάντηση της Ομάδας Εργασίας.

9.2. Αποτελέσματα διαβούλευσης

Κατατέθηκαν εγγράφως 24 ερωτηματολόγια και 10 προτάσεις - απόψεις και αξιολογήθηκε μία συναφής αρθρογραφία.

9.2.1. Ερωτηματολόγια

1. Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Π.Ε. Γρεβενών
2. Δήμος Δεσκάτης
3. Μελισσοκομικός Σύλλογος Ν. Γρεβενών
4. ΕΑΣ Γρεβενών
5. Κτηνοτροφικός Συν/σμός Βοίου
6. Αγροτικός Συν/σμός Γυναικών Αγίου Γεωργίου
7. Συνεταιρισμός Παραγωγών Πιπεριάς Καλονερίων
8. Σύλλογος Αμπελουργών - Οиноποιών Σιάτιστας «Ο Άγιος Τρύφωνας»
9. Αναπτυξιακή Καστοριάς Α.Ε. - ΑΝΚΑΣ
10. Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής Π.Ε. Καστοριάς
11. Δήμος Καστοριάς
12. Δήμος Ορεστίδος
13. Δήμος Νεστορίου
14. Δήμος Πρεσπών
15. ΑΣΕΠΟΠ Βελβεντού
16. Αμπελώνας Καμκούτη
17. Ένωση Αγροτικών Συν/σμών Αμυνταίου
18. Δήμος Φλώρινας
19. Π. Βασιλειάδου & ΣΙΑ ΟΕ
20. Μαρία Παναγιωτίδου
21. Γιώργος Τσανακτσίδης

22. Γεωπονικός Σύλλογος Κοζάνης
23. Αγροτικός Συνεταιρισμός Πολυδύναμων φυτών
24. Δήμος Εορδαίας

9.2.2. Λοιπές προτάσεις

1. Γεωπονικός Σύλλογος Κοζάνης
2. ΕΑΣ Φλώρινας – Αλαμπάκης Β.
3. Δοκουλιανίδης Αναστάσιος
4. Αναστασιάδη Μαρία
5. Δήμος Αμυνταίου, Τοπική Κοινότητα Αετού
6. Παπακωνσταντίνου Δημήτρης, εκπρόσωπος Δ. Δεσκάτης
7. Αγροτικός & Κτηνοτροφικός Συνεταιρισμός Δ. Μακεδονίας
8. Γεωτεχνικό επιμελητήριο Δυτικής Μακεδονίας
9. Ένωση Νέων Αγροτών Καστοριάς
10. Γεωπονικός σύλλογος Φλώρινας

9.2.3. Συναφής αρθρογραφία

1. Παραϊορδανίδης Γιάννης, Επικεφαλής Μείζονος Αντιπολίτευσης Περιφερειακού Συμβουλίου Δυτικής Μακεδονίας

Σημειώνεται ότι ανά ειδική ζώνη κατατέθηκε ο παρακάτω αριθμός ερωτηματολογίων:

Γρεβενά - Βόιο	Ασκιο - Σιάτιστα	Καστοριά	Πρέσπες	Παραλίμνια Περιοχή Πολυφύτου - Ορεινά Σέρβια - Πιέρια	Αμύνταιο	Φλώρινα	Λεκανοπέδιο Κοζάνης - Εορδαία	Ορεινά Γρεβενά – Καστοριά	Σύνολο
6	2	4	1	3	1	1	5	1	24

9.3. Παρουσίαση των βασικών σημείων του ερωτηματολογίου ανά ειδική ζώνη

Από την επεξεργασία των ερωτηματολογίων προέκυψαν χρήσιμα στοιχεία ανά ειδική ζώνη αγροτικής ανάπτυξης.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται **τα σημαντικότερα** προϊόντα ανά ειδική ζώνη ως προς τον ποιοτικό χαρακτήρα, την παράδοση, το ενδιαφέρον των καλλιεργητών και το εισόδημα.

Η σειρά κατάταξης των προϊόντων στον παρακάτω πίνακα ανά ειδική ζώνη αναδιάρθρωσης προκύπτει από το άθροισμα εμφάνισης του ιδίου προϊόντος στα ερωτηματολόγια ανά ειδική ζώνη που κατατέθηκαν.

Πιο συγκεκριμένα:

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΖΩΝΗ 1η Γρεβενά - Βόιο	ΖΩΝΗ 2η Ασκιο - Σιάτιστα	ΖΩΝΗ 3η Καστοριά	ΖΩΝΗ 4η Πρέσπες	ΖΩΝΗ 5η Παραλίμνια Περιοχή Πολυφύτου - Ορεινά Σέρβια - Πιέρια	ΖΩΝΗ 6η Αμύνταιο	ΖΩΝΗ 7η Φλώρινα	ΖΩΝΗ 8η Λεκανοπέδιο Κοζάνης - Εορδαία	ΖΩΝΗ 9η Ορεινά Γρεβενά - Καστοριά
Σημαντικά προϊόντα ανά ειδική ζώνη ως προς τον ποιοτικό χαρακτήρα, την παράδοση, το ενδιαφέρον των καλλιεργητών και το εισόδημα								
Όσπρια	Όσπρια (φασόλια)	Όσπρια (φασόλια, φακές)	Όσπρια (φασόλια)	Οπωρικά	Αμπελοοινικά (κρασί)	Αιγοπρόβριο γάλα	Σιτηρά	Αιγοπρόβριο γάλα
Αιγοπρόβριο γάλα (τυροκομικά)	Αιγοπρόβριο γάλα (τυροκομικά)	Γουνοδέσματα	Βόειο κρέας αυτόχθονων φυλών	Αμπελοοινικά (κρασί)	Οπωρικά	Αγελαδινό γάλα	Αραβόσιτος	Αιγοπρόβριο κρέας
Αμπελοοινικά (κρασί)	Αμπελοοινικά (κρασί)	Κηπευτικά (τομάτα)	Κρέας αμνοεριφίων	Μηδική	Αρωματικά - φαρμακευτικά φυτά	Κρέας αμνοεριφίων	Πατάτες	Βόειο κρέας
Κρέας αμνοεριφίων	Γουνοδέσματα	Αιγοπρόβριο γάλα (τυροκομικά)	Αιγοπρόβριο γάλα (τυροκομικά)	Αραβόσιτος	Κηπευτικά (πιπεριά)	Αγελαδινό κρέας	Οπωρικά	Τεχνική ξυλεία
Βιολογικά	Κρέας αμνοεριφίων	Οπωρικά	Βιολογικά	Σιτηρά	Γάλα (τυροκομικά)	Αμπελοοινικά (κρασί)	Βόειο γάλα (γαλακτοκομικά)	Καυσόξυλα
Μέλι	Κηπευτικά	Αμπελοοινικά (κρασί)	Μηδική	Αγελαδινό γάλα	Κρέας αμνοεριφίων	Πατάτες	Ζαχαρότευτλα	Φασόλια
Σιτηρά	Αρωματικά φυτά	Πατάτες	Αραβόσιτος	Κηπευτικά	Κτηνοτροφικά φυτά	Φράουλες	Μηδική	
Μανιτάρια	Πιπεριά κόκκινη (τύπου Φλωρίνης)	Κάστανα		Καπνός	Πατάτες	Οπωρικά προϊόντα	Μέλι	
Αρωματικά - φαρμακευτικά φυτά	Καρπούζια – πεπόνια	Αρωματικά - φαρμακευτικά φυτά		Καρύδια - αμύγδαλα	Όσπρια - Φασόλια	Φασόλια	Ενεργειακά φυτά	
Οπωρικά	Σιτηρά	Μέλι		Κρέας αμνοεριφίων	Σιτηρά		Θερμοκηπιακά είδη	

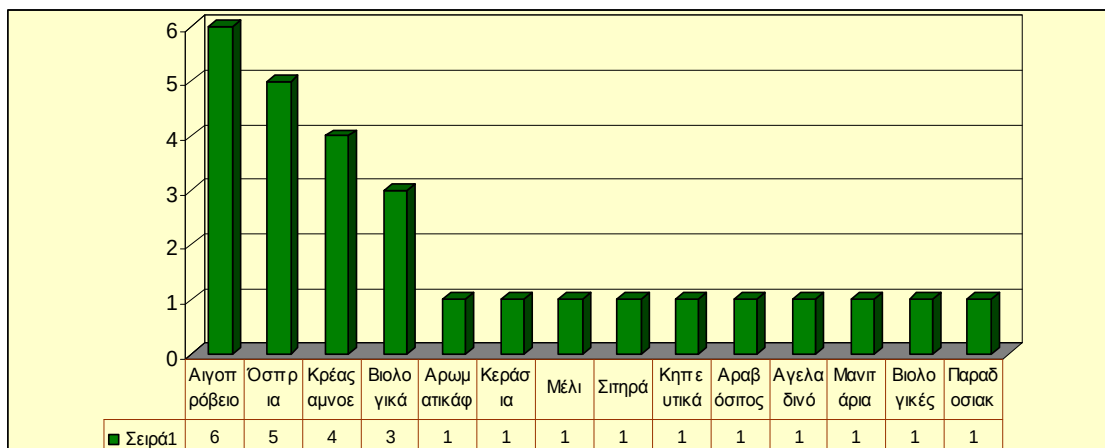
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΖΩΝΗ 1η Γρεβενά - Βόιο	ΖΩΝΗ 2η Ασκιο - Σιάτιστα	ΖΩΝΗ 3η Καστοριά	ΖΩΝΗ 4η Πρέσπες	ΖΩΝΗ 5η Παραλίμνια Περιοχή Πολυφύτου - Ορεινά Σέρβια - Πιέρια	ΖΩΝΗ 6η Αμύνταιο	ΖΩΝΗ 7η Φλώρινα	ΖΩΝΗ 8η Λεκανοπέδιο Κοζάνης - Εορδαία	ΖΩΝΗ 9η Ορεινά Γρεβενά - Γράμμος
Παραδοσιακά προϊόντα	Αραβόσιτος			Αιγοπρόβριο γάλα (τυροκομικά)	Αραβόσιτος		Ηλιόσπορα	
Τρούφα	Μηδική			Κηπευτικά			Καπνός	
Κεράσια				Αρωματικά - φαρμακευτικά φυτά			Κεράσι	
Κάστανα				Πατάτες			Αμπελοσινικά (κρασί)	
Κτηνοτροφικά φυτά							Όσπρια	
Κηπευτικά								
Αραβόσιτος								
Μηδική								
Αγελαδινό γάλα								
Δημητριακά								
Καρύδια								
Ψυχανθή								
Βιολογικές ζωτροφές								

Παρουσίαση βασικών σημείων ανά ειδική ζώνη αναδιάρθρωσης :

1^η Ειδική ζώνη αναδιάρθρωσης καλλιεργειών	Γρεβενά – Βόιο
---	-----------------------

Προϊόντα για τα οποία υπάρχει έντονο ενδιαφέρον ή αυξητική τάση:

Η σειρά κατάταξης των προϊόντων προκύπτει από το άθροισμα εμφάνισης του ίδιου προϊόντος στα ερωτηματολόγια που κατατέθηκαν

Νέα προϊόντα που παρουσιάζουν ενδιαφέρον:

- σαλιγκάρια
- ξηροί καρποί
- προϊόντα κυψέλης : μέλι, γύρη και προπόλη.

Προϊόντα για τα οποία υπάρχουν προβλήματα διάθεσης στην αγορά ή τάση εγκατάλειψης:

- Σιτηρά
- Όσπρια
- κηπευτικά (πιπεριές, μπάμιες, κλπ)
- Αγελαδινό γάλα
- Αμπελοοινικά (κρασί)

Ανάγκη σύστασης Ομάδας Παραγωγών για τα κάτωθι προϊόντα:

- Όσπρια
- Κεράσια
- Μέλι
- Βιολογικές ζωτροφές

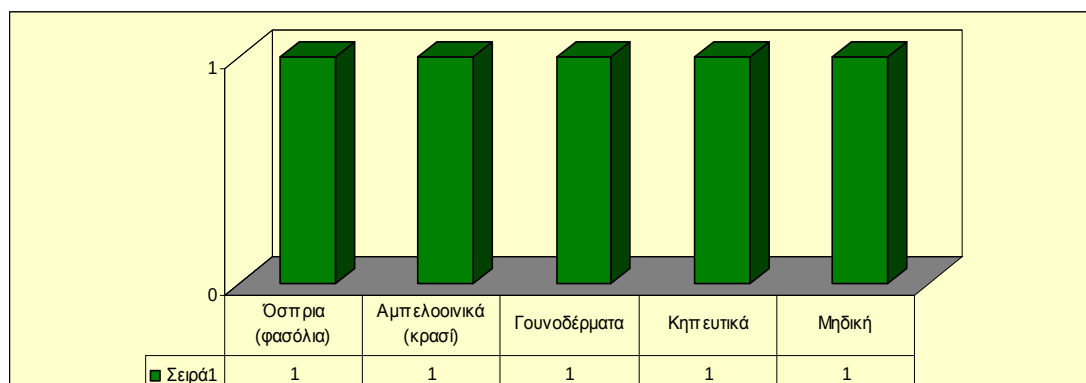
- Βιολογικά
- Αμπελοοινικά (κρασί)
- Αγελαδινό γάλα
- Ρεβίθια
- Κηπευτικά

Προϊόντα για τα οποία απαιτείται να γίνουν διαδικασίες Πιστοποίησης Ποιότητας:

- Αιγοπρόβειο γάλα (τυροκομικά)
- Σιτηρά
- Όσπρια
- Ρεβίθια Δεσκάτης
- Μέλι
- Κρέας αμνοεριφίων
- Παραδοσιακά προϊόντα
- Κατσικάκι Δεσκάτης
- Τομάτα Καραμπόλα
- Βιολογικά
- Αγελαδινό γάλα

2η Ειδική ζώνη αναδιάρθρωσης καλλιεργειών	Άσκιο - Σιάτιστα
--	-------------------------

Προϊόντα για τα οποία υπάρχει έντονο ενδιαφέρον ή αυξητική τάση:

Η σειρά κατάταξης των προϊόντων προκύπτει από το άθροισμα εμφάνισης του ίδιου προϊόντος στα ερωτηματολόγια που κατατέθηκαν

Νέα προϊόντα που παρουσιάζουν ενδιαφέρον:

- Μήλα και
- Αχλάδια

Προϊόντα για τα οποία υπάρχουν προβλήματα διάθεσης στην αγορά ή τάση εγκατάλειψης:

- σιτηρά

Ανάγκη σύστασης Ομάδας Παραγωγών για τα κάτωθι προϊόντα:

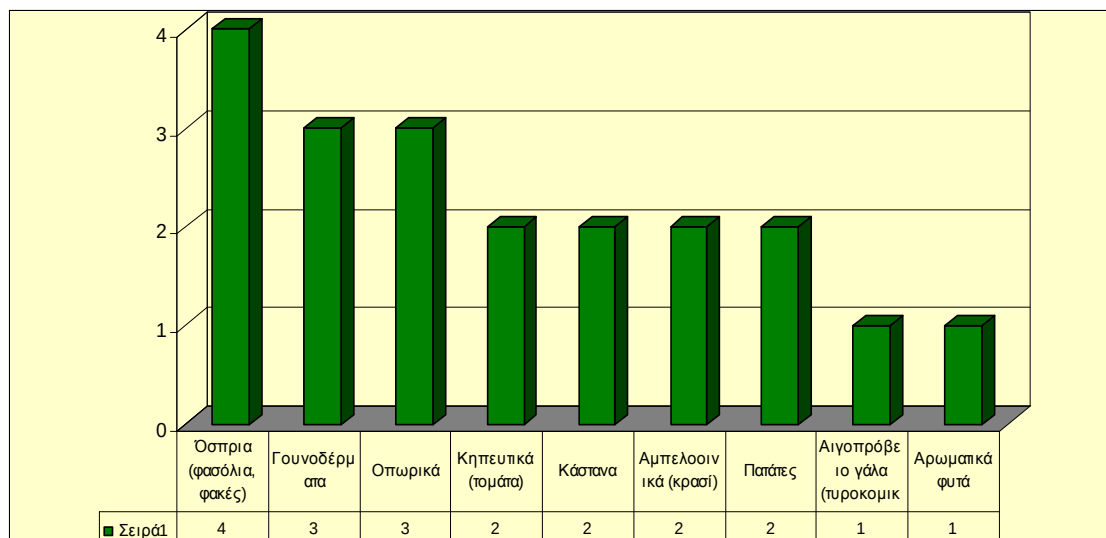
- Αμπελοοινικά (κρασί)
- Κηπευτικά

Προϊόντα για τα οποία απαιτείται να γίνουν διαδικασίες Πιστοποίησης Ποιότητας:

- Όσπρια
- Κηπευτικά (πιπεριές Φλώρινας)

3η Ειδική ζώνη αναδιάρθρωσης καλλιεργειών	Καστοριά
--	-----------------

Προϊόντα για τα οποία υπάρχει έντονο ενδιαφέρον ή αυξητική τάση:

Η σειρά κατάταξης των προϊόντων προκύπτει από το άθροισμα εμφάνισης του ίδιου προϊόντος στα ερωτηματολόγια που κατατέθηκαν

Νέα προϊόντα που παρουσιάζουν ενδιαφέρον:

- Σαλιγκάρια
- Ιπποφαές
- Μανιτάρια
- Ενεργειακά φυτά (Αγριαγκινάρα, Ηλιόσπορος, Ελαιοκράμβη)

Προϊόντα για τα οποία υπάρχουν προβλήματα διάθεσης στην αγορά ή τάση εγκατάλειψης:

- Οπωρικά
- Κάστανα
- Κηπευτικά (τομάτα)

Ανάγκη σύστασης Ομάδας Παραγωγών για τα κάτωθι προϊόντα:

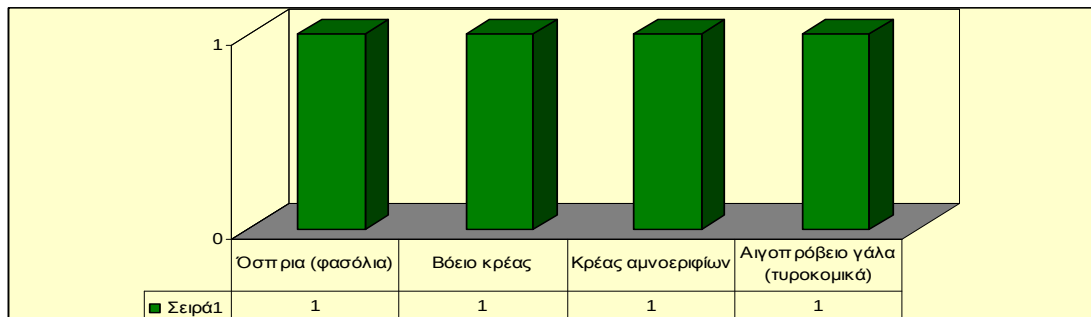
- Πατάτες
- Κρέας αμνοερινφίων
- Όσπρια
- Αιγοπρόβριο γάλα (τυροκομικά)
- Κηπευτικά
- Γουνοδέρματα

Προϊόντα για τα οποία απαιτείται να γίνουν διαδικασίες Πιστοποίησης Ποιότητας:

- Αιγοπρόβειο γάλα (τυροκομικά)
- Οσπρια
- Πατάτες
- Βόειο κρέας
- Αιγοπρόβειο κρέας
- Αμπελοοινικά (κρασί)
- Γουνοδέρματα

4η Ειδική ζώνη αναδιάρθρωσης καλλιεργειών	Πρέσπες
--	----------------

Προϊόντα για τα οποία υπάρχει έντονο ενδιαφέρον ή αυξητική τάση:

Η σειρά κατάταξης των προϊόντων προκύπτει από το άθροισμα εμφάνισης του ιδίου προϊόντος στα ερωτηματολόγια που κατατέθηκαν

Νέα προϊόντα που παρουσιάζουν ενδιαφέρον:

- Αρωματικά - φαρμακευτικά φυτά
- Μέλι
- Τρούφα

Προϊόντα για τα οποία υπάρχουν προβλήματα διάθεσης στην αγορά ή τάση εγκατάλειψης:

- Όσπρια (φασόλια)

Ανάγκη σύστασης Ομάδας Παραγωγών για τα κάτωθι προϊόντα:

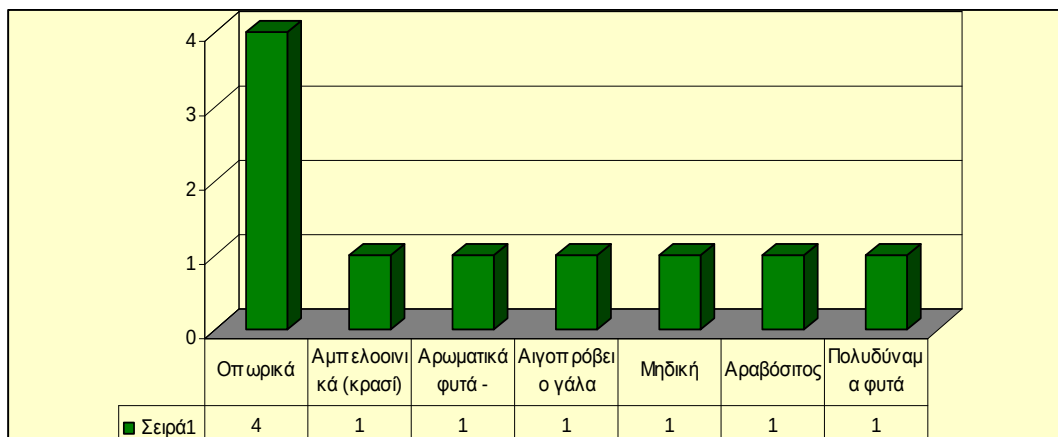
- Βόειο κρέας αυτόχthonων φυλών
- Αιγοπρόβειο κρέας

Προϊόντα για τα οποία απαιτείται να γίνουν διαδικασίες Πιστοποίησης Ποιότητας:

- Αρωματικά - φαρμακευτικά φυτά
- Βόειο κρέας αυτόχthonων φυλών
- Αιγοπρόβειο γάλα (τυροκομικά)

5η Ειδική ζώνη αναδιάρθρωσης καλλιεργειών	Παραλίμνια περιοχή Πολυφύτου – Ορεινά Σέρβια - Πιέρια
--	--

Προϊόντα για τα οποία υπάρχει έντονο ενδιαφέρον ή αυξητική τάση:

Η σειρά κατάταξης των προϊόντων προκύπτει από το άθροισμα εμφάνισης του ίδιου προϊόντος στα ερωτηματολόγια που κατατέθηκαν

Νέα προϊόντα που παρουσιάζουν ενδιαφέρον:

- Πολυδύναμα φυτά
- Αρωματικά - φαρμακευτικά φυτά
- Σαλιγκάρια
- Καρύδια – αμύγδαλα
- Καλλιέργεια γηγενών ποικιλιών αμπέλου

Προϊόντα για τα οποία υπάρχουν προβλήματα διάθεσης στην αγορά ή τάση εγκατάλειψης:

- Οπωρικά (παλαιές ποικιλίες μήλων, δαμάσκηνα, κηπευτικά και κυδώνια)
- Κηπευτικά
- Αγελαδινό γάλα
- Σιτηρά
- Καπνός
- Πατάτες

Ανάγκη σύστασης Ομάδας Παραγωγών για τα κάτωθι προϊόντα:

- Αμπελοοινικά (κρασί)
- Πολυδύναμα φυτά

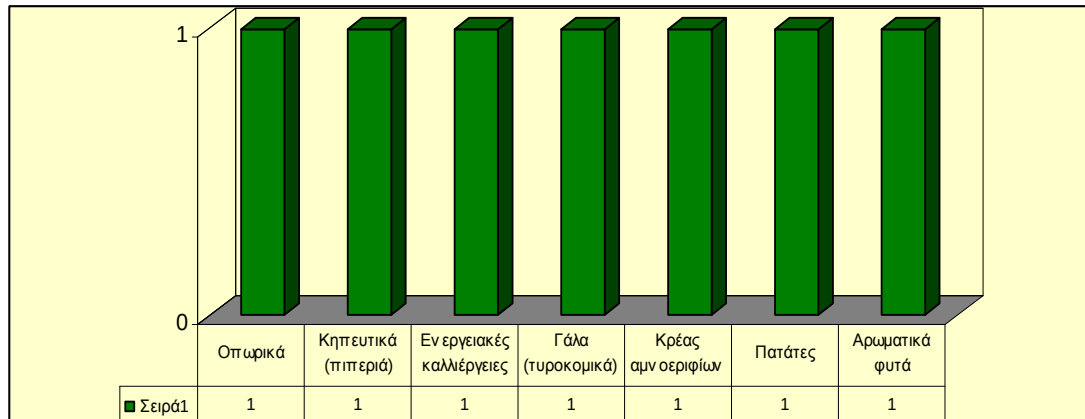
- Μέλι
- Αιγοπρόβειο γάλα (τυροκομικά)
- Σιτηρά
- Καρύδια - αμύγδαλα
- Κτηνοτροφικά φυτά

Προϊόντα για τα οποία απαιτείται να γίνουν διαδικασίες Πιστοποίησης Ποιότητας:

- Αμπελοοινικά (κρασί)
- Αιγοπρόβειο γάλα
- Αγελαδινό γάλα
- Καρύδια - αμύγδαλα

6η Ειδική ζώνη αναδιάρθρωσης καλλιεργειών	Αμύνταιο
--	-----------------

Προϊόντα για τα οποία υπάρχει έντονο ενδιαφέρον ή αυξητική τάση:

Η σειρά κατάταξης των προϊόντων προκύπτει από το άθροισμα εμφάνισης του ίδιου προϊόντος στα ερωτηματολόγια που κατατέθηκαν

Νέα προϊόντα που παρουσιάζουν ενδιαφέρον:

- ξηροί καρποί

Προϊόντα για τα οποία υπάρχουν προβλήματα διάθεσης στην αγορά ή τάση εγκατάλειψης:

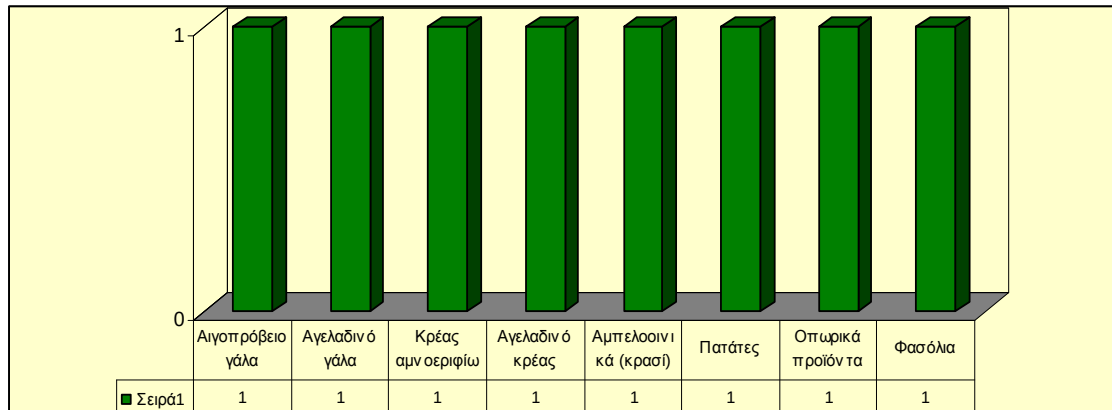
- Αμπελοοινικά (κρασί)
- Ενεργειακές καλλιέργειες

Προϊόντα για τα οποία απαιτείται να γίνουν διαδικασίες Πιστοποίησης Ποιότητας:

- Οπωρικά
- Κηπευτικά (πιπεριά)
- Γλυκάνισος
- Γάλα (τυροκομικά)
- Κρέας αμνοερίφιων
- Πατάτες

7η Ειδική ζώνη αναδιάρθρωσης καλλιεργειών	Φλώρινα
--	----------------

Προϊόντα για τα οποία υπάρχει έντονο ενδιαφέρον ή αυξητική τάση:

Η σειρά κατάταξης των προϊόντων προκύπτει από το άθροισμα εμφάνισης του ίδιου προϊόντος στα ερωτηματολόγια που κατατέθηκαν

Νέα προϊόντα που παρουσιάζουν ενδιαφέρον:

- Κηπευτικά (πιπεριά Φλωρίνης)
- Παντζάρια
- πράσινο φασολάκι

Προϊόντα για τα οποία υπάρχουν προβλήματα διάθεσης στην αγορά ή τάση εγκατάλειψης:

- φράουλες

Ανάγκη σύστασης Ομάδας Παραγωγών για τα κάτωθι προϊόντα:

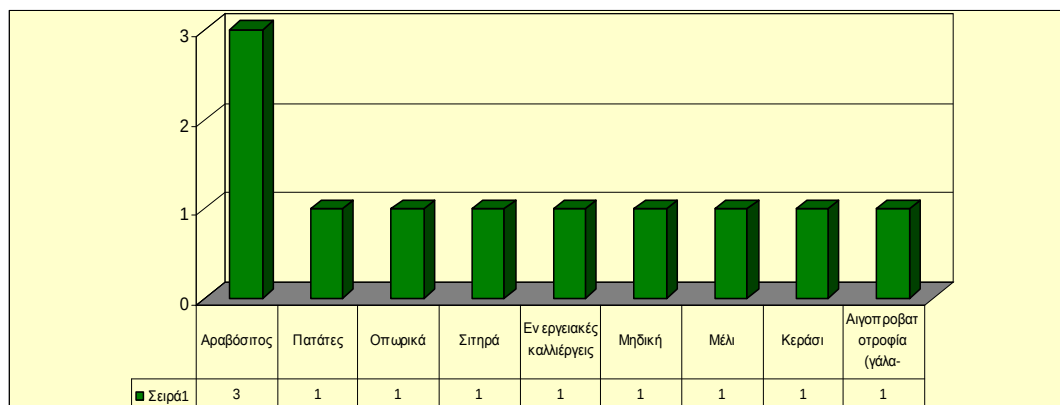
- Αγελαδινό γάλα
- Αγελαδινό κρέας
- Αιγοπρόβειο γάλα (τυροκομικά)
- Κρέας αμνοεριφίων
- Κηπευτικά (πιπεριές Φλώρινας)

Προϊόντα για τα οποία απαιτείται να γίνουν διαδικασίες Πιστοποίησης Ποιότητας:

- Αγελαδινό γάλα
- Αιγοπρόβειο γάλα (τυροκομικά)
- Αγελαδινό κρέας
- Κρέας αμνοεριφίων
- Κηπευτικά (πιπεριές Φλώρινας)

8η Ειδική ζώνη αναδιάρθρωσης καλλιεργειών	Λεκανοπέδιο Κοζάνης - Εορδαίας
--	---------------------------------------

Προϊόντα για τα οποία υπάρχει έντονο ενδιαφέρον ή αυξητική τάση:

Η σειρά κατάταξης των προϊόντων προκύπτει από το άθροισμα εμφάνισης του ίδιου προϊόντος στα ερωτηματολόγια που κατατέθηκαν

Νέα προϊόντα που παρουσιάζουν ενδιαφέρον:

- Αρωματικά - φαρμακευτικά φυτά
- Θερμοκηπιακά είδη
- Μέλι
- Ενεργειακά φυτά
- Κεράσι
- Καρύδια – κάστανα
- Μανιτάρια
- Σαλιγκάρια

Προϊόντα για τα οποία υπάρχουν προβλήματα διάθεσης στην αγορά ή τάση εγκατάλειψης:

- Ζαχαρότευτλα
- Καπνός
- Μέλι
- Σιτηρά
- Πατάτες
- Βόειο γάλα (γαλακτοκομικά)

Ανάγκη σύστασης Ομάδας Παραγωγών για τα κάτωθι προϊόντα:

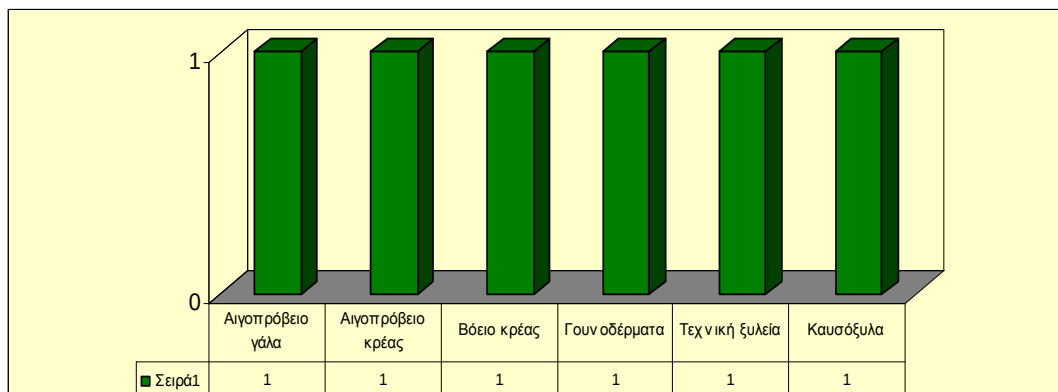
- Πατάτες
- Βόειο γάλα (γαλακτοκομικά)
- Μέλι
- Κτηνοτροφικά φυτά

Προϊόντα για τα οποία απαιτείται να γίνουν διαδικασίες Πιστοποίησης Ποιότητας:

- Πατάτες
- Μέλι
- Οπωρικά

9η Ειδική ζώνη αναδιάρθρωσης καλλιεργειών	Ορεινά Γρεβενά - Καστοριά
--	----------------------------------

Προϊόντα για τα οποία υπάρχει έντονο ενδιαφέρον ή αυξητική τάση:

Η σειρά κατάταξης των προϊόντων προκύπτει από το άθροισμα εμφάνισης του ιδίου προϊόντος στα ερωτηματολόγια που κατατέθηκαν

Νέα προϊόντα που παρουσιάζουν ενδιαφέρον:

- Αρωματικά - φαρμακευτικά φυτά
- Σαλιγκάρια
- Ενεργειακά φυτά
- Καρύδια - αμύγδαλα

Ανάγκη σύστασης Ομάδας Παραγωγών για τα κάτωθι προϊόντα:

- Αιγοπρόβειο γάλα
- Αιγοπρόβειο κρέας
- Βόειο κρέας
- Υλοτομικά προϊόντα

Προϊόντα για τα οποία απαιτείται να γίνουν διαδικασίες Πιστοποίησης Ποιότητας:

- Αιγοπρόβειο γάλα
- Αιγοπρόβειο κρέας
- Βόειο κρέας

9.4. Αξιολόγηση των στοιχείων

9.4.1. Ως προς τα προϊόντα

Από την επεξεργασία και αξιολόγηση των στοιχείων της διαβούλευσης, που προέκυψαν:

- από τα ερωτηματολόγια και τις έγγραφες προτάσεις,
- από τις απόψεις που κατατέθηκαν κατά τις συναντήσεις εργασίας στις τέσσερις Περιφερειακές Ενότητες αλλά και
- από τους εκπροσώπους των αρμόδιων Υπηρεσιών

προκύπτουν τα παρακάτω συμπεράσματα:

α. Τα σημαντικότερα προϊόντα στη Δυτική Μακεδονία ως προς τον ποιοτικό χαρακτήρα, την παράδοση, το ενδιαφέρον των καλλιεργητών αλλά και το εισόδημα αναδεικνύονται παρακάτω:

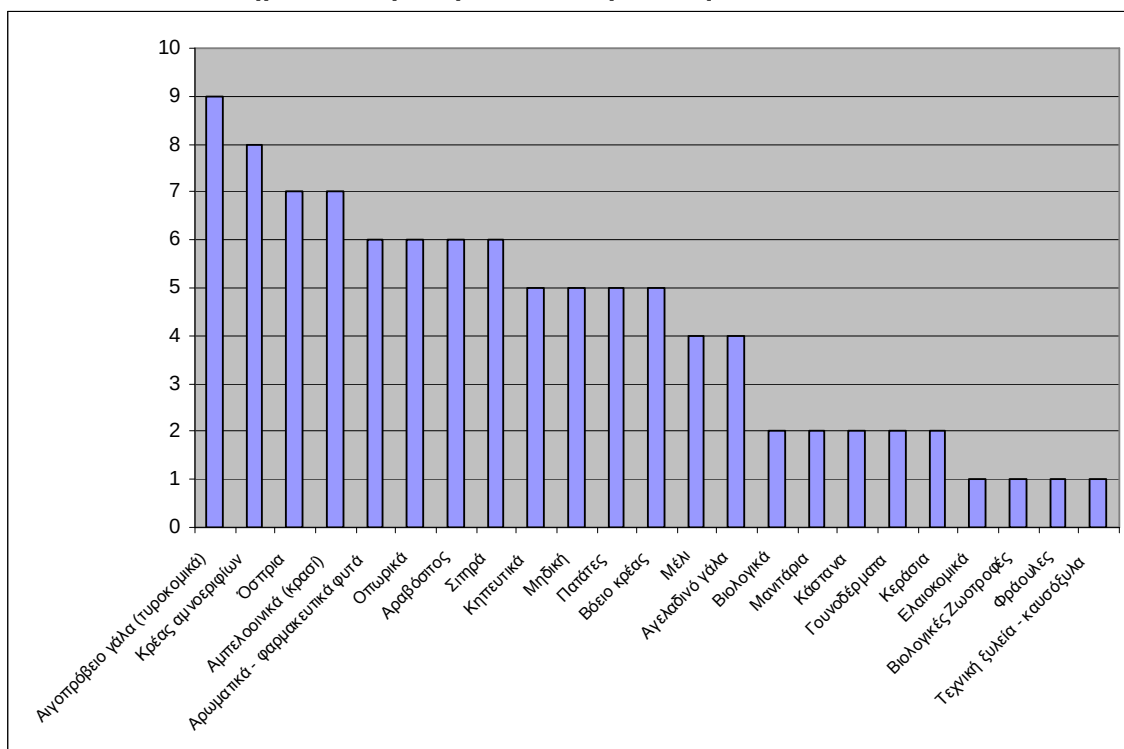
Σημαντικά Προϊόντα	ΖΩΝΗ 1η	ΖΩΝΗ 2η	ΖΩΝΗ 3η	ΖΩΝΗ 4η	ΖΩΝΗ 5η	ΖΩΝΗ 6η	ΖΩΝΗ 7η	ΖΩΝΗ 8η	ΖΩΝΗ 9η	Σύνολο
	Γρεβενά - Βόιο	Ασκιο - Σιάτιστα	Καστοριά	Πρέσπες	Παραλίμνια Περιοχή Πολυφύτου - Ορεινά Σέρβια - Πιέρια	Αμύνταιο	Φλώρινα	Λεκανοπέδιο Κοζάνης - Εορδαία	Ορεινά Γρεβενά - Καστοριά	
Αιγοπρόβριο γάλα (τυροκομικά)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	9
Κρέας αμνοεριφίων	X	X	X	X	X	X	X		X	8
Όσπρια	X	X	X	X		X	X	X		7
Αμπελοοινικά (κρασί)	X	X	X		X	X	X	X		7
Αρωματικά - φαρμακευτικά φυτά	X	X	X		X	X		X		6
Οπωρικά	X		X		X	X	X	X		6
Αραβόσιτος	X	X		X	X	X		X		6
Σιτηρά	X	X	X		X	X		X		6
Κηπευτικά	X	X	X		X	X				5
Μηδική	X	X		X	X			X		5
Πατάτες			X		X	X	X	X		5
Βόιο κρέας				X	X		X	X	X	5
Μέλι	X	X	X					X		4

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

Σημαντικά Προϊόντα	ΖΩΝΗ 1η	ΖΩΝΗ 2η	ΖΩΝΗ 3η	ΖΩΝΗ 4η	ΖΩΝΗ 5η	ΖΩΝΗ 6η	ΖΩΝΗ 7η	ΖΩΝΗ 8η	ΖΩΝΗ 9η	Σύνολο
	Γρεβενά - Βόιο	Ασκιο - Σιάτιστα	Καστοριά	Πρέσπες	Παραλίμνια Περιοχή Πολυφύτου - Ορεινά Σέρβια - Πιέρια	Αμύνταιο	Φλώρινα	Λεκανοπέδιο Κοζάνης - Εορδαία	Ορεινά Γρεβενά - Καστοριά	
Αγελαδινό γάλα	X				X		X	X		4
Βιολογικά	X			X						2
Μανιτάρια	X		X							2
Κάστανα	X		X							2
Γουνοδέρματα		X	X							2
Κεράσια	X							X		2
Ελαιοκομικά					X					1
Βιολογικές Ζωτροφές	X									1
Φράουλες							X			1
Τεχνική ξυλεία - καυσόξυλα									X	1

Η σειρά κατάταξης των προϊόντων στον ανωτέρω πίνακα και κατά συνέπεια στο διάγραμμα που ακολουθεί προκύπτει από το άθροισμα εμφάνισης του κάθε προϊόντος στις ζώνες αναδιάρθρωσης και δεν αναφέρεται στη σημαντικότητα του προϊόντος στη συγκεκριμένη ζώνη.

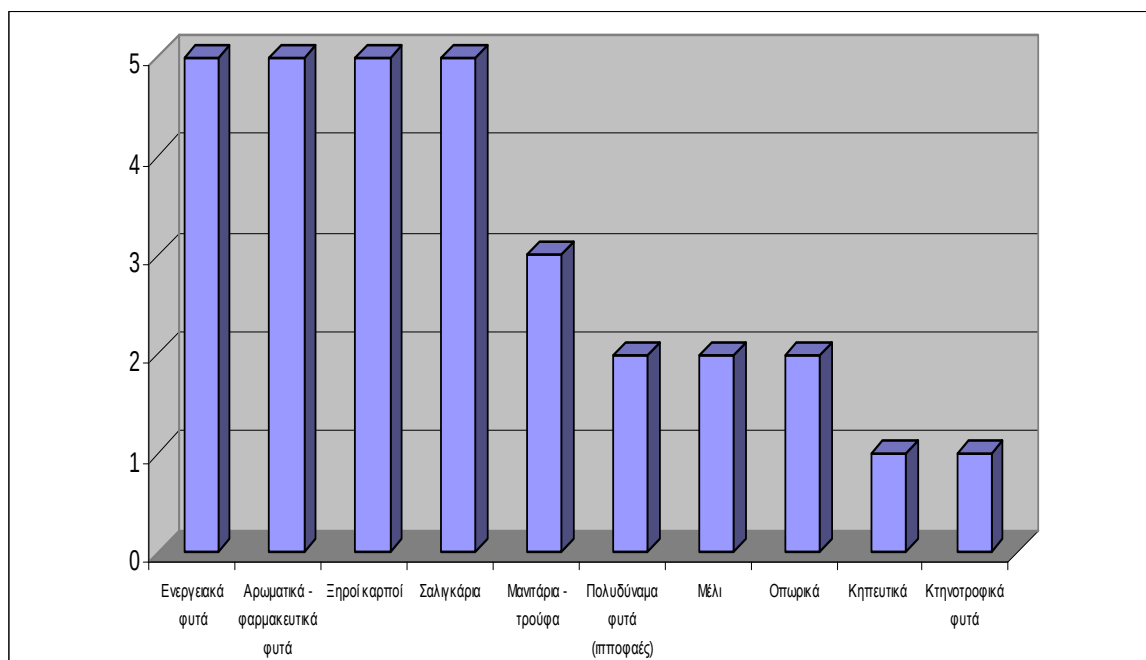
Σημαντικότερα προϊόντα στη Δυτική Μακεδονία

β. Τα νέα προϊόντα κατά ζώνη στη Δυτική Μακεδονία για τα οποία υπάρχει ενδιαφέρον εκ μέρους των καλλιεργητών καταγράφονται παρακάτω:

Προϊόντα	Γρεβενά - Βόιο	Ασκιο - Σιάτιστα	Καστοριά	Πρέσπες	Παραλίμνια Περιοχή Πολυφύτου - Ορεινά Σέρβια - Πιέρια	Αμύνταιο	Φλώρινα	Λεκανοπέδιο Κοζάνης - Εορδαία	Ορεινά Γρεβενά - Καστοριά	Σύνολο
Ενεργειακά φυτά			X			X	X	X	X	5
Αρωματικά - φαρμακευτικά φυτά			X	X	X			X	X	5
Ξηροί καρποί	X				X	X		X	X	5
Σαλιγκάρια	X		X		X			X	X	5
Μανιτάρια - τρούφα			X	X				X		3
Πολυδύναμα φυτά (ιπποφαές)			X		X					2
Μέλι				X				X		2
Οπωρικά		X						X		2
Κηπευτικά							X			1
Κτηνοτροφικά φυτά								X		1

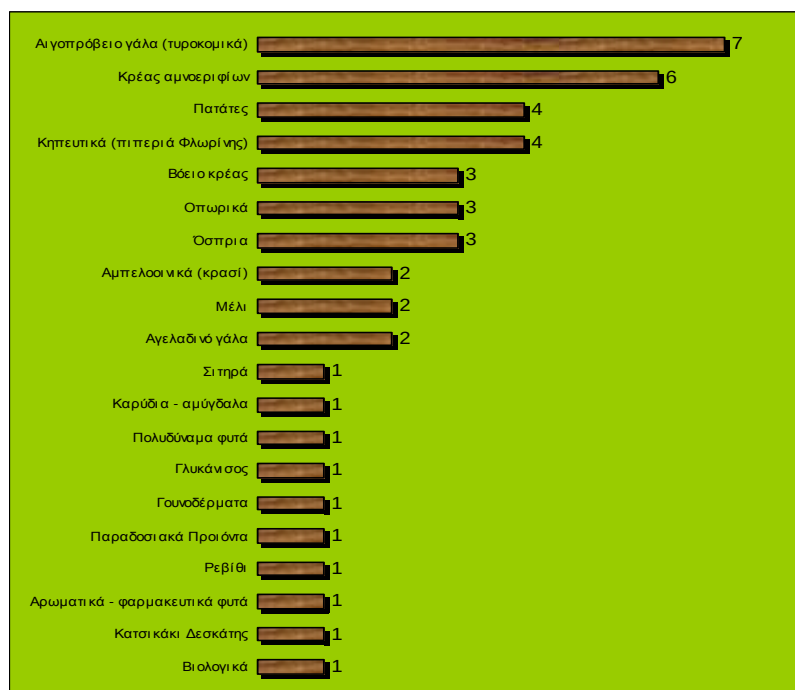
Νέα προϊόντα στη Δυτική Μακεδονία

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

γ. Τα προϊόντα ανά ειδική ζώνη για τα οποία ζητείται να γίνουν διαδικασίες **πιστοποίησης ποιότητας**, τόσο γιατί αποτελούν αξιόλογα τοπικά προϊόντα, όσο και για να αποκτήσουν αναγνωρισιμότητα στο ευρύ κοινό καταγράφονται στη συνέχεια:

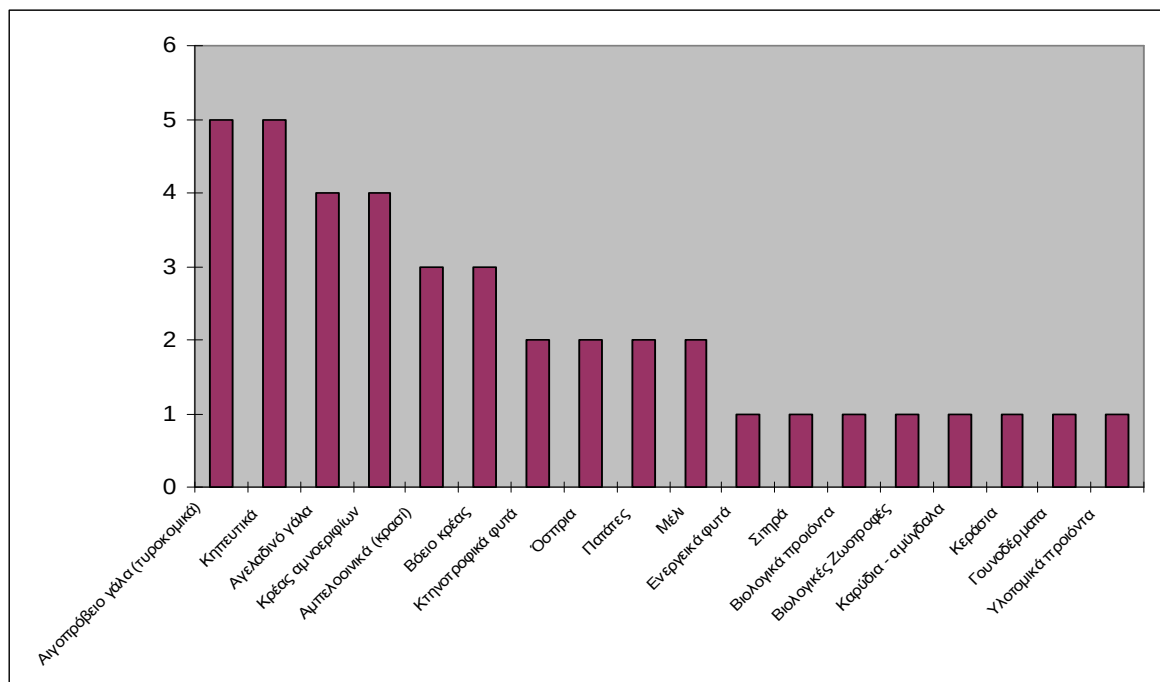
Προϊόντα	Γρεβενά - Βόιο	Ασκιο - Σιάτιστα	Καστοριά	Πρέσπες	Παραλίμνια Περιοχή Πολυφύτου - Ορεινά Σέρβια - Πιέρια	Αμύνταιο	Φλώρινα	Λεκανοπέδιο Κοζάνης - Εορδαία	Ορεινά Γρεβενά - Καστοριά	Σύνολο
Αιγοπρόβριο γάλα (τυροκομικά)	X		X	X	X	X	X		X	7
Κρέας αμνοερίφων	X		X	X		X	X		X	6
Κηπευτικά (πιπεριά Φλωρίνης)		X			X	X	X			4
Πατάτες			X		X	X		X		4
Όσπρια	X	X	X							3
Οπωρικά					X	X		X		3
Βόειο κρέας				X			X		X	3
Αγελαδινό γάλα	X						X			2
Μέλι	X							X		2
Αμπελοοινικά (κρασί)			X		X					2
Βιολογικά	X									1
Κασιικάκι Δεσκάτης	X									1
Αρωματικά - φαρμακευτικά φυτά				X						1
Ρεβίθι	X									1
Παραδοσιακά Προϊόντα	X									1
Γουνοδέρματα			X							1
Γλυκάνισος						X				1
Πολυδύναμα φυτά					X					1
Καρύδια - αμύγδαλα					X					1
Σιτηρά	X									1

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

δ. Τα προϊόντα για τα οποία απαιτείται να συσταθούν **Ομάδες Παραγωγών** προκειμένου να προωθηθούν τα προϊόντα στις αγορές είναι:

Ομάδες Παραγωγών/προϊόν	Γρεβενά - Βόιο	Ασκιο - Σιάτιστα	Καστοριά	Πρέσπες	Παραλίμνια Περιοχή Πολυφύτου - Ορεινά Σέρβια - Πιέρια	Αμύνταιο	Φλώρινα	Λεκανοπέδιο Κοζάνης - Εορδαία	Ορεινά Γρεβενά - Καστοριά	Σύνολο
Αιγοπρόβριο γάλα (τυροκομικά)	X		X		X		X		X	5
Κηπευτικά	X	X	X		X		X			5
Αγελαδινό γάλα	X				X		X	X		4
Κρέας αμνοερίφιων			X	X			X		X	4
Αμπελοοινικά (κρασί)	X	X			X					3
Βόριο κρέας				X			X		X	3
Κτηνοτροφικά φυτά					X			X		2
Όσπρια	X		X							2
Πατάτες			X					X		2
Μέλι	X							X		2
Ενεργειακά φυτά								X		1
Σπηρά					X					1
Βιολογικά προϊόντα	X									1
Βιολογικές Ζωοτροφές	X									1
Καρύδια - αμύγδαλα					X					1
Κεράσια	X									1
Γουνοδέρματα			X							1
Υλοτομικά προϊόντα									X	1

9.4.2. Ως προς τις προτεινόμενες θεσμικές παρεμβάσεις

Επιπρόσθετα προκύπτουν οι παρακάτω αναγκαιότητες και θεσμικές παρεμβάσεις:

- *Δημιουργία Περιφερειακού φορέα πιστοποίησης αγροτικών προϊόντων*
- *Καθιέρωση Περιφερειακού εμπορικού σήματος.*
- *Αναγκαιότητα πιστοποίησης των αγροτικών προϊόντων (βιολογικά, ΠΟΠ., ΠΓΕ, κλπ).*
- *Ενθάρρυνση της Συμβολαιακής Γεωργίας.*
- *Μέτρα για την προστασία της βιοποικιλότητας, με στόχο τη διατήρηση και ενίσχυση τοπικών καλλιεργειών και εκτροφών.*
- *Δημιουργία εργαστηρίων εδαφολογικών αναλύσεων και αναλύσεων των αγροτικών προϊόντων*
- *Δημιουργία Ινστιτούτων για τα προϊόντα της Περιφέρειας (π.χ. Αμπέλου και οίνου, αρωματικά φυτά, γουνοφόρα)*
- *Λειτουργία Υπηρεσίας παροχής γεωργικών συμβουλών στους αγρότες, εκπαίδευση των παραγωγών σε νέες καλλιέργειες και τεχνολογίες, δράσεις ανάδειξης του επαγγέλματος του γεωργού - κτηνοτρόφου*
- *Λειτουργία μηχανισμού για έρευνα αγοράς, παρατηρητήριο τιμών και ζήτησης αγροτικών προϊόντων.*
- *Συνεργασία με εκπαιδευτικά ιδρύματα για μεταφορά τεχνογνωσίας, έρευνα και παραγωγή καινοτόμων προϊόντων.*
- *Λειτουργία μόνιμου περιπτέρου έκθεσης και διάθεσης τοπικών προϊόντων στους σταθμούς εξυπηρέτησης αυτοκινητιστών (ΣΕΑ) στην Εγνατία Οδό.*
- *Δημιουργία Ομάδων Παραγωγών*
- *Αναβίωση παλιών καλλιεργειών (φράουλας, κάστανα-καρύδια, πιπεριάς, αγγούρια, πατάτες)*
- *Καμπάνια ενημέρωσης του καταναλωτικού κοινού για την προτίμηση των ελληνικών προϊόντων και δη των τοπικών αγροτικών προϊόντων.*
- *Κατάρτιση μητρώου παραγωγών και αντίστοιχων προϊόντων και προβολή τους σε τοπικά ΜΜΕ*
- *Δημιουργία στεγασμένης αγοράς τοπικών προϊόντων*

- *Διαχείριση βοσκοτόπων*
- *Δημοπρατήριο*
- *Καλλιέργεια ενεργειακών φυτών και ενίσχυση επενδύσεων ΑΠΕ*
- *Δημιουργία μονάδων βιολογικού αερίου*
- *Δράσεις διασφάλισης της ιχνηλασιμότητας των προϊόντων*
- *Ερευνητικές δράσεις και πειραματικές καλλιέργειες και εκτροφές για τη βελτίωση υφιστάμενων καλλιεργειών και ζωικής παραγωγής*
- *Σύσταση επιτροπής ελέγχου σταυλικών εγκαταστάσεων*
- *Δημιουργία πρότυπων επισκέψιμων αγροκτημάτων*

Οι ανωτέρω προτάσεις αξιολογήθηκαν και εντάχθηκαν στις προτεινόμενες δράσεις του Επιχειρησιακού Σχεδίου για το «καλάθι των προϊόντων της Δυτικής Μακεδονίας».

10. ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

10.1. Γενικά

Το «καλάθι προϊόντων της Δυτικής Μακεδονίας» προέκυψε ως προϊόν ολοκληρωμένου, διεπιστημονικού και δυναμικού σχεδιασμού με αξιολόγηση και της δημόσιας, ενεργού και ουσιαστικής διαβούλευσης.

Ειδικότερα οι εννέα (9) ξεχωριστές υποπεριοχές που προέκυψαν στα πλαίσια της παρούσας μελέτης και τα αποτελέσματα της διαβούλευσης, προσδιόρισαν την παραγωγική βάση και τον προσανατολισμό για κάθε μια απ' αυτές, σε συσχετισμό και με:

- *Το κλίμα της περιοχής.*
- *Τη δυνατότητα άρδευσης.*
- *Το ανάγλυφο της περιοχής.*
- *Την ελάχιστη έκταση προκειμένου μία καλλιέργεια να δικαιολογεί τις επενδύσεις σε μηχανολογικό εξοπλισμό.*
- *Το σεβασμό στο περιβάλλον και τη διατήρηση της φυσιογνωμίας του τοπίου.*
- *Τη γνώση των κατοίκων*
- *Την παράδοση*
- *Την ποιότητα της χρησιμοποιούμενης γης*
- *Τις κατευθύνσεις που χαράσσονται μέσω της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής της Ε.Ε.*
- *Τις επιλογές του ΥΠΑΑΤ (προωθούμενα είδη)*

10.2. Πολιτικές και δράσεις για το καλάθι των προϊόντων

Για να υπάρξει όμως επί της ουσίας «καλάθι προϊόντων», θα πρέπει να γίνουν πράξη οι παρακάτω πολιτικές και δράσεις:

- *Να δημιουργηθούν ή και να βελτιωθούν οι υπάρχουσες υποδομές (βελτίωση των αρδευτικών συνθηκών, αναδασμοί, ορθολογική αξιοποίηση βοσκοτόπων κ.α.).*

- *Να στηριχθούν κοινωνικοί θεσμοί στην αγροτική ύπαιθρο:*
 - *Μόνιμες δομές πληροφόρησης, προβολής, εμφύχωσης*
 - *Συνεργατισμός.*
- *Να υπάρχουν αγροτικές εκμεταλλεύσεις, υγιείς και βιώσιμες.*

(Σ' αυτόν τον τομέα δεν απαιτούνται ιδιαίτερες δράσεις, μια και η Ευρωπαϊκή Ένωση στηρίζει με διάφορα μέτρα ενίσχυσης τη δημιουργία βιώσιμων εκμεταλλεύσεων).
- *Να υποστηριχθεί η εγκατάσταση νέων αγροτών.*
- *Να υποστηριχθεί η πρόωρη συνταξιοδότηση.*
- *Να υποστηριχθεί η καθετοποίηση της παραγωγής σε επίπεδο εκμεταλλεύσεων.*
- *Να υποστηριχθεί η αναδιάρθρωση των αγροτικών εκμεταλλεύσεων (Σχέδια Βελτίωσης).*
- *Να υποστηριχθεί η ίδρυση μονάδων μεταποίησης, τυποποίησης και εμπορίας αγροτικών προϊόντων στον τόπο παραγωγής.*
- *Να ενθαρρυνθεί η Συμβολαιακή Γεωργία.*
- *Να εφαρμοσθεί «καλλιεργητικός χάρτης» στη Δυτική Μακεδονία, σύμφωνα με τις προτεινόμενες περιοχές παρέμβασης. Απαραίτητη προϋπόθεση για την εφαρμογή ενός τέτοιου μέτρου είναι η συστηματική εδαφολογική μελέτη κάθε μιας περιοχής ξεχωριστά.*
- *Να λειτουργεί ένας φορέας, σε επίπεδο Περιφέρειας για την προώθηση της πιστοποίησης και της προβολής των αγροτικών προϊόντων.*
- *Να καθιερωθεί Περιφερειακό Σήμα Ποιότητας, παράλληλα με τη λειτουργία μηχανισμού ιχνηλασιμότητας των προϊόντων με σκοπό την προστασία του καταναλωτή αλλά και τη διασφάλιση του ονόματος και της ποιότητας των τοπικών προϊόντων*
- *Να εφαρμοστούν ερευνητικά - πειραματικά – πιλοτικά προγράμματα στα πλαίσια λειτουργίας εξειδικευμένων Ινστιτούτων (δενδρωδών και αρωματικών καλλιεργειών, γουνοφόρων ζώων, κλπ), η σύσταση των οποίων σε επίπεδο Περιφέρειας θα πρέπει να δρομολογηθεί.*

- *Να αναληφθούν ενέργειες για την προστασία της βιοποικιλότητας, τη διατήρηση και ενίσχυση τοπικών καλλιεργειών και εκτροφών και την αναβίωση παραδοσιακών δραστηριοτήτων.*
- *Να υπάρξει γνώση των φυσικών διαθεσίμων για την κτηνοτροφική δραστηριότητα και περισσότερο για την εκτατική – ποιμενική μορφή εκτροφής, με την επιτακτική αναγκαιότητα εκπόνησης μελέτης της βοσκοϊκανότητας των βοσκοτόπων, με προτεραιότητα στις προστατευόμενες περιοχές, στις περιοχές όπου υπάρχει αξιόλογη κτηνοτροφική παραγωγή και στις ιδιαίτερα επιβαρυμένες περιοχές.*

10.3. Προϊόντα που αποτελούν το καλάθι αγροτικών προϊόντων της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας

- Δυναμικά Προϊόντα
 - *Κρασιά Αμυνταίου*
 - *Οπωρικά Βελβεντού*
 - *Όσπρια (Πρεσπών – Καστοριάς)*
 - *Κρόκος*
- Προϊόντα με ταυτότητα της περιοχής
 - *Μήλα Βερμίου*
 - *Μήλα Καστοριά*
 - *Πατάτες Πολυμύλου – Καστανιάς – Καστοριάς – Φλώρινας*
 - *Λιαστό κρασί Σιάτιστας*
 - *Κάστανα Βοΐου – Καστοριάς*
 - *Κρασιά Βελβεντού*
 - *Αιγοπρόβειο κρέας*
 - *Όσπρια Βοΐου*
 - *Πιπεριά Φλωρίνης*
- Παραδοσιακά προϊόντα
 - *Ξινοτύρι (τουλουμίσιο)*
 - *Μπάτζος*
 - *Φέτα*

- Κεφαλογραβιέρα
- Μανούρι
- Μέλι
- Νέα - καινοτόμα προϊόντα
 - Μανιτάρια και τρούφα
 - Βιολογικά προϊόντα Γρεβενών
 - Πολυδύναμα φυτά (ιπποφασές)
 - Αρωματικά – φαρμακευτικά φυτά
 - Κηπευτικά (τομάτα, πιπεριά, θερμοκηπιακά προϊόντα)
 - Γουνοδέρματα
 - Λάδια – ελιά
 - Ενεργειακά φυτά
 - Σαλιγκάρια
 - Καρυδιά
 - Φουντουκιά
 - Σκόρδο

10.4. Τα σημαντικότερα προϊόντα ανά ειδική ζώνη

Ειδική ζώνη αναδιάρθρωσης	Προϊόντα
1η Ειδική ζώνη Η πεδινή περιοχή της Περιφερειακής Ενότητας Γρεβενών και οι λοφώδεις ορεινές – ημιορεινές εκτάσεις του Βοΐου.	Μανιτάρια & τρούφα, Όσπρια(φακές), αρωματικά-φαρμακευτικά φυτά, σπωρικά, βιολογικά προϊόντα, κεράσια, αιγοπρόβριο γάλα(τυροκομικά), κρέας αμνοεριφίων, μέλι, αμπελοοινικά(κρασί), κάστανα, πολυδύναμα φυτά, βιολογικές ζωοτροφές.
2η Ειδική ζώνη Η ορεινή περιοχή του Ασκίου με την πόλη της Σιάτιστας και μέρος του ορεινού όγκου της ανατολικής Καστοριάς.	Όσπρια (φασόλια), μέλι, μανιτάρια, κηπευτικά, αμπελοοινικά(κρασί), γουνοδέρματα, κρέας αμνοεριφίων, βόειο κρέας, αιγοπρόβριο γάλα (τυροκομικά), βιολογικά προϊόντα.
3η Ειδική ζώνη Το μεγαλύτερο μέρος της Περιφερειακής Ενότητας Καστοριάς, με εξαίρεση την ορεινή περιοχή του Γράμμου.	Όσπρια, κηπευτικά (τομάτα), όσπρια (φασόλια), κάστανα, κρέας αμνοεριφίων, μανιτάρια & τρούφα, γουνοδέρματα, μέλι, αιγοπρόβριο γάλα(τυροκομικά), αμπελοοινικά(κρασί), πατάτες, αρωματικά-φαρμακευτικά φυτά, βιολογικά προϊόντα.

4η Ειδική ζώνη Η περιοχή του Δήμου Πρεσπών.	Όσπρια (φασόλια), αρωματικά-φαρμακευτικά φυτά, βιολογικά προϊόντα, βόειο κρέας, κρέας αυτόχθονων φυλών βοοειδών, κρέας αμνοεριφίων και γάλα.
5η Ειδική ζώνη Το νότιο τμήμα της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης με τη ευρύτερη περιοχή της λίμνης Πολυφύτου και τους ορεινούς όγκους των Σερβίων (Πιέρια, Καμβούνια).	Οπωρικά, κηπευτικά, αρωματικά-φαρμακευτικά φυτά (Κρόκος), πατάτες, μέλι, πολυδύναμα φυτά (ιπποφαές), αμπελοοινικά(κρασί), βιολογικά προϊόντα, βόειο κρέας και κρέας αμνοεριφίων, γάλα(τυροκομικά), θερμοκηπιακά προϊόντα(κηπευτικά), ελαιοκομικά, ενεργειακά φυτά, ζωοτροφές.
6η Ειδική ζώνη Η περιοχή του Δήμου Αμυνταίου	Οπωρικά, αρωματικά-φαρμακευτικά φυτά, κηπευτικά(πιπερία), αμπελοοινικά(κρασί), γάλα(τυροκομικά), κρέας αμνοεριφίων, βιολογικά προϊόντα.
7η Ειδική ζώνη Η περιοχή του Δήμου Φλώρινας.	Βόειο γάλα (γαλακτοκομικά), βόειο κρέας, πατάτες, αμπελοοινικά(κρασί), οπωρικά, κηπευτικά(πιπεριές Φλώρινας), φράουλες, μέλι, γουνοδέρματα, βιολογικά προϊόντα, ζωοτροφές.
8η Ειδική ζώνη Λεκανοπέδιο Κοζάνης - Εορδαίας	Βόειο γάλα (γαλακτοκομικά), βόειο κρέας πατάτες, μέλι, οπωρικά, κηπευτικά, ενεργειακά φυτά, αρωματικά-φαρμακευτικά φυτά, βιολογικά προϊόντα, ζωοτροφές.
9η Ειδική ζώνη Η ορεινή περιοχή Γρεβενών και η περιοχή Γράμμου στο Ν. Καστοριάς.	Βόειο κρέας και κρέας αμνοεριφίων, γάλα(τυροκομικά), τεχνική ξυλεία και καυσόξυλα, αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά (συλλεγόμενα), βιολογικά προϊόντα, αγροτουρισμός

10.5. Προτεινόμενο Σχέδιο Αναμόρφωσης της αγροτικής παραγωγής για την επίτευξη των στόχων για το καλάθι αγροτικών προϊόντων

Η επίτευξη των στόχων που αφορούν το «Καλάθι αγροτικών προϊόντων» και ειδικότερα του στόχου που αφορά στη γεωργική παραγωγή, θα γίνει πράξη με την αναπροσαρμογή – αναμόρφωση των καλλιεργειών, λαμβάνοντας υπόψη ιδιαίτερα τα κριτήρια και χαρακτηριστικά που αναφέρθηκαν σε προηγούμενο κεφάλαιο.

Στον πίνακα που ακολουθεί φαίνεται η υφιστάμενη διάρθρωση στη Δυτική Μακεδονία ανά Περιφερειακή Ενότητα και η προτεινόμενη διάρθρωση των καλλιεργειών στα πλαίσια και ως αποτέλεσμα της μελέτης.

Στην προτεινόμενη διάρθρωση και με την έννοια «διάφορες καλλιέργειες» περιλαμβάνονται, εκτός των άλλων, καλλιέργειες που προτείνονται ανά ζώνη,

θεωρούνται αξιόλογες αλλά καταλαμβάνουν ελάχιστο ποσοστό γεωργικής γης. Τέτοιες καλλιέργειες είναι τα πολυδύναμα φυτά, οι φράουλες, τα μανιτάρια, οι τρούφες, οι θερμοκηπιακές καλλιέργειες και τα δασογεωργικά συστήματα γης.

Με τον όρο «ενεργειακές καλλιέργειες» περιλαμβάνονται αυτές που έχουν δοκιμαστεί στην περιοχή και άλλες για τις οποίες γίνεται λόγος τελευταία και φαίνεται να κατακτούν το ενδιαφέρον των παραγωγών και της αγοράς. Τέτοιες καλλιέργειες είναι πλέον, εκτός του ηλίανθου που φαίνεται να εγκαθίσταται, η ελαιοκράμβη, η αγριαγκινάρα, ο μίσχανθος και το σόργο. Είναι καλλιέργειες που τα προϊόντα τους μπορούν να αξιοποιηθούν, τόσο για το παραγόμενο έλαιο που περιέχουν, όσο και για τη βιομάζα που παράγουν. Δεν περιλαμβάνονται καλλιέργειες για την παραγωγή βιοαιθανόλης.

Στον πίνακα επίσης δεν γίνεται λόγος για βιολογικά προϊόντα, παρότι επισημαίνεται στα προηγούμενα κεφάλαια η σημασία του κλάδου τόσο για την παραγωγή ποιοτικών πιστοποιημένων προϊόντων που έχουν διέξοδο στην αγορά όσο και για την στόχευση στην προστασία του περιβάλλοντος και την αειφορία της γεωργικής γης.

Η βιολογική καλλιέργεια αφορά όλους τους κλάδους παραγωγής και εφαρμόζεται σε επίπεδο αγροτικής εκμετάλλευσης. Γι' αυτό ακόμα κι αν ήταν εύκολο να ποσοτικοποιηθεί η βιολογική καλλιέργεια ως στόχος, θα ήταν δύσκολο να επιμεριστεί ανά κλάδο παραγωγής. Κυρίως, όμως, μεγαλύτερη σημασία έχουν οι ενεργοβόροι κλάδοι και οι κλάδοι υψηλών εισροών.

Για τους κτηνοτροφικούς κλάδους δεν γίνεται λόγος στα πλαίσια της παρούσας πρότασης, γιατί πρώτον θα πρέπει να εκτιμηθεί η φέρουσα ικανότητα της περιοχής όσον αφορά τη βοσκοϊκανότητα (αιγοπροβατοτροφία) και δεύτερον η κάλυψη των τοπικών αναγκών και των τοπικών βιομηχανιών που δεν υφίστανται (βοοτροφία).

Για τα γουνοφόρα ζώα ο στόχος αύξησης των ζώων αναπαραγωγής πέρα από τα 200.000 υφιστάμενα, φαίνεται απόλυτα εφικτός, ενώ για τη μελισσοκομία ακόμη και ο διπλασιασμός των μελισσοσμηνών δεν φαίνεται να καλύπτει την τοπική παραγωγή ενώ υπάρχουν ακόμη και εξαγωγικές δυνατότητες.

Ειδικότερα, ο κλάδος της γούνας είναι πολύ σημαντικός για μία ενιαία περιοχή των Νομών Καστοριάς και Κοζάνης και μπορεί να προσφέρει διέξοδο στην απασχόληση και στο εισόδημα.

Για το λόγο αυτό προτείνονται τα παρακάτω:

α. Για την εκτροφή γουνοφόρων ζώων

- α₁. Επιτάχυνση των διαδικασιών έκδοσης αδειών
- α₂. Η ισχύουσα κάλυψη οικοπέδου από 30%-40% για ίδρυση μονάδων εκτροφής γουνοφόρων ζώων να αυξηθεί στο 80%
- α₃. Εκπαίδευση ειδικού επιστημονικού προσωπικού στα θέματα της εκτροφής γουνοφόρων ζώων
- α₄. Λειτουργία μικροβιολογικού εργαστηρίου στα πλαίσια λειτουργίας της Κτηνιατρικής Υπηρεσίας.
- α₅. Συμμετοχή Φορέων του Δημοσίου στα κόστη υποδομών για ίδρυση και λειτουργία μονάδων γουνοφόρων ζώων (σύνδεση με οδικά δίκτυα, ηλεκτρισμού, υδροδότησης)
- α₆. Ένταξη των εκτροφένων στο Μητρώο Αγροτών με διακριτό κωδικό.
- α₇. Κέντρο εφαρμοσμένης εκτροφής γουνοφόρων ζώων.

β. Για τη μεταποίηση της γούνας

- β₁. Πιστοποίηση προϊόντων γούνας
- β₂. Αξιοποίηση του υπάρχοντος εργαστηρίου δοκιμών και της τεχνογνωσίας στα συστήματα ποιότητας
- β₃. Πιστοποίηση της Ελληνικής προέλευσης των παραγόμενων προϊόντων γούνας στην ευρύτερη περιοχή
- β₄. Αξιοποίηση των ηλεκτρονικών εφαρμογών που έχουν αναπτυχθεί αλλά και του πλούσιου ενημερωτικού υλικού για τη γούνα, καθώς και του μητρώου επιχειρήσεων.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

έκταση σε στρ.

Α/Α	ΚΛΑΔΟΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	ΚΟΖΑΝΗ		ΓΡΕΒΕΝΑ		ΚΑΣΤΟΡΙΑ		ΦΛΩΡΙΝΑ		ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ			
										ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ		ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	
		ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ	ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ	ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ	ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ	ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ	ΕΚΤΑΣΗ (στρ.)	Ποσοστό (%)	ΕΚΤΑΣΗ (στρ.)	Ποσοστό (%)
1	Σιτάρι μαλακό	183.462	151.500	165.930	140.000	106.380	80.000	41.670	23.500	497.442	21,81	395.000	17,32
2	Κριθάρι	70.603	100.000	84.500	100.000	21.900	30.000	80.440	80.000	257.443	11,29	310.000	13,59
3	Σιτάρι σκληρό	377.999	300.000	12.000	10.000	40.980	30.000	47.560	30.000	478.539	20,99	370.000	16,23
4	Σίκαλη- Βρώμη	15.035	30.000	3.600	6.000	13.980	20.000	68.700	70.000	101.315	4,44	126.000	5,53
5	Βίκος	3.715	10.000	3.720	8.000	45	5.000	60	5.000	7.540	0,33	28.000	1,23
6	Αραβόσιτος	74.783	120.000	17.570	20.000	11.400	15.000	101.180	120.000	204.933	8,99	275.000	12,06
7	Φασόλια	1.550	5.000	1.230	3.000	8.920	15.000	15.280	20.000	26.980	1,18	43.000	1,89
8	Φακές	2.175	5.000	1.920	3.000	570	2.000	6	1.000	4.671	0,20	11.000	0,48
9	Ρεβίθια	454	2.000	5.303	7.000	93	1.000	0	500	5.850	0,26	10.500	0,46
10	Καπνός	2.470	1.500	1.360	1.000	1.230	500	20	0	5.080	0,22	3.000	0,13
11	Αρωματικά-φαρμακευτικά	2.000	5.000	180	1.000	275	1.500	84	1.000	2.539	0,11	8.500	0,37
12	Ζαχαρότευτλα	10.690	10.000	0	0	0	0	4.200	4.000	14.890	0,65	14.000	0,61
13	Ενεργειακές καλ/γειες	0	45.000	0	10.000	0	15.000	0	20.000	0	0,00	90.000	3,95
14	Μηδική	32.410	60.000	25.080	30.000	24.060	30.000	61.560	80.000	143.110	6,28	200.000	8,77
15	Πατάτες	5.640	15.000	1.180	3.000	5.334	8.000	6.700	10.000	18.854	0,83	36.000	1,58
16	Άμπελοι (για οίνο)	11.610	12.000	2.582	3.500	1.325	2.000	9.705	15.000	25.222	1,11	32.500	1,43

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Α/Α	ΚΛΑΔΟΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	ΚΟΖΑΝΗ		ΓΡΕΒΕΝΑ		ΚΑΣΤΟΡΙΑ		ΦΛΩΡΙΝΑ		ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ			
		ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ	ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ	ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ	ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ	ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ		ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	
										ΕΚΤΑΣΗ (στρ.)	Ποσοστό (%)	ΕΚΤΑΣΗ (στρ.)	Ποσοστό (%)
17	Κηπευτικά	6.631	10.000	2.442	3.000	5.050	7.000	2.910	4.000	17.033	0,75	24.000	1,05
18	Αχλαδιές	609	2.000	43	100	355	1.000	1.215	1.500	2.222	0,10	4.600	0,20
19	Μηλιές	8.068	10.000	507	1.500	12.216	15.000	3.167	5.000	23.958	1,05	31.500	1,38
21	Ροδακινιές	8.469	8.500	0		33	0	6.505	6.500	15.007	0,66	15.000	0,66
21	Κερασιές	289	3.000	1.165	2.000	22	500	92	500	1.568	0,07	6.000	0,26
22	Αμυγδαλιές	3.175	4.000	345	1.200	130	1.000	1.352	1.500	5.002	0,22	7.700	0,34
23	Καρυδιές	4.235	4.000	3.170	3.500	1.484	1.400	1.585	1.500	10.474	0,46	10.400	0,46
24	Καστανιές	370	4.000	70	1.000	239	1.000	1.850	3.000	2.529	0,11	9.000	0,39
25	Ελαιόδενδρα	1.630	2.000	0	0	40	0	10	0	1.680	0,07	2.000	0,09
26	Διάφορες Καλ/γειες (1)	42.173	10.545	23.900	20.597	25.980	10.771	40.840	15.741	132.893	5,83	57.654	2,53
27	Εγκαταλελειμμένοι αγροί - Αγροανάπαυση	89.800	30.000	100.600	80.000	30.630	20.000	52.550	30.000	273.580	12,00	160.000	7,02
ΣΥΝΟΛΟ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΓΗΣ		960.045	960.045	458.397	458.397	312.671	312.671	549.241	549.241	2.280.354	100	2.280.354	100

11. ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

11.1. Γενικά

Η επίτευξη των στόχων του «Καλαθιού της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας» προϋποθέτει και την υλοποίηση σειράς δημόσιων βασικών υποδομών.

Τα προτεινόμενα ενδεικτικά έργα εκτιμάται ότι θα συμβάλλουν στην υλοποίηση των βραχυπρόθεσμων και μεσο-μακροπρόθεσμων στόχων του Επιχειρησιακού Σχεδίου αναφορικά με:

- την βελτίωση του αγροτικού εισοδήματος
- την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών προϊόντων της Περιφέρειας
- τη διατήρηση και ενίσχυση των τοπικών θέσεων εργασίας
- τη διασύνδεση της κτηνοτροφικής δραστηριότητας με τη φυτική παραγωγή για παραγωγή ζωοτροφών
- την προστασία του περιβάλλοντος και την αειφορική διαχείριση των φυσικών πόρων

Τα κατ' αρχήν δημόσια έργα, ανά Περιφερειακή Ενότητα στη Δυτική Μακεδονία που παρατίθενται στους πίνακες που ακολουθούν, προέκυψαν ύστερα από επεξεργασία προτάσεων των αρμόδιων Φορέων και συμβάλλουν στην ενίσχυση του αγροτικού εισοδήματος της περιοχής.

Όπως είναι φυσικό, το Περιφερειακό Συμβούλιο Δυτικής Μακεδονίας θα πρέπει να λάβει επ' αυτών την αναγκαία απόφαση και να θέσει τις προτεραιότητες έργων λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ των άλλων, ενδεικτικά :

- τον περιφερειακό σχεδιασμό αγροτικής ανάπτυξης σε συνδυασμό με τη δυναμική των διαφόρων περιοχών,
- το βαθμό ωριμότητας των προτεινόμενων έργων,
- τη λειτουργική εξυπηρέτηση – ολοκλήρωση υλοποιηθέντων ή σε εξέλιξη έργων π.χ. αρδευτικά για αξιοποίηση ταμειυτήρων.

Βάσει της παραπάνω αξιολόγησης θα ληφθεί απόφαση για τα έργα που :

- α. θα προωθηθούν, όσο είναι πλέον εφικτό, για ένταξη στο Π.Α.Α. της Ελλάδας 2007-2013
- β. θα ξεκινήσουν οι διαδικασίες ωρίμανσης για αξιοποίηση υφιστάμενων άλλων πηγών χρηματοδότησης ή των νέων πολιτικών για την τοπική και αγροτική ανάπτυξη.

11.2. Κατ'αρχήν προτεινόμενα έργα ανά Περιφερειακή Ενότητα (Π.Ε.)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Προτεινόμενα έργα που θα συμβάλλουν στην αγροτική ανάπτυξη

A/A	Τίτλος Έργου	Προϋπολογισμός (σε Ευρώ)	Κατάσταση ωριμότητας	Σκοπιμότητα υλοποίησης
1	Κατασκευή αρδευτικού δικτύου ταμιευτήρα γεωφράγματος Δ.Δ. Ταξιάρχη Δ. Ηρακλεωτών	800.000,00	Δεν έχει μελέτη. Η μελέτη μπορεί να γίνει από την Υπηρεσία	Όσπρια, αρωματικά & φαρμακευτικά φυτά, οπωρικά, κεράσια, κτηνοτροφικά προϊόντα, πολυδύναμα φυτά, ζωτροφές
2	Κατασκευή αρδευτικού δικτύου ταμιευτήρα γεωφράγματος Κέντρου Δ.Δ. Βεντζίων	800.000,00	Δεν έχει μελέτη	
3	Κατασκευή αρδευτικού Ιτέας	500.000,00	Δεν έχει μελέτη	
4	Κατασκευή γεωφράγματος και αρδευτικού Φελλίου	1.800.000,00	Δεν έχει μελέτη	
5	Κατασκευή αρδευτικού Τ.Δ. Παναγιάς Δ. Δεσκάτης	800.000,00	Δεν έχει μελέτη	
6	Κατασκευή αρδευτικού Αηδονίων	600.000,00	Δεν έχει μελέτη	
7	Συντήρηση και εκσυγχρονισμός αρδευτικού Κιβωτού – Κοκκινιάς – Πολύδενδρου	150.000,00	Δεν έχει μελέτη	
8	Κατασκευή αρδευτικού Αγ. Γεωργίου	3.000.000,00	- Έτοιμο μελετητικά - Απαιτείται επικαιροποίηση - Πρόβλημα στην περιβαλλοντική αδειοδότηση	
9	Κατασκευή γεωφράγματος Φιλιππαίων και αρδευτικών δικτύων	5.000.000,00	Δεν έχει μελέτη	
10	Φράγμα και αρδευτικό Κνίδης	4.000.000,00	Διαθέσιμο τμήμα μελετών	Όσπρια, αρωματικά & φαρμακευτικά φυτά, οπωρικά, κεράσια, κτηνοτροφικά προϊόντα, πολυδύναμα φυτά, ζωτροφές

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

A/A	Τίτλος Έργου	Προϋπολογισμός (σε Ευρώ)	Κατάσταση ωριμότητας	Σκοπιμότητα υλοποίησης
11	Παράλληλα έργα αναδασμού αγροκτημάτων Μ. Σειρηνίου – Φελλίου – Μηλιάς – Ταξιάρχη	600.000,00	Δεν έχει μελέτη	Όσπρια, αρωματικά & φαρμακευτικά φυτά, οπωρικά, κεράσια, κτηνοτροφικά προϊόντα, πολυδύναμα φυτά, ζωοτροφές
12	Παράλληλα έργα αναδασμού αγροκτημάτων Αγ. Γεωργίου, Κληματακίου, Πολύδενδρου, Κοκκινιάς	600.000,00	Δεν έχει μελέτη	
13	Παράλληλα έργα αναδασμού αγροκτημάτων Καρπερού, Κατάκαλης, Τρικοκιάς, Πηλωρών, Νησίου	600.000,00	Δεν έχει μελέτη	
14	Αγωγός άρδευσης από γεώφραγμα κυδωνιών Δ.Δ.Τρικοκιάς	310.000,00	Έχει δημοπρατηθεί	
	ΣΥΝΟΛΟ	19.560.000,00		

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

Υποδομές αγροτικής ανάπτυξης σε φάση υλοποίησης

A/A	Τίτλος έργου	Προϋπολογισμός (σε Ευρώ)	Κατάσταση	Σκοπιμότητα υλοποίησης
1.	Αρδευτικό φράγμα και αρδευτικό δίκτυο Διποταμίας	10.000.000,00	Απόφαση ένταξης. Προκηρύχθηκε η μελέτη για το φράγμα	Ζωοτροφές, κτηνοτροφικά προϊόντα, όσπρια, αρωματικά & φαρμακευτικά φυτά, οπωρικά
2.	Κατασκευή φράγματος Νεστορίου και συνοδευτικών έργων	30.000.000,00	Υπογραφή σύμβασης με ανάδοχο κατασκευαστή ύψους ≈30.000.000,00€	Όσπρια, ζωοτροφές, οπωρικά, αρωματικά & φαρμακευτικά φυτά, πατάτες, κηπευτικά, αμπελοοινικά (κρασί), κτηνοτροφικά προϊόντα
	ΣΥΝΟΛΟ	40.000.000,00		

Μικρά δημόσια έργα ενταγμένα στον Άξονα 3 του Π.Α.Α. της Ελλάδας 2007-2013

A/A	Τίτλος έργου	Προϋπολογισμός	Σκοπιμότητα υλοποίησης
1.	Κατασκευή αρδευτικού δικτύου Πτελέας Δήμου Νεστορίου Νομού Καστοριάς	595.000,00	Ζωοτροφές, κτηνοτροφικά προϊόντα, όσπρια, αρωματικά & φαρμακευτικά φυτά, οπωρικά
2.	Κατασκευή αρδευτικού δικτύου Κρανοχωρίου Δήμου Νεστορίου Νομού Καστοριάς	595.000,00	
3.	Αγροτική οδοποιία αγροκτήματος Δ.Δ. Κορησού Δήμου Αγ. Αναργύρων	595.000,00	Όσπρια, ζωοτροφές, οπωρικά, αρωματικά & φαρμακευτικά φυτά, πατάτες, κηπευτικά, αμπελοοινικά (κρασί), κτηνοτροφικά προϊόντα
4.	Αγροτική οδοποιία Αγροκτημάτων Δ.Δ. Βασιλειάδας Μελισσότοπου και Σταυροποτάμου Δήμου Αγ. Αναργύρων	595.000,00	
	ΣΥΝΟΛΟ	2.380.000,00	

Προτεινόμενα έργα που θα συμβάλλουν στην αγροτική ανάπτυξη

A/A	Τίτλος Έργου	Προϋπολογισμός (σε Ευρώ)	Κατάσταση ωριμότητας	Σκοπιμότητα υλοποίησης
1	Κατασκευή αρδευτικού δικτύου Γέρμας	4.050.000,00	Αφορά κτηνοτροφική περιοχή 3.500 στρ., έτοιμο μελετητικά	Ζωοτροφές, κτηνοτροφικά προϊόντα, όσπρια, οπωρικά, αρωματικά & φαρμακευτικά φυτά
2	Παράλληλα έργα αναδασμού από φράγμα Γέρμας	1.470.000,00		
3	Κατασκευή αρδευτικού δικτύου Βασιλειάδας από φράγμα Βασιλειάδας	1.800.000,00	Δεν έχει μελέτη	
4	Αρδευτικό δίκτυο Μεταμόρφωσης	720.000,00	Έτοιμο μελετητικά	
5	Αρδευτικό δίκτυο Πενταβρύσου	1.970.000,00	Έτοιμο μελετητικά	
6	Παράλληλα έργα αναδασμού αγροκτήματος Ποριάς	1.070.000,00	Έτοιμο μελετητικά	
7	Παράλληλα έργα αναδασμού αγροκτήματος Αγ. Αντωνίου	1.150.000,00	Έτοιμο μελετητικά	Όσπρια, ζωοτροφές, κτηνοτροφικά προϊόντα

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

A/A	Τίτλος Έργου	Προϋπολογισμός (σε Ευρώ)	Κατάσταση ωριμότητας	Σκοπιμότητα υλοποίησης
8	Παράλληλα έργα αναδασμού αγροκτήματος Κρασιώνας	700.000,00	Έτοιμο μελετητικά	
9	Παράλληλα έργα αναδασμού αγροκτήματος Χιλιοδένδρου	660.000,00	Έτοιμο μελετητικά	Όσπρια, ζωοτροφές, οπωρικά, αρωματικά & φαρμακευτικά φυτά, πατάτες, κηπευτικά, αμπελοοινικά (κρασί), κτηνοτροφικά προϊόντα
10	Παράλληλα έργα αναδασμού αγροκτήματος Τσάκωνης	550.000,00	Έτοιμο μελετητικά	
11	Αναδασμός αγροκτήματος Αμμουδάρας	173.000,00		
12	Αναδασμός αγροκτήματος Αμπελοχωρίου	100.000,00		
13	Αναδασμός αγροκτήματος Βοτανίου	200.000,00		
14	Αναδασμός αγροκτήματος Σπηλαίων	150.000,00		
15	Αναδασμός αγροκτήματος Λαχανόκηπων	222.000,00		
16	Αναδασμός αγροκτήματος Διποταμίας - Χιονάτου	290.000,00		Όσπρια, ζωοτροφές, κτηνοτροφικά προϊόντα
17	Ταμιευτήρας Ασπροκκλησιάς	6.000.000,00	Φάση ανάθεσης της μελέτης	Όσπρια, ζωοτροφές, οπωρικά, αρωματικά & φαρμακευτικά φυτά, πατάτες, κηπευτικά, αμπελοοινικά (κρασί), κτηνοτροφικά προϊόντα
18	Αρδευτικό Αμμουδάρας Αμπελοχώρι – Βοτάνι	4.000.000,00	Φάση ανάθεσης της μελέτης	
19	Σύνδεση φράγματος Βασιλειάδας (συμπληρωματικό έργο)	500.000,00		
20	Αγροτική οδοποιία Δ. Νεστορίου	1.255.000,00		Όσπρια, ζωοτροφές, κτηνοτροφικά προϊόντα
21	Αρδευτικό φράγματος Νεστορίου	65.000.000,00	Αποτελεί πρόταση του Δ. Άργους Ορεστικού και δεν αξιολογήθηκε	Όσπρια, ζωοτροφές, οπωρικά, αρωματικά & φαρμακευτικά φυτά, πατάτες, κηπευτικά, αμπελοοινικά (κρασί), κτηνοτροφικά προϊόντα
	ΣΥΝΟΛΟ	92.030.000,00		

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΖΑΝΗΣ

Υποδομές αγροτικής ανάπτυξης σε φάση υλοποίησης

A/A	Τίτλος έργου	Προϋπολογισμός (σε Ευρώ)	Κατάσταση / Παρατηρήσεις	Σκοπιμότητα υλοποίησης
1.	Αρδευτικό δίκτυο Σισανίου	3.250.000,00	Αναμονή απόφασης ένταξης/ Αξιοποίηση του φράγματος Σισανίου	Όσπρια, αμπελοοινικά, κηπευτικά, ζωτροφές, κτηνοτροφικά προϊόντα
2.	Αγωγός διασύνδεσης φράγματος Μεσόβουνου με το υφιστάμενο αρδευτικό δίκτυο	964.310,01	Φάση κατασκευής / Εργο γέφυρα από το 3 ^ο ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας	Οπωρικά, ζωτροφές
3.	Κατασκευή φράγματος Μεσόβουνου	1.538.069,85	Φάση ολοκλήρωσης/ Εργο γέφυρα από το 3 ^ο ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας	
4.	Κατασκευή λιμνοδεξαμενής Αναρράχης	1.913.282,57	Φάση υλοποίησης/ -Εργο γέφυρα από το 3 ^ο ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας - Απαιτείται η επίλυση διαφόρων εκκρεμοτήτων	Ζωτροφές, οπωρικά, κηπευτικά, ενεργειακά φυτά, αρωματικά & φαρμακευτικά φυτά, πατάτες, κτηνοτροφικά προϊόντα
5.	Φράγμα Σισανίου		Ολοκληρώθηκε/ 3 ^ο ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας	Όσπρια, αμπελοοινικά, κηπευτικά, ζωτροφές, κτηνοτροφικά προϊόντα
6.	Φράγμα Μηλοχωρίου		Ολοκληρώθηκε/ 3 ^ο ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας	Ζωτροφές, οπωρικά, κηπευτικά, ενεργειακά φυτά, αρωματικά & φαρμακευτικά φυτά, πατάτες, κτηνοτροφικά προϊόντα
	ΣΥΝΟΛΟ	7.665.662,43		

Μικρά δημόσια έργα ενταγμένα στον Άξονα 3 του Π.Α.Α. της Ελλάδας 2007-2013

A/A	Τίτλος έργου	Προϋπολογισμός	Σκοπιμότητα υλοποίησης
1.	Ηλεκτρονική υδροληψία άρδευσης με χρήση επαναφορτιζόμενης κάρτας για εξοικονόμηση αρδευτικού νερού στο Δήμο Βελβεντού	595.000,00	οπωρικά
2.	Ασφαλτόστρωση αγροτικής οδοποιίας Βελβεντού	595.000,00	
3.	Αγροτική οδοποιία Τ.Δ. Δήμου Τσοτυλίου	595.000,00	Όσπρια, αρωματικά & φαρμακευτικά φυτά, οπωρικά, ζωοτροφές, αμπελοοινικά (κρασί), πολυδύναμα φυτά, κτηνοτροφικά προϊόντα
ΣΥΝΟΛΟ		1.785.000,00	

Προτεινόμενα έργα που θα συμβάλλουν στην αγροτική ανάπτυξη

A/A	Τίτλος Έργου	Προϋπολογισμός (σε Ευρώ)	Κατάσταση ωριμότητας	Σκοπιμότητα υλοποίησης
1	Αναδασμός και παράλληλα έργα αναδασμού αρδευτικού Σισανίου	850.000,00	Διαθέσιμη προμελέτη	Όσπρια, αμπελοοινικά, κηπευτικά, ζωοτροφές, κτηνοτροφικά προϊόντα
2	Ολοκλήρωση αρδευτικού δικτύου Βελβεντού	6.500.000,00	Διαθέσιμη προμελέτη	Οπωρικά
3	Παράλληλα έργα αναδασμού στα αγροκτήματα Α. Κώμη – Κ. Κώμη (Β' Φάση)	3.500.000,00	Πλήρης ωριμότητα	Ενεργειακά φυτά, οπωρικά, κηπευτικά, αρωματικά & φαρμακευτικά φυτά, πολυδύναμα φυτά, θερμοκηπιακά προϊόντα, αμπελοοινικά (κρασί)
4	Μελέτη αρδευτικού Μπουτζακίων	1.500.000,00	Διαθέσιμη προκαταρκτική μελέτη	Πατάτες, ενεργειακά φυτά, ζωοτροφές, θερμοκηπιακά προϊόντα
5	Αναδασμός Λαζαράδων	150.000,00	Η μελέτη σε εξέλιξη	Ζωοτροφές, οπωρικά, κτηνοτροφικά προϊόντα

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

A/A	Τίτλος Έργου	Προϋπολογισμός (σε Ευρώ)	Κατάσταση ωριμότητας	Σκοπιμότητα υλοποίησης
6	Δίκτυο διασύνδεσης ταμιευτήρα Μηλοχωρίου με το υφιστάμενο αρδευτικό δλίτυο Μηλοχωρίου	310.000,00	Πλήρης ωριμότητα- Υποβλήθηκε στο ΠΑΑ της Ελλάδας	Ζωοτροφές, οπωρικά, κηπευτικά, ενεργειακά φυτά, αρωματικά & φαρμακευτικά φυτά, πατάτες, κτηνοτροφικά προϊόντα
7	Αρδευτικό Αναρράχης	1.500.000,00		
8	Αναδασμός Αξιόκαστρου	300.000,00		Όσπρια, αμπελοοινικά, κηπευτικά, ζωοτροφές, κτηνοτροφικά προϊόντα
9	Παράλληλα έργα αναδασμού Πλατανореύματος (Β' Φάση)	1.300.000,00	Πλήρης ωριμότητα	Οπωρικά, κηπευτικά, ζωοτροφές, κτηνοτροφικά προϊόντα
10	Αναδασμός Κλεισώρειας	200.000,00		Ζωοτροφές, όσπρια, κηπευτικά, αμπελοοινικά (κρασί) αρωματικά & φαρμακευτικά φυτά
11	Αναδασμός Λικνάδων	330.000,00		
12	Φράγμα Πλακίδας	6.700.000,00	Διαθέσιμη προμελέτη	
13	Μελέτη αρδευτικού Βόρειας Ζώνης Πολυφύτου (Α' Φάση)	2.300.000,00		Κηπευτικά, πολυδύναμα φυτά, αρωματικά & φαρμακευτικά φυτά, ζωοτροφές, κτηνοτροφικά προϊόντα, οπωρικά, πατάτες, θερμοκηπιακά προϊόντα
14	Λιμνοδεξαμενή και αρδευτικό Μπουτζακίων	19.000.000,00		Πατάτες, ενεργειακά φυτά, ζωοτροφές, θερμοκηπιακά προϊόντα
15	Αρδευτικό Βόρειας ζώνης Πολυφύτου (Α' Φάση)	20.000.000,00		Κηπευτικά, πολυδύναμα φυτά, αρωματικά & φαρμακευτικά φυτά, ζωοτροφές, κτηνοτροφικά προϊόντα, οπωρικά, πατάτες, θερμοκηπιακά προϊόντα
16	Ομβροδεξαμενή στη θέση «Μπεκρεβενίκος» Βλάστης για στήριξη κτηνοτροφίας	350.000,00		Ζωοτροφές, κτηνοτροφικά προϊόντα
	ΣΥΝΟΛΟ	64.790.000,00		

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΦΛΩΡΙΝΑΣ

Υποδομές αγροτικής ανάπτυξης σε φάση υλοποίησης

A/A	Τίτλος έργου	Προϋπολογισμός (σε Ευρώ)	Κατάσταση ωριμότητας/ Παρατηρήσεις	Σκοπιμότητα υλοποίησης
1.	Ταμιευτήρας Παρορίου	4.843.105,88	Φάση υλοποίησης/ Έργο γέφυρα από το 3 ^ο ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας	Ζωοτροφές, κτηνοτροφικά προϊόντα, κηπευτικά (πιπεριές Φλώρινας), φράουλες, αμπελοοινικά (κρασί), οπωρικά

Μικρά δημόσια έργα ενταγμένα στον Άξονα 3 του Π.Α.Α. της Ελλάδας 2007-2013

A/A	Τίτλος έργου	Προϋπολογισμός	Σκοπιμότητα υλοποίησης
1.	Αγροτική οδοποιία Δήμου Αετού	595.000,00	Ζωοτροφές, κτηνοτροφικά προϊόντα, αμπελοοινικά (κρασί), οπωρικά, αρωματικά & φαρμακευτικά φυτά, κηπευτικά (πιπεριά)
	ΣΥΝΟΛΟ	595.000,00	

Προτεινόμενα έργα που θα συμβάλλουν στην αγροτική ανάπτυξη

A/A	Τίτλος Έργου	Προϋπολογισμός (σε Ευρώ)	Κατάσταση ωριμότητας	Σκοπιμότητα υλοποίησης
1	Αποκατάσταση – διαχείριση του αποστραγγιστικού δικτύου του τέως έλους Χειμαδίτιδας	1.634.000,00	Έτοιμη μελέτη	Ζωοτροφές, κτηνοτροφικά προϊόντα, αμπελοοινικά (κρασί), οπωρικά, αρωματικά & φαρμακευτικά φυτά, κηπευτικά (πιπεριά)
2	Παράλληλα έργα αναδασμού αγροκτήματος Ιτιάς	1.300.000,00	Σημαντική ωριμότητα	
3	Παράλληλα έργα αναδασμού αγροκτήματος Νίκης	1.550.000,00	Σημαντική ωριμότητα	
4	Παράλληλα έργα αναδασμού αγροκτήματος Τροπαιούχου	1.220.000,00	Σημαντική ωριμότητα	Ζωοτροφές, κτηνοτροφικά

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

A/A	Τίτλος Έργου	Προϋπολογισμός (σε Ευρώ)	Κατάσταση ωριμότητας	Σκοπιμότητα υλοποίησης
5	Παράλληλα έργα αναδασμού αγροκτήματος Ανω Κλεινών	1.250.000,00	Σημαντική ωριμότητα	προϊόντα, αμπελοοινικά (κρασί), οπωρικά, αρωματικά & φαρμακευτικά φυτά, κηπευτικά (πιπεριά)
6	Παράλληλα έργα αναδασμού αγροκτήματος Μεσσηνίου	900.000,00	Σημαντική ωριμότητα	
7	Παράλληλα έργα αναδασμού αγροκτήματος Αγ. Παρασκευής	600.000,00	Σημαντική ωριμότητα	
8	Παράλληλα έργα αναδασμού αγροκτήματος Παρορίου	1.105.000,00	Σημαντική ωριμότητα	
9	Παράλληλα έργα αναδασμού αγροκτήματος Βαρυκού	600.000,00	Σημαντική ωριμότητα	Όσπρια, ζωτροφές, αρωματικά φυτά, κτηνοτροφικά φυτά
10	Μελέτη αρδευτικού δικτύου Πρεσπών	1.152.830,00		Όσπρια, αρωματικά φυτά, ζωτροφές, βιολογικά, προϊόντα
11	Κατασκευή αρδευτικού δικτύου Πρεσπών	10.000.000,00		
12	Μελέτη αρδευτικού δικτύου Χειμαδίτιδας	2.186.000,00		Οπωρικά, Όσπρια, ζωτροφές, κτηνοτροφικά προϊόντα
13	Κατασκευή αρδευτικού δικτύου Χειμαδίτιδας	10.000.000,00		
14	Μελέτη αρδευτικού δικτύου Παρορίου	258.000,00		Ζωτροφές, κτηνοτροφικά προϊόντα, αμπελοοινικά (κρασί), οπωρικά, αρωματικά & φαρμακευτικά φυτά, κηπευτικά (πιπεριά)
15	Μελέτη φράγματος Περικοπής	1.324.636.00		
16	Περιβαλλοντικά μέτρα για τη Βεγορίτιδα	12.500.000,00		Αμπελοοινικά (κρασί), όσπρια, ζωτροφές, αρωματικά & φαρμακευτικά φυτά, κηπευτικά
17	Αποπεράτωση φράγματος Τριανταφυλλιάς	20.000.000,00	Έργο σε εξέλιξη	

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

A/A	Τίτλος Έργου	Προϋπολογισμός (σε Ευρώ)	Κατάσταση ωριμότητας	Σκοπιμότητα υλοποίησης
18	Αναδασμός Μελίτης	445.000,00	Πλήρης ωριμότητα	Ζωοτροφές, κτηνοτροφικά προϊόντα, αμπελοοινικά (κρασί), οπωρικά, αρωματικά & φαρμακευτικά φυτά, κηπευτικά (πιπεριά)
19	Αναδασμός αγροκτήματος Αμμοχωρίου	477.000,00		
20	Αναδασμός αγροκτήματος Περάσματος	214.000,00		
21	Αναδασμός αγροκτήματος Σιταριάς	405.000,00		
22	Αναδασμός αγροκτήματος Κολχικής	312.000,00		
23	Αναδασμός αγροκτήματος Φιλώτα	476.000,00		
24	Αναδασμός αγροκτήματος Μαρίνας	195.000,00		
25	Αναδασμός αγροκτήματος Σκοπιάς	342.000,00		
26	Αναδασμός αγροκτήματος Ασπρογείων	151.000,00		
27	Αναδασμός αγροκτήματος Πρώτης	205.000,00		
28	Αναδασμός αγροκτήματος Κλαδορράχης	196.000,00		
29	Αναδασμός αγροκτήματος Αγ. Βαρθολομαίου	308.000,00		
30	Μελέτη κατασκευής αρδευτικού δικτύου Αμυνταίου	1.000.000,00		
31	Συντήρηση υφιστάμενων και Διάνοιξη νέων Δασοδρόμων – Δήμου Φλώρινας	440.000,00		
32	Μελέτη - κατασκευή αρδευτικού δικτύου καλλιέργειών Δήμου Φλώρινας	450.000,00		
33	Αγροτική οδοποιία Δήμου Φλώρινας	400.000,00		
ΣΥΝΟΛΟ		73.596.466,00		

12. ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ

12.1. Γενικά

Εξίσου σημαντικό ζήτημα με την ποσοτική ή / και την ποιοτική παραγωγή και την πιστοποίησή της, αποτελεί η δυνατότητα ανταγωνιστικής και επωφελούς για τον παραγωγό διείσδυσης των προϊόντων στην αγορά.

Προς το σκοπό αυτό, ο Ν.4015/11 προβλέπει τη δυνατότητα ίδρυσης αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρείας με πρωτοβουλία της Περιφέρειας η οποία, στην περίπτωση μας, θα έχει την επωνυμία «**Αγροδιατροφική Σύμπραξη Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας**».

12.2. Αγροδιατροφική Σύμπραξη Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας

α. Έδρα της Εταιρείας (κτίριο Περιφέρειας).

Στους παραγωγούς θα χορηγείται **«σήμα»**, το οποίο θα αναρτάται υποχρεωτικά στις επιχειρήσεις που θα συμμετέχουν και θα κάνουν χρήση των υπηρεσιών της Εταιρείας. Με παρόμοιο τρόπο το σήμα θα τοποθετείται ως διακριτικό στην ετικέτα των προϊόντων της περιοχής. Το σήμα και το λογότυπο θα σχεδιαστούν από ειδικούς και θα υιοθετηθούν κατόπιν διαγωνισμού, από Ειδική Επιτροπή που θα ορίσει η «Αγροδιατροφική Σύμπραξη».

β. Σκοπός της Εταιρείας θα είναι η τεκμηρίωση, υποστήριξη, προβολή, προστασία, ανάδειξη και προώθηση των προϊόντων που παράγονται στη Δυτική Μακεδονία και είναι ενταγμένα στο «καλάθι αγροτικών προϊόντων της Περιφέρειας». Η Εταιρεία δεν θα έχει κερδοσκοπικό χαρακτήρα και δεν θα διανέμει κέρδη στους εταίρους.

Οι πόροι της Εταιρείας εξασφαλίζονται από τα μέλη της με την καθιέρωση της οικονομικής συνδρομής και του τέλους εγγραφής. Δίνεται επίσης, από το Ν.4015/11, η δυνατότητα χρηματοδότησης μέσω του Ταμείου Γεωργίας & Κτηνοτροφίας.

Η Εταιρεία, ως «μη κερδοσκοπική», διαθέτει τα έσοδα και τυχόν κέρδη της στην εξυπηρέτηση των σκοπών και των δράσεών της.

Υ. Πιο συγκεκριμένα, μέσω της Εταιρείας, θα επιδιωχθεί:

1. Η διαφύλαξη των παραδοσιακών αισθητικών και καταναλωτικών προτύπων της περιοχής.
2. Η γνωμοδότηση προς την Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση και την Κεντρική Διοίκηση (κυρίως ΥΠΑΑΤ) σχετικά με τον κατάλογο των προϊόντων που συμπεριλαμβάνονται στο «καλάθι». Εξάλλου, το «καλάθι» θα είναι μία ανοιχτή δυναμική διαδικασία και κατάλογος μαζί.
3. Η συνεχής συλλογή στοιχείων σχετικά με τα αγροτικά προϊόντα, τα μεταποιημένα προϊόντα, τους παραγωγούς της περιοχής, τους μεταποιητές – διακινητές προϊόντων και ό,τι άλλο στοιχείο απαιτείται για την επίτευξη των στόχων της Εταιρείας.
4. Η ανάληψη πρωτοβουλιών για τη συστηματική ενημέρωση των καταναλωτών σχετικά με τα πλεονεκτήματα της τοπικής παραγωγής.
5. Η εξυπηρέτηση και η ενημέρωση των Εταίρων για τις μελλοντικές καταναλωτικές τάσεις και τις τάσεις της αγοράς.
6. Ο σχεδιασμός δράσεων και ολοκληρωμένου πλάνου προβολής των προϊόντων, με τη συμμετοχή σε εκθέσεις, διαφημιστικές καμπάνιες, προωθητικό υλικό κ.λπ.
7. Η παρακολούθηση της εξέλιξης των τιμών των προϊόντων, τόσο σε τοπικό και εθνικό επίπεδο όσο και σε παγκόσμιο.
8. Η ανάληψη πρωτοβουλιών κατάρτισης των επιχειρηματιών και του επιστημονικού δυναμικού για ειδικά θέματα.
9. Η οργάνωση δομών προώθησης – πώλησης προϊόντων, σε τοπικό επίπεδο, για την κάλυψη των τοπικών αναγκών αλλά και των τουριστών.
10. Η προώθηση οργάνωσης και λειτουργίας λαϊκών αγορών βιολογικών προϊόντων.
11. Η συνεργασία με άλλους φορείς, όπως επιμελητήρια, ομάδες καταναλωτών, προξενεία, πρεσβείες, συλλογικές οργανώσεις των παραγωγών, εξωτερικούς

συμβούλους για αγορά υπηρεσιών κλπ, για την επίτευξη των παραπάνω στόχων.

δ. Μέσα

Για την επίτευξη του σκοπού και των στόχων της Εταιρείας θα υλοποιούνται, μεταξύ των άλλων, ενημερωτικές εκδηλώσεις, διαλέξεις, εκθέσεις, συμμετοχή σε εκθέσεις, σεμινάρια, έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων, εκδόσεων και ανακοινώσεων, συμμετοχή σε χρηματοδοτικά προγράμματα κ.α. Βασικό εργαλείο επικοινωνίας θα αποτελέσει το διαδίκτυο.

ε. Μέλη

Για την ίδρυση της Εταιρείας είναι σκόπιμο να συμπράξουν αρχικά εκτός από την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και οι παρακάτω φορείς:

- Οι 12 Δήμοι της Περιφέρειας.
- Τα 4 Εμποροβιοτεχνικά Επιμελητήρια.
- Το Πανεπιστήμιο Δυτ. Μακεδονίας και το ΤΕΙ Δυτ. Μακεδονίας ή οποιοδήποτε τριτοβάθμιο εκπαιδευτικό ίδρυμα λειτουργεί και έχει έδρα την περιοχή.
- Φορείς της βιομηχανίας, του εμπορίου, του τουρισμού, της εστίασης, των καταναλωτών κ.α., που δραστηριοποιούνται στην Περιφέρεια και σχετίζονται με το χώρο της διατροφής και των αγροτικών προϊόντων.
- Οι συλλογικές Αγροτικές Οργανώσεις, που θα δημιουργηθούν μετά την εφαρμογή του Ν.4015/2011 περί συνεταιρισμών.
- Οι πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί, είτε εκπροσωπούνται μέσω των συλλογικών οργανώσεων είτε όχι, εφόσον το επιθυμούν.
- Οι οργανώσεις των Νέων Αγροτών της Περιφέρειας. Καλό είναι να ιδρυθεί μια οργάνωση σε επίπεδο Περιφέρειας με τη συνένωση όσων έχουν αναγνωριστεί σε επίπεδο Νομού (Περιφερειακής Ενότητας).
- Τοπικά Σύμφωνα Ποιότητας (ΤΣΠ) & Δίκτυα.
- ΓΕΩΤΕΕ, εφόσον καταστατικά είναι εφικτό.

στ. Όργανα της Εταιρείας

Η εταιρεία θα διοικείται ενδεικτικά από τα παρακάτω Όργανα

- ✓ Γενική Συνέλευση
- ✓ Διοικητικό Συμβούλιο
- ✓ Πρόεδρος – Διαχειριστής

Ειδικότερα :

στ1. Γενική Συνέλευση

Η Γενική Συνέλευση είναι το ανώτατο όργανο διοίκησης της Εταιρείας και αποτελείται από όλους τους εταίρους – μέλη, με ανάλογη εκπροσώπηση στα μερίδια. Η σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης θα γίνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα, που θα καθοριστούν στο καταστατικό της Εταιρείας, καθώς και έκτακτα, μετά από απόφαση του Προέδρου ή του Διοικητικού Συμβουλίου ή ενός σημαντικού αριθμού μελών.

Η Γενική Συνέλευση αποφασίζει για κάθε θέμα που άπτεται των αρμοδιοτήτων της, μετά από πρόταση του Προέδρου ή μετά από απόφαση της ίδιας της Συνέλευσης.

Θέματα απαρτίας, πλειοψηφίας για λήψη αποφάσεων, απολογισμού, εγκρίσεων κλπ θα ρυθμίζονται στο καταστατικό της Εταιρείας.

στ2. Διοικητικό Συμβούλιο

Το Διοικητικό Συμβούλιο θα εκλέγεται κατόπιν διενέργειας αρχαιρεσιών, συνήθως κάθε δύο (2) χρόνια και θα έχει ευρύτητα εκπροσώπησης των εταίρων, χωρίς όμως να είναι πολυμελές και ως εκ τούτου δυσκίνητο.

στ3. Πρόεδρος – Διαχειριστής

Ο Πρόεδρος – Διαχειριστής, εκπροσωπεί την Εταιρεία ενώπιον κάθε αρχής και επιπλέον προεδρεύει και διευθύνει τις συνεδριάσεις του Δ.Σ.. Το ρόλο αυτό μπορεί και πρέπει να έχει ο εκάστοτε Αντιπεριφερειάρχης Αγροτικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας Δυτ. Μακεδονίας, εκτός αν διαφορετικά αποφασίσει η διοίκηση του οργάνου.

12.3. Πρόσθετο δυνητικό αντικείμενο της Εταιρείας

Ποιο αναλυτικά μέσω της αγροδιατροφικής σύμπραξης θα προωθηθούν και οι παρακάτω ενέργειες:

α. Εκθεσιακή προβολή

Σημαντικό ρόλο στην επίτευξη του σκοπού και των στόχων της Εταιρείας μπορεί να διαδραματίσει ενδεχομένως το Εκθεσιακό Κέντρο Δυτικής Μακεδονίας στα Κοίλα, με την πολύχρονη εμπειρία και τις δομές που διαθέτει, σε συνεργασία με με τα 4 Επιμελητήρια της Δυτικής Μακεδονίας.

Με απόφαση της Διοίκησης του Εκθεσιακού Κέντρου, έχουν καθιερωθεί και διοργανώνονται η Κεντρική Έκθεση, κάθε φθινόπωρο, στα Κοίλα Κοζάνης και τρεις (3) άλλες εκθέσεις σε επίπεδο Περιφερειακών Ενοτήτων (συνήθως στις έδρες αυτών).

Κατά τη διάρκεια της διαβούλευσης σχετικά με το «καλάθι των προϊόντων» Δυτικής Μακεδονίας, υπήρξε εκδήλωση ενδιαφέροντος για τη συμμετοχή του Εκθεσιακού Κέντρου στη διαμόρφωση της τελικής πρότασης, καθώς και τη συμμετοχή του στην Εταιρεία «Αγροδιατροφική Σύμπραξη».

Εκτός από τη συμμετοχή σε εκθέσεις ή τη διοργάνωση εκθέσεων, ο στόχος του Εκθεσιακού Κέντρου για την ίδρυση μόνιμων σημείων πώλησης τοπικών προϊόντων συμβαδίζει απόλυτα με τους στόχους της Σύμπραξης. Μπορεί να γίνει χρήση και των μόνιμων δομών του Εκθεσιακού Κέντρου ή και εξεύρεση νέων σημείων και μάλιστα με τη συμμετοχή και των Δήμων και των 4 Επιμελητηρίων για αποκεντρωμένη διάσταση της δράσης της.

Τέλος, η προβολή των προϊόντων μέσω εντύπων και καμπάνιας στα δημοτικά σχολεία, που είναι από τα πλέον αποτελεσματικά μέτρα για τη διαμόρφωση συνειδήσεων διατροφικών, καταναλωτικών, πολιτιστικών κλπ.

β. Συμβολή στη δημιουργία ειδικού σήματος για τα Προϊόντα της Δυτικής Μακεδονίας

Στόχος της δημιουργίας ενός σήματος για τα προϊόντα της Δυτικής Μακεδονίας είναι να καταστούν αυτά αναγνωρίσιμα, με συγκεκριμένα στοιχεία

ιχνηλασιμότητας. Παράλληλα, θα ενισχυθεί η έννοια της ποιότητας, της εντοπιότητας και της παράδοσης, αφού θα επεκταθεί σε μεγαλύτερη κλίμακα η εφαρμογή της ποιότητας και θα υιοθετηθεί από το μεγαλύτερο μέρος των παραγωγών.

Το Ειδικό Τοπικό Σήμα Ποιότητας θα αφορά σε :

- Εμπορεύματα,
- Προϊόντα και
- Υπηρεσίες

Το σήμα θα κάνει γνωστό στον καταναλωτή ότι το προϊόν έχει όντως παραχθεί στην Δυτική Μακεδονία και ότι κατά την παραγωγή του έχουν τηρηθεί βασικοί κανόνες.

Θα είναι ένα πρόσθετο χαρακτηριστικό που θα χρησιμοποιείται για τη διάκριση των προϊόντων που παράγονται στη Δυτική Μακεδονίας και για τον καταναλωτή θα αποτελεί μια αξιόπιστη δέσμευση ποιότητας, ενώ για τον παραγωγό μια εγγύηση μελλοντικού κέρδους.

Φορέας Διαχείρισης του σήματος

Την ευθύνη για την καθιέρωση του σήματος θα έχει η Αγροδιατροφική Σύμπραξη, η οποία θα είναι υπεύθυνη για τη διάδοση και διαφήμιση του σήματος, ενώ οι χρήστες του σήματος θα είναι :

- *οι παραγωγοί προϊόντων*
- *οι μεταποιητές*
- *οι έμποροι*
- *οι καταναλωτικές ενώσεις*
- *οι υπηρεσιακοί παράγοντες*

Αυτές οι ομάδες – στόχοι και όποιοι άλλοι (ίσως επιμελητήρια, σύλλογοι κ.α.) συμπράττουν με σύμβαση, που θα υπογράφεται με το Φορέα Διαχείρισης (Αγροδιατροφική Σύμπραξη), όπου θα καθορίζονται οι λεπτομερείς χρήσεις, οι υποχρεώσεις αμφοτέρων και οι έλεγχοι που θα πραγματοποιούνται είτε δειγματοληπτικά είτε σε τακτά χρονικά διαστήματα. Οι έλεγχοι θα έχουν ως στόχο την επιβεβαίωση της τήρησης των όρων της σύμβασης.

Στάδια εφαρμογής

- Ορισμός του Φορέα Διαχείρισης του τοπικού σήματος προτείνεται να είναι η Αγροδιατροφική Σύμπραξη.
- Επιλογή συμβούλου, για τον καθορισμό των προδιαγραφών που πρέπει να ακολουθούν οι χρήστες του σήματος.
- Άτυπος διαγωνισμός για την επιλογή του λογότυπου και του σήματος. Αρμόδια επιτροπή αξιολόγησης θα είναι η διοίκηση της Αγροδιατροφικής Σύμπραξης.
- Δημοσιοποίηση του έργου με την υπογραφή συμβάσεων και ελέγχων.
- Έναρξη του έργου με την υπογραφή συμβάσεων και ελέγχων.
- Καθιέρωση βραχυχρόνιων διαδικασιών κατάρτισης των εμπλεκόμενων και του επιστημονικού προσωπικού σε μόνιμη – διαρκή βάση.

Οικονομικά στοιχεία

- Κόστος εφαρμογής – διαχείρισης

Για τις ανάγκες καθιέρωσης του εμπορικού σήματος απαιτούνται πόροι για αμοιβές του συμβούλου, ενός υπεύθυνου διαχείρισης και της γραμματειακής υποστήριξης σε μόνιμη βάση. Έκτατες δαπάνες αποτελούν οι δαπάνες κατάρτισης και έκδοσης υποστηρικτικού υλικού διαφήμισης.

- Πόροι

Οι φορείς που θα κάνουν χρήση του σήματος χρεώνονται για τις υπηρεσίες του σήματος, ανάλογα με τις ποσότητες των προϊόντων και θα περιγράφονται αναλυτικά κατά την υπογραφή της σύμβασης. Επιπλέον υπηρεσίες που δεν θα περιγράφονται στο συμφωνητικό, όπως σεμινάρια, συμμετοχή σε εκθέσεις κ.λπ. θα χρεώνονται ξεχωριστά.

Για την εφαρμογή της οικονομικής σχέσης μεταξύ των μελών, θα καταρτισθεί πινάκιο αμοιβών (τιμοκατάλογος υπηρεσιών), ώστε να είναι γνωστοί οι όροι της σύμβασης.

Τέλος, ένα σημαντικό μέρος της χρηματοδότησης του σήματος θα προέρχονται από τις συνδρομές των μελών που θα συμμετέχουν στην Αγροδιατροφική Σύμπραξη.

γ. Ηλεκτρονικό καλάθι προϊόντων

Η ενίσχυση της εξωστρέφειας της δράσης της Αγροτοδιατροφικής Σύμπραξης και του καλαθιού αγροτικών προϊόντων θα επιτευχθεί με το σχεδιασμό και ανάπτυξη διαδικτυακής πλατφόρμας. Στην παραπάνω πλατφόρμα θα περιλαμβάνονται τα τοπικά προϊόντα του καλαθιού της Δυτικής Μακεδονίας και οι παραγωγοί – μεταποιητές αυτών.

Μέσω του διαδικτύου ο παραγωγός θα έχει τη δυνατότητα να περιγράψει και να προβάλλει τα προϊόντα του, τις μεθόδους επεξεργασίας, προβολής και διάθεσης και ο καταναλωτής θα έχει τη δυνατότητα να ενημερωθεί πλήρως για τα χαρακτηριστικά των αγροτικών προϊόντων, τα πλεονεκτήματα που παρουσιάζουν έναντι άλλων εισαγόμενων, τα κέντρα διάθεσής τους, τις τιμές και τρόπους πληρωμής και παράδοσης. Με τον τρόπο αυτό θα αναδειχθούν οι μονάδες μεταποίησης και εμπορίας των ποιοτικών αγροτικών προϊόντων της Περιφέρειας.

Το παραπάνω έργο μπορεί να υποβληθεί για χρηματοδότηση στο Ε.Π. «Ψηφιακή Σύγκλιση» και σε άλλα συναφή προγράμματα στο μέλλον.

δ. Παρατηρητήριο Αγροτικών Προϊόντων

Το θεσμικό πλαίσιο μέσα στο οποίο λειτουργεί η αγορά αγροτικών προϊόντων καθώς και οι ανεξέλεγκτοι μηχανισμοί της αγοράς έχουν δημιουργήσει δύο βασικές στρεβλώσεις :

1^ο χαμηλές τιμές στο χωράφι και άρα χαμηλό εισόδημα στον παραγωγό και

2^ο μεγάλο κόστος για τον καταναλωτή

Το κόστος των τροφίμων για τον καταναλωτή, σε σχέση με τις τιμές που απολαμβάνει ο παραγωγός, είναι πολλαπλάσιο. Η διαφορά μάλιστα αυτή στα οπωροκηπευτικά - εποχικής απόδοσης - είναι έως και πέντε φορές μεγαλύτερη.

Για το λόγο αυτό θα πρέπει να υπάρξει μέριμνα έτσι ώστε, με την εφαρμογή κατάλληλων μέσων και διαδικασιών, να μικραίνει η παραπάνω διαφορά προς όφελος τόσο του παραγωγού όσο και του καταναλωτή και με τον τρόπο αυτό να υποστηριχθεί η αξία της τοπικής αγροτικής παραγωγής και επομένως τα διαθέσιμα κεφάλαια για τοπική ανάπτυξη που, με την σειρά της, θα δημιουργήσει πρόσθετες ευκαιρίες και διεξόδους απασχόλησης. Το ανωτέρω μπορεί να προωθηθεί με τη σύσταση και λειτουργία του Παρατηρητηρίου Αγροτικών Προϊόντων.

Ο Μηχανισμός αυτός προβλέφθηκε με Κοινή Υπουργική Απόφαση (Κ.Υ.Α.) το 2001. Ξεκίνησε να λειτουργεί, αλλά πολύ γρήγορα υποβαθμίσθηκε χωρίς ποτέ να καταργηθεί. Το θεσμικό αυτό όργανο «φωτογράφιζε» καθημερινά τις εποχικές τιμές των παραγομένων αγροτικών προϊόντων στο χωράφι, τις τοπικές αγορές, τις χονδρικές και λιανικές αγορές στις λαϊκές και τα υπερκαταστήματα.

Προβλεπόταν μηχανισμός ηλεκτρονικής καταγραφής και θεσμικής αποτύπωσης των παραβάσεων.

Προτείνεται η αποκεντρωμένη επικαιροποίηση και λειτουργία αυτού του Μηχανισμού από την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, στο πλαίσιο της Αγροδιατροφικής Σύμπραξης, ο οποίος θα δίνει τη δυνατότητα:

- στους παραγωγούς και μεταποιητές, να αποκτούν τον φθηνότερο συνδυασμό εφοδίων με αποτέλεσμα τη μείωση του κόστους παραγωγής και την αύξηση του αγροτικού εισοδήματος,
- στους εμπόρους, να προβάλλουν τον καλύτερο συνδυασμό ποιότητας-τιμής των προϊόντων τους και
- στους καταναλωτές, να ενημερωθούν αλλά και να αγοράσουν τα ποιοτικά τοπικά αγροτικά προϊόντα με τη χαμηλότερη δυνατή τιμή.

Η λειτουργία του θα μπορούσε να ενταχθεί στο «ηλεκτρονικό καλάθι» και μπορεί να συμβάλει στη σύζευξη και ομαλοποίηση των τιμών μεταξύ **χωραφιού και ραφιού** στα σημεία πώλησης.

ε. Πιστοποίηση Προϊόντων

Μέσα από την Αγροδιατροφική Σύμπραξη θα μπορούσε να προωθηθεί η πιστοποίηση των προϊόντων της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας.

Η δυνατότητα που δίνεται στην Περιφέρεια για δημιουργία αυτοτελούς διοικητικής μονάδας Πιστοποίησης των προϊόντων που παράγονται στα όρια της, μπορεί να συμβάλει στην απόκτηση σημάτων για πολλά προϊόντα της Δ. Μακεδονίας.

Η Αγροδιατροφική Σύμπραξη προτείνεται να εισηγείται στη Δομή Πιστοποίησης τα προϊόντα για τα οποία απαιτείται να γίνουν διαδικασίες πιστοποίησης και στη συνέχεια να προβαίνει σε ενέργειες προώθησης και προβολής τους.

Η πιστοποίηση των προϊόντων με σήματα αναφορικά με τη γεωγραφική ένδειξη ή την ονομασία προέλευσής τους καθώς και των τροφίμων αλλά και η πιστοποίησή τους ως βιολογικά, θα συμβάλει στην αύξηση των πωλήσεων, στην εξωστρέφεια και στη ενίσχυση της εξαγωγικής δυνατότητάς τους.

Ιδιαίτερα δε, στην Περιφέρειά μας όπου δε δραστηριοποιείται κάποιος Οργανισμός πιστοποίησης για τη βιολογική παραγωγή, θα παρέχει σημαντική στήριξη στους παραγωγούς τόσο σε επίπεδο πιστοποίησης όσο και σε επίπεδο διάδοσης τεχνικών στη φάση της παραγωγής.

Στη συνέχεια αναφέρονται ενδεικτικά προϊόντα για τα οποία θα μπορούσαν να γίνουν οι απαιτούμενες ενέργειες πιστοποίησης:

- Πατάτα Κοζάνης
- Αρνάκι – κατσικάκι ορεινών περιοχών
- Βόειο κρέας
- Πιπεριά Φλωρίνης
- Φασόλι Σισανίου
- Αιγοπρόβειο γάλα
- Μήλα Βερμίου

12.4. Συνέργειες ή συνεργασίες της Αγροδιατροφικής Σύμπραξης Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας

α. Τοπικά Σύμφωνα Ποιότητας (Τ.Σ.Π.) και Δίκτυα

Στην Αγροδιατροφική Σύμπραξη θα μπορούσαν να συμμετέχουν ή να συνεργάζονται με αυτήν τα υφιστάμενα Τοπικά Σύμφωνα Ποιότητας (Τ.Σ.Π.) και τα Δίκτυα που έχουν ήδη δημιουργηθεί στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και αποτελούνται από ομοειδείς επιχειρήσεις με κοινά συμφέροντα και στόχους.

Στα Τοπικά Σύμφωνα Ποιότητας (Τ.Σ.Π.) και στα Δίκτυα που περιγράφονται στη συνέχεια, συμμετέχει ένας ικανοποιητικός αριθμός επιχειρήσεων που μπορεί να συμβάλει στην προβολή και προώθηση των προϊόντων του καλαθιού και να αποτελέσει μια κρίσιμη μάζα για την επίτευξη των δράσεων της Αγροδιατροφικής Σύμπραξης.

Τα ΤΣΠ είναι μία χάρτα, μια συμφωνία ομάδας επαγγελματιών (φυσικών ή νομικών προσώπων) που έχουν κοινά χαρακτηριστικά και συμφωνούν - συναποφασίζουν να συνεργαστούν σε εθελοντική βάση, αναγνωρίζοντας ότι έχουν κοινά προβλήματα και προοπτική, προκειμένου να προωθήσουν ένα κοινό όραμα για την ποιότητα στην περιοχή τους.

Κύριος σκοπός των ΤΣΠ είναι η διαφύλαξη του καλού ονόματος μιας περιοχής που θα εξασφαλίσει την εξωστρέφεια δηλαδή την πώληση των προϊόντων και υπηρεσιών της περιοχής σε τρίτους.

Τα ΤΣΠ για πρώτη φορά σχεδιάστηκαν στα πλαίσια της LEADER II και συνεχίστηκαν στα πλαίσια της LEADER+. Αποτελούν μία καινοτομία στον αγροτικό χώρο και ουσιαστική διαφοροποίηση στην επιχειρηματική δράση, που με τη σειρά της διαμορφώνει μία διαφορετική κουλτούρα στους τοπικούς επιχειρηματίες, για την τήρηση κοινών κανόνων στην παροχή υπηρεσιών, στις κατασκευές, στη γαστρονομία, στην προστασία του περιβάλλοντος κ.λ.π

Στο **Νομό Κοζάνης** δημιουργήθηκε, στα τέλη του 2003, στα πλαίσια του LEADER+ το Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας για τις υπηρεσίες τουρισμού στο Νομό Κοζάνης (μονάδες φιλοξενίας, κέντρα εστίασης, κέντρα πληροφόρησης). Στα τέλη του 2005 δημιουργήθηκε η Αστική μη Κερδοσκοπική Εταιρεία με την επωνυμία «**ΞΕΝΙΟΣ ΔΙΑΣ**» στην οποία συμμετέχουν σήμερα 21 επιχειρήσεις.

Επίσης, στα τέλη του 2003 συστήθηκε το **Τοπικό Δίκτυο με την επωνυμία «ΟΙΝΟΕΥΦΡΟΣΥΝΗ»** στο οποίο συμμετέχουν επτά επισκέψιμα κελάρια και δύο οινοποιεία στη Σιάτιστα. Το δίκτυο αποσκοπεί, μέσα από την προβολή των επισκέψιμων χώρων (κελάρια & οινοποιεία), στη συνολικότερη προβολή της περιοχής, στη διασύνδεση με τον πολιτισμό και την αρχιτεκτονική κληρονομιά και έχει απώτερο σκοπό την προσέλκυση επισκεπτών και την ενίσχυση του τοπικού εισοδήματος.

Αντίστοιχα στο **Νομό Φλώρινας** δημιουργήθηκε το Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας Φλώρινας στο οποίο συμμετέχουν 19 επιχειρήσεις που σχετίζονται με τον αγροτουρισμό (καταλύματα, χώροι εστίασης και προβολής) και τον διατροφικό τομέα (βιοτεχνίες παραγωγής τοπικών προϊόντων).

Σε επίπεδο **Δυτικής Μακεδονίας** το Δεκέμβριο του 2006, ιδρύθηκε η Αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία με την επωνυμία: «*ΔΙΚΤΥΟ ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΩΝ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ*» και διακριτικό τίτλο **ΔΙ.ΜΕ.ΓΑΛ.**

Είκοσι έξι (26) επιχειρηματίες της Δυτικής Μακεδονίας που ασχολούνται με τη μεταποίηση γάλακτος, αναγνωρίζοντας τα προβλήματα του κλάδου αλλά και τις μεγάλες δυνατότητες και προοπτικές που ανοίγονται για τον τομέα των γαλακτοκομικών προϊόντων, ιδίως μετά την αναγνώριση της φέτας, αποφάσισαν τη σύσταση και δημιουργία του δικτύου ΔΙ.ΜΕ.ΓΑΛ. με σκοπό:

- *Τη συλλογική αντιμετώπιση των προβλημάτων και αδυναμιών του κλάδου (έλεγχος και πάταξη φαινομένων νοθείας στην παραγωγική διαδικασία και εμπορία των γαλακτοκομικών και των Π.Ο.Π. τυροκομικών προϊόντων).*
- *Τη συνολική προβολή, διαφήμιση και πιστοποίηση των τυροκομικών προϊόντων της Δυτικής Μακεδονίας με κατοχυρωμένο σήμα «Δυτικής Μακεδονίας»*
- *Την υποστήριξη των τυροκόμων και των κτηνοτρόφων της Δυτικής Μακεδονίας σε θέματα ενημέρωσης και εκπαίδευσης και την αξιοποίηση προγραμμάτων για επενδύσεις εκσυγχρονισμού και βελτίωσης των επιχειρήσεων*
- *Την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και των επαγγελματιών σχετικά με την διατροφική, οικονομική, κοινωνική, περιβαλλοντική και πολιτιστική σπουδαιότητα των προϊόντων*

Οι ανωτέρω επιδιώξεις θα μπορούσαν να υλοποιηθούν στο πλαίσιο της Αγροδιατροφικής Σύμπραξης για την αναβάθμιση του τομέα των γαλακτοκομικών προϊόντων στη Δυτική Μακεδονία.

β. Δημιουργία Clusters τροφίμων στη Δυτική Μακεδονία

Μια πρόταση που θα μπορούσε να συμβάλει στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και στη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων στη Δυτικής Μακεδονία είναι, η προώθηση των Επιχειρηματικών Συνεργατικών Σχηματισμών (Clusters) που αποτελεί και προτεραιότητα τόσο του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) όσο και του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ).

Η από κοινού δράση, ομοειδών ή συμπληρωματικών ως προς το αντικείμενό τους επιχειρήσεων, σε διάφορα ζητήματα όπως έρευνα αγοράς, αξιοποίηση νέων τεχνολογιών, προμήθεια πρώτων υλών, παραγωγή, προβολή και προώθηση των προϊόντων – υπηρεσιών, εξαγωγική διείσδυση, την πρόσβαση σε πόρους (αγορές κεφαλαίων, ανάπτυξη και μεταφορά γνώσης, εξειδικευμένο προσωπικό), κ.λπ. εξασφαλίζει καλύτερα οικονομικά αποτελέσματα για τις συμμετέχουσες στα clusters επιχειρήσεις καθώς και προοπτική βιωσιμότητας, ιδιαίτερα σε μια περίοδο κρίσης όπως η σημερινή.

Προτείνεται η δημιουργία ενός Cluster Τροφίμων στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας που θα αποτελείται από **3** επιμέρους κλαδικά clusters (sub-clusters) εξειδικευμένα στις ακόλουθες κατηγορίες:

- **Γαλακτοκομικά**
- **Όσπρια**
- **Καινοτομικά αγροτικά προϊόντα**

Το Cluster Τροφίμων θα αποτελεί ένα κάθετο διεπαγγελματικό Cluster στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και θα προβλέπει δράσεις συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων παραγωγής διαφορετικών προϊόντων, ενώ τα sub-clusters θα είναι Οριζόντια Clusters και θα περιλαμβάνουν δράσεις συνεργασίας μεταξύ ομοειδών επιχειρήσεων.

Για την υλοποίηση των παραπάνω μορφών συλλογικής δράσης, κρίνεται σημαντική η εμπειρία – τεχνογνωσία που έχει αποκτηθεί από φορείς της

περιοχής (Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Αναπτυξιακή Δυτικής Μακεδονίας Α.Ε.) μέσω της συμμετοχής τους σε εθνικά και διακρατικά προγράμματα με αντικείμενο αναφοράς την ίδρυση και λειτουργία Επιχειρηματικών Συνεργατικών Σχηματισμών και η οποία μπορεί να αξιοποιηθεί κατάλληλα κατά το σχεδιασμό και υλοποίηση της παρούσας πρότασης.

Συμπερασματικά, η Αγροδιατροφική Σύμπραξη, ως αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία, θα μπορούσε να λειτουργήσει ως μια «ομπρέλα» για τα προϊόντα στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας κάτω απ' την οποία θα μπορέσουν να ενταχθούν όλες οι τοπικές πρωτοβουλίες που κινούνται προς την ίδια κατεύθυνση.

- *Υφιστάμενα και μελλοντικά Τοπικά Σύμφωνα Ποιότητας*
- *Υφιστάμενα και μελλοντικά Δίκτυα*
- *clusters τροφίμων*

12.5. Λοιπές δράσεις της Αγροδιατροφικής Σύμπραξης προς όφελος της παραγωγής στην Περιφέρεια, με έμφαση στην καινοτομία

α. Καμπάνια ενημέρωσης επαγγελματιών στον τομέα του τουρισμού για την στήριξη των προϊόντων του καλαθιού

Μέσω της Αγροδιατροφικής Σύμπραξης μπορεί να επιτευχθεί η σύνδεση των τοπικών αγροτικών προϊόντων με την πολιτιστική κληρονομιά, την τουριστική βιομηχανία και τελικά να προωθηθεί η ανάπτυξη της περιοχής.

Η Αγροδιατροφική Σύμπραξη θα πρέπει να οργανώσει καμπάνια ενημέρωσης για ενίσχυση της κατανάλωσης των αγροτικών προϊόντων της Περιφέρειας από τους κατοίκους της Περιφέρειας και τους επισκέπτες της. Σειρά συναντήσεων με ομάδες ξενοδόχων, εστιάτορες, κλπ. που έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν τα τοπικά προϊόντα στις επιχειρήσεις τους και να αποτελέσουν τον καλύτερο πρεσβευτή αυτών θα συμβάλει έτσι ώστε οι επισκέπτες να έχουν τη δυνατότητα να γευθούν και να απολαύσουν τα τοπικά προϊόντα που παράγονται στην Περιφέρεια. Το κέρδος που θα προκύψει θα είναι πολλαπλό, καθώς θα στηρίζονται οι παραγωγοί με τη διάθεση των προϊόντων σε τοπικές επιχειρήσεις και παράλληλα θα υπάρξει ζήτηση των προϊόντων αυτών από όσους τα γευθούν και θα θελήσουν να τα αγοράσουν εκτός Περιφέρειας.

β. Προώθηση δημιουργίας ειδικού ραφίου στα super market της Δυτικής Μακεδονίας με τα τοπικά προϊόντα

Πρέπει να γίνει συνείδηση στον καταναλωτή της Περιφέρειάς μας να αγοράζει τα Ελληνικά προϊόντα και κατ' επέκταση προϊόντα που παράγονται στη Δυτική Μακεδονία, με έμφαση στα αγροτικά προϊόντα καθώς και άλλα προϊόντα μεταποίησης.

Θα πρέπει να γίνουν επαφές με τα super markets της περιοχής ώστε να τοποθετήσουν, σε ειδικό σταντ με την επωνυμία **«Αγροτικά προϊόντα της Δυτικής Μακεδονίας»**, τα τοπικά προϊόντα ώστε οι καταναλωτές (ντόπιοι και επισκέπτες) να τα προτιμήσουν από τα εισαγόμενα.

Με τον τρόπο αυτό θα εξοικονομηθούν πόροι για την Περιφέρειά μας, θα αναδιαρθρωθεί ο πρωτογενής τομέας, θα δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας και θα ενισχυθεί η τοπική ανάπτυξη.

γ. Δημιουργία εκθετηρίων και σημείων πώλησης των τοπικών προϊόντων

Η Αγροδιατροφική Σύμπραξη θα πρέπει να έρθει σε επαφή με τους αρμόδιους φορείς ώστε σε κάθε Σταθμό Εξυπηρέτησης Αυτοκινητιστών (ΣΕΑ) στην Εγνατία οδό να δημιουργηθεί ειδικός χώρος έκθεσης και πώλησης των «προϊόντων του καλαθιού».

Επιπρόσθετα και σε άλλα σημεία στα οποία παρατηρείται μαζική συγκέντρωση επισκεπτών θα μπορούσαν να δημιουργηθούν μόνιμα σημεία πώλησης των τοπικών προϊόντων π.χ. χιονοδρομικά κέντρα.

Με την υλοποίηση των ανωτέρω δράσεων η Αγροδιατροφική Σύμπραξη θα συμβάλλει:

- στην προβολή και προώθηση των προϊόντων του καλαθιού τόσο στο εσωτερικό της χώρας όσο και στο εξωτερικό
- στην αναγνωρισιμότητα των προϊόντων της Δυτικής Μακεδονίας
- στην ανάδειξη των προϊόντων του καλαθιού της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας ως προϊόντα ανώτερης διατροφικής αξίας

- στην εξασφάλιση της κατανάλωσης των προϊόντων τόσο από τους κατοίκους όσο και από τους επισκέπτες της περιοχής, ως προϊόντα υψηλής ποιότητας
- στη διαφύλαξη των παραδοσιακών και καταναλωτικών προτύπων διατροφής στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας
- στην οργάνωση κατάλληλων προϋποθέσεων και υποδομών στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας για την επίτευξη των σκοπών της εταιρίας

δ. Προώθηση καινοτόμων δράσεων και πρακτικών

Η ανάπτυξη ενός ανταγωνιστικού αγροτικού τομέα, απαιτεί αντιμετώπιση μιας σειράς προκλήσεων που αφορούν τις νέες τάσεις των καταναλωτών για υγιεινά, ασφαλή και ποιοτικά προϊόντα στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης του εμπορίου και της ανάπτυξης μεγάλων αλυσίδων λιανικού εμπορίου με διαπραγματευτική δύναμη.

Συνεπώς, ο ασφαλής δρόμος οδηγεί στην παραγωγή καινοτόμων προϊόντων και στην υιοθέτηση επιθετικής πολιτικής marketing, μέσα από ισχυρές συνεργασίες και συμμαχίες με αγρότες και καταναλωτές.

Εξάλλου, το πολύ μικρό μέγεθος των επιχειρήσεων της Δυτικής Μακεδονίας, ο χαμηλός βαθμός εκσυγχρονισμού τους, η ανεπαρκής σύνδεση με την έρευνα όπως αναφέρθηκε και προηγούμενα, εντείνουν τις ανταγωνιστικές αυτές πιέσεις.

Οι αγρότες πρέπει να συνειδητοποιήσουν ότι, η βιώσιμη αποκατάσταση της σταθερότητας και η αύξηση της παραγωγικότητας αποτελούν σημαντικούς παράγοντες ουσιαστικής αναβάθμισης της θέσης των επιχειρήσεων και των αγροτικών εκμεταλλεύσεων στον ανταγωνισμό.

Άρρηκτα συνδεδεμένη με την ανταγωνιστικότητα είναι και η επιχειρηματική καινοτομία ως προς τη μορφή των προϊόντων, την οργάνωση της παραγωγής, την οργάνωση των πωλήσεων κλπ.

Σύμφωνα με το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007-2013, η χώρα και ιδιαίτερα οι ακριτικές περιοχές της Δυτικής Μακεδονίας υστερούν σημαντικά ως προς:

- ✓ την αξιοποίηση, από τις επιχειρήσεις, καινοτόμων δραστηριοτήτων στις εσωτερικές τους διεργασίες
- ✓ τη χρήση του διαδικτύου για εμπορικούς σκοπούς
- ✓ την αξιοποίηση των δυνατοτήτων του ηλεκτρονικού εμπορίου

Η καινοτομία είναι πιο σημαντική στις επιχειρήσεις τυποποίησης, μεταποίησης και εμπορίας των γεωργικών προϊόντων ενώ στην πρωτογενή παραγωγή αφορά περισσότερο στην τήρηση των πρότυπων που έχουν καθοριστεί από την Ε.Ε. και των πρακτικών παραγωγής πέρα από τις υποχρεωτικές.

Στη συνέχεια αναφέρονται ενδεικτικές δράσεις και έργα που συνιστούν καινοτόμες πρακτικές και οδηγούν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας.

- ✓ Οργάνωση των αγορών με την εφαρμογή του μοντέλου της συμβολαιακής γεωργίας για μια σειρά προϊόντων της Δυτικής Μακεδονίας, όπως τα όσπρια, ο καπνός, το γάλα και τα ενεργειακά φυτά ως νεοεισερχόμενος κλάδος στην περιοχή.
- ✓ Χρήση υδάτινων πόρων που απορρίπτονται από τους βιολογικούς καθαρισμούς και είναι κατάλληλοι για άρδευση, τουλάχιστον για παραγωγές πλην του διατροφικού τομέα.
- ✓ Καταχώρηση νέων προϊόντων ως ΠΟΠ – ΠΓΕ όπως είναι, το λιαστό κρασί Σιάτιστας και αρωματικά – φαρμακευτικά φυτά εκτός του Κρόκου.
- ✓ Δικτύωση των επιχειρήσεων στα πλαίσια χαλαρών συνεργασιών και δημιουργίας διεπαγγελματικών οργανώσεων, όπου είναι δυνατόν.
- ✓ Συνενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών Ομάδων Παραγωγών και Ενώσεων, για τη δημιουργία μεγαλύτερων, ανταγωνιστικότερων και βιώσιμων σχημάτων.
- ✓ Μέτρα προβολής και προώθησης των τοπικών προϊόντων, μέσω των τοπικών επιχειρήσεων (π.χ. ξενοδοχεία και τουριστικά καταλύματα της περιοχής, καταστήματα λιανικής πώλησης, κέντρα μαζικής εστίασης κλπ.).

Στην πρωτογενή παραγωγή μπορούν και πρέπει να καθιερωθούν οι παρακάτω καινοτόμες δράσεις:

- ✓ Εφαρμογή συστημάτων ολοκληρωμένης περιβαλλοντικής διαχείρισης

- ✓ *Βελτίωση της απόδοσης και αξιοποίησης των βοσκοτόπων μέσω της ορθολογικής διαχείρισης και εφαρμογή της λιβαδοπονικής εκμετάλλευσης αυτών.*
- ✓ *Εισαγωγή, σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης, νέων κλάδων παραγωγής, όπως είναι τα ενεργειακά φυτά, τα μικρά φρούτα κ.α.*

Μετά από ένα χρόνο πιλοτικών εφαρμογών, με πρωτοβουλία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (Ν.Α.) Κοζάνης αρχικά και στη συνέχεια της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, αποδεικνύεται ότι είναι δυνατή η καλλιέργεια κατ' αρχήν αγριαγκινάρας και σόργου, καθώς και άλλων παραδοσιακών καλλιεργειών για παραγωγή βιοκαυσίμων όπως είναι ο αραβόσιτος, το σόργο και νέα είδη όπως η ελαιοκράμβη.

Τέλος, οι ολοκληρωμένες παρεμβάσεις όπως το LEADER και η στήριξη της διαφοροποίησης της οικονομίας του αγροτικού χώρου μπορούν να παίξουν σημαντικό ρόλο, συνδέοντας τους ανθρώπους με νέες ιδέες και προσεγγίσεις και ενθαρρύνοντας την καινοτομία και την επιχειρηματικότητα, προωθώντας την ένταξη και την παροχή τοπικών υπηρεσιών. Η δικτύωση μπορεί να συμβάλλει στη διάδοση γνώσεων και στην ανταλλαγή ορθών πρακτικών και καινοτομίας, όσον αφορά τα αγροτικά προϊόντα και τις υπηρεσίες.

13. ΔΟΜΗ – ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

Όπως προαναφέρθηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο, η Αγροδιατροφική Σύμπραξη θα αναδεικνύει τα προϊόντα που, βάσει των χαρακτηριστικών και της αξίας τους, θα πρέπει να πιστοποιηθούν σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα ή/και το Περιφερειακό σήμα. Με την έννοια αυτή θεωρείται πολύ σημαντική η πρόβλεψη πιστοποίησης των προϊόντων της Περιφέρειας με την αξιοποίηση αποκεντρωμένης Δομής – μηχανισμού Πιστοποίησης.

Η Δομή αυτή θα έχει τη δυνατότητα πιστοποίησης των προϊόντων της Περιφέρειας (βιολογικά, ΠΟΠ, ΠΓΕ, κλπ) αφού διαπιστευτεί από τον αρμόδιο φορέα του ΥΠΑΑΤ.

Προς το σκοπό αυτό, η Περιφέρεια έχει τις παρακάτω δυνατότητες:

- α. Να συμβληθεί με ιδιωτικό φορέα πιστοποίησης και να δημιουργήσει μια **εταιρεία Πιστοποίησης των προϊόντων της Περιφέρειας**.*
- β. Να δημιουργήσει **ξεχωριστή Υπηρεσία εντός της Περιφέρειας**.*
- γ. **Να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις**, μέσω λήψης πολιτικής απόφασης για στήριξη της πιστοποίησης των προϊόντων που αξιολογήθηκαν ότι παρουσιάζουν ενδιαφέρον διαμορφώνοντας σύστημα κινήτρων, **προκειμένου οι ιδιωτικές εταιρείες πιστοποίησης να αξιολογήσουν θετικά τις προσπάθειες που γίνονται, να εκτιμήσουν ότι θα μπορούσε μία παρουσία τους να είναι οικονομικά βιώσιμη και αποτελεσματική και να λάβουν απόφαση τοπικής παρουσίας**.*

Σε όλες τις περιπτώσεις απαιτείται διαπίστευση από τον αρμόδιο φορέα του ΥΠΑΑΤ και λειτουργία της Δομής με εξειδικευμένο προσωπικό.

Η λειτουργία Δομής Πιστοποίησης στην Περιφέρεια είναι πολύ σημαντική καθόσον, οι ενδιαφερόμενοι θα έχουν άμεση επαφή μαζί της, θα επιλύονται επί τόπου τα προβλήματα και θα μειωθούν κατά το δυνατό οι γραφειοκρατικές διαδικασίες και μετακινήσεις.

Το σύστημα ελέγχου και πιστοποίησης για τα **βιολογικά προϊόντα** εποπτεύεται σήμερα από το ΥΠΑΑΤ, μέσω της αρμόδιας Διεύθυνσης Βιολογικής Γεωργίας, ενώ

ρόλος επίβλεψης έχει ανατεθεί στον Οργανισμό Πιστοποίησης και Επίβλεψης Γεωργικών Προϊόντων (Ο.Π.Ε.ΓΕ.Π.).

Λειτουργούν 10 εγκεκριμένοι Οργανισμοί Ελέγχου και Πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων στην Ελλάδα (π.χ. ΔΗΩ, ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ Ε.Π.Ε, ΒΙΟΕΛΛΑΣ Α.Ε. κλπ) ενώ κανένας από αυτούς δεν έχει έδρα στη Δυτική Μακεδονία.

Αντίστοιχα, για την πιστοποίηση των προϊόντων **Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ) και Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης (ΠΓΕ)**, αρμόδιος Φορέας ελέγχου είναι ο Οργανισμός Πιστοποίησης και Επίβλεψης Γεωργικών Προϊόντων (**Ο.Π.Ε.ΓΕ.Π.**), με **διακριτικό τίτλο AGROCERT**, ο οποίος τελεί επίσης υπό την εποπτεία του ΥΠΑΑΤ.

Σήμερα λειτουργούν 30 **πιστοποιημένες Δομές γεωργικών συμβούλων** στη χώρα, καμία από τις οποίες δεν βρίσκεται στη Δυτική Μακεδονία, ενώ παράλληλα υπάρχουν 19 **πιστοποιημένοι γεωργικοί σύμβουλοι** στη Δυτ. Μακεδονία.

Επιπρόσθετα πολύ σημαντική είναι και η προώθηση, μέσω της προτεινόμενης Δομής Πιστοποίησης στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, της πιστοποίησης των αγροτικών προϊόντων με τα **πρότυπα AGRO (Εθνικά Πρότυπα Πιστοποίησης της Ποιότητας Αγροτικών Προϊόντων και Περιβάλλοντος)** και ποιο συγκεκριμένα :

AGRO 1.: «Σύστημα Ανάλυσης Κινδύνων & Κρίσιμων Σημείων Ελέγχου (HACCP)»
και AGRO 2.: «Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης στη Φυτική Παραγωγή»

Η πιστοποίηση της ποιότητας θα συμβάλει ουσιαστικά στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών προϊόντων και υπηρεσιών.

Η σύγχρονη αντίληψη στην παραγωγή και διάθεση αγροτικών προϊόντων στοχεύει στην ποιότητα και σε ένα απαιτητικό καταναλωτικό κοινό. Δεν αρκεί με λίγα λόγια τα προϊόντα να λέμε ότι είναι ποιοτικά αλλά, αυτό να αποδεικνύεται με την πιστοποίησή τους.

Με την απόκτηση των σημάτων οι επιχειρήσεις θα γίνουν περισσότερο ανταγωνιστικές καθόσον θα μπορούν να αυξήσουν τις πωλήσεις τους, να προωθήσουν τα προϊόντα τους στο εξωτερικό, να ενισχύσουν την εμπιστοσύνη των καταναλωτών, να τεκμηριώσουν τη διασφάλιση της υγιεινής παραγωγής και ασφάλειας των προϊόντων τους.

14. ΟΜΑΔΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΣΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Σε προηγούμενα κεφάλαια έχει αναφερθεί η συνεταιριστική δράση σ' ολόκληρη την Περιφέρεια. Τα ελάχιστα φωτεινά πετυχημένα παραδείγματα δεν είναι ικανά να εκπροσωπήσουν το σύνολο των προϊόντων, ούτε έχουν ευρύτητα δράσης ως προς τη γεωγραφική κάλυψη.

Οι Συνεταιρισμοί με τη σημερινή τους μορφή και διάρθρωση, δεν είναι ικανοί να ανταποκριθούν στις σημερινές ανάγκες του σύγχρονου αγρότη και να έχουν σημαντική πρόσβαση και παρουσία στην αγορά. Με το νέο νόμο «περί Συνεταιρισμών» (Ν.4015/2011) αλλάζει τελείως η λειτουργία και εν μέρει η φιλοσοφία της συνεταιριστικής δράσης.

Στο άρθρο 5 του νόμου καθορίζονται οι όροι και οι διαδικασίες για τη σύσταση και λειτουργία «Ομάδων Παραγωγών». Μία πρόβλεψη που υπήρχε και σε προηγούμενους νόμους, που όμως τώρα δίνεται μεγαλύτερη έμφαση στην αναγκαιότητα ύπαρξής τους.

Οι «Ομάδες Παραγωγών» είναι επιχειρήσεις που ελέγχονται και διοικούνται εθελοντικά από τους ανθρώπους - μέλη - αγρότες που συμμετέχουν.

Κύριος σκοπός της Ομάδας Παραγωγών (Ο.Π.) είναι να ενώσει ξεχωριστούς και ανεξάρτητους αγρότες – παραγωγούς ομοειδών προϊόντων για να τους βοηθήσει να συνδυάσουν τις δραστηριότητές τους και να γίνουν πιο ανταγωνιστικοί, μέσω οικονομιών κλίμακας. Η διέξοδος των προϊόντων στην αγορά θα επιφέρει στα μέλη τους βελτίωση των οικονομικών αποτελεσμάτων.

Οι δευτερεύοντες στόχοι μιας Ο.Π. είναι πολλοί και σχετίζονται με τη στήριξη του παραγωγού – μέλους σε όλες τις διαδικασίες της παραγωγής κι επιπλέον στη συνεχή ενημέρωση και κατάρτισή του.

Στη Δυτική Μακεδονία έχουν αναγνωριστεί και λειτουργούν σήμερα έξι (6) Ομάδες Παραγωγών με την παρακάτω χωροταξική κατανομή :

Καστοριά : - ΓΕΟΚ

Κοζάνη : - ΑΣΕΠΟΠ Βελβεντού (οπωρικά)
- ΔΗΜΗΤΡΑ Βελβεντού (οπωρικά)
- ΑΣΕΠΟΠ Πύργων (οπωρικά)

Φλώρινα : - Αμπέλου και Οίνου
- Πατάτας, κηπευτικών και οσπρίων
- Οπωροφόρων δέντρων
- Δημητριακών, Αραβόσιτου και χονδροειδών ζωοτροφών

Αξίζει να γίνει και μια αναφορά στις τέσσερις Ο.Π. που λειτούργησαν με επιτυχία μέχρι πρόσφατα, αλλά σήμερα έχει ατονήσει η δραστηριότητά τους.

Είναι οι Ομάδες Παραγωγών καπνού Γρεβενών, Βοΐου, Εορδαίας – Καστοριάς και Κοζάνης. Μετά το 2009, με την καλλιέργεια του καπνού να έχει μειωθεί σημαντικά, οι ομάδες αυτές δεν έχουν σημαντική λειτουργία και παρέμβαση. Σύμφωνα με τις διατάξεις του νέου νόμου, θα είναι δύσκολο να συνεχίσουν και ίσως διαγραφούν αυτοδίκαια από το μητρώο αναγνώρισης.

Οι Ο.Π. που έχουν αναγνωριστεί σύμφωνα με τον Καν. 2200/96 (φρούτα και λαχανικά), έχουν τη δυνατότητα πρόσθετης χρηματοδότησης για τις δραστηριότητες προστιθέμενης αξίας, καθώς επίσης να πετυχαίνουν παρέμβαση στον κλάδο (π.χ. μέτρα απόσυρσης). Το ποσό της στήριξης – χρηματοδότησης προσδιορίζεται σε ετήσια βάση και υπολογίζεται σαν ποσοστό της ετήσιας παραγωγής που πωλείται στην αγορά.

Οι Ο.Π. που λειτουργούν με επιχειρηματικά κριτήρια, συμβάλλουν στην αύξηση της προστιθέμενης αξίας που αναλογεί στον κάθε παραγωγό, στη βελτίωση της διαπραγματευτικής ισχύος των μελών της και στην εξωστρέφεια της επιχειρηματικής τους δράσης.

Στις σημερινές συνθήκες, σημαντική προσφορά μπορούν και πρέπει να έχουν στη «διαχείριση κινδύνων», που αποκτούν μεγαλύτερη σημασία στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης των αγορών και της αστάθειας των καιρικών φαινομένων, κυρίως εξαιτίας των επερχόμενων κλιματικών αλλαγών.

Στα πλαίσια της προσπάθειας και του σχεδιασμού για να αποκτήσει οντότητα το «καλάθι προϊόντων», απαιτείται η ύπαρξη ισχυρής συνεταιριστικής δράσης και μάλιστα κάτω από την ομπρέλα των Ο.Π.

Η αρχή πρέπει να γίνει από τα προϊόντα και τους παραγωγούς που δεν εκφράζονται σήμερα συνεργατικά.

Τέτοια προϊόντα για τη Δυτική Μακεδονία, είναι:

α. Το αγελαδινό γάλα

(Δεν υπάρχει καμία αξιολογή μονάδα τυποποίησης – μεταποίησης αγελαδινού γάλατος, εκτός ορισμένων μικρών γαλακτοκομείων. Δεν λειτουργεί καμία οργάνωση σε επιχειρηματική βάση).

β. Τα σιτηρά και γενικότερα τα δημητριακά

(Καταλαμβάνουν το 70% των καλλιεργούμενων εκτάσεων και αφορούν σχεδόν το σύνολο των αγροτών).

γ. Τα βιολογικά προϊόντα

(Θα πρέπει να ενισχυθεί η εξωστρέφειά τους με την από κοινού διάθεση, οργάνωση λαϊκών αγορών κλπ.).

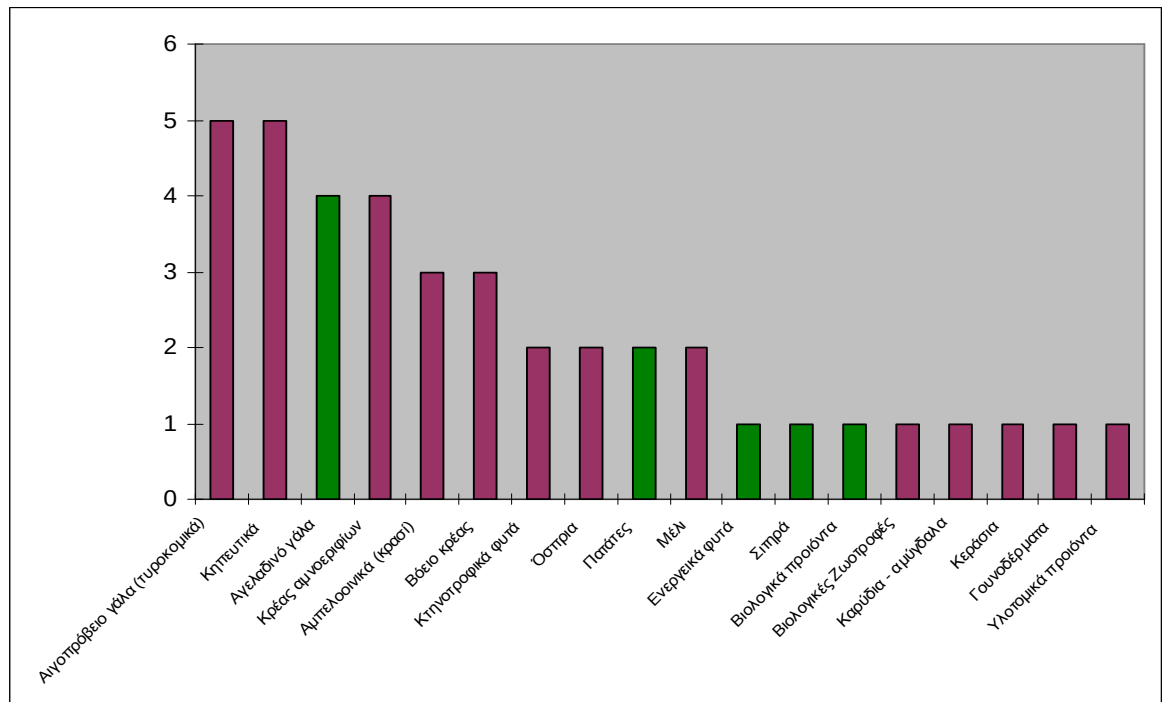
δ. Η πατάτα

(Καλλιεργείται σε πολλές διάσπαρτες περιοχές στη Δυτική Μακεδονία, χωρίς καμία συλλογική οργάνωση των παραγωγών).

ε. Τα ενεργειακά φυτά

(Αποτελεί μία νέα δραστηριότητα που ενδιαφέρει τους καλλιεργητές. Χωρίς όμως συλλογική έκφραση οποιαδήποτε προσπάθεια δεν είναι δυνατόν να στηριχθεί με προοπτική).

Η αναγκαιότητα σύστασης Ομάδων Παραγωγών για τα ανωτέρω προϊόντα αναδείχθηκε και κατά τη διαδικασία διαβούλευσης. Σύμφωνα με το παρακάτω διάγραμμα οι προτεινόμενες Ο.Π. εμφανίζονται με πράσινο χρώμα.

Στον τομέα των οπωροκηπευτικών υπάρχει σημαντική συνεταιριστική οργάνωση και μάλιστα με τη λειτουργία έξι (6) Ο.Π., που όμως δεν καλύπτουν γεωγραφικά και στις περισσότερες περιπτώσεις ουσιαστικά, τους καλλιεργητές παραγωγούς. Οι Ομάδες αυτές έχουν τη δυνατότητα να συνεργαστούν είτε μέσω συνενώσεων είτε με τη συγκρότηση Αγροτικών Εταιρικών Συμπράξεων (Α.Ε.Σ.), οι οποίες προβλέπονται στο νέο νόμο «περί συνεταιρισμών», με στόχο την αύξηση των μεγεθών ως προς τον αριθμό και τον όγκο των πωλήσεων.

Για να αναγνωριστεί μία Ομάδα Παραγωγών θα πρέπει να πληροί τις παρακάτω προϋποθέσεις :

- Έναν ελάχιστο αριθμό μελών
- Μία ελάχιστη ποσότητα εμπορεύσιμης παραγωγής
- Μία ελάχιστη διάρκεια ισχύος

15. ΔΗΜΟΠΡΑΤΗΡΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ

Η οργανωμένη τοποθέτηση των προϊόντων στην αγορά προσδίδει στους παραγωγούς συγκριτικό πλεονέκτημα που προκύπτει τόσο από το μέγεθος της παραγωγής και άρα της σταθερότητας στην προσφορά όσο και από την βελτίωση της διαπραγματευτικής δύναμης των παραγωγών.

Επιπρόσθετα συμβάλλει στο σχεδιασμό κοινής στρατηγικής όσον αφορά στο marketing και στη δημιουργία ζήτησης καλύτερης τιμής για τα συγκεκριμένα προϊόντα που, λόγω της κοινής τοποθέτησης στην αγορά, αντιπροσωπεύουν σημαντικό μερίδιο σ' αυτήν.

Στη Δυτική Μακεδονία, που είναι μία περιοχή με σημαντική αγροτική παραγωγή και αριθμό απασχολούμενων με τον πρωτογενή τομέα, δεν έχουν γίνει ουσιαστικές προσπάθειες για τη δημιουργία δομών προώθησης των αγροτικών προϊόντων.

Προς την κατεύθυνση αυτή, σημαντικό ρόλο μπορούν να διαδραματίσουν οι συλλογικές μορφές οργάνωσης των αγροτών (συνεταιρισμοί, ομάδες παραγωγών, ενώσεις κ.λπ.) που θα προσδώσουν αξία στο προϊόν και την υπεραξία στον παραγωγό.

Καινοτομία στον τομέα της εμπορίας θα μπορούσε να αποτελέσει η ίδρυση και λειτουργία δημοπρατηρίου αγροτικών προϊόντων, ως αποτέλεσμα της αναγκαιότητας και επιζητούμενης συλλογικής οργάνωσης και έκφρασης των παραγωγών.

Η ορθολογική αξιοποίηση και εμπορία μέσω του δημοπρατηρίου, μπορεί να συμβάλλει στη μείωση της διαφοράς τιμών μεταξύ παραγωγού και καταναλωτή που, σε πολλές περιπτώσεις, είναι πολλαπλάσια και πλέον.

Το δημοπρατήριο είναι μηχανισμός που επιτρέπει στους αγρότες - μέσα από συγκεκριμένους κανόνες που αφορούν στη λειτουργία του αλλά και στην ποιότητα των παραγόμενων προϊόντων - να μπορούν να καθορίζουν ουσιαστικά οι ίδιοι τις τιμές στο εμπόριο και να πωλούν άμεσα την παραγωγή τους στους λιανεμπόρους, αποφεύγοντας τους μεσάζοντες, με μοναδικό σκοπό το κλείσιμο της "ψαλίδας" των τιμών παραγωγού - καταναλωτή.

Η αποτελεσματική λειτουργία του δημοπρατηρίου προϋποθέτει τη συλλογική οργάνωση των παραγωγών μέσω Συνεταιρισμών και Ομάδων Παραγωγών

Το δημοπρατήριο αγροτικών προϊόντων θα πρέπει να έχει τη μορφή Ανώνυμης Εταιρείας (Ν.4015/2011), στην οποία θα συμμετέχουν, εκτός των συνεταιριστικών ομάδων που δρουν στην περιοχή εμβέλειάς του και οι Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις, οι πρωτοβάθμιοι ΟΤΑ και το ΥΠΑΑΤ. Οι φορείς της Περιφερειακής και Τοπικής Αυτοδιοίκησης και οι ΣΑΟ πρέπει να ελέγχουν τουλάχιστον το 51% του μετοχικού τους κεφαλαίου.

Οι παραγωγοί, μέσω των συνεταιριστικών τους οργανώσεων, υπογράφουν ετήσια συμφωνητικά διάθεσης της παραγωγής τους, στην αρχή κάθε καλλιεργητικής περιόδου. Πριν την εποχή συγκομιδής ενός εκάστου προϊόντος, προσκομίζεται Υπεύθυνη Δήλωση παραγωγής σχετικά με τον όγκο της παραγωγής και εκτίμηση του χρόνου προσκόμισής της στο δημοπρατήριο.

Το δημοπρατήριο θα πρέπει να διαθέτει δομές, όχι μόνο αποθήκευσης και συντήρησης αλλά και διαλογής, τυποποίησης ή ακόμα και μεταποίησης των προϊόντων, στο βαθμό που παρόμοιες δομές δεν λειτουργούν στην περιοχή ευθύνης του ή όταν οι λειτουργούσες δεν μπορούν να απορροφήσουν το σύνολο της παραγωγής.

Στο δημοπρατήριο θα συναντώνται οι παραγωγοί, οι έμποροι, οι λιανοπωλητές και οι εξαγωγείς αυτών των προϊόντων, που διαθέτουν εχέγγυα για τη συνεργασία και κυρίως που είναι εγγεγραμμένοι στο «μητρώο εμπόρων». Μεταξύ του δημοπρατηρίου και των εμπόρων υπογράφονται από πριν πρωτόκολλα συνεργασίας, σχετικά με το ενδιαφέρον τους για συγκεκριμένες ποσότητες και τον τρόπο εξόφλησης των παραγωγών.

Τα βασικά έσοδα του δημοπρατηρίου προέρχονται από την προμήθεια επί της αξίας της παραγωγής που διακινείται μέσω αυτού, μέρος της οποίας αφορά τον παραγωγό και ένα άλλο μέρος τον έμπορο.

Η χωροθέτηση ενός δημοπρατηρίου καθώς και η χωροταξική κατανομή σε όλη την επικράτεια είναι ευθύνη του ΥΠΑΑΤ, το οποίο και θα αναλάβει μέρος (ίσως το μεγαλύτερο) της χρηματοδότησής τους μέσω του προγράμματος

«Αλέξανδρος Μπαλτατζής», του Αναπτυξιακού Νόμου ή άλλου χρηματοδοτικού μέσου που θα είναι διαθέσιμο κατά την επόμενη προγραμματική περίοδο.

Η συμμετοχή των άλλων φορέων στο κόστος ίδρυσης και λειτουργίας, θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για την ίδρυση του δημοπρατηρίου και την επιλογή της θέσης του.

Με ευθύνη της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας θα πρέπει να ξεκινήσει μία διαδικασία διερεύνησης, ώστε να διευκρινιστούν όλα τα σημεία που αφορούν τη λειτουργία μιας τέτοιας δομής, να εκδοθούν αποφάσεις των οργάνων των παραγωγών σχετικά με τη συμμετοχή, να γίνουν επαφές με όμορες Περιφέρειες σε διοικητικό επίπεδο και σε επίπεδο Φορέων, να καταγραφούν οι παραγωγοί και οι παραγωγές, να διαμορφωθεί μία στρατηγική εμπορίας και διείσδυσης στις αγορές. Τελικά, με τη συναξιολόγηση όλων των παραμέτρων που επηρεάζουν τη βιωσιμότητα τέτοιων υποδομών, να ληφθούν οι αναγκαίες αποφάσεις με προτεραιότητα αυτόνομης ίδρυσης στη Δυτική Μακεδονία και δευτερευόντως, ίδρυσης με άλλη Περιφέρεια ή εξυπηρέτησης από υφιστάμενο ή προγραμματιζόμενο δημοπρατήριο.

Τα ανωτέρω και κάθε τι αναγκαίο, όπως π.χ. τα ποσοστά συμμετοχής ενός εκάστου των συμμετεχόντων και οι προϋποθέσεις υλοποίησης, θα πρέπει να συμπεριληφθούν σε **οικονομοτεχνική μελέτη σκοπιμότητας – βιωσιμότητας ίδρυσης δημοπρατηρίου αγροτικών προϊόντων στη Δυτική Μακεδονία.**

16. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ (ΥΠ.Α.Α.Τ.)

Η αγροτική ανάπτυξη αποτελεί μία διαδικασία περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης.
Επομένως θα πρέπει να συσχετίζεται και να συμπληρώνει ή να συμπληρώνεται από τις
λοιπές αναπτυξιακές δράσεις που υλοποιούνται στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας.

Οι πολιτικές για το περιβάλλον, τον τουρισμό, την επιχειρηματικότητα, την υγεία, την
πρόνοια, την αστική ανάπτυξη, την ισότητα των φύλων και πιο γενικά οι διαρθρωτικές
πολιτικές, επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα υλοποίησης και τα αναμενόμενα οφέλη
από τις δράσεις αγροτικής ανάπτυξης.

Το ζητούμενο είναι η βελτίωση της αποτελεσματικότητας από τη συνδυαστική και
ταυτόχρονη υλοποίηση των παραπάνω πολιτικών με τις αντίστοιχες για την αγροτική
ανάπτυξη.

Απαιτείται επομένως συντονισμός των παρεμβάσεων, έτσι ώστε το Πρόγραμμα
Αγροτικής Ανάπτυξης για την Ελληνική ύπαιθρο :

- ✓ Να συνεισφέρει στην ολοκληρωμένη ανάπτυξη.
- ✓ Να ενισχύσει τη συνοχή του με τις άλλες διαρθρωτικές παρεμβάσεις.
- ✓ Να ανασχεδιάζεται και να αναπροσαρμόζεται εξυπηρετώντας τον περιφερειακό και
τοπικό σχεδιασμό, σε συνδυασμό και με την νέα Κ.Α.Π.
- ✓ Να έχει μετρήσιμα αποτελέσματα.
- ✓ Να παρακολουθείται δυναμικά.
- ✓ Να εξασφαλίζει τη συμπληρωματικότητα των πόρων.
- ✓ Να συνδράμει στη συνεχή αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού της υπαίθρου.
- ✓ Να προωθεί την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα της περιφερειακής οικονομίας
και της κοινωνίας καθώς και την αειφορία.

Για το λόγο αυτό είναι σκόπιμο να υποστηρίζεται από ένα αποτελεσματικό **Σύστημα
Διαχείρισης και Παρακολούθησης της εφαρμογής** που, μεταξύ των άλλων, θα
εξασφαλίζει και το **συντονισμό των συναφών ή συμπληρωματικών παρεμβάσεων
στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας.**

Το Σύστημα αυτό θα πρέπει να περιγράφει :

- ✓ Το διοικητικό πλέγμα υλοποίησης των διορθωτικών παρεμβάσεων καθώς και των παρεμβάσεων αγροτικής ανάπτυξης.
- ✓ Τις ευθύνες και αρμοδιότητες όλων των εμπλεκόμενων στην υλοποίησή του.
- ✓ Τον τρόπο επικοινωνίας των μελών του Συστήματος.
- ✓ Τα απαιτούμενα πληροφοριακά έντυπα.
- ✓ Τον προσδιορισμό των σημείων ελέγχου.
- ✓ Τον προσδιορισμό των μηχανισμών παρέμβασης.
- ✓ Τον προσδιορισμό των διορθωτικών ενεργειών για την επίτευξη των στόχων του προγράμματος.
- ✓ Το σύστημα των απαιτούμενων αναφορών, το περιεχόμενο, τους αποδέκτες, τον τρόπο και τη χρονική περίοδο διακίνησής τους.
- ✓ Τους δικαιούχους του προγράμματος.
- ✓ Άλλες ενέργειες που θα κριθούν απαραίτητες για τον αποτελεσματικό συντονισμό των αποφάσεων.

Το Σύστημα Διαχείρισης και Παρακολούθησης της εφαρμογής προτείνεται να αποτελείται από τα παρακάτω :

1. Όργανα του Συστήματος

1.1. Συντονιστική Επιτροπή Παρεμβάσεων

Στην Επιτροπή συμμετέχουν :

- α) Εκπρόσωπος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ)
- β) Εκπρόσωπος της Γενικής Διεύθυνσης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού Περιβάλλοντος και Υποδομών
- γ) Εκπρόσωπος της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής
- δ) Προϊστάμενος της Ενδιάμεσης Διαχειριστικής Αρχής (Ε.Δ.Α.) ΠΕΠ της Περιφέρειας
- ε) Πρόεδρος της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων (Π.Ε.Δ.) Δυτικής Μακεδονίας

Η παραπάνω Επιτροπή μπορεί να στηρίζεται στο έργο της από εξωτερικό Τεχνικό Σύμβουλο για την παρακολούθηση και αξιολόγηση των έργων και γενικότερα για την αποτελεσματική λειτουργία της.

1.2. Συντονιστής

Συντονιστής είναι ο εκπρόσωπος της Ε.Δ.Α. του ΠΕΠ της Περιφέρειας.

1.3. Γραμματεία

Η Συντονιστική Επιτροπή στηρίζεται από Γραμματεία, η οποία προέρχεται από την Ε.Δ.Α. του ΠΕΠ της Περιφέρειας.

2. Έργο της Συντονιστικής Επιτροπής

Έργο της Συντονιστικής Επιτροπής είναι ο συντονισμός και η παρακολούθηση των παρεμβάσεων και έργων τοπικής και αγροτικής ανάπτυξης, η αξιολόγηση και ο ανασχεδιασμός του Επιχειρησιακού Σχεδίου για το «καλάθι προϊόντων» προκειμένου να βελτιώσει την αποτελεσματικότητά του και να είναι ρεαλιστικό και υλοποιήσιμο.

Επιπρόσθετα, ο συντονισμός με την Επιτροπή Παρακολούθηση του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης και του οικείου ΠΕΠ.

3. Ρόλος και αρμοδιότητες των μελών της Συντονιστικής Επιτροπής

Ο ρόλος και οι αρμοδιότητες των μελών της Συντονιστικής Επιτροπής, είναι ενδεικτικά ο παρακάτω :

- α. Ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων μεριμνά για τη συμπληρωματικότητα των παρεμβάσεων του εθνικού με τον περιφερειακό σχεδιασμό.
- β. Η Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού είναι αρμόδια για τον περιφερειακό αναπτυξιακό σχεδιασμό, την προώθηση των εθνικών στρατηγικών στόχων, τον επιχειρησιακό προγραμματισμό, την παρακολούθηση και αξιολόγηση των δράσεων της Περιφέρειας και την παρακολούθηση της αναπτυξιακής πορείας της Περιφέρειας.
- γ. Η Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής είναι αρμόδια για την κατάρτιση ετήσιων και πολυετών περιφερειακών αναπτυξιακών προγραμμάτων για τη γεωργία, την κτηνοτροφία και την

αλιεία, στην εκπόνηση και αξιολόγηση σχετικών μελετών και μέτρων πολιτικής, καθώς και στη μέριμνα για την ανάπτυξη και την ποιοτική βελτίωση στις γεωργίας και στις κτηνοτροφίας στον τομέα στις φυτικής και ζωικής παραγωγής αντίστοιχα, σε συνδυασμό με τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό των αγροτικών εκμεταλλεύσεων. Επικοινωνεί με στις αρμόδιες υπηρεσίες των καθ' ύλην αρμόδιων Υπουργείων και εφαρμόζει στις εθνικές πολιτικές στα θέματα στις αρμοδιότητάς στις σύμφωνα με στις οδηγίες στις, συνεργάζεται, επικοινωνεί και παρέχει πληροφορίες στις δήμους στις περιοχής στις περιφέρειας για τα θέματα στις αρμοδιότητάς στις και παρέχει στις κατευθυντήριες οδηγίες στις περιφερειακές υπηρεσίες, που ασκούν αρμοδιότητες γεωργίας, κτηνοτροφίας και αλιείας σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας.

- δ. Η Περιφερειακή Ένωση Δήμων εκπροσωπεί το σύνολο των Δήμων της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, οι οποίοι προτείνουν, υλοποιούν και παρακολουθούν το σύνολο των έργων αρμοδιότητάς τους στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και έργα αγροτικής ανάπτυξης.
- ε. Η Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή Δυτικής Μακεδονίας είναι αρμόδια για τον περιφερειακό αναπτυξιακό σχεδιασμό και συνεργάζεται με την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (Π.Α.Α.) για τη διασφάλιση της συμπληρωματικότητας των παρεμβάσεων με αυτές που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ).

Η παραπάνω Συντονιστική Επιτροπή παρεμβάσεων, καλό θα είναι να θεσμοθετηθεί με Υπουργική Απόφαση ή άλλη διοικητική πράξη.

4. Τρόπος επικοινωνίας των μελών της Συντονιστικής Επιτροπής

- Η Συντονιστική Επιτροπή συνεδριάζει με πρωτοβουλία – πρόσκληση του Συντονιστή της.
- Στην πρόσκληση αναγράφονται τα θέματα της συνάντησης κατόπιν συνεννόησης με τα άλλα μέλη (αν απαιτηθεί)
- Πριν από τη συνεδρίαση μπορούν να τεθούν θέματα από οποιοδήποτε μέλος της Επιτροπής υπό τον τίτλο «Διάφορα». Τα θέματα που θα τεθούν με τον τρόπο αυτό συζητώνται με σύμφωνη γνώμη όλων των παρευρισκόμενων.

- Οι αποφάσεις παίρνονται σε πνεύμα συναίνεσης
- Η Επιτροπή συνεδριάζει τακτικά μία (1) φορά το χρόνο και έκτακτα όταν το ζητήσει ένα μέλος της ή προκύψει ανάγκη.
- Συνεδριάζει στα γραφεία της Ε.Δ.Α. ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας ή αλλού, κατόπιν συνεννόησης.
- Οι προσκλήσεις, με τα θέματα και τον φάκελο της συνάντησης αποστέλλονται από τον Συντονιστή προς τα μέλη πέντε (5) ημέρες τουλάχιστον πριν από τη συνάντηση.

5. Προσδιορισμός σημείων ελέγχου

Ο έλεγχος της πορείας συντονισμού των παρεμβάσεων θα γίνεται :

- Στα πλαίσια των συνεδριάσεων της Επιτροπής Παρακολούθησης (Ε.Π.) του οικείου ΠΕΠ προκειμένου να μεταφερθούν προτάσεις και απόψεις από και προς αυτήν.
- Όταν παρατηρούνται γεγονότα που επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης για την Περιφέρεια και του οικείου ΠΕΠ.

6. Μηχανισμός παρέμβασης

Σε κάθε περίπτωση σημαντικών αποκλίσεων ή προβλημάτων συντονισμού των παρεμβάσεων κατά την υλοποίηση των προγραμμάτων, ενημερώνονται το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και η οικεία Περιφέρεια για λήψη των αναγκαίων μέτρων και πρωτοβουλιών.

Ταυτόχρονα με την παραπάνω ενημέρωση, προτείνονται τα αναγκαία μέτρα παρέμβασης καθώς και οι διορθωτικές ενέργειες.

7. Πηγές άντλησης στοιχείων

Τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής δεν θα κάνουν πρωτογενή εργασία αλλά θα αντλούν πληροφόρηση και στοιχεία από τις αρμόδιες Υπηρεσίες και φορείς παρακολούθησης και διαχείρισης π.χ. ΟΠΕΚΕΠΕ, Μηχανισμοί Υποστήριξης, Ομάδες Τοπικής Δράσης (Ο.Τ.Δ.) LEADER, Διαχειριστικές Αρχές κλπ.

8. Αποδέκτες της πληροφόρησης

Η πληροφόρηση για τις εργασίες της Συντονιστικής Επιτροπής θα έχει αποδέκτες όλους τους εμπλεκόμενους στην υλοποίηση των προγραμμάτων.

9. Λοιπά ζητήματα και ενέργειες για τον αποτελεσματικό συντονισμό των αποφάσεων

- Θα προσδιορισθούν και θα συμφωνηθούν από την Συντονιστική Επιτροπή.
- Θα τεθούν κατά την πιθανή έκδοση διοικητικής πράξης.

17. ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΚΑΛΑΘΙΟΥ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΣΥΣΧΕΤΙΣΜΟΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ ΤΟΥ

Στον πίνακα που ακολουθεί παρατίθεται, κωδικοποιημένα, ο συσχετισμός των προτάσεων, ενεργειών και δράσεων που παρουσιάστηκαν στα προηγούμενα κεφάλαια, με τις βασικές επιδιώξεις - στόχους από την υλοποίησή του Επιχειρησιακού Σχεδίου.

Ειδικότερα:

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ	ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΣΤΟΧΟΥΣ
Δημιουργία ή και βελτίωση υποδομών (βελτίωση αρδευτικών συνθηκών, αναδασμοί, αξιοποίηση βοσκοτόπων)	Υλοποίηση απαραίτητων έργων υποδομής αγροτικής ανάπτυξης.	2012-2017	1,2,4
	Εφαρμογή «καλλιεργητικού» χάρτη Δυτικής Μακεδονίας, σύμφωνα με τις προτεινόμενες περιοχές παρέμβασης.	2013-2020	2,10
	Συστηματική εδαφολογική μελέτη, χωριστά για κάθε ειδική ζώνη.	2013-2020	1,2,8,10
	Μέτρα κατά της διάβρωσης λόγω υπερβόσκησης.	2013-2020	9
	Αξιοποίηση επιφανειακών υδάτινων πόρων για κατασκευή έργων ποτισμού.	2013-2020	2,10
Στήριξη δομών αγροτικού χώρου	Δομή Πιστοποίησης των αγροτικών προϊόντων σε επίπεδο Περιφέρειας Δυτ. Μακεδονίας ο Καταχώρηση νέων προϊόντων ως ΠΟΠ – ΠΓΕ κ.λπ.	2012	1,3,7,8
	Σύσταση «Αγροδιατροφικής Σύμπραξης της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας» με πρωτοβουλία της Περιφέρειας (Άρθρο 9, Ν4015/11) για προβολή και προώθηση των προϊόντων και αντικείμενο: α. Εκθεσιακή προβολή ή μέσω άλλων τοπικών επιχειρήσεων π.χ. ξενοδοχεία β. Οργάνωση εκδηλώσεων προβολής της αγροτικής παραγωγής και διασύνδεσης με τους καταναλωτές γ. Προώθηση μέσω επαγγελματικών αποστολών	2012-2013	3,4,7,8

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ	ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΣΤΟΧΟΥΣ
	με τα παραγωγικά επιμελητήρια Δυτικής Μακεδονίας δ. Συμβολή στη δημιουργία ειδικού Σήματος Ποιότητας προϊόντων Δυτικής Μακεδονίας ε. Ηλεκτρονικό καλάθι προϊόντων στ. Παρατηρητήριο αγροτικών προϊόντων ζ. Προώθηση πιστοποίησης προϊόντων του “καλαθιού” Δυτ. Μακεδονίας η. Σύσταση ή ενίσχυση λειτουργούντων Τοπικών Συμφώνων Ποιότητας (Τ.Σ.Π.) και Δικτύων θ. Δημιουργία clusters τροφίμων ι. Καμπάνια ενημέρωσης των επαγγελματιών στον τομέα του τουρισμού, για τη στήριξη των προϊόντων του καλαθιού ια. Δημιουργία ειδικού ραφιού, στα Super Market της Δυτ. Μακεδονίας με τα τοπικά προϊόντα ιβ. Δημιουργία εκθετηρίων και σημείων πώλησης των τοπικών προϊόντων π.χ. στους Σταθμούς Εξυπηρέτησης Αυτοκινητιστών (Σ.Ε.Α.) στην Εγνατία οδό ιγ. Προώθηση καινοτόμων δράσεων και πρακτικών		
	Ίδρυση Γραφείου ΟΓΑ στη Δυτική Μακεδονία	2012	1,4,8
	Σύσταση Περιφερειακής Διεύθυνσης ΕΦΕΤ στη Δυτική Μακεδονία	2012	1,4,8
	Υποστήριξη μετεξέλιξης – προσαρμογής των Αγροτικών Συνεταιρισμών, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Ν.4015/11, με τη σύνταξη και υλοποίηση αντίστοιχου Επιχειρησιακού Σχεδίου	2012	1,2,3
	Σύσταση και λειτουργία εδαφολογικού εργαστηρίου στη Δυτική Μακεδονία	2012	2,3,8,10
	Δομές πληροφόρησης και υποστήριξης επιχειρήσεων αγροτικών προϊόντων	2012	1,2,3,4,6,7,8
	Δομές πληροφόρησης και υποστήριξης των αγροτών – Προγράμματα εκπαίδευσης	2012	1,2,9,10
	Δημιουργία νέων Ομάδων Παραγωγών και συνενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών, Ομάδων Παραγωγών και Ενώσεων, για τη δημιουργία βιώσιμων, μεγαλύτερων και ανταγωνιστικότερων σχημάτων.	2012-2015	1,2,3,4,7

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ	ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΣΤΟΧΟΥΣ
	Δημοπρατήριο αγροτικών προϊόντων ο Οικονομοτεχνική μελέτη σκοπιμότητας - βιωσιμότητας ίδρυσης δημοπρατηρίου αγροτικών προϊόντων στη Δυτική Μακεδονία	2012-2017	1,3,4
Υποστήριξη εγκατάστασης νέων αγροτών.	Αξιοποίηση προγραμμάτων για την ένταξη νέων αγροτών	2012-2017	4
Υποστήριξη πρόωρης συνταξιοδότησης.	Αξιοποίηση προγραμμάτων για την πρόωρη συνταξιοδότηση	2012-2017	4
Υποστήριξη καθετοποίησης της παραγωγής σε επίπεδο εκμεταλλεύσεων.	Υποστήριξη ένταξης αγροτών σε επενδυτικά προγράμματα	2012-2017	1,3,4,5,6
Υποστήριξη αναδιάρθρωσης των αγροτικών εκμεταλλεύσεων με στόχο την καθετοποίηση της παραγωγής	Υλοποίηση του προτεινόμενου σχεδίου αναδιάρθρωσης	2012-2017	1,2,9,10
	Αξιοποίηση των χρηματοδοτικών προγραμμάτων των Σχεδίων Βελτίωσης	2012-2017	1,3,4,5,6
	Εισαγωγή, σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης, νέων κλάδων παραγωγής, όπως είναι τα ενεργειακά φυτά, τα μικρά φρούτα κ.α.	2012-2017	1,2,10
Υποστήριξη ίδρυσης μονάδων μεταποίησης, τυποποίησης και εμπορίας αγροτικών προϊόντων στον τόπο παραγωγής.	Υποστήριξη ένταξης ενδιαφερομένων σε επενδυτικά προγράμματα (123α, LEADER, κλπ)	2012-2017	1,3,4,6,7,8
Ενθάρρυνση Συμβολαιακής Γεωργίας.	Διερεύνηση και ανάπτυξη συνεργασιών ομάδων παραγωγών με μεταποιητικές μονάδες για την απορρόφηση τοπικά παραγόμενων προϊόντων, όπως όσπρια, πατάτες, καπνός, γάλα, αρωματικά και ενεργειακά φυτά ως νεοεισερχόμενος κλάδος για την περιοχή.	2012-2017	1,2,3,4,6,7
Εφαρμογή ερευνητικών – πειραματικών – πιλοτικών προγραμμάτων.	Σύσταση και λειτουργία ή συνεργασία με εξειδικευμένα Ινστιτούτα (δενδρωδών και αρωματικών καλλιεργειών, γουνοφόρων ζώων, οίνου και αμπέλου, οσπρίων κλπ).	2012-2017	8,10
Διασύνδεση της αγροτικής παραγωγής με την τριτοβάθμια εκπαίδευση	Μεταφορά τεχνογνωσίας και υλοποίηση πιλοτικών δράσεων	2012-2017	1,4,7
Προστασία της βιοποικιλότητας, της διατήρησης και ενίσχυσης τοπικών καλλιεργειών και	Συνεργασία τοπικών φορέων και δομών στήριξης της αγροτικής παραγωγής με Πανεπιστήμια και Ερευνητικά Κέντρα, π.χ. πιλοτική χρήση του ζεόλιθου (για την ποιότητα του περιβάλλοντος	2012-2017	9,10

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ	ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΣΤΟΧΟΥΣ
εκτροφών και αναβίωση παραδοσιακών δραστηριοτήτων.	π.χ. λίμνη Καστοριάς και των αγροτικών προϊόντων), τεχνολογία χρήσης Ενεργών Μικροοργανισμών (Ε.Μ.) στο χωράφι για προστασία της παραγωγής.		
Δικτύωση επιχειρήσεων	Συνεργασίες επιχειρήσεων με σύσταση δικτύων ή/και διεπαγγελματικών οργανώσεων	2012-2013	3,6,7,8
Περιφεριακή διάσταση και εφαρμογή των πολιτικών του ΥΠΑΑΤ	Σύστημα Διαχείρισης και Παρακολούθησης της εφαρμογής των πολιτικών του ΥΠΑΑΤ στη Δυτική Μακεδονία	2012-2020	1,2,3,4,5
Εφαρμογή συστημάτων ολοκληρωμένης περιβαλλοντικής διαχείρισης	Χρήση υδάτινων πόρων που απορρίπτονται από τους βιολογικούς καθαρισμούς και είναι κατάλληλοι για άρδευση, τουλάχιστον αυτών που δεν αφορούν το διατροφικό τομέα.	2012-2020	9,10
	Εκπόνηση μελέτης της βοσκοϊκανότητας των βοσκοτόπων, με προτεραιότητα στις προστατευόμενες περιοχές, στις περιοχές όπου υπάρχει αξιόλογη κτηνοτροφική παραγωγή και στις ιδιαίτερα επιβαρυνόμενες περιοχές.	2012-2020	9,10
	Ορθολογική διαχείριση και εφαρμογή της λιβαδοπονικής εκμετάλλευσης αυτών.	2012-2017	9
Συστηματική διαχείριση αρδευτικών έργων	Σύσταση ΤΟΕΒ εκεί όπου δεν υπάρχουν	2012-2013	2
Ένταξη των Α.Π.Ε. στην αγροτική παραγωγή	Θερμοκηπιακά πάρκα ή θερμοκήπια, κατά μήκος των αγωγών τηλεθέρμανσης πόλεων	2012-2015	1,2,3,4
Χωροταξικός σχεδιασμός αγροτικής ανάπτυξης	- Κτηνοτροφικά πάρκα - Ζώνες εκτροφής γουνοφόρων ζώων	2012-2015	9
Ενίσχυση του κλάδου της γούνας	α. Επιτάχυνση των διαδικασιών έκδοσης αδειών β. Η ισχύουσα κάλυψη οικοπέδου από 30%-40% για ίδρυση μονάδων εκτροφής γουνοφόρων ζώων να αυξηθεί στο 80% γ. Εκπαίδευση ειδικού επιστημονικού προσωπικού στα θέματα της εκτροφής γουνοφόρων ζώων δ. Λειτουργία μικροβιολογικού εργαστηρίου στα πλαίσια λειτουργίας της Κτηνιατρικής Υπηρεσίας. ε. Συμμετοχή των Φορέων και του Δημοσίου στα κόστη υποδομών για ίδρυση και λειτουργία μονάδων γουνοφόρων ζώων (σύνδεση με οδικά δίκτυα, ηλεκτρισμού, υδροδότησης) στ. Ένταξη των εκτροφών στο Μητρώο Αγροτών με διακριτό κωδικό.	2012-2015	1,7

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ	ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΣΤΟΧΟΥΣ
	ζ. Κέντρο εφαρμοσμένης εκτροφής γουνοφόρων ζώων.		
Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των καταναλωτών	Καμπάνια ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των καταναλωτών για κατανάλωση Ελληνικών και ειδικότερα τοπικών προϊόντων	2012-2013	1,4
Προσέλκυση κεφαλαίων	- Δράσεις ενημέρωσης και προσέλκυσης επενδύσεων από Έλληνες του εξωτερικού που κατάγονται από τη Δυτική Μακεδονία - Δημιουργία χρηματοοικονομικού μηχανισμού ανακυκλούμενων κεφαλαίων στήριξης της αγροτικής οικονομίας (τύπου JESSICA)	2012-2015	1,7
Υποστήριξη υλοποίησης του Επιχειρησιακού Σχεδίου για το "καλάθι αγροτικών προϊόντων Δυτικής Μακεδονίας"	Σύνταξη και εφαρμογή Σχεδίου Δράσης	2012-2020	1,2,4,5,8,10

18. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο αγροτικός χώρος στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας διανύει κρίσιμη μεταβατική περίοδο.

Οι επί πολλά χρόνια παγιωμένες αντιλήψεις, νοοτροπίες, παραγωγικές συνθήκες και εξειδικεύσεις δεν θεωρούνται πλέον δεδομένες. Οι αλλαγές στο παραγωγικό μοντέλο του αγροτικού χώρου θεωρούνται αναπόφευκτες.

Το ζητούμενο είναι οι αλλαγές να αποφέρουν το μικρότερο δυνατό κοινωνικό κόστος, να τύχουν ευρείας αποδοχής και θετικής προοπτικής. Το καθαρά παραγωγικό αγροτικό μοντέλο παραχωρεί τη θέση του σε ένα περισσότερο σύνθετο σύστημα διαφορετικών μορφών απασχόλησης.

Η ανάπτυξη του τομέα παροχής υπηρεσιών και της μεταποίησης της τοπικής παραγωγής αποκτά βαρύνουσα σημασία στον αγροτικό χώρο.

Η μείωση σε μεγάλο βαθμό της κρατικής παρέμβασης και η επικράτηση των κανόνων της ελεύθερης αγοράς κάνουν τον αγροτικό χώρο περισσότερο ευάλωτο στο διεθνή ανταγωνισμό αφού οι χώρες φθηνού κόστους έχουν ως κυρίαρχη οικονομική δραστηριότητα την αγροτική παραγωγή.

Το στοίχημα επομένως της ποσότητας δεν μπορεί να κερδηθεί. Μπορεί όμως, με πολύ καλές προοπτικές, να κερδηθεί το στοίχημα της ποιότητας. Ήδη βρίσκεται σε εξέλιξη η ανάπτυξη συνειδητοποιημένου καταναλωτικού κινήματος που εστιάζει το ενδιαφέρον όχι στην ποσότητα αλλά στην ποιότητα των τροφίμων.

Τα ποιοτικά, τα βιολογικά αγροτικά και κτηνοτροφικά προϊόντα, τα προϊόντα της ολοκληρωμένης γεωργίας, τα προϊόντα που αναδεικνύουν τοπικές ιδιαιτερότητες, που σέβονται και προστατεύουν το περιβάλλον, κατακτούν συνεχώς μεγαλύτερο καταναλωτικό κοινό. Η τάση αυτή στις ανεπτυγμένες οικονομικά χώρες θα συνεχισθεί.

Εκεί πρέπει να εστιασθεί η προσπάθεια της γεωργικής και κτηνοτροφικής παραγωγής στη Δυτική Μακεδονία δηλ. στην παραγωγή προϊόντων με συγκεκριμένα ποιοτικά χαρακτηριστικά, στη διασφάλιση των οποίων δεν επιτρέπεται να γίνονται εκπτώσεις

Μεταβολές είτε στη διάρθρωση της παραγωγής είτε στις παραγωγικές διαδικασίες δεν μπορούν να επιβληθούν εκ των άνω αλλά πρέπει να έχουν την αποδοχή των ίδιων των ενδιαφερόμενων κατοίκων της υπαίθρου. Με δεδομένο ότι οι αντιστάσεις, για πολλούς λόγους, σε μεταβολές ή ανατροπές στον αγροτικό χώρο είναι ισχυρές και πλέον το αγροτικό επάγγελμα απαιτεί γνώσεις, το κύριο βάρος πρέπει να δοθεί στον ανθρώπινο παράγοντα. Ακόμη όμως και στην περίπτωση αποδοχής της παραγωγικής αναδιάρθρωσης, το στάδιο που θα μεσολαβήσει μέχρι την υλοποίηση στην πράξη είναι χρονοβόρο. Απαιτούνται απτά δείγματα αποτελεσμάτων για να υπερνικηθούν αναστολές.

Είναι ανάγκη επομένως να διαμορφωθεί ένα νέο παραγωγικό πρότυπο.

Η ενημέρωση, η κατάρτιση, η τεχνική - επιστημονική στήριξη της παραγωγικής διαδικασίας, η λειτουργία συλλογικών φορέων μεταποίησης και εμπορίας αποτελούν άμεσες προτεραιότητες.

Σε τελική ανάλυση δεν είναι απαραίτητο να αντικατασταθούν όλες οι υφιστάμενες δραστηριότητες με νέες αλλά να περάσει σταδιακά ο αγροτικός χώρος σε ένα ανώτερο ποιοτικό επίπεδο συλλογικής οργάνωσης και οικονομικής λειτουργίας.

Το ζήτημα βέβαια της ανάπτυξης του αγροτικού χώρου δεν αφορά μόνο στην ανταγωνιστική αγροτική και κτηνοτροφική παραγωγή.

Ο σύγχρονος τρόπος ζωής έχει αναδείξει κοινωνικά πρότυπα και συνήθειες που είναι δύσκολο να καλυφθούν στα όρια ενός αγροτικού οικισμού. Η ποιότητα της καθημερινής ζωής, η μόρφωση και η επιμόρφωση, η ψυχαγωγία και το κόστος λήψης των αναγκαίων υπηρεσιών αποτελούν παράγοντες εξ ίσου σημαντικούς αν όχι σημαντικότερους από το ύψος του εισοδήματος.

Επιβάλλεται επομένως να επαναξιολογηθούν τόσο σε κεντρικό όσο και σε τοπικό επίπεδο οι όροι βιωσιμότητας των αγροτικών οικισμών όχι μόνο στη βάση της αγροτικής παραγωγής αλλά στη βάση της διασφάλισης ενός αποδεκτού επιπέδου διαβίωσης των κατοίκων της υπαίθρου.

Στην περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας ο αγροτικός τομέας είναι εξαρτημένος σε πολύ μεγάλο βαθμό από τις επιδοτήσεις. Λόγω κλιματικών και μορφολογικών χαρακτηριστικών δεν διακρίνονται ισχυρά συγκριτικά πλεονεκτήματα στην

ποσοτική γεωργική παραγωγή, σε σύγκριση πάντα με τα δεδομένα που επικρατούν στο διεθνές εμπόριο.

Η παραγωγή ποιοτικών γεωργικών προϊόντων αποτελεί μονόδρομο. Τα γνωστά αγροτικά προϊόντα που παράγονται σήμερα (Μήλα, ροδάκινα, όσπρια, πατάτες, αρωματικά φυτά κ.λπ.) είναι εντατικής μορφής και δεν απαιτούν τεράστιες εκτάσεις.

Στον κτηνοτροφικό τομέα υπάρχουν όλες οι αντικειμενικές προϋποθέσεις για ανταγωνιστική και ποιοτική παραγωγή. Υπάρχει ανθρώπινο δυναμικό με γνώση καθώς και οι αναγκαίες προϋποθέσεις (βοσκότοποι, παραγωγή ζωοτροφών, μεταποιητικές μονάδες, αγορά).

Ο κλάδος της αιγοπροβατοτροφίας μπορεί και πρέπει να αποτελέσει την βασική παραγωγική κατεύθυνση του αγροτικού χώρου.

Συμπερασματικά, η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας έχει τα φυσικά διαθέσιμα και το ανθρώπινο δυναμικό για να παράγει ποιοτικά κτηνοτροφικά και γεωργικά προϊόντα με βασική κατεύθυνση τον κλάδο της κτηνοτροφίας.

Η κατεύθυνση αυτή προϋποθέτει την **ανάπτυξη υποδομών και δομών στήριξης του αγροτικού τομέα, την υποστήριξη της πολυαπασχόλησης και της επιχειρηματικότητας στην ύπαιθρο, την προστασία του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς ως αναπόσπαστα στοιχεία για μία βιώσιμη ύπαιθρο και τέλος την οργάνωση της εμπορίας και τη διασύνδεση της φυτικής με τη ζωική παραγωγή η οποία θα πρέπει να ενισχυθεί προς όφελος της ζωικής.**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

- Παράρτημα 1: Χάρτες
- Παράρτημα 2: Ερωτηματολόγιο καταγραφής αναπτυξιακών δυνατοτήτων της Δυτικής Μακεδονίας, προβλημάτων και προτεινόμενων έργων.
- Παράρτημα 3: Έντυπο συνοπτικής παρουσίασης έργου ή μελέτης
- Παράρτημα 4: Συνοπτική περιγραφή των επτά βασικών σημείων που θα περιλαμβάνει το Επιχειρησιακό Σχέδιο για το καλάθι προϊόντων της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας
- Παράρτημα 5: Διατυπωθείσες προτάσεις, ανά Περιφερειακή Ενότητα, για τη στήριξη του αγροτικού τομέα
- Παράρτημα 6: Πίνακας Φορέων, ανά Περιφερειακή Ενότητα, που προσκλήθηκαν για συμμετοχή στη διαβούλευση
- Παράρτημα 7: Πίνακες καταγραφής ερωτηματολογίων ανά Περιφερειακή Ενότητα και επεξεργασία υλικού Διαβούλευσης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Χάρτες

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

**Ερωτηματολόγιο καταγραφής αναπτυξιακών
δυνατοτήτων της Δυτικής Μακεδονίας,
προβλημάτων και προτεινόμενων έργων**

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟ «ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ»

ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Η Περιφέρεια Δυτ. Μακεδονίας θέλοντας να συμβάλλει στη διαμόρφωση του Επιχειρησιακού Σχεδίου για το «Καλάθι προϊόντων της Περιφέρειας» έχει ξεκινήσει ευρείας κλίμακας διαβούλευση με όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς από τους οποίους ζητά την ενεργό συμμετοχή τους, ώστε να επιτευχθεί το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.

Τα βασικά σημεία στα οποία πρέπει να επικεντρωθεί η ανάπτυξη της Περιφέρειας (επιχειρησιακό σχέδιο - καλάθι Περιφέρειας) είναι τα εξής:

1. Διαμόρφωση του καλλιεργητικού πλάνου σε Περιφερειακό επίπεδο, επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας, Δημοτικό ή τοπικό (μικρότερο ή ευρύτερο ενός Δήμου π.χ. μια πεδιάδα, μια λεκάνη, ένας ορεινός όγκος, μια περιοχή με κοινά χαρακτηριστικά).
2. Απαραίτητα έργα υποστήριξης των καλλιεργειών (δημόσια και ιδιωτικά).
3. Η συνεργασία και η κοινή δράση των υπηρεσιών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και της Περιφέρειας (σε κάποιες περιπτώσεις και των δήμων) για την υποστήριξη του αγρότη.
4. Η αγροδιατροφική σύμπραξη - Προβολή - Προώθηση.
5. Η δομή για την πιστοποίηση των προϊόντων της Περιφέρειας από την ίδια.
6. Το δημοπρατήριο αγροτικών προϊόντων.
7. Σύσταση μιας έως δύο ομάδες παραγωγών ανά προϊόν σε επίπεδο Περιφέρειας.

Στα πλαίσια αυτής της διαβούλευσης, έχει συνταχθεί και το παρόν ερωτηματολόγιο, σαν μια αρχική καταγραφή των αναπτυξιακών δυνατοτήτων, των προβλημάτων και των έργων που αφορούν στην περιοχή σας.

Σας παρακαλούμε να συμμετέχετε σ' αυτή τη φάση, με τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου, καθώς και στις επόμενες που θα ακολουθήσουν.

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

Επωνυμία Φορέα	
Υπεύθυνος Φορέα	Ονοματεπώνυμο:
	Ιδιότητα:
Υπεύθυνος συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου	Ονοματεπώνυμο:
	Στοιχεία επικοινωνίας: Τηλ.: Fax: email:

- 1) Ποια είναι τα πιο σημαντικά αγροτικά προϊόντα της περιοχής σας, ως προς τον ποιοτικό χαρακτήρα, την παράδοση, το ενδιαφέρον των αγροτών και το εισόδημα;

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

- 2) Για ποια από τα προϊόντα της ερώτησης (1) υπάρχει έντονο ενδιαφέρον των αγροτών ή αυξητική τάση;

1.
2.
3.
4.

3) Για ποια από τα προϊόντα της ερώτησης (1) υπάρχουν προβλήματα διάθεσης στην αγορά ή υπάρχει τάση εγκατάλειψης;

1.
2.
3.
4.

4) Για ποια νέα προϊόντα που δεν περιγράφηκαν στην ερώτηση (1) υπάρχει ενδιαφέρον από πλευράς των παραγωγών;

1.
2.
3.
4.
5.

5) Για ποια προϊόντα της περιοχής σας πιστεύετε ότι θα πρέπει να γίνουν διαδικασίες πιστοποίησης ποιότητας, τόσο για το ότι αποτελούν αξιόλογα τοπικά προϊόντα, όσο και για τις δυνατότητες επιτόπου αξιοποίησής τους και τα οποία μέχρι σήμερα δεν έχουν καμία αναγνωρισιμότητα στο ευρύ κοινό, εντός και εκτός της περιοχής σας;

1.
2.
3.
4.
5.

6) Υπάρχει ανάγκη σύστασης Ομάδων παραγωγών για συγκεκριμένα προϊόντα στην περιοχή σας; (εκτός από αυτές που είναι αναγνωρισμένες και λειτουργούν)

ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐

Αν ΝΑΙ για ποια προϊόντα;

1.
2.

3.
 4.
 5.
- 7) Ποια έργα (μικρά ή μεγάλα) πιστεύετε ότι πρέπει άμεσα ή μεσοπρόθεσμα να κατασκευαστούν, που θα βοηθήσουν τη γεωργική και κτηνοτροφική δραστηριότητα στην περιοχή σας;
1. Τίτλος έργου:
Θέση (οικισμός):
Εκτίμηση κόστους (εφόσον είναι δυνατόν):
Μέγεθος έργου (σε έκταση, σε ΗΡ, σε μέτρα κ.λπ.):
 2. Τίτλος έργου:
Θέση (οικισμός):
Εκτίμηση κόστους (εφόσον είναι δυνατόν):
Μέγεθος έργου (σε έκταση, σε ΗΡ, σε μέτρα κ.λπ.):
 3. Τίτλος έργου:
Θέση (οικισμός):
Εκτίμηση κόστους (εφόσον είναι δυνατόν):
Μέγεθος έργου (σε έκταση, σε ΗΡ, σε μέτρα κ.λπ.):
- 8) Στα πλαίσια θεσμικής θωράκισης της αγροτικής παραγωγής και των προϊόντων, ώστε αυτά να παράγονται στην περιοχή σας με οικονομικό αποτέλεσμα και διέξοδο στην αγορά, ποιες θεσμικές παρεμβάσεις πιστεύετε ότι μπορεί να γίνουν (Υπηρεσίες, συνεταιρισμοί, ομάδες παραγωγών, Ινστιτούτα, έρευνα κ.λπ.);
1.
 2.
 3.
 4.
 5.

- 9) Η «αγροδιατροφική σύμπραξη» είναι καινούρια έννοια, που για πρώτη φορά συμπεριλαμβάνεται ως ξεχωριστό άρθρο στο νέο νόμο για τους συνεταιρισμούς που πρόσφατα έχει ψηφιστεί από τη Βουλή. Μπορεί να συσταθεί με πρωτοβουλία της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης «αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία» όπου θα μπορούν να συμμετέχουν Δήμοι, Συνεταιρισμοί, Φορείς της βιομηχανίας και του εμπορίου, ΑΕΙ και ΤΕΙ. Σκοπός αυτών των Εταιρειών θα είναι η προβολή και προώθηση των διατροφικών προϊόντων που παράγονται στην Περιφέρεια.

Θα επιθυμούσατε καταρχήν να συμμετέχετε σ' αυτό το συλλογικό φορέα;

ΝΑΙ ☐

ΟΧΙ ☐

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ - ΣΧΟΛΙΑ – ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

Έντυπο συνοπτικής παρουσίασης έργου ή μελέτης

**ΕΝΤΥΠΟ ΣΥΝΟΠΤΙΚΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ ΕΡΓΟΥ
Ή ΜΕΛΕΤΗΣ**

Επιχειρησιακό Σχέδιο «Το καλάθι προϊόντων Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας»

Ο.Τ.Α. / ΦΟΡΕΑΣ :

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ :

ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΕΡΓΟΥ :

Διαδημοτικό / Δημοτικό	☐	Περιφερειακό	☐
Νομαρχιακό / Περιφερειακής Ενότητας	☐	Διαπεριφερειακό	☐
Διανομαρχιακό	☐	Εθνικό	☐
	☐		☐

ΠΡΟΕΚΤΙΜΗΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ :

Μελέτη (με Φ.Π.Α. 23%) :

Έργο (με Φ.Π.Α. 23%, Ε.Ο. 18%, Απρόβλεπτα 15%) :

ΣΥΝΟΛΟ

ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ :

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ – ΩΡΙΜΟΤΗΤΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ						
Στοιχεία Ετοιμότητας / Ωριμότητας	Απαιτείται		Διαθέσιμη		Υπό εκπόνηση – Υπό εξέλιξη	Παρατηρήσεις
	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ		
Μελέτη σκοπιμότητας - βιωσιμότητας						
Σύσταση φορέα διαχείρισης						
Υποστηρικτικές μελέτες						
Προκαταρκτική Περιβαλλοντική Εκτίμηση & Αξιολόγηση						
Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Μ.Π.Ε.)						
Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων						
Προκαταρκτική μελέτη						
Προμελέτη						
Οριστική μελέτη & Τεύχη δημοπράτησης - προϋπολογισμός						
Άδειες Οικοδομική Άλλη						
Οικόπεδο – Ιδιοκτησία						
Άλλα						
Άλλα						

[illegible]

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

[illegible]

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ - ΣΤΟΧΟΙ : (αναγκαιότητα, αναμενόμενα αποτελέσματα, ωφελούμενοι κλπ.)

[illegible]

ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΆΛΛΑ ΕΡΓΑ ΠΟΥ ΥΛΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ Ή ΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ

[illegible]

ΠΙΘΑΝΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΠΙΛΥΘΟΥΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΩΡΙΜΑΝΣΗ Η ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Θεσμικά προβλήματα (π.χ. σύσταση νομικού προσώπου, μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων κλπ.):

Τεχνικά προβλήματα (π.χ. εγκρίσεις, ειδικές διευθετήσεις κλπ.) :

Απαλλοτριώσεις :

Άλλα προβλήματα :

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ - ΣΧΟΛΙΑ

Γενικές παρατηρήσεις :

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

Ο ΣΥΝΤΑΞΑΣ	
Όνοματεπώνυμο :	
Θέση στο Φορέα :	
Διεύθυνση :	
Τηλ. :	
Fax :	
E-mail :	
Υπογραφή	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

**Συνοπτική περιγραφή των επτά βασικών σημείων
που θα περιλαμβάνει το Επιχειρησιακό Σχέδιο για
το καλάθι προϊόντων Περιφέρειας Δυτικής
Μακεδονίας**

**Συνοπτική περιγραφή των επτά βασικών σημείων που θα
περιλαμβάνει το επιχειρησιακό σχέδιο
«Καλάθι της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας»**

- 1. Διαμόρφωση του καλλιεργητικού πλάνου σε Περιφερειακό επίπεδο, επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας, Δημοτικό ή τοπικό επίπεδο (μικρότερο ή ευρύτερο ενός Δήμου π.χ. μια πεδιάδα, μια λεκάνη, ένας ορεινός όγκος, μια περιοχή με κοινά χαρακτηριστικά).**

Περιλαμβάνει :

- τα προϊόντα που καλλιεργούνται παραδοσιακά στην περιοχή και εκτιμάται ότι πρέπει να υποστηριχτούν γιατί :
 - ✓ βρίσκουν ανταπόκριση στις αγορές
 - ✓ συμβάλλουν στο εισόδημα των αγροτών

Τέτοια μπορεί να είναι : σιτάρι, μήλα, όσπρια, κλπ.

- προϊόντα που καλλιεργούνται αλλά χρειάζονται μια ώθηση για μεγέθυνση της παραγωγής τους π.χ. μέλι, κτηνοτροφικά, κλπ.
- νέα καλλιεργήσιμα προϊόντα όπως λαχανικά, αρωματικά, μανιτάρια, ιπποφάες, κτηνοτροφικά φυτά.

Η **Περιφέρεια** πρέπει να κάνει την επιλογή του δικού της παραγωγικού και αναπτυξιακού μοντέλου με βάση τα **συγκριτικά της πλεονεκτήματα** και ειδικότερα με βάση τα προϊόντα που παράγει και για τα οποία έχει ταυτισθεί. Παράλληλα θα πρέπει να δημιουργήσει και τους θεσμούς εκείνους που θα φέρουν στους ώμους τους την αναπτυξιακή διαδικασία.

Το καλάθι των προϊόντων της ελληνικής γης, είναι η απάντηση της ελληνικής γεωργίας και κτηνοτροφίας στη σύγχρονη πρόκληση. Τα προϊόντα πρέπει να έχουν ταυτότητα και να είναι ποιοτικά.

2. Έργα υποστήριξης της καλλιέργειας δημόσια και ιδιωτικά.

Συμπεριλαμβάνονται οι ακόλουθες κατηγορίες έργων: Αρδευτικά, αναδασμοί, δρόμοι, αποθήκες, δικτυακές διασυνδέσεις, μεταποιητικές μονάδες για την υποστήριξη του για ένταξη σε χρηματοδοτικά προγράμματα π.χ. αναπτυξιακός νόμος - κίνητρα.

Η υψηλή παραγωγικότητα είναι άμεσα συνδυσασμένη με τα έργα υποδομής που υπάρχουν και υποστηρίζουν τις καλλιέργειες κάθε περιοχής. Είναι αναγκαία η βελτίωση των υποδομών στην Περιφέρεια που είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με τις αγροτικές και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις. Στη εκπόνηση του σχεδίου θα πρέπει να ονομασθούν απαιτούμενα έργα υποδομής που θα υποστηρίζουν τις γεωργικές καλλιέργειες και την κτηνοτροφία αντίστοιχα, έργα που πραγματικά είναι αναγκαία να την ανάπτυξη των γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων.

3. Η συνεργασία και η κοινή δράση υπηρεσιών του Υπουργείου και της Περιφέρειας (σε κάποιες περιπτώσεις και των δήμων) για την υποστήριξη του αγρότη.

Κάθε περιοχή χρειάζεται μια δομή για την υποστήριξη του αγρότη με :

- ✓ γεωπόνους
- ✓ κτηνιάτρους
- ✓ έρευνα
- ✓ κατάρτιση

Σήμερα αυτές οι ανθρώπινες δυνάμεις είναι πολυδιασπασμένες ανάμεσα σε υπηρεσίες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, της Περιφέρειας, των Οργανισμών του ΥΠΑΑΤ, των Δήμων κλπ.

Προτείνεται η συνεργασία τους για την υποστήριξη του αγρότη.

Οι γεωργοί και κτηνοτρόφοι χρειάζονται τη στήριξη και τη συνεχή και άμεση συνεργασία καθώς αυτοί παράγουν τα προϊόντα της ελληνικής γης . Συνεπώς είναι αναγκαίο οι γεωπόνοι και οι κτηνίατροι να βρίσκονται δίπλα στο παραγωγό.

Πρέπει να στηρίξουμε συμβουλευτικά τον Έλληνα γεωργό ώστε να καλλιεργήσει καλύτερα και αποτελεσματικότερα τη γη του, καθώς και τον κτηνοτρόφο ώστε να διαχειριστεί και να βελτιώσει την εκμετάλλευσή του.

Ωστόσο, η μέχρι σήμερα δημόσια δομή δεν παρέχει στον παραγωγό μία τέτοια ουσιαστική και σημαντική δυνατότητα υποστήριξης που χρειάζονται. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχει επιστημονικό προσωπικό στην ελληνική Περιφέρεια. Γεωπόνους και κτηνιάτρους, στελέχη ικανά και κατηρτισμένα έχει τόσο το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων όσο και η Περιφέρεια.

Πρέπει δημιουργηθεί μια περιφερειακή υπηρεσία που με την κατάλληλη στελέχωση θα μπορεί να στηρίξει τους αγρότες. Π.χ. συμβουλευτική για τις καλλιεργητικές μεθόδους που πρέπει να ακολουθήσουν, τη λίπανση, τα καταλληλότερα είδη, παραγωγικότερες φυλές κλπ.

Έτσι θα ξέρει ο κάθε γεωργός που μπορεί να **«ακουμπήσει»** και να βρει την κατάλληλη στήριξη για την εκμετάλλευσή του και ακόμη καλύτερα να αισθάνεται «ασφαλής» για την πληροφόρηση και την ενημέρωση που θα λάβει.

4. Η αγροδιατροφική σύμπραξη.

Υποστηρικτικό υλικό :

- ✓ Άρθρο σχεδίου νόμου
- ✓ Καταστατικό αστικής - μη κερδοσκοπικής εταιρείας

Βασικό σημείο είναι η κατανάλωση των προϊόντων της Περιφέρειας κατ' αρχήν από τους κατοίκους της Περιφέρειας και τους επισκέπτες της.

Θα πρέπει να οργανωθεί μια σειρά συναντήσεων με ομάδες, όπως ξενοδόχοι, εστιατορές, οι οποίες έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν τα τοπικά προϊόντα στις επιχειρήσεις τους και να αποτελέσουν τον καλύτερο πρεσβευτή αυτών. Για παράδειγμα θα μπορούσε να γίνει συνεννόηση με τους ξενοδόχους της Περιφέρειας προκειμένου αυτοί στις επιχειρήσεις τους να προμηθεύονται και να καταναλώνουν προϊόντα (π.χ. στο πρωινό), που παράγονται στην περιφέρεια στην οποία και δραστηριοποιούνται, έτσι ώστε οι επισκέπτες να έχουν τη δυνατότητα να γευθούν και να απολαύσουν τα τοπικά προϊόντα που παράγονται στην Περιφέρεια. Έτσι το κέρδος θα είναι πολλαπλό, καθώς από τη μία στηρίζονται οι παραγωγοί με το να διαθέτουν τα προϊόντα σε τοπικές επιχειρήσεις αλλά και από την άλλη θα υπάρξει ζήτηση των προϊόντων από τα άτομα που θα τα γευθούν και θα θελήσουν να τα αγοράσουν.

Επίσης, θα πρέπει η Περιφέρεια να έρθει σε επαφή και με τις αλυσίδες των super market προκειμένου αυτές να έχουν κατά προτεραιότητα ή και αποκλειστικά προϊόντα που παράγονται εντός της περιφέρειας.

Ως προς τα ανωτέρω θα πρέπει η Περιφέρεια μετά από επαφές και συναντήσεις με τους εκπροσώπους των ξενοδόχων και των ιδιοκτητών αλυσίδων super market να προχωρήσει στη σύνταξη κατάλληλων **αγροδιατροφικών συμπράξεων**.

Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων υποστηρίζει δυναμικά το ζήτημα της αγροδιατροφικής σύμπραξης και γι αυτό το έχει συμπεριλάβει σε σχετική νομοθετική ρύθμιση η οποία θα περάσει άμεσα από τη Βουλή και αφορά τις συνεταιριστικές οργανώσεις των αγροτών.

Ειδικότερα προτείνεται ότι η σύσταση μίας αστική μη κερδοσκοπικής εταιρείας που να ενώνει στο πλαίσιο της Περιφέρειας, τους εστιάτορες, τους ξενοδόχους και τις αλυσίδες λιανικής πώλησης με στόχο τη διακίνηση και κατανάλωση των αγροδιατροφικών προϊόντων της Περιφέρειας εντός των ορίων της.

5. Η δομή για την πιστοποίηση των προϊόντων της Περιφέρειας από την ίδια.

Μία άλλη σημαντική πτυχή είναι η πιστοποίηση των προϊόντων της κάθε Περιφέρειας.

Δίνεται η δυνατότητα στην Περιφέρεια να δημιουργήσει τη δικής της μονάδα πιστοποίησης (δημόσια υπηρεσία) των προϊόντων της (βιολογικά, ΠΟΠ, ΠΓΕ κ.λ.π.). Έτσι δεν θα υπάρχει η ανάγκη πιστοποίησης αυτών από ιδιώτη ή υπηρεσία του ΥΠΑΑΤ. Η υπηρεσία αυτή που θα δημιουργηθεί, αφού της δώσει και το δικαίωμα ο αρμόδιος φορέας του ΥΠΑΑΤ, θα πιστοποιεί δωρεάν τα προϊόντα των παραγωγών της.

Εάν η Περιφέρεια δεν επιθυμεί να υιοθετήσει το παραπάνω μοντέλο για την πιστοποίηση των προϊόντων της μπορεί να συμβληθεί με έναν **ιδιωτικό φορέα** που θα επιλέξει η ίδια.

Ακόμη μπορεί η Περιφέρεια να φτιάξει μία **εταιρεία**.

Κατά συνέπεια δίνεται η δυνατότητα στην Περιφέρεια να δημιουργήσει μια Δομή που να πιστοποιεί προϊόντα, ή να συμβληθεί με έναν ιδιωτικό φορέα που θα επιλέξει η ίδια.

6. Το δημοπρατήριο.

Το Δημοπρατήριο θα απευθύνεται στους λιανοπωλητές (μπακάληδες, μανάβηδες και στους αγρότες) της Περιφέρειας, ή μεταξύ περισσότερων των δύο περιφερειών προκειμένου να δημιουργηθεί κοινό δημοπρατήριο.

Τα δημοπρατήρια έχουν ιστορία 100-150 χρόνων. Οι παραγωγοί έχουν οι ίδιοι πρόσβαση στα δημοπρατήρια με τη δημοπρασία να γίνεται με τον τρόπο και τα μέσα που διαθέτει η κάθε εποχή (π.χ. ηλεκτρονικά).

Όταν κοντά υπάρχει ένα μεγάλο αστικό κέντρο προσθέτει πλεονέκτημα στο δημοπρατήριο διότι θα είναι πολλοί οι λιανοπωλητές.

Για τα δημοπρατήρια που θα δημιουργηθούν θα γίνουν οικονομοτεχνικές μελέτες, οι οποίες θα χρηματοδοτηθούν από το ΥΠΑΑΤ.

Τονίζουμε ότι για να στηριχθεί ένα φυσικό και ηλεκτρονικό δημοπρατήριο πρέπει να υπάρχει κοντό του ένα μεγάλο αστικό κέντρο προκειμένου να υπάρχει βεβαιότητα και σιγουριά προκειμένου να προχωρήσουμε στη δημιουργία του.

Η χρηματοδότησή του θα μπορούσε να γίνει από τον Αναπτυξιακό Νόμο ή από πόρους της Περιφέρειας.

Διαφαίνεται ότι στην Αττική και στη Θεσσαλονίκη προχωράνε τα δημοπρατήρια και θα τα στηρίξει το ΥΠΑΑΤ και ο Αναπτυξιακός Νόμος.

7. Σύσταση μιας έως δύο ομάδας παραγωγών ανά προϊόν σε επίπεδο Περιφέρειας

Οργάνωση των παραγωγών προκειμένου να προωθήσουν τα προϊόντα τους στις αγορές.

Ένας δοκιμασμένος τρόπος ως προς αυτό είναι η σύσταση **Ομάδων Παραγωγών** προκειμένου να στηρίξουν την προβολή και την προώθηση των προϊόντων τους.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προωθεί περισσότερο το θέμα της προώθησης, προβολής των προϊόντων μέσω Ομάδων Παραγωγών και όχι μέσω μεμονωμένων παραγωγών.

Στο θέμα αυτό θα πρέπει να δραστηριοποιηθεί η Περιφέρεια και να οργανώσει τις Ομάδες Παραγωγών που στη συνέχεια θα υποστηρίξει το ΥΠΑΑΤ.

Τα **επτά σημεία** αποτελούν τις πτυχές που θα περιλαμβάνει το καλάθι προκειμένου να εκπονηθεί το επιχειρησιακό σχέδιο για την Περιφέρεια.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5

**Διατυπωθείσες προτάσεις, ανά Περιφερειακή
Ενότητα, για τη στήριξη του αγροτικού τομέα**

α. Θεσμικές παρεμβάσεις

Π.Ε. Καστοριάς

Φορέας	Προτάσεις για θεσμικές παρεμβάσεις
ΑΝΚΑΣ ΑΕ	Δομές στήριξης της επιχειρηματικότητας στα Γουνοφόρα
ΑΝΚΑΣ ΑΕ	Πιστοποίηση ποιότητας τοπικών προϊόντων
ΑΝΚΑΣ ΑΕ	Τυποποίηση προϊόντων
ΑΝΚΑΣ ΑΕ	Ομάδες παραγωγών
Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας ΠΕ Καστοριάς	Ινστιτούτο γουνοφόρων
Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας ΠΕ Καστοριάς	Ινστιτούτο γενετικής βελτίωσης αιγ/των
Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας ΠΕ Καστοριάς	Εργαστήριο ανάλυσης υδάτων
Δήμος Καστοριάς	Ινστιτούτο γουνοφόρων
Δήμος Καστοριάς	Ινστιτούτο αγροτικής και οικονομικής έρευνας για τα προϊόντα ΔΜ σε σχέση με τα Νοτιοδυτικά Βαλκάνια
Δήμος Καστοριάς	Λειτουργία συμβουλευτικών υπηρεσιών
Δήμος Καστοριάς	Ίδρυση ομάδας παραγωγών φασολιών Κορεστίων και παραλίμνιων περιοχών
Δήμος Καστοριάς	Ίδρυση ομάδας παραγωγών αμπελοοινικών προϊόντων
Δήμος Ορεστίδος	Τροποποίηση προδιαγραφών ΠΓΕ φασολιών γίγαντες- ελέφαντες Καστοριάς ως προς τη συσκευασία μόνο
Δήμος Ορεστίδος	Εργαστήριο ανάλυσης ισοτόπων για τον έλεγχο της προέλευσης των φασολιών
Δήμος Νεστορίου	Υπηρεσία με εξειδικευμένο προσωπικό (γεωπόνοι ,κτηνίατροι) καθοδήγησης των παραγωγών
Δήμος Νεστορίου	Καμπάνια ενημέρωσης του καταναλωτικού κοινού για την προτίμηση των ελληνικών προϊόντων
Δήμος Νεστορίου	Τυποποίηση - εμπορία προϊόντων
Δήμος Νεστορίου	Συνεργασία με ερευνητικά ιδρύματα ή ινστιτούτα για πιλοτική καλλιέργεια εναλλακτικών προϊόντων
Δήμος Νεστορίου	Σύσταση ομάδων παραγωγών
Δήμος Νεστορίου	Θέσπιση μηχανισμού ενημέρωσης για τα προϊόντα που έχουν ζήτηση, επάρκεια, ανεπάρκεια

Π.Ε. Φλώρινας

Φορέας	Προτάσεις για θεσμικές παρεμβάσεις
Δήμος Φλώρινας	Εργαστήριο εδαφολογικών ερευνών
Δήμος Φλώρινας	Δημιουργία φορέα πιστοποίησης και εργαστήριο γεωργικής χημείας για αναλύσεις και ινστιτούτο έρευνας
Δήμος Φλώρινας	Φορέας ή Υπηρεσία εντοπισμού "ελληνοποιημένων" προϊόντων
Δήμος Φλώρινας	Λειτουργία της ΕΑΣ Φλώρινας ως Τοπικό Δημοπρατήριο ή η Δημοτική Αγορά της Φλώρινας
Δήμος Φλώρινας	Αξιοποίηση βοσκοτόπων
Δήμος Πρεσπών	Δράσεις διασφάλισης της ιχνηλασιμότητας των φασολιών Πρεσπών και ανάδειξή τους
Δήμος Πρεσπών	Κατοχύρωση των φασολιών "πλακέ Μεγαλόσπερμα Πρεσπών" και "γίγαντες - ελέφαντες Πρεσπών" σε Εθνικό κατάλογο
Δήμος Πρεσπών	Ερευνητικές δράσεις και πειραματικές καλλιέργειες και εκτροφές για τη βελτίωση υφιστάμενων καλλιεργειών και ζωικής παραγωγής
Δήμος Πρεσπών	Δημοπρατήριο
Δήμος Πρεσπών	Δράσεις ανάδειξης του επαγγέλματος του γεωργού - κτηνοτρόφου
Δήμος Πρεσπών	Ανάδειξη της υψηλής ποιότητας των προϊόντων που παράγονται σε περιοχές με υψηλή βιοποικιλότητα
Ένωση Αγροτικών Συν/σμών Αμυνταίου	Ινστιτούτο Αμπέλου και οίνου
Ένωση Αγροτικών Συν/σμών Αμυνταίου	Δημοπρατήριο
Ένωση Αγροτικών Συν/σμών Αμυνταίου	Πειραματικοί αγροί πολλαπλασιαστικού υλικού
Ένωση Αγροτικών Συν/σμών Αμυνταίου	Πρότυπα επισκέψιμα αγροκτήματα

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

Π.Ε. Κοζάνης

Φορέας	Προτάσεις για θεσμικές παρεμβάσεις
Κτηνοτροφικός Συν/σμός Βοίου	Στήριξη Αγροτικών Σ/σμών
Συνεταιρισμός Παραγωγών Πιπεριάς Καλονεριών	Δίκτυο μετεωρολογικών σταθμών
Συνεταιρισμός Παραγωγών Πιπεριάς Καλονεριών	Σύστημα ολοκληρωμένης διαχείρισης (εδαφολογικές αναλύσεις - αναλύσεις υπολλειματικότητας
Σύλλογος Αμπελουργών - Οινοποιών Σιάτιστας	Αρωγή από Υπηρεσίες
Σύλλογος Αμπελουργών - Οινοποιών Σιάτιστας	Ομάδες παραγωγών
Σύλλογος Αμπελουργών - Οινοποιών Σιάτιστας	Έρευνα αγοράς και προβολή
ΑΣΕΠΟΠ Βελβεντού	Δημιουργία ομάδων παραγωγών ανάλογα με το είδος του προϊόντος, τα χαρακτηριστικά του και τον τρόπο διαχείρισης
ΑΣΕΠΟΠ Βελβεντού	Καταγραφή των προϊόντων που καλλιεργούνται στη Δ. Μακεδονία, αξιολόγηση της δυναμικής τους, συναντήσεις με τους παραγωγούς και πρόταση για τα είδη και ποικιλίες που θα καλλιεργηθούν ανά ζώνη
Αμπελώνας Καμκούτη	Τροποποίηση νομοθεσίας και ένταξη στις επιτρεπόμενες ποικιλίες τις ντόπιες- γηγενείς ποικιλίες ώστε να υπάρξει ανταγωνιστικό ενδιαφέρον που να στηρίζει την παράδοση
Π. Βασιλειάδου & ΣΙΑ ΟΕ	Κατάρτιση
Π. Βασιλειάδου & ΣΙΑ ΟΕ	Ομάδες παραγωγών
Π. Βασιλειάδου & ΣΙΑ ΟΕ	Χημικό εργαστήριο
Π. Βασιλειάδου & ΣΙΑ ΟΕ	Φορέας Πιστοποίησης στην Περιφέρεια Δ. Μακεδονίας
Μαρία Παναγιωτίδου	Πιστοποίηση τοπικών προϊόντων
Μαρία Παναγιωτίδου	Αναλύσεις των μελισσοκομικών προϊόντων
Μαρία Παναγιωτίδου	Ενέργειες ανάδειξης και προώθησης των προϊόντων της μέλισσας (Δηλητήριο μέλισσας, γύρη μελισσών, προπόλη, βασιλικός πολτός)
Γιώργος Τσανακτσίδης	Έρευνα
Γιώργος Τσανακτσίδης	Ινστιτούτα

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

Φορέας	Προτάσεις για θεσμικές παρεμβάσεις
Γιώργος Τσανακτσίδης	Δημιουργία Φορέα Πιστοποίησης (Δημόσια Υπηρεσία) στην Περιφέρεια Δ. Μακεδονίας
Γιώργος Τσανακτσίδης	Προώθηση προϊόντων μέσω πιστοποίησης και προβολής
Γεωπονικός Σύλλογος Κοζάνης	Δημιουργία υπηρεσίας που θα παρέχει πρακτικές γεωργικές συμβουλές, σεμινάρια, τακτικές επισκέψεις σε αγρότες
Γεωπονικός Σύλλογος Κοζάνης	Ινστιτούτο για προϊόντα της περιφέρειας π.χ αρωματικά φυτά
Γεωπονικός Σύλλογος Κοζάνης	Εργαστήριο χημικών - εδαφολογικών αναλύσεων
Γεωπονικός Σύλλογος Κοζάνης	Μηχανισμός για έρευνα αγοράς και παρατηρητήριο τιμών
Γεωπονικός Σύλλογος Κοζάνης	Περιφερειακό φορέα πιστοποίησης αγροτικών προϊόντων
Αγροτικός Συν/σμός πολυδύναμων φυτών	Συν/σμοί, ομάδες παραγωγών
Αγροτικός Συν/σμός πολυδύναμων φυτών	Ινστιτούτο έρευνας

Π.Ε. Γρεβενών

Φορέας	Προτάσεις για θεσμικές παρεμβάσεις
Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας ΠΕ Γρεβενών	Ομάδες παραγωγών, Αγροτικοί Συν/σμοί
Δήμος Δεσκάτης	Αναδασμοί
Δήμος Δεσκάτης	Αγροτικός εξηλεκτρισμός κτηνοτροφικών μονάδων
Δήμος Δεσκάτης	Διαχείριση βοσκοτόπων
Δήμος Δεσκάτης	Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας Δεσκάτης
Δήμος Δεσκάτης	Παραγωγή βιολογικών ποικιλιών μαλακού σίτου και κριθής
Δήμος Δεσκάτης	Συμβουλευτική υποστήριξη για φάκελο ΠΟΠ , ΠΓΕ
Δήμος Δεσκάτης	Συλλογική διαχείριση αδειοδοτήσεων κτηνοτροφικών μονάδων
Μελισσοκομικός Σύλλογος Ν. Γρεβενών	Ινστιτούτο έρευνας
Μελισσοκομικός Σύλλογος Ν. Γρεβενών	Ομάδες παραγωγών
ΕΑΣ Γρεβενών	Αναβάθμιση των συν/σμών
ΕΑΣ Γρεβενών	Ειδικό σταντ για τα προϊόντα του καλαθιού σε όλα τα super

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

Φορέας	Προτάσεις για θεσμικές παρεμβάσεις
	market
ΕΑΣ Γρεβενών	Κατάρτιση μητρώου παραγωγών και αντίστοιχων προϊόντων και προβολή τους σε τοπικά ΜΜΕ
ΕΑΣ Γρεβενών	Ρύθμιση χαμηλότερου ΦΠΑ για τα προϊόντα του καλαθιού
ΕΑΣ Γρεβενών	Σύνδεση των προϊόντων με την αναθεώρηση της ΚΑΠ
ΕΑΣ Γρεβενών	Στήριξη κτηνοτροφικών μονάδων
Αγροτικός Συν/σμός Γυναικών Αγίου Γεωργίου	Ομάδες παραγωγών, Συν/σμοί
Αγροτικός Συν/σμός Γυναικών Αγίου Γεωργίου	Ερευνητικά κέντρα
Αγροτικός Συν/σμός Γυναικών Αγίου Γεωργίου	Υπηρεσίες ενημέρωσης & κατάρτισης

β. Προτάσεις για υλοποίηση έργων

Π.Ε. Καστοριάς

Φορέας	Έργο	Προϋπολογισμός
ΑΝΚΑΣ ΑΕ	φράγμα Νεστορίου	
ΑΝΚΑΣ ΑΕ	ολοκλήρωση αναδασμών	
ΑΝΚΑΣ ΑΕ	ολοκλήρωση αρδευτικών	
Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας ΠΕ Καστοριάς	χαρακτηρισμός γής	
Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας ΠΕ Καστοριάς	αναδασμοί, εγγειοβελτιωτικά έργα	
Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας ΠΕ Καστοριάς	Μονάδα αδρανοποίησης ζωικών προϊόντων	
Δήμος Ορεστίδος	Αναδασμοί και παράλληλα έργα	
Δήμος Ορεστίδος	Εκσυγχρονισμός μονάδας διαλογής φασολιών Αγροτικής Καστοριάς Α.Ε.	250.000,00
Δήμος Ορεστίδος	Βελτιώσεις βοσκοτόπων	
Δήμος Ορεστίδος	Ολοκλήρωση έργου φράγματος Γέρμας	
Δήμος Νεστορίου	Κατασκευή φράγματος Νεστορίου και συνοδευτικά έργα	54.360.000,00
Δήμος Νεστορίου	Αρδευτικό φράγμα και αρδευτικό δίκτυο Διποταμίας	10.000.000,00
Δήμος Νεστορίου	Αρδευτικό δίκτυο Πτελέας	595.000,00
Δήμος Νεστορίου	Αρδευτικό δίκτυο Κρανοχωρίου	595.000,00
Δήμος Νεστορίου	Αρδευτικό φράγματος Νεστορίου	65.000.000,00
Δήμος Νεστορίου	Αναδασμός αγροκτημάτων Διποταμίας και Χιονάτου	290.000,00
Δήμος Νεστορίου	Παράλληλα έργα αναδασμών αγροκτημάτων Διποταμίας και Χιονάτου	
Δήμος Νεστορίου	Αγροτική οδοποιία Δ. Νεστορίου	1.255.000,00
Δήμος Νεστορίου	Ανάπλαση Νεστορίου	940.000,00
Δήμος Νεστορίου	Ανάπλαση οικισμού Ανω Νεστορίου	990.000,00
Δήμος Νεστορίου	Ανάπλαση εισόδου οικισμού Γράμμου	760.000,00
Δήμος Νεστορίου	Ανάπλαση οικισμού Κοτύλης	1.000.000,00

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

Φορέας	Εργο	Προϋπολογισμός
Δήμος Νεστορίου	Ανάπλαση Κρανοχωρίου	990.000,00
Δήμος Νεστορίου	Διαμόρφωση περιβάλλοντα χώρου πνευματικού κέντρου Επταχωρίου	275.000,00
Δήμος Νεστορίου	Μελέτη ανάδειξης και ανάπτυξης ποιμενικής κτηνοτροφίας στο Γράμμο	
Δήμος Νεστορίου	Κατασκευή μουσείου υδροκίνησης Πευκόφυτου	431.500,00
Δήμος Νεστορίου	Μελέτη κατασκευή οικοπάρκου διατήρησης οικόσιτων ζώων υπό εξαφάνιση	1.000.000,00
Δήμος Νεστορίου	Μετατροπή παρατηρητηρίου στην Αλεβίτσα σε καταφύγιο και συντήρηση μονοπατιών στο Γράμμο	375.000,00
Δήμος Νεστορίου	Ξενώνας Διποταμίας	655.000,00
Δήμος Νεστορίου	Πάρκο αναψυχής στον Π.Ηλία Διποταμίας	369.000,00

Π.Ε. Φλώρινας

Φορέας	Εργο	Προϋπολογισμός
Δήμος Φλώρινας	Συντήρηση υφιστάμενων και Διάνοιξη νέων Δασοδρόμων	400.000,00
Δήμος Φλώρινας	Συντήρηση υφιστάμενων και Διάνοιξη νέων Δασοδρόμων	40.000,00
Δήμος Φλώρινας	Μελέτη κατασκευής αρδευτικού δικτύου καλλιεργειών	40.000,00
Δήμος Φλώρινας	Κατασκευή αρδευτικού δικτύου καλλιεργειών	400.000,00
Δήμος Φλώρινας	Μελέτη αγροτικής οδοποιίας	50.000,00
Δήμος Φλώρινας	Αγροτική οδοποιία	400.000,00
Δήμος Φλώρινας	Χαρτογράφηση - αποτύπωση κοινόχρηστων βοσκοτόπων - καταγραφή αρωματικής - φαρμακευτικής χλωρίδας	45.000,00
Δήμος Πρεσπών	μελέτη και κατασκευή αρδευτικού δικτύου Πρεσπών	11.000.000,00
Δήμος Πρεσπών	Λιβαδοπονικές μελέτες στις Πρέσπες και Κρυσταλλοπηγή	250.000,00
Δήμος Πρεσπών	βελτίωση οδικού άξονα Πρεσπών - Φλώρινας	
Ενωση Αγροτικών	Γαλακτοβιομηχανία	20.000.000,00

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

Φορέας	Εργο	Προυπολογισμός
Συν/σμών Αμυνταίου		
Ενωση Αγροτικών Συν/σμών Αμυνταίου	Μεταποίηση Βιομηχανικού ροδάκινου	10.000.000,00
Ενωση Αγροτικών Συν/σμών Αμυνταίου	Συσκευαστήριο οσπρίων	2.000.000,00

Π.Ε. Κοζάνης

Φορέας	Εργο	Προυπολογισμός
Κτηνοτροφικός Συν/σμός Βοίου	Μονάδα παραγωγής Ζωοτροφών	
Κτηνοτροφικός Συν/σμός Βοίου	Ίδρυση Αλευρόμυλου	
Κτηνοτροφικός Συν/σμός Βοίου	Αξιοποίηση αγροτικών προϊόντων για βιοκαύσιμο PELET	
Συνεταιρισμός Παραγωγών Πιπεριάς Καλονερίων	Διαλογητήριο, συσκευαστήριο, αποθηκευτικοί χώροι	
Σύλλογος Αμπελουργών - Οινοποιών Σιάτιστας	Αγροτικές οδοποιείες (Σιάτιστα-Δερβένι, Σιάτιστα-Σιγκίνα- Σαμάρες, Σιάτιστα-Αλιστράτα Πέτροβο)	
ΑΣΕΠΟΠ Βελβεντού	Οδικός άξονας Κοζάνης - Λάρισας	
ΑΣΕΠΟΠ Βελβεντού	Επέκταση του αρδευτικού δικτύου Βελβεντού	
ΑΣΕΠΟΠ Βελβεντού	Αντικατάσταση του υπάρχοντος παλαιού αρδευτικού	
ΑΣΕΠΟΠ Βελβεντού	Αγροτική οδοποιία	
Αμπελώνας Καμκούτη	Αξιοποίηση στέμφυλων και υποπροϊόντων (κλαδέματα) καθώς και μη εμπορεύσιμων ροδάκινων για βιολογικό λίπασμα ή βιομάζα	
Π. Βασιλειάδου & ΣΙΑ ΟΕ	Αναδασμοί	
Π. Βασιλειάδου & ΣΙΑ ΟΕ	Κτηνοτροφική ζώνη	
Π. Βασιλειάδου & ΣΙΑ ΟΕ	Βιολογικός καθαρισμός	
Μαρία Παναγιωτίδου	Δενδροφυτεύσεις Μελισσόδεντρων	
Γιώργος Τσανακτσίδης	Αρδευτικό Μπουτζακίων	1.500.000

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

Φορέας	Έργο	Προϋπολογισμός
Γιώργος Τσανακτσίδης	Παράλληλα έργα αναδασμού Α.Κώμης-Κ.Κώμης	
Γιώργος Τσανακτσίδης	Λιμνοδεξαμενή και αρδευτικό Μπουτζακίων	
Γεωπονικός Σύλλογος Κοζάνης	Αρδευτικά παραλίμνιων περιοχών	
Γεωπονικός Σύλλογος Κοζάνης	Πιστοποίηση σε επίπεδο περιφέρειας, κατοχύρωση αναγνωρίσιμου σήματος	
Αγροτικός Συνεταιρισμός Πολυδύναμων φυτών	Αρδευτικό Αιανής	
Αγροτικός Συνεταιρισμός Πολυδύναμων φυτών	Αρδευτικό Φράγμα Ιλαρίωνα	
Αγροτικός Συνεταιρισμός Πολυδύναμων φυτών	Ψυγείο συντήρησης προϊόντων	
Αγροτικός Συν/σμό πολυδύναμων φυτών	Δημιουργία Μεταποιητικής μονάδας πολυδύναμων φυτών (ιπποφαές)	525.000,00
Δήμος Εορδαίας	Κατασκευή δικτύων διασύνδεσης ταμιευτήρα Μηλοχωρίου με το υφιστάμενο αρδευτικό δίκτυο	310.000,00
Δήμος Εορδαίας	Εργα αντιπλημμυρικής προστασίας Α) από Περδίκια, Γαλλάτεια, Δροσερό, Αναρράχη, Εμπόριο, Μηλοχώρι, Φούφα έως όρια Βαρυκού Β) από Άρδασσα, Ασβεστόπετρα, Δυτ. Πτολεμαίδα έως Σολού	
Δήμος Εορδαίας	Κατασκευή ομβροδεξαμενής εξοικονόμησης νερού στην θέση (Πεχριβενίκος) Βλάστης όπου υπάρχουν κτηνοτροφικές μονάδες	200.000,00
Δήμος Εορδαίας	Αξιοποίηση αρδευτικής γεώτρησης Τ.Κ. Πύργων (Μηχανολογικός εξοπλισμός, ηλεκτροδότηση) και κατασκευή αρδευτικής δεξαμενής	40.000,00
Δήμος Εορδαίας	Αξιοποίηση αρδευτικής γεώτρησης Τ.Κ. Κομνηνών (Μηχανολογικός εξοπλισμός, ηλεκτροδότηση)	50.000,00
Δήμος Εορδαίας	Αναδασμός 17.000 στρ Κομνηνών	290.000,00
Δήμος Εορδαίας	Εργα αγροτικής οδοποιίας σε όλο το Δήμο Εορδαίας	2.000.000,00
Δήμος Εορδαίας	α) Ασφαλτόστρωση αγροτικών δρόμων από Αναρράχη προς Δροσερό και Φούφα καθώς και από Γαλλάτεια προς Δ.Ε. Μουρικίου β) Ασφαλτόστρωση αγροτικών δρόμων Τ.Κ.	5.000.000,00

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

Φορέας	Εργο	Προυπολογισμός
	Πύργων, Μεσοβούνου, Κομνηνών.	
Δήμος Εορδαίας	Κατασκευή χαλικοστρώσεων και τεχνικών σε δρόμους που οδηγούν σε κτηνοτροφικές μονάδες	300.000,00

Π.Ε. Γρεβενών

Φορέας	Εργο	Προυπολογισμός
Δήμος Δεσκάτης	Δημιουργία ολοκληρωμένου πιλοτικού αγροκτήματος	800.000,00
Δήμος Δεσκάτης	Αγωγός άρδευσης από γεώφραγμα κυδωνιών Δ.Δ.Τρικοκκιάς	310.000,00
Δήμος Δεσκάτης	Αγωγός άρδευσης και αρδευτικό δίκτυο στο γεώφραγμα Τρικοκκιάς	
Δήμος Δεσκάτης	Αρδευτικό δίκτυο στο γεώφραγμα Βοτανά Δεσκάτης	
Δήμος Δεσκάτης	Αρδευτικό δίκτυο στο γεώφραγμα Βοτανά Κατάκαλης	
Δήμος Δεσκάτης	Τράπεζα γενετικού υλικού τοπικών ποικιλιών	100.000,00
Μελισσοκομικός Σύλλογος Ν. Γρεβενών	Ανάλυση συστατικών προϊόντων κυψέλης	10.000,00
Μελισσοκομικός Σύλλογος Ν. Γρεβενών	Δημιουργία πάρκου μελιού	
Μελισσοκομικός Σύλλογος Ν. Γρεβενών	Προμήθεια εξοπλισμού	100.000,00
ΕΑΣ Γρεβενών	Έργα αναδασμού και γεωφραγμάτων	
Αγροτικός Συν/σμός Γυναικών Αγίου Γεωργίου	Αρδευτικά έργα	
Αγροτικός Συν/σμός Γυναικών Αγίου Γεωργίου	Οδοποιία	
Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας ΠΕ Γρεβενών	Αναδασμός Αρδευτικά Μαυραναίων - Εξάρχου	

γ. Λοιπές προτάσεις

Περιγράφονται στη συνέχεια συνοπτικά, οι παρακάτω προτάσεις των φορέων και πολιτών:

Γεωπονικός Σύλλογος Ν. Κοζάνης

Ως άμεσες δράσεις του επιχειρησιακού σχεδίου προτείνονται οι ακόλουθες:

- Καθιέρωση Περιφερειακού εμπορικού σήματος.
- Πιστοποίηση των αγροτικών προϊόντων από Περιφερειακό φορέα Πιστοποίησης.
- Ενθάρρυνση παραγωγής ποιοτικών προϊόντων (βιολογικά, ΠΟΠ., ΠΓΕ, κλπ).
- Ενθάρρυνση της Συμβολαιακής Γεωργίας.
- Μέτρα για την προστασία της βιοποικιλότητας, με στόχο τη διατήρηση και ενίσχυση τοπικών καλλιεργειών και εκτροφών.
- Ενθάρρυνση εφαρμογής ορθών περιβαλλοντικών πρακτικών.
- Δημιουργία εργαστηρίων για αναλύσεις αγροτικών προϊόντων, με ευθύνη της Περιφέρειας.
- Δημιουργία Ινστιτούτου για προϊόντα της Περιφέρειας (π.χ. αρωματικά).
- Μέτρα για την εκπαίδευση των παραγωγών σε νέες καλλιέργειες και τεχνολογίες.
- Λειτουργία Υπηρεσίας πρακτικών γεωργικών συμβουλών σε επίπεδο Δ.Δ. (σεμινάρια, επισκέψεις σε παραγωγούς).
- Λειτουργία μηχανισμού για έρευνα αγοράς, παρατηρητήριο τιμών και ζήτησης αγροτικών προϊόντων.
- Συνεργασία με εκπαιδευτικά ιδρύματα για μεταφορά τεχνογνωσίας, έρευνα, παραγωγή καινοτόμων προϊόντων.
- Λειτουργία μόνιμου περιπτέρου έκθεσης και διάθεσης τοπικών προϊόντων στους σταθμούς εξυπηρέτησης αυτοκινητιστών (ΣΕΑ) στην Εγνατία Οδό.
- Ενίσχυση της συμμετοχής των ντόπιων παραγωγών σε τοπικές εκθέσεις
- Διάθεση των προϊόντων μέσω του διαδικτύου
- Δημιουργία Ομάδων Παραγωγών

ΕΑΣ Φλώρινας

- Ενίσχυση επενδύσεων ΑΠΕ
- Παραγωγή ενέργειας από ενεργειακά φυτά
- Αξιοποίηση ξυλείας και υπολειμμάτων για θέρμανση
- Μεταποίηση - Τυποποίηση προϊόντων φυτικής και ζωικής προέλευσης
- Γεωργοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις (βιολογική γεωργία-κτηνοτροφία, διατήρηση βιοποικιλότητας, διατήρηση απειλούμενων αυτόχθονων φυλών αγροτικών ζώων)
- Ενίσχυση επισκέψιμων αγροκτημάτων – αγροτουρισμός
- Διαχείριση βοσκοτόπων
- Προώθηση επώνυμων προϊόντων Φλώρινας (φασόλια Πρεσπών – Φλώρινας, Πιπεριά Φλωρίνης, Ξινό νερό, πατάτες)
- Αναβίωση παλιών καλλιεργειών (φράουλας, κάστανα-καρύδια, αγγούρια, πατάτες)
- Δημιουργία στεγασμένης αγοράς τοπικών προϊόντων
- Δημιουργία τυροκομείου και εργοστασίου επεξεργασίας πιπεριάς από την ΕΑΣ
- Δημιουργία Ομάδας Παραγωγών
- Ενίσχυση συμμετοχής σε εκθέσεις τοπικών προϊόντων

Δοκουλιανίδης Αναστάσιος

- Επενδύσεις σε ενεργειακές καλλιέργειες (βιομάζα, pellet. κλπ)
- Παραγωγή βιοαερίου σε κάθε φάρμα
- Παραγωγή βιοντίζελ
- Δέσμευση και καθαρισμός του διοξειδίου του άνθρακα, ώστε να καταστεί εμπορεύσιμο προϊόν.

Αναστασιάδη Μαρία

Ένταξη στο καλάθι των προϊόντων της Δυτικής Μακεδονίας και προϊόντων όπως σιτάρι, κριθάρι και καλαμπόκι με την προϋπόθεση τυποποίησης τους και διακίνησής τους μέσω ενιαίας Διοίκησης που θα εμπορεύεται τα προϊόντα στο ευρύ κοινό.

Δήμος Αμυνταίου

- Αύξηση της καλλιέργειας της πιπεριάς Φλωρίνης που έχει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά λόγω εδάφους, ξινού νερού και κλίματος
- Πιστοποίηση του προϊόντος
- Δημιουργία ομάδας παραγωγών
- Δημιουργία διαλογητηρίου – συσκευαστηρίου
- Ενέργειες προώθησης

Παπακωνσταντίνου Δημήτριος – Γεωπόνος – ειδικός συνεργάτης Δημάρχου Δεσκάτης

Προτείνονται οι ακόλουθες δράσεις για την προώθηση του καλαθιού :

- Πιστοποίηση των τοπικών προϊόντων με Περιφερειακό Σήμα που θα είναι συμβατό με τα εθνικά (AGRO,BIO) και διεθνή σήματα (ISO , GLOBALGAP, IFS,BRC).
- Δημιουργία αυτοτελούς Διοικητικής Μονάδας στην Περιφέρεια που θα επεξεργάζεται τις προδιαγραφές του Σήματος και θα το υποστηρίζει τεχνικά.
- Η Αγροδιατροφική Σύμπραξη να ξεκινήσει ως Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας αξιοποιώντας την εμπειρία τους (Κρητική Κουζίνα, ΞΕΝΙΟΣ ΔΙΑΣ).
- Να δημιουργηθούν κλειστές λαϊκές αγορές μόνο από αγρότες που θα πωλούν τα προϊόντα με το Περιφερειακό Σήμα ,που δεν θα εξισώνεται ο παραγωγός με παράνομους μικροπωλητές.
- Ενημερωτική ιστοσελίδα που να περιγράφει την ιχνηλασιμότητα τον τρόπο και το τόπο παραγωγής.
- Συνεργασία με τουριστικά γραφεία με γιορτές γευσιγνωσίας στ αστικά κέντρα.
- Ενίσχυση της Συμβολαιακής γεωργίας και του Παρατηρητηρίου τιμών αγροτικών προϊόντων.
- Ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας και των συμβολαίων παραγωγής από κοινωνικά ευάλωτες ομάδες.
- Εκπαίδευση και κατάρτιση των εταίρων της Σύμπραξης αλλά και των στελεχών της Δημόσιας διοίκησης.
- Δημιουργία ηλεκτρονικού καλαθιού που να αξιοποιεί τις νέες τεχνολογίες.

Προτείνονται τα ακόλουθα προϊόντα για το Περιφερειακό καλάθι:

1. Αιγοπρόβριο και Βόριο κρέας
2. Γάλα και γαλακτοκομικά προϊόντα
3. Οπωροκηπευτικά κα σαλάτες
4. Αμπελοοινικά προϊόντα
5. Μέλι με πιστοποίηση ως ΠΓΕ
6. Αρωματικά φυτά και αιθέρια έλαιο
7. Βιολογικές ζωοτροφές, βιολογικά όσπρια
8. Αραβόσιτος και μηδική για ενσίρωση
9. Πολυετείς φυτείες μικρών καρπών για παραγωγή λειτουργικών τροφίμων
10. Πολυετείς φυτείες (κερασιάς, μηλιάς, δαμασκηιάς)

Επιπρόσθετα οι ακόλουθες παρεμβάσεις:

- α. Καθετοποιημένες κτηνοτροφικές μονάδες, επισκέψιμες με παραδοσιακή παραγωγή (ΠΟΠ,ΠΓΕ)
- β. Δημιουργία ομάδων παραγωγών :
 - Αρωματικών φυτών
 - κηπευτικών
 - ζωοτροφών
 - οσπρίων

Αγροτικός & κτηνοτροφικός Συνεταιρισμός Δ. Μακεδονίας

Ανάπτυξη καλλιέργειας κτηνοτροφικών φυτών με σκοπό την αυτονομία σε πρώτες ύλες των κτηνοτρόφων

Αναδιάρθρωση καλλιεργειών με ένταξη της καλλιέργειας κτηνοτροφικών φυτών και συγκεκριμένα μπιζέλια, κουκιά, βίκος που θα αντικαταστήσουν τη σόγια και θα μειώσουν το κόστος των σιτηρεσίων. Συνέπεια αυτού η μείωση του κόστους παραγωγής και η μείωση του κόστους του τελικού προϊόντος.

Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας - Παράρτημα Δυτ. Μακεδονίας

Προτείνονται οι παρακάτω πολιτικές και δράσεις :

- Να δημιουργηθούν ή και να βελτιωθούν οι υπάρχουσες υποδομές (βελτίωση των αρδευτικών συνθηκών, αναδασμοί, ορθολογική αξιοποίηση βοσκοτόπων κ.α.).
- Να στηριχθούν κοινωνικοί θεσμοί στην αγροτική ύπαιθρο:
 - *Μόνιμες δομές πληροφόρησης, προβολής, εμπύχωσης*
 - *Συνεργατισμός.*
- Να υπάρχουν αγροτικές εκμεταλλεύσεις υγιείς και βιώσιμες.
- Να υποστηριχθεί η εγκατάσταση νέων αγροτών.
- Να υποστηριχθεί η πρόωρη συνταξιοδότηση.
- Να υποστηριχθεί η καθετοποίηση της παραγωγής σε επίπεδο εκμεταλλεύσεων.
- Να υποστηριχθεί η αναδιάρθρωση των αγροτικών εκμεταλλεύσεων (Σχέδια Βελτίωσης).
- Να υποστηριχθεί η ίδρυση μονάδων μεταποίησης, τυποποίησης και εμπορίας αγροτικών προϊόντων στον τόπο παραγωγής, με στόχο την επιτόπου ενίσχυση της προστιθέμενης αξίας.

Με στόχο τη μετάβαση από την «ποσοτική» στην «ποιοτική» γεωργία, στα πλαίσια αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών στη Δυτική Μακεδονία, η διέξοδος δεν μπορεί να είναι άλλη από:

- Την άριστη γνώση των αγορών, τόσο για τα υφιστάμενα προϊόντα, όσο και για νέα – καινοτόμα προϊόντα που προτείνονται στη συνέχεια.
- Τις εφαρμοζόμενες πολιτικές, σε σχέση με τα αγροτικά προϊόντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΥΠΑΑΤ (προωθούμενα είδη).

Προς αυτή τη κατεύθυνση τα παρακάτω συγκεκριμένα βήματα πρέπει να έχουν τη στήριξη του Υπουργείου και τη μέριμνα για την υλοποίησή τους μέσω της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας:

- Εφαρμογή «καλλιεργητικού» χάρτη Δυτικής Μακεδονίας, σύμφωνα με τις προτεινόμενες περιοχές παρέμβασης.

- Λειτουργία ενός φορέα σε επίπεδο Περιφέρειας για την προώθηση της πιστοποίησης και της προβολής των αγροτικών προϊόντων,
- Για την κτηνοτροφική δραστηριότητα και περισσότερο για την εκτατική – ποιμενική μορφή εκτροφής, κρίνεται απαραίτητη η γνώση των φυσικών διαθεσίμων με τη μελέτη της βοσκοϊκανότητας των βοσκοτόπων, με προτεραιότητα στις προστατευόμενες περιοχές, στις περιοχές όπου υπάρχει αξιόλογη κτηνοτροφική παραγωγή και στις ιδιαίτερα επιβαρυμένες περιοχές

Ένωση νέων Αγροτών Καστοριάς

- Σύσταση επιτροπής ελέγχου σταβλικών εγκαταστάσεων για έκδοση και ρύθμιση θεμάτων σχετικών με τις άδειες λειτουργίας.
- Δημιουργία μονάδων παραγωγής βιολογικού αερίου
- Υλοποίηση αναδασμών, απαλλοτριώσεων και αρδευτικών δικτύων
- Συνεργασία με πανεπιστήμια ώστε να γίνουν έρευνες και να αναπτυχθούν νέα προϊόντα και καινοτομίες
- Υλοποίηση πειραματικών καλλιεργειών και στήριξη από ειδικούς επιστήμονες για νέες καλλιέργειες

Γεωπονικός Σύλλογος Φλώρινας

1. Αγροτικά προϊόντα που αποτελούν 'σημαία' για τον Νομό Φλώρινας :

1. Οίνοι ΠΟΠ ΑΜΥΝΤΑΙΟ
2. Οίνοι ΠΓΕ ΦΛΩΡΙΝΑ
3. Φασόλια ΠΓΕ Γίγαντες –Ελέφαντες Πρεσπών Φλώρινας
4. Φασόλια ΠΓΕ Πλακέ Μεγαλόσπερμα Πρεσπών Φλώρινας
5. Πιπεριές της ομώνυμης ποικιλίας 'πιπεριές Φλωρίνης'
6. Φράουλα
7. Αρωματικά φυτά (καλλιεργούμενα)
8. Μήλα
9. Ροδάκινα
10. .Αχλάδια

11. Πατάτα

12. Λάχανα

13. Γάλα/κρέας και τα προϊόντα μεταποίησης αυτού.

14. Μεταποιημένα προϊόντα δημητριακών

Στην λίστα μπορούν να προστεθούν και σειρά προϊόντων τα οποία είτε καλλιεργούνται σε μικρή έκταση είτε μπορούν να προωθηθεί η καλλιέργεια τους στον νομό π.χ. καλλιέργεια φακής, καλλιέργεια κερασιού, προώθηση καλλιέργειας σπαραγιού κ.λ.π.

2. Δράσεις πάνω στην έρευνα του αμπελοοινικού δυναμικού , στη ίδρυση νέων οينوποιητικών μονάδων αλλά και στον εκσυγχρονισμό παλαιότερων μονάδων με σύγχρονα οينوποιητικά μηχανήματα ,εργαστηριακό εξοπλισμό ,βαρέλια κλπ
3. Δράσεις πάνω στην έρευνα για την καλλιέργεια αρωματικών φυτών, (βελτίωση της καλλιέργειας, συγκομιδής αλλά και μεταποίησης, απόσταξη ,συσκευασία ή εμφιάλωση αλλά και προβολή - προώθηση των μεταποιημένων προϊόντων) .
4. Δράσεις για την καταγραφή της χλωρίδας του Νομού και ταυτοποίηση τους συνεργασία με κάποιο ανώτερο ή ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα.
5. Δράσεις για την ίδρυση ινστιτούτου αρωματικών –κηπευτικών φυτών με στόχο την αναπαραγωγή όσο και την φύλαξη της ορεινής αυτοφυής βλάστησης .
6. Δράσεις για την δημιουργία Βοτανικού κήπου
7. Δράσεις για την δημιουργία χωρικής κλίμακας συνεταιριστικών αλευροποιητικών μονάδων συνδισμένων κάθετα με την βιομηχανία άρτου και για τον εκσυγχρονισμό των σταθμών συγκέντρωσης δημητριακών ,με μηχανολογικό εξοπλισμό.
8. Δράσεις για την δημιουργία μικρών μεταποιητικών μονάδων για την επεξεργασία, τυποποίηση αλλά και για την προώθηση της πιπεριάς Φλωρίνης.
9. Δράσεις για την τυποποίηση αλλά και για την προβολή προώθηση του συμπύρηνου ροδάκινου του οροπεδίου Αμυνταίου
10. Δράσεις για τον εκσυγχρονισμό μονάδων τυποποίησης και συσκευασίας μήλων.
11. Δράσεις για εγκατάσταση θερμοκηπίων ,με αξιοποίηση θερμότητας από τις θερμοηλεκτρικές μονάδες της Δ.Ε.Η.

12. Ανάπτυξη δικτύων για την συλλογή ,αλλά και δημιουργία μονάδων για την παστερίωση, εμφιάλωση και διακίνηση του τυποποιημένου προϊόντος. Δημιουργία μικρών τυροκομείων για παραγωγή ΠΟΠ προϊόντων.
13. Δημιουργία μικρών φωτοβολταϊκών πάρκων στην περιοχή και σύνδεση τους με τις ανάγκες της τοπικής αγροτικής καλλιέργειας.

Παπαϊορδανίδης Γιάννης, Επικεφαλής Μείζονος Αντιπολίτευσης Περιφερειακού Συμβουλίου Δυτικής Μακεδονίας

1. Ανάπτυξη υπερτοπικής καινοτόμου επιχειρηματικότητας με έμφαση και στον πρωτογενή τομέα, με κίνητρα για τη δημιουργία μικρών συνεταιριστικών σχημάτων που αξιοποιούν τοπικά ή και περιφερειακά πλεονεκτήματα για την παραγωγή συγκεκριμένων προϊόντων
2. Στήριξη της κτηνοτροφίας και της μεταποίησης αγροτικών προϊόντων
3. Στήριξη της συμβολαιακής γεωργίας και κτηνοτροφίας
4. Στήριξη νέων επενδύσεων
5. Δημιουργία δημοπρατηρίου αγροτικών προϊόντων στη Δυτική Μακεδονία
6. Αξιοποίηση ανθρώπινου δυναμικού και μεταφορά γνώσης στους αγρότες και στα σχήματα λειτουργίας τους
7. Οργάνωση εκδήλωσης – γιορτής αγροτικών προϊόντων ανά Περιφερειακή Ενότητα
8. Συνεργασία με τα Επιμελητήρια για αναζήτηση νέων αγορών στο εσωτερικό και στο εξωτερικό
9. Στήριξη και του αστικού τομέα που διασυνδέεται με την τοπική παραγωγή
10. Σύσταση Επιτροπής για προσέλκυση κεφαλαίων από Έλληνες της διασποράς που κατάγονται από τη Δυτική Μακεδονία και ενδιαφέρονται να επενδύσουν σ' αυτήν
11. Συνεργασία με την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση στη Δυτική Μακεδονία
12. Εκστρατεία ενημέρωσης των πολιτών της Περιφέρειας, στον τόπο κατοικίας δηλ. στο κατώτερο δυνατό επίπεδο, για τη δυνατότητα της Περιφέρειάς μας να παράγει επώνυμα, ποιοτικά και ασφαλή προϊόντα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6

**Πίνακας Φορέων, ανά Περιφερειακή Ενότητα, που
προσκλήθηκαν για συμμετοχή στη διαβούλευση**

Περιφερειακή Ενότητα Γρεβενών, 10 φορές

ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ Π. Ε. ΓΡΕΒΕΝΩΝ κ. Γεώργιο Δασταμάνη
ΔΗΜΟ ΓΡΕΒΕΝΩΝ Δήμαρχο κ. Δημ. Κουπτσίδη
ΔΗΜΟ ΔΕΣΚΑΤΗΣ Δήμαρχο κ. Νικ. Μίγκου
Ε.Α.Σ. ΓΡΕΒΕΝΩΝ Πρόεδρο, κ. Στεφ. Ράπτη
ΑΝΓΡΕ Α.Ε. Πρόεδρο κ. Δημ. Κουπτσίδη
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟ ΒΙΟΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΩΝ Πρόεδρο κ. Στεργ. Τσιμνιόπουλου
ΣΥΛΛΟΓΟ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΩΝ Πρόεδρο κ. Χαλαγιάννη Βασίλειο
Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ
Δ/ντη κ. Χατζηγεωργίου Νικηφόρο
κα. Νικολαΐδου, Ιχθυολόγο – Βιολόγο
Συνεταιρισμό Γυναικών Αγ. Γεωργίου, Πρόεδρο
Εμποροβιοτεχνικό Επιμελητήριο Γρεβενών, Πρόεδρο κ. Ν. Ράμο

Περιφερειακή Ενότητα Φλώρινας, 25 φορές

ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ ΠΕΡΙΦ/ΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ
ΦΛΩΡΙΝΑΣ
ΔΗΜΟ ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ
ΔΗΜΟ ΠΡΕΣΠΩΝ
ΔΗΜΟ ΦΛΩΡΙΝΑΣ
Ε.Α.Σ. ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ
Ε.Α.Σ. ΦΛΩΡΙΝΑΣ

ΑΝΦΛΩ Α.Ε.
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧ/ΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ Δ. ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΡΕΣΠΩΝ
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΤΡΙΓΩΝΟ ΠΡΕΣΠΩΝ
ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΔΡΥΜΟΥ ΠΡΕΣΠΩΝ
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟ ΦΑΣΟΛΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟ ΦΑΣΟΛΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ Ν. ΦΛΩΡΙΝΑΣ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΓΕΛΑΔΟΤΡΟΦΩΝ ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΙΓΟΠΡΟΒΑΤΟΤΡΟΦΩΝ ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΩΝ ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΩΝ ΦΛΩΡΙΝΑΣ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΩΝ ΑΓ. ΓΕΡΜΑΝΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΩΝ ΚΑΛΙΘΕΑΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΑΛΙΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝ/ΣΜΟ ΑΓ.
ΠΑΝΤΕΛΗΜΟΝΑ
ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΑΛΙΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝ/ΣΜΟ ΛΙΜΝΟΧΩΡΙΟΥ
ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΑΛΙΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝ/ΣΜΟ ΨΑΡΑΔΩΝ
ΟΜΑΔΑ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΒΕΓΟΡΑΣ
ΕΝΩΣΗ ΝΕΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ ΦΛΩΡΙΝΑΣ

κ. Δημήτριο Ηλιάδη
Υπόψη Δημάρχου κ. Ιωακείμ Ιωσηφίδη
Υπόψη Δημάρχου κ. Βασ. Τσέπα
Υπόψη Δημάρχου κ. Ι. Βοσκόπουλου
Υπόψη Προέδρου κ. Γεωργίου Γιαννιτσόπουλου
Υπόψη Προέδρου, κ. Γρηγορίου Σαπουντζή
Υπόψη Προέδρου & Δ/νοντα Συμβούλου κα
Ζέτα Ρίζου
Υπόψη Δ/ντη κ. Ι. Μπούρη

Δ/ντρια κα Μυρσίνη Μαλακού

‘ ‘ Ο ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ ’ ’

Υπόψη Προέδρου, κ. Στεργίου Νικόλαο
Υπόψη Προέδρου, κ. Παναγιωτίδη Γεώργιο
Υπόψη Προέδρου, κ. Ιωαννίδη Τιμόθεο
Υπόψη Προέδρου, κ. Τσαχίριδη Γιώργο
Υπόψη Προέδρου, κ. Σαρρή Αντώνιο
Υπόψη Προέδρου, κ. Γκώγκο Χρήστο
Υπόψη Προέδρου, κ. Ρέπας Ευάγγελος
Υπόψη Προέδρου, κ. Μάτσο Χρήστο
Υπόψη Προέδρου, κ. Σιδηρά Βασίλειο
Υπόψη Προέδρου, κ. Τραιανόπουλο Νικόλαο
Υπόψη Προέδρου, κ. Αιβατζήδης Ιωάννης
Υπόψη Προέδρου, κ. Μειμάρη Θόδωρου

Περιφερειακή Ενότητα Καστοριάς, 10 φορείς

ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ ΠΕΡΙΦ/ΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ
ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

ΔΗΜΟ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ
ΔΗΜΟ ΟΡΕΣΤΙΔΟΣ
ΔΗΜΟ ΝΕΣΤΟΡΙΟΥ
Ε.Α.Σ. ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ Α.Ε. (ΑΝΚΑΣ)
ΓΕΟΚ Α.Ε.
ΑΓΡΟΚΑ Α.Ε.
ΕΒΕ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ
ΕΝΩΣΗ ΞΕΝΟΔΟΧΩΝ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

κ. Δημήτριο Σαββόπουλο
Υπόψη Δημάρχου κ. Εμμανουήλ
Χατζησυμεωνίδη
Υπόψη Δημάρχου κ. Παναγιώτη Κεπαπτσόγλου
Υπόψη Δημάρχου κ. Χρήστου Γκοσλιόπουλου
Υπόψη Προέδρου κ. Κων/νου Αποστολίδη
Υπόψη Προέδρου κ. Κων/νου Λιάντση
Υπόψη Προέδρου κ. Παπαβασιλείου
Υπόψη Προέδρου κ. Παναγιώτη Κεπαπτσόγλου
Υπόψη Προέδρου κ. Ναούμ Μαρκόπουλου
Υπόψη Προέδρου κ. Μιχαηλίδη

Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης, 78 φορείς

Περιφερειάρχη Δυτικής Μακεδονίας, κ. Δακή Γιώργο
Αντιπεριφερειάρχη Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης, κ. Σόκουτη Ιωάννη
Αντιπεριφερειάρχη Κοινωνικής Συνοχής, κ. Κοσματόπουλο Αθανάσιο
Αντιπεριφερειάρχη Προγραμματισμού και Ανάπτυξης, κ. Αντωνιάδη Ιωάννη
Αντιπεριφερειάρχη κ. Σαββόπουλο Δημήτριο
Αντιπεριφερειάρχη κ. Ηλιάδη Δημήτριο
Αντιπεριφερειάρχη κ. Δασταμάνη Γεώργιο
Πρόεδρο Περιφερειακού Συμβουλίου, κ. Πλακεντά Παναγιώτη
Περιφερειακό Σύμβουλο, κ. Νίκου Αντώνιο
Περιφερειακό Σύμβουλο, κ. Σβώλη Γιώργο
Περιφερειακό Σύμβουλο, κ. Μαργαρίτη Γιώργο
Περιφερειακό Σύμβουλο, κ. Τσανακτσίδη Γιώργο
Περιφερειακό Σύμβουλο, κ. Στεφανίδη Ιωάννη
Περιφερειακή Σύμβουλο, κα Αποστολίδου Κυριακή
Περιφερειακό Σύμβουλο, κ. Γκερεχτέ Λάζαρο
Περιφερειακό Σύμβουλο, κ. Τσότσο Παύλο
Περιφερειακό Σύμβουλο, κ. Τοπαλίδη Στέφανο
Περιφερειακό Σύμβουλο, κ. Πάτρα Βασίλη
Περιφερειακό Σύμβουλο κ. Γιαννάκη Βασίλειο
Περιφερειακή Σύμβουλο, κα Μητροπούλου Κωνσταντίνα
Περιφερειακό Σύμβουλο, κ. Μιχαηλίδη Κυριάκο
Περιφερειακή Σύμβουλο κα Οικονομίδου Φιλαρέτη
Περιφερειακό Σύμβουλο κ. Τζιώτζη Αποστόλη
Περιφερειακό Σύμβουλο κ. Χατζηζήση Αλέξανδρο
Περιφερειακό Σύμβουλο, κ. Παπαδόπουλο Γιώργο

Περιφερειακό Σύμβουλο κ. Ευαγγέλου Χρήστο
Περιφερειακό Σύμβουλο κ. Κιοσσέ Ιωάννη
Περιφερειακό Σύμβουλο κ. Αποστολίδη Κων/νο
Περιφερειακό Σύμβουλο κ. Ταλίδη Φιλώα
Περιφερειακό Σύμβουλο κ. Γιώσκο Νικόλαο
Περιφερειακό Σύμβουλο κ. Γιάτσιο Ιωάννη
Περιφερειακό Σύμβουλο κ. Εμμανουηλίδη Δημήτριο
Περιφερειακό Σύμβουλο κ. Αδάμο Ματθαίο
Περιφερειακή Σύμβουλο κα Τσακνάκη Μαρία
Περιφερειακό Σύμβουλο κ. Χάτσιο Ιωάννη
Περιφερειακό Σύμβουλο, κ. Παπαιορδανίδη Ιωάννη
Περιφερειακή Σύμβουλο, κα Σπόντη Ελισάβετ
Περιφερειακό Σύμβουλο κ. Ναούμ Χρήστο
Περιφερειακό Σύμβουλο κ. Ψευτογκά Δημήτριο
Περιφερειακό Σύμβουλο κ. Κιοσσέ Απόστολο
Περιφερειακό Σύμβουλο κ. Σαμαρά Νικόλαο
Περιφερειακό Σύμβουλο, κα Μεντεσίδου Ελένη
Περιφερειακό Σύμβουλο, κ. Κούτσιο Βασίλη
Περιφερειακό Σύμβουλο, κ. Θεοδωρίδη Παναγιώτη
Περιφερειακό Σύμβουλο, κ. Αδαμίδη Γιώργο
Περιφερειακή Σύμβουλο κα Δούφλια Αγλαΐα
Περιφερειακό Σύμβουλο, κ. Κατσαούνη Νικόλαο
Περιφερειακό Σύμβουλο, κ. Σημανδράκο Ευάγγελο
Περιφερειακό Σύμβουλο κ. Κουρέλλα Σωκράτη
Περιφερειακό Σύμβουλο κ. Παπαδόπουλο Ιωάννη
Περιφερειακό Σύμβουλο κ. Γεωργακόπουλο Κων/νο
Περιφερειακό Σύμβουλο κ. Βογιατζή Μανόλη
Περιφερειακή Σύμβουλο, κ. Χόλμπα Αντωνία
Περιφερειακό Σύμβουλο κ. Κύρινα Αντώνιο
Περιφερειακό Σύμβουλο, κ. Αλτίνη Παύλο
Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου – Δυτικής Μακεδονίας, Γ. Γραμματέα, κα Μπάστα
Δήμαρχο Κοζάνης, κ. Μαλούτα Λάζαρο
Δήμαρχο Εορδαίας, κα Βρυζίδου Παρασκευή
Δήμαρχο Βοίου, κα Ορφανίδου Παναγιώτα
Δήμαρχο Σερβίων – Βελβεντού, κ. Κωνσταντόπουλου Βασίλη
Προϊσταμένη ΟΠΕΚΕΠΕ Περιφερειακή Δ/ση Δυτ. Μακεδονίας, κα Ανδρονικίδου Μάγδα
Δ/ντη Αγροτικών Υποθέσεων, κ. Μούτζια Αντώνη
Προϊστάμενο ΕΛΓΑ
Πρόεδρο ΓΕΩΤΕΕ / Τμήμα Δυτικής Μακεδονίας, κ. Σημανδράκο Ευάγγελο
Πρόεδρο Γεωπονικού Συλλόγου Ν. Κοζάνης, κ. Σιόγκα Θεόδωρο
Πρόεδρο Ενωσης Νέων Αγροτών, κ. Αρνίδη

Ε.Α.Σ. Σερβίων – Κοζάνης, κ. Πολυχρονίδη
Πρόεδρο Ε.Α.Σ. Εορδαίας, κ. Παπαδόπουλο Δαμιανό
Πρόεδρο Κτηνοτροφικού Συνεταιρισμού Δυτ. Μακεδονίας, κ. Αρνίδη Παναγιώτη
Πρόεδρο Αναγκαστικού Συνεταιρισμού Κροκοπαραγωγών, κ. Πατσιούρα Νικόλαο
Πρόεδρο ΑΣΕΠΟΠ Βελβεντού, κ. Κουτλιάμπα Νικόλαο
Πρόεδρο Συνεταιρισμού «ΔΗΜΗΤΡΑ», κ. Κοσμά Δημήτρη
Πρόεδρο ΤΟΕΒ Σερβίων, κ. Ζαρογιάννη Λάζαρο
Εκτροφείς Γουνοφόρων Ζώων, κ. Παπαχαρίση Λάζαρο
Πρόεδρο Συνεταιρισμού Μελισσοκόμων, κ. Χ. Δάλλα Χάρη
Πρόεδρο ΑΣΕΠΟΠ Πύργων
Πρόεδρο Ενωσης Νεάπολης, κ. Ιωάννη Κολιό
Πρόεδρο Αγροτικού Συνεταιρισμού Αρωματικών Φυτών Βοίου

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 7

**Πίνακες καταγραφής ερωτηματολογίων ανά
Περιφερειακή Ενότητα και επεξεργασία υλικού
Διαβούλευσης**

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

1η ζώνη: Πεδινή περιοχή Π.Ε. Γρεβενών - Βόιο	Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας ΠΕ Γρεβενών	Δήμος Δεσκάτης	Μελισσοκομικός Σύλλογος Ν. Γρεβενών	ΕΑΣ Γρεβενών	Κτηνοτροφικός Συν/σμός Βοίου	Αγροτικός Συν/σμός Γυναικών Αγίου Γεωργίου	Άθροισμα	Σειρά κατάταξης
1) Ποια είναι τα πιο σημαντικά αγροτικά προϊόντα της περιοχής σας, ως προς τον ποιοτικό χαρακτήρα, την παράδοση, το ενδιαφέρον των αγροτών και το εισόδημα;								
Μανιτάρια	X		X				2	8
Τρούφα			X				1	12
Όσπρια	X	X	X	X	X	X	6	1
Αρωματικά - φαρμακευτικά φυτά		X			X		2	8
Οπωρικά		X		X			2	8
Βιολογικά		X	X		X	X	4	5
Κεράσια	X						1	12
Αιγοπρόβριο γάλα (τυροκομικά)	X	X	X	X	X	X	6	1
Κρέας αμνοερινό	X	X	X		X	X	5	3
Μέλι	X	X	X		X		4	5
Αμπελοοινικά (κρασί)	X	X	X	X		X	5	3
Κάστανα					X		1	12
Σιτηρά	X	X				X	3	7
Κτηνοτροφικά φυτά	X						1	12
Κηπευτικά						X	1	12
Αραβόσιτος		X					1	12
Μηδική		X					1	12
Αγελαδινό γάλα						X	1	12
Δημητριακά					X		1	12
Καρύδια					X		1	12
Ψυχανθή						X	1	12
Παραδοσιακά προϊόντα		X				X	2	8

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

1η ζώνη: Πεδινή περιοχή Π.Ε. Γρεβενών - Βόιο	Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας ΠΕ Γρεβενών	Δήμος Δεσκάτης	Μελισσοκομικός Σύλλογος Ν. Γρεβενών	ΕΑΣ Γρεβενών	Κτηνοτροφικός Συν/σμός Βοίου	Αγροτικός Συν/σμός Γυναικών Αγίου Γεωργίου	Άθροισμα	Σειρά κατάταξης
Γλυκά κουταλιού & ταψιού						X	1	12
Βιολογικές ζωτροφές		X					1	12
2) Για ποια από τα προϊόντα της ερώτησης (1) υπάρχει έντονο ενδιαφέρον των αγροτών ή αυξητική τάση;								
Μανιτάρια			X				1	5
Όσπρια	X	X		X	X	X	5	2
Αρωματικά - φαρμακευτικά φυτά					X		1	5
Βιολογικά			X		X	X	3	4
Κεράσια	X						1	5
Αιγοπρόβριο γάλα (τυροκομικά)	X	X	X	X	X	X	6	1
Κρέας αμνοεμφίλων	X	X			X	X	4	3
Μέλι			X				1	5
Σιτηρά	X						1	5
Κηπευτικά						X	1	5
Αραβόσιτος		X					1	5
Αγελαδινό γάλα						X	1	5
Κτηνοτροφία					X		1	5
Παραδοσιακά προϊόντα						X	1	5
Βιολογικές ζωτροφές		X					1	5
3) Για ποια από τα προϊόντα της ερώτησης (1) υπάρχουν προβλήματα διάθεσης στην αγορά ή υπάρχει τάση εγκατάλειψης;								
Όσπρια	X		X				2	1
Αμπελοοινικά (κρασί)			X	X			2	1
Σιτηρά	X	X					2	1

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

1η ζώνη: Πεδινή περιοχή Π.Ε. Γρεβενών - Βόιο	Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας ΠΕ Γρεβενών	Δήμος Δεσκάτης	Μελισσοκομικός Σύλλογος Ν. Γρεβενών	ΕΑΣ Γρεβενών	Κτηνοτροφικός Συν/σμός Βοίου	Αγροτικός Συν/σμός Γυναικών Αγίου Γεωργίου	Άθροισμα	Σειρά κατάταξης
Κηπευτικά		X				X	2	1
Αγελαδινό γάλα		X				X	2	1
Δημητριακά					X		1	6
Παραδοσιακά προϊόντα						X	1	6
4) Για ποια νέα προϊόντα που δεν περιγράφηκαν στην ερώτηση (1) υπάρχει ενδιαφέρον από πλευράς των παραγωγών;								
Μανιτάρια						X	1	2
Όσπρια					X		1	2
Βιολογικά					X		1	2
Αιγοπρόβριο γάλα (τυροκομικά)		X					1	2
Κρέας αμνοεμφίλων		X					1	2
Μέλι						X	1	2
Αμπελοοινικά (κρασί)		X					1	2
Σιτηρά		X					1	2
Κηπευτικά	X						1	2
Σαλιγκάρια						X	1	2
Ξηροί καρποί	X					X	2	1
5) Για ποια προϊόντα της περιοχής σας πιστεύετε ότι θα πρέπει να γίνουν διαδικασίες πιστοποίησης ποιότητας, τόσο για το ότι αποτελούν αξιόλογα τοπικά προϊόντα, όσο και για τις δυνατότητες επιτόπου αξιοποίησής τους και τα οποία μέχρι σήμερα δεν έχουν καμία αναγνωρισιμότητα στο ευρύ κοινό, εντός και εκτός της περιοχής σας;								
Όσπρια			X		X		2	2

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

1η ζώνη: Πεδινή περιοχή Π.Ε. Γρεβενών - Βόιο	Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας ΠΕ Γρεβενών	Δήμος Δεσκάτης	Μελισσοκομικός Σύλλογος Ν. Γρεβενών	ΕΑΣ Γρεβενών	Κτηνοτροφικός Συν/σμός Βοίου	Αγροτικός Συν/σμός Γυναικών Αγίου Γεωργίου	Άθροισμα	Σειρά κατάταξης
Βιολογικά	X						1	7
Αιγοπρόβριο γάλα (τυροκομικά)	X		X		X	X	4	1
Κρέας αμνοεριφίων	X					X	2	2
Μέλι		X	X				2	2
Σιτηρά		X				X	2	2
Αγελαδινό γάλα	X						1	7
Ρόβη (ζωοτροφή)		X					1	7
Ρεβίθι		X		X			2	2
Κατσικάκι ΠΟΠ-ΠΓΕ Δεσκάτης		X					1	7
Παραδοσιακά προϊόντα						X	1	7
Τομάτα Καραμπόλα		X					1	7
6) Υπάρχει ανάγκη σύστασης Ομάδων παραγωγών για συγκεκριμένα προϊόντα στην περιοχή σας; (εκτός από αυτές που είναι αναγνωρισμένες και λειτουργούν); Αν ΝΑΙ για ποια προϊόντα;								
Όσπρια		X				X	2	1
Βιολογικά						X	1	3
Κεράσια	X			X			2	1
Αιγοπρόβριο γάλα (τυροκομικά)		X					1	3
Μέλι			X				1	3
Αμπελοοινικά (κρασί)	X						1	3
Κηπευτικά						X	1	3
Αγελαδινό γάλα		X					1	3
Ρεβίθι				X			1	3
βιολογικές ζωοτροφές		X					1	3

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

1η ζώνη: Πεδινή περιοχή Π.Ε. Γρεβενών - Βόιο	Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας ΠΕ Γρεβενών	Δήμος Δεσκάτης	Μελισσοκομικός Σύλλογος Ν. Γρεβενών	ΕΑΣ Γρεβενών	Κτηνοτροφικός Συν/σμός Βοίου	Αγροτικός Συν/σμός Γυναικών Αγίου Γεωργίου	Άθροισμα	Σειρά κατάταξης
7) Ποια έργα (μικρά ή μεγάλα) πιστεύετε ότι πρέπει άμεσα ή μεσοπρόθεσμα να κατασκευαστούν, που θα βοηθήσουν τη γεωργική και κτηνοτροφική δραστηριότητα [Τίτλος έργου - θέση (οικισμός) - εκτίμηση κόστους (εφόσον είναι δυνατόν) - μέγεθος έργου (σε έκταση, σε HP, σε μέτρα κ.λπ.)]	Αναδασμός Αρδευτικά Μαυραναίων - Εξάρχου	Πιλοτικό αγρόκτημα	Ανάλυση συστατικών προϊόντων κυψέλης	Εργα αναδασμού και γεωφραγμάτων	Μονάδα παραγωγής Ζωοτροφών	Αρδευτικά έργα		
		Αρδευτικό δίκτυο στο γεώφραγμα Δεσκάτης	Δημιουργία πάρκου μελιού		Ιδρυση Αλευρόμυλου	Οδοποιία		
		Αγωγός άρδευσης και αρδευτικό δίκτυο στο γεώφραγμα Τρικοκκιάς	Προμήθεια εξοπλισμού		Αξιοποίηση αγροτικών προϊόντων για βιοκαύσιμο PELET			
		Αρδευτικό δίκτυο στο γεώφραγμα Βοτανά Δεσκάτης						
		Αρδευτικό δίκτυο στο γεώφραγμα Βοτανά Κατάκαλης						
		Τράπεζα γενετικού υλικού τοπικών ποικιλιών						
8) Στα πλαίσια θεσμικής θωράκισης της αγροτικής παραγωγής και των προϊόντων, ώστε αυτά να παράγονται στην περιοχή σας με οικονομικό αποτέλεσμα και διέξοδο στην αγορά, ποιες θεσμικές παρεμβάσεις πιστεύετε ότι μπορεί να γίνουν (Υπηρεσίες, συνεταιρισμοί, ομάδες παραγωγών,	Ομάδες παραγωγών, Αγροτικοί Συν/σμοί	Αναδασμοί	Ινστιτούτο έρευνας	Αναβάθμιση των συν/σμών	Στήριξη Αγροτικών Σ/σμών	Ομάδες παραγωγών, Συν/σμοί		

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

1η ζώνη: Πεδινή περιοχή Π.Ε. Γρεβενών - Βόιο	Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας ΠΕ Γρεβενών	Δήμος Δεσκάτης	Μελισσοκομικός Σύλλογος Ν. Γρεβενών	ΕΑΣ Γρεβενών	Κτηνοτροφικός Συν/σμός Βοίου	Αγροτικός Συν/σμός Γυναικών Αγίου Γεωργίου	Άθροισμα	Σειρά κατάταξης
Ινστιτούτα, έρευνα κ.λπ.);		Αγροτικός εξηλεκτρισμός κτηνοτροφικών μονάδων	Ομάδες παραγωγών	Ειδικό σταντ για τα προϊόντα του καλαθιού σε όλα τα super market		Ερευνητικά κέντρα		
		Διαχείριση βοσκοτόπων		Κατάρτιση μητρώου παραγωγών και αντίστοιχων προϊόντων και προβολή τους σε τοπικά ΜΜΕ		Υπηρεσίες ενημέρωσης & κατάρτισης		
		Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας Δεσκάτης		Ρύθμιση χαμηλότερου ΦΠΑ για τα προϊόντα του καλαθιού				
		Παραγωγή βιολογικών ποικιλιών μαλακού σίτου και κριθής		Σύνδεση των προϊόντων με την αναθεώρηση της ΚΑΠ				
		Συμβουλευτική υποστήριξη για φακελο ΠΟΠ , ΠΓΕ		Στήριξη κτηνοτροφικών μονάδων				
		Συλλογική διαχείριση αδειοδοτήσεων κτηνοτροφικών μονάδων						

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

1η ζώνη: Πεδινή περιοχή Π.Ε. Γρεβενών - Βόιο	Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας ΠΕ Γρεβενών	Δήμος Δεσκάτης	Μελισσοκομικός Σύλλογος Ν. Γρεβενών	ΕΑΣ Γρεβενών	Κτηνοτροφικός Συν/σμός Βοίου	Αγροτικός Συν/σμός Γυναικών Αγίου Γεωργίου	Άθροισμα	Σειρά κατάταξης
9) Η «αγροδιατροφική σύμπραξη» είναι καινούρια έννοια, που για πρώτη φορά συμπεριλαμβάνεται ως ξεχωριστό άρθρο στο νέο νόμο για τους συνεταιρισμούς που πρόσφατα έχει ψηφιστεί από τη Βουλή. Μπορεί να συσταθεί με πρωτοβουλία της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης «αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία» όπου θα μπορούν να συμμετέχουν Δήμοι, Συνεταιρισμοί, Φορείς της βιομηχανίας και του εμπορίου, ΑΕΙ και ΤΕΙ. Σκοπός αυτών των Εταιρειών θα είναι η προβολή και προώθηση των διατροφικών προϊόντων που παράγονται στην Περιφέρεια. Θα επιθυμούσατε καταρχήν να συμμετέχετε σ' αυτό το συλλογικό φορέα;								
	ναι	ναι	ναι	ναι	ναι	ναι		

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

2η ζώνη: Ασκιο - Σιάτιστα και ορεινός όγκος Ανατολικής Καστοριάς	Συνεταιρισμός Παραγωγών Πιπεριάς Καλονερίων	Σύλλογος Αμπελουργών - Οινοποιών Σιάτιστας	Αθροισμα	Σειρά κατάταξης
1) Ποια είναι τα πιο σημαντικά αγροτικά προϊόντα της περιοχής σας, ως προς τον ποιοτικό χαρακτήρα, την παράδοση, το ενδιαφέρον των αγροτών και το εισόδημα;				
Όσπρια (φασόλια)	X		1	1
Κηπευτικά	X		1	1
Αμπελοοινικά (κρασί)		X	1	1
Γουνοδέρματα		X	1	1
Κρέας αμνοερινφίων	X		1	1
Αιγοπρόβειο γάλα (τυροκομικά)	X		1	1
Πιπεριά κόκκινη (τύπου Φλωρίνης)	X		1	1
Καρπούζια	X		1	1
Πεπόνια	X		1	1
Σιτηρά	X		1	1
Αραβόσιτος	X		1	1
Μηδική	X		1	1
Αρωματικά φυτά	X		1	1
2) Για ποια από τα προϊόντα της ερώτησης (1) υπάρχει έντονο ενδιαφέρον των αγροτών ή αυξητική τάση;				
Όσπρια (φασόλια)	X		1	1
Αμπελοοινικά (κρασί)		X	1	1
Γουνοδέρματα		X	1	1
Πιπεριά κόκκινη (τύπου Φλωρίνης)	X		1	1
Καρπούζια	X		1	1
Πεπόνια	X		1	1
Μηδική	X		1	1
Λαχανικά	X		1	1

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

2η ζώνη: Ασκιο - Σιάτιστα και ορεινός όγκος Ανατολικής Καστοριάς	Συνεταιρισμός Παραγωγών Πιπεριάς Καλονεριών	Σύλλογος Αμπελουργών - Οινοποιών Σιάτιστας	Αθροισμα	Σειρά κατάταξης
3) Για ποια από τα προϊόντα της ερώτησης (1) υπάρχουν προβλήματα διάθεσης στην αγορά ή υπάρχει τάση εγκατάλειψης;				
Σιτηρά	X		1	1
4) Για ποια νέα προϊόντα που δεν περιγράφηκαν στην ερώτηση (1) υπάρχει ενδιαφέρον από πλευράς των παραγωγών;				
Μήλα	X		1	1
Αχλάδια	X		1	1
5) Για ποια προϊόντα της περιοχής σας πιστεύετε ότι θα πρέπει να γίνουν διαδικασίες πιστοποίησης ποιότητας, τόσο για το ότι αποτελούν αξιόλογα τοπικά προϊόντα, όσο και για τις δυνατότητες επιτόπου αξιοποίησής τους και τα οποία μέχρι σήμερα δεν έχουν καμία αναγνωρισιμότητα στο ευρύ κοινό, εντός και εκτός της περιοχής σας;				
Όσπρια (φασόλια)	X		1	1
Πιπεριά κόκκινη (τύπου Φλωρίνης)	X		1	1
6) Υπάρχει ανάγκη σύστασης Ομάδων παραγωγών για συγκεκριμένα προϊόντα στην περιοχή σας; (εκτός από αυτές που είναι αναγνωρισμένες και λειτουργούν); Αν ΝΑΙ για ποια προϊόντα;	ναι	ναι		
Κηπευτικά	X		1	1
Αμπελοοινικά (κρασί)		X	1	1
Πιπεριά κόκκινη (τύπου Φλωρίνης)	X		1	1
7) Ποια έργα (μικρά ή μεγάλα) πιστεύετε ότι πρέπει άμεσα ή μεσοπρόθεσμα να κατασκευαστούν, που θα βοηθήσουν τη γεωργική και κτηνοτροφική δραστηριότητα [Τίτλος έργου - θέση (οικισμός) - εκτίμηση κόστους (εφόσον είναι δυνατόν) - μέγεθος έργου (σε έκταση, σε ΗΡ, σε μέτρα κ.λπ.)]	διαλογητήριο, συσκευαστήριο, αποθηκευτικοί χώροι	αγροτικές οδοποιείες (Σιάτιστα-Δερβένι, Σιάτιστα-Σιγκίνα- Σαμάρες, Σιάτιστα-Αλιστράτα Πέτροβο)		
8) Στα πλαίσια θεσμικής θωράκισης της αγροτικής παραγωγής και των προϊόντων, ώστε αυτά να παράγονται στην περιοχή σας με οικονομικό αποτέλεσμα και διέξοδο στην αγορά, ποιες θεσμικές παρεμβάσεις	δίκτυο μετεωρολογικών σταθμών	Αρωγή από Υπηρεσίες		

2η ζώνη: Ασκιο - Σιάτιστα και ορεινός όγκος Ανατολικής Καστοριάς	Συνεταιρισμός Παραγωγών Πιπεριάς Καλονερίων	Σύλλογος Αμπελουργών - Οινοποιών Σιάτιστας	Αθροισμα	Σειρά κατάταξης
πιστεύετε ότι μπορεί να γίνουν (Υπηρεσίες, συνεταιρισμοί, ομάδες παραγωγών, Ινστιτούτα, έρευνα κ.λπ.); 9) Η «αγροδιατροφική σύμπραξη» είναι καινούρια έννοια, που για πρώτη φορά συμπεριλαμβάνεται ως ξεχωριστό άρθρο στο νέο νόμο για τους συνεταιρισμούς που πρόσφατα έχει ψηφιστεί από τη Βουλή. Μπορεί να συσταθεί με πρωτοβουλία της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης «αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία» όπου θα μπορούν να συμμετέχουν Δήμοι, Συνεταιρισμοί, Φορείς της βιομηχανίας και του εμπορίου, ΑΕΙ και ΤΕΙ. Σκοπός αυτών των Εταιρειών θα είναι η προβολή και προώθηση των διατροφικών προϊόντων που παράγονται στην Περιφέρεια. Θα επιθυμούσατε καταρχήν να συμμετέχετε σ' αυτό το συλλογικό φορέα;	σύστημα ολοκληρωμένης διαχείρισης (εδαφολογικές αναλύσεις - αναλύσεις υπολλειματικότητας	ομάδες παραγωγών έρευνα αγοράς και προβολή		ΝΑΙ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

3η ζώνη : Π.Ε. Καστοριάς εκτός ορεινού όγκου Γράμμου	ΑΝΚΑΣ ΑΕ	Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας ΠΕ Καστοριάς	Δήμος Καστοριάς	Δήμος Ορεστίδος	Αθροισμα	Σειρά κατάταξης
1) Ποια είναι τα πιο σημαντικά αγροτικά προϊόντα της περιοχής σας, ως προς τον ποιοτικό χαρακτήρα, την παράδοση, το ενδιαφέρον των αγροτών και το εισόδημα;						
Οπωρικά	X	X	X		3	3
Κηπευτικά (τομάτα)	X	X	X	X	4	1
Όσπρια (φασόλια, φακές)	X	X	X	X	4	1
Κάστανα		X		X	2	6
Γουνοδέρματα	X	X	X		3	3
Μέλι		X			1	9
Αιγοπρόβειο γάλα (τυροκομικά)			X	X	2	6
Αμπελοοινικά (κρασί)		X	X	X	3	3
Πατάτες		X	X		2	6
Αρωματικά - φαρμακευτικά φυτά		X			1	9
Σιτηρά			X		1	9
2) Για ποια από τα προϊόντα της ερώτησης (1) υπάρχει έντονο ενδιαφέρον των αγροτών ή αυξητική τάση;						
Οπωρικά	X	X	X		3	2
Κηπευτικά (τομάτα)		X		X	2	4
Όσπρια (φασόλια, φακές)	X	X	X	X	4	1
Κάστανα		X		X	2	4
Γουνοδέρματα	X	X	X		3	2
Μέλι		X			1	8
Αιγοπρόβειο γάλα (τυροκομικά)				X	1	8
Αμπελοοινικά (κρασί)		X		X	2	4
Πατάτες		X	X		2	4
Αρωματικά - φαρμακευτικά φυτά		X			1	8

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

3η ζώνη : Π.Ε. Καστοριάς εκτός ορεινού όγκου Γράμμου	ΑΝΚΑΣ ΑΕ	Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας ΠΕ Καστοριάς	Δήμος Καστοριάς	Δήμος Ορεστίδος	Αθροισμα	Σειρά κατάταξης
3) Για ποια από τα προϊόντα της ερώτησης (1) υπάρχουν προβλήματα διάθεσης στην αγορά ή υπάρχει τάση εγκατάλειψης;						
Οπωρικά	X				1	1
Κηπευτικά (τομάτα)			X		1	1
Κάστανα				X	1	1
4) Για ποια νέα προϊόντα που δεν περιγράφηκαν στην ερώτηση (1) υπάρχει ενδιαφέρον από πλευράς των παραγωγών;						
Όσπρια (φασόλια, φακές)				X	1	2
Αιγοπρόβειο κρέας	X				1	2
Μανιτάρια	X	X		X	3	1
Τρούφα		X			1	2
Αμπελοοινικά (κρασί)	X				1	2
Αρωματικά - φαρμακευτικά φυτά				X	1	2
Σαλιγκάρια	X				1	2
Πεπόνια		X			1	2
Ιπποφαές			X		1	2
Αγριαγκινάρα			X		1	2
Ηλιόσπορος			X		1	2
5) Για ποια προϊόντα της περιοχής σας πιστεύετε ότι θα πρέπει να γίνουν διαδικασίες πιστοποίησης ποιότητας, τόσο για το ότι αποτελούν αξιόλογα τοπικά προϊόντα, όσο και για τις δυνατότητες επιτόπου αξιοποίησής τους και τα οποία μέχρι σήμερα δεν έχουν καμία αναγνωρισιμότητα στο ευρύ κοινό, εντός και εκτός της περιοχής σας;						
Όσπρια (φασόλια, φακές)		X	X	X	3	1
Κάστανα	X				1	4
Αιγοπρόβειο κρέας	X				1	4

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

3η ζώνη : Π.Ε. Καστοριάς εκτός ορεινού όγκου Γράμμου	ΑΝΚΑΣ ΑΕ	Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας ΠΕ Καστοριάς	Δήμος Καστοριάς	Δήμος Ορεστίδος	Αθροισμα	Σειρά κατάταξης
Γουνοδέρματα			X		1	4
Αιγοπρόβριο γάλα (τυροκομικά)	X				1	4
Αμπελοοινικά (κρασί)	X		X	X	3	1
Πατάτες		X	X		2	3
6) Υπάρχει ανάγκη σύστασης Ομάδων παραγωγών για συγκεκριμένα προϊόντα στην περιοχή σας; (εκτός από αυτές που είναι αναγνωρισμένες και λειτουργούν); Αν ΝΑΙ για ποια προϊόντα;	ναι	ναι	ναι	ναι		
Κηπευτικά (τομάτα)	X				1	2
Όσπρια (φασόλια, φακές)	X	X	X		3	1
Γουνοδέρματα			X		1	2
Αιγοπρόβριο γάλα (τυροκομικά)		X			1	2
Πατάτες			X		1	2
7) Ποια έργα (μικρά ή μεγάλα) πιστεύετε ότι πρέπει άμεσα ή μεσοπρόθεσμα να κατασκευαστούν, που θα βοηθήσουν τη γεωργική και κτηνοτροφική δραστηριότητα [Τίτλος έργου - θέση (οικισμός) - εκτίμηση κόστους (εφόσον είναι δυνατόν) - μέγεθος έργου (σε έκταση, σε ΗΡ, σε μέτρα κ.λπ.)]						
	Φράγμα Νεστορίου	Χαρακτηρισμός γής		Αναδασμοί και παράλληλα έργα		
	Ολοκλήρωση αναδασμών	Αναδασμοί, εγγειοβελτιωτικά έργα		Εκσυγχρονισμός μονάδας διαλογής φασολιών Αγροτικής Καστοριάς Α.Ε.		
	Ολοκλήρωση αρδευτικών	Μονάδα αδρανοποίησης ζωικών προϊόντων		Βελτιώσεις βοσκοτόπων		

3η ζώνη : Π.Ε. Καστοριάς εκτός ορεινού όγκου Γράμμου	ΑΝΚΑΣ ΑΕ	Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας ΠΕ Καστοριάς	Δήμος Καστοριάς	Δήμος Ορεστίδος	Αθροισμα	Σειρά κατάταξης
8) Στα πλαίσια θεσμικής θωράκισης της αγροτικής παραγωγής και των προϊόντων, ώστε αυτά να παράγονται στην περιοχή σας με οικονομικό αποτέλεσμα και διέξοδο στην αγορά, ποιες θεσμικές παρεμβάσεις πιστεύετε ότι μπορεί να γίνουν (Υπηρεσίες, συνεταιρισμοί, ομάδες παραγωγών, Ινστιτούτα, έρευνα κ.λπ.);				Ολοκλήρωση έργου φράγματος Γέρμας		
	Δομές στήριξης της επιχειρηματικότητας στα Γουνοφόρα	Ινστιτούτο γουνοφόρων	Ινστιτούτο γουνοφόρων	Τροποποίηση προδιαγραφών ΠΓΕ φασολιών γίγαντες-ελέφαντες Καστοριάς ως προς τη συσκευασία μόνο		
	Πιστοποίηση ποιότητας τοπικών προϊόντων	Ινστιτούτο γενετικής βελτίωσης αιγ/των	Ινστιτούτο αγροτικής και οικονομικής έρευνας για τα προϊόντα ΔΜ σε σχέση με τα Νοτιοδυτικά Βαλκάνια	Εργαστήριο ανάλυσης ισότοπων για τον έλεγχο της προέλευσης των φασολιών		
	Τυποποίηση προϊόντων	Εργαστήριο ανάλυσης υδάτων	Λειτουργία συμβουλευτικών υπηρεσιών			
	Ομάδες παραγωγών		Ιδρυση ομάδας παραγωγών φασολιών Κορεστίων, και παραλίμνιων περιοχών Ιδρυση ομάδας παραγωγών			

3η ζώνη : Π.Ε. Καστοριάς εκτός ορεινού όγκου Γράμμου	ΑΝΚΑΣ ΑΕ	Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας ΠΕ Καστοριάς	Δήμος Καστοριάς	Δήμος Ορεστίδος	Άθροισμα	Σειρά κατάταξης
9) Η «αγροδιατροφική σύμπραξη» είναι καινούρια έννοια, που για πρώτη φορά συμπεριλαμβάνεται ως ξεχωριστό άρθρο στο νέο νόμο για τους συνεταιρισμούς που πρόσφατα έχει ψηφιστεί από τη Βουλή. Μπορεί να συσταθεί με πρωτοβουλία της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης «αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία» όπου θα μπορούν να συμμετέχουν Δήμοι, Συνεταιρισμοί, Φορείς της βιομηχανίας και του εμπορίου, ΑΕΙ και ΤΕΙ. Σκοπός αυτών των Εταιρειών θα είναι η προβολή και προώθηση των διατροφικών προϊόντων που παράγονται στην Περιφέρεια. Θα επιθυμούσατε καταρχήν να συμμετέχετε σ' αυτό το συλλογικό φορέα;			αμπελοειδικών προϊόντων			
	ναι	ναι	ναι	ναι		

4η ζώνη: Δήμος Πρεσπών	Δήμος Πρεσπών	Άθροισμα	Σειρά κατάταξης
1) Ποια είναι τα πιο σημαντικά αγροτικά προϊόντα της περιοχής σας, ως προς τον ποιοτικό χαρακτήρα, την παράδοση, το ενδιαφέρον των αγροτών και το εισόδημα;			
Όσπρια (φασόλια)	X	1	1
Βιολογικά	X	1	1
Βόειο κρέας αυτόχthonων φυλών	X	1	1
Αιγοπρόβειο κρέας	X	1	1
Αιγοπρόβειο γάλα (τυροκομικά)	X	1	1
Μηδική	X	1	1
Αραβόσιτος	X	1	1
2) Για ποια από τα προϊόντα της ερώτησης (1) υπάρχει έντονο ενδιαφέρον των αγροτών ή αυξητική τάση;			
Όσπρια (φασόλια)	X	1	1
Βόειο κρέας αυτόχthonων φυλών	X	1	1
Αιγοπρόβειο κρέας	X	1	1
Αιγοπρόβειο γάλα (τυροκομικά)	X	1	1
3) Για ποια από τα προϊόντα της ερώτησης (1) υπάρχουν προβλήματα διάθεσης στην αγορά ή υπάρχει τάση εγκατάλειψης;			
Όσπρια (φασόλια)	X	1	1
4) Για ποια νέα προϊόντα που δεν περιγράφηκαν στην ερώτηση (1) υπάρχει ενδιαφέρον από πλευράς των παραγωγών;			
Αρωματικά - φαρμακευτικά φυτά	X	1	1
Βόειο κρέας αυτόχthonων φυλών	X	1	1
Αιγοπρόβειο γάλα (τυροκομικά)	X	1	1
Μέλι	X	1	1
Τρούφα	X	1	1
5) Για ποια προϊόντα της περιοχής σας πιστεύετε ότι θα πρέπει να γίνουν διαδικασίες πιστοποίησης ποιότητας, τόσο για το ότι αποτελούν αξιόλογα τοπικά προϊόντα, όσο και για τις			

4η ζώνη: Δήμος Πρεσπών	Δήμος Πρεσπών	Άθροισμα	Σειρά κατάταξης
δυνατότητες επιτόπου αξιοποίησής τους και τα οποία μέχρι σήμερα δεν έχουν καμία αναγνωρισιμότητα στο ευρύ κοινό, εντός και εκτός της περιοχής σας;			
Αρωματικά - φαρμακευτικά φυτά	X	1	1
Βόειο κρέας αυτόχθονων φυλών	X	1	1
Αιγοπρόβειο γάλα (τυροκομικά)	X	1	1
6) Υπάρχει ανάγκη σύστασης Ομάδων παραγωγών για συγκεκριμένα προϊόντα στην περιοχή σας; (εκτός από αυτές που είναι αναγνωρισμένες και λειτουργούν); Αν ΝΑΙ για ποια προϊόντα;	ναι		
Βόειο κρέας αυτόχθονων φυλών	X	1	1
Αιγοπρόβειο κρέας	X	1	1
7) Ποια έργα (μικρά ή μεγάλα) πιστεύετε ότι πρέπει άμεσα ή μεσοπρόθεσμα να κατασκευαστούν, που θα βοηθήσουν τη γεωργική και κτηνοτροφική δραστηριότητα [Τίτλος έργου - θέση (οικισμός) - εκτίμηση κόστους (εφόσον είναι δυνατόν) - μέγεθος έργου (σε έκταση, σε ΗΡ, σε μέτρα κ.λπ.)]	Μελέτη και κατασκευή αρδευτικού δικτύου Πρεσπών Λιβαδοπονικές μελέτες στις Πρέσπες και Κρυσταλλοπηγή Βελτίωση οδικού άξονα Πρεσπών - Φλώρινας		
8) Στα πλαίσια θεσμικής θωράκισης της αγροτικής παραγωγής και των προϊόντων, ώστε αυτά να παράγονται στην περιοχή σας με οικονομικό αποτέλεσμα και διέξοδο στην αγορά, ποιες θεσμικές παρεμβάσεις πιστεύετε ότι μπορεί να γίνουν (Υπηρεσίες, συνεταιρισμοί, ομάδες παραγωγών, Ινστιτούτα, έρευνα κ.λπ.);	Δράσεις διασφάλισης της ιχνηλασιμότητας των φασολιών Πρεσπών και ανάδειξή τους Κατοχύρωση των φασολιών "πλακέ Μεγαλόσπερμα Πρεσπών" και "γίγαντες - ελέφαντες Πρεσπών" σε Εθνικό κατάλογο Ερευνητικές δράσεις και πειραματικές καλλιέργειες και εκτροφές για τη βελτίωση υφιστάμενων καλλιεργειών και ζωικής παραγωγής Δημοπρατήριο Δράσεις ανάδειξης του επαγγέλματος του γεωργού - κτηνοτρόφου		

4η ζώνη: Δήμος Πρεσπών	Δήμος Πρεσπών	Άθροισμα	Σειρά κατάταξης
9) Η «αγροδιατροφική σύμπραξη» είναι καινούρια έννοια, που για πρώτη φορά συμπεριλαμβάνεται ως ξεχωριστό άρθρο στο νέο νόμο για τους συνεταιρισμούς που πρόσφατα έχει ψηφιστεί από τη Βουλή. Μπορεί να συσταθεί με πρωτοβουλία της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης «αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία» όπου θα μπορούν να συμμετέχουν Δήμοι, Συνεταιρισμοί, Φορείς της βιομηχανίας και του εμπορίου, ΑΕΙ και ΤΕΙ. Σκοπός αυτών των Εταιρειών θα είναι η προβολή και προώθηση των διατροφικών προϊόντων που παράγονται στην Περιφέρεια. Θα επιθυμούσατε καταρχήν να συμμετέχετε σ' αυτό το συλλογικό φορέα;	Ανάδειξη της υψηλής ποιότητας των προϊόντων που παράγονται σε περιοχές με υψηλή βιοποικιλότητα		
	ναι		

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

5η ζώνη : Παραλίμνια περιοχή λίμνης Πολυφύτου και οι ορεινοί όγκοι Σερβίων (Πιέρια, Καμβούνια)		ΑΣΕΠΟΠ Βελβεντού	Αμπελώνας Καμκούτη	Γεωπονικός Σύλλογος Κοζάνης	Αγροτικός Συνεταιρισμός Πολυδύναμων φυτών	Άθροισμα	Σειρά κατάταξης
1) Ποια είναι τα πιο σημαντικά αγροτικά προϊόντα της περιοχής σας, ως προς τον ποιοτικό χαρακτήρα, την παράδοση, το ενδιαφέρον των αγροτών και το εισόδημα;							
Οπωρικά		X	X	X	X	4	1
(κρόκος)	Κηπευτικά	X				1	6
	Αρωματικά - φαρμακευτικά φυτά			X		1	6
	Πατάτες			X		1	6
	Πολυδύναμα φυτά (ιπποφαές)				X	1	6
Αμπελοοινικά (κρασί)		X	X			2	2
	Αιγοπρόβριο κρέας			X		1	6
	Αιγοπρόβριο γάλα (τυροκομικά)			X		1	6
	Αγελαδινό γάλα (γαλακτοκομικά)			X		1	6
Σιτάρι				X	X	2	2
Μηδική				X	X	2	2
Καπνός				X		1	6
Αραβόσιτος				X	X	2	2
Καρύδια - αμύγδαλα					X	1	6
2) Για ποια από τα προϊόντα της ερώτησης (1) υπάρχει έντονο ενδιαφέρον των αγροτών ή αυξητική τάση;							
Οπωρικά		X	X	X	X	4	1
	Αρωματικά - φαρμακευτικά φυτά (κρόκος)			X		1	2
	Πολυδύναμα φυτά (ιπποφαές)				X	1	2
Αμπελοοινικά (κρασί)			X			1	2
Αιγοπρόβριο γάλα (τυροκομικά)				X		1	2
Μηδική				X		1	2

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

5η ζώνη : Παραλίμνια περιοχή λίμνης Πολυφύτου και οι ορεινοί όγκοι Σερβίων (Πιέρια, Καμβούνια)	ΑΣΕΠΟΠ Βελβεντού	Αμπελώνας Καμκούτη	Γεωπονικός Σύλλογος Κοζάνης	Αγροτικός Συνεταιρισμός Πολυδύναμων φυτών	Άθροισμα	Σειρά κατάταξης
Αραβόσιτος			X		1	2
3) Για ποια από τα προϊόντα της ερώτησης (1) υπάρχουν προβλήματα διάθεσης στην αγορά ή υπάρχει τάση εγκατάλειψης;						
Οπωρικά	X				1	1
Κηπευτικά	X				1	1
Πατάτες			X		1	1
Αγελαδινό γάλα (γαλακτοκομικά)			X		1	1
Σιτάρι				X	1	1
Καπνός			X		1	1
4) Για ποια νέα προϊόντα που δεν περιγράφηκαν στην ερώτηση (1) υπάρχει ενδιαφέρον από πλευράς των παραγωγών;						
Αρωματικά - φαρμακευτικά φυτά (κρόκος)			X		1	2
Πολυδύναμα φυτά (ιπποφαές)			X	X	2	1
Αμπελοοινικά (κρασί)		X			1	2
Καρύδια - αμύγδαλα				X	1	2
Σαλιγκάρια			X		1	2
5) Για ποια προϊόντα της περιοχής σας πιστεύετε ότι θα πρέπει να γίνουν διαδικασίες πιστοποίησης ποιότητας, τόσο για το ότι αποτελούν αξιόλογα τοπικά προϊόντα, όσο και για τις δυνατότητες επιτόπου αξιοποίησής τους και τα οποία μέχρι σήμερα δεν έχουν καμία αναγνωρισιμότητα στο ευρύ κοινό, εντός και εκτός της περιοχής σας;						
Μέλι			X		1	1
Πολυδύναμα φυτά (ιπποφαές)				X	1	1
Αμπελοοινικά (κρασί)		X			1	1
Αιγοπρόβριο γάλα (τυροκομικά)			X		1	1

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

5η ζώνη : Παραλίμνια περιοχή λίμνης Πολυφύτου και οι ορεινοί όγκοι Σερβίων (Πιέρια, Καμβούνια)	ΑΣΕΠΟΠ Βελβεντού	Αμπελώνας Καμκούτη	Γεωπονικός Σύλλογος Κοζάνης	Αγροτικός Συνεταιρισμός Πολυδύναμων φυτών	Άθροισμα	Σειρά κατάταξης
Σιτάρι				X	1	1
Καρύδια - αμύγδαλα				X	1	1
6) Υπάρχει ανάγκη σύστασης Ομάδων παραγωγών για συγκεκριμένα προϊόντα στην περιοχή σας; (εκτός από αυτές που είναι αναγνωρισμένες και λειτουργούν); Αν ΝΑΙ για ποια προϊόντα;	ναι	ναι	ναι	ναι		
Οπωρικά				X	1	2
Αμπελοοινικά (κρασί)	x	X			2	1
Αιγοπρόβριο γάλα (τυροκομικά)			X		1	2
Αγελαδινό γάλα (γαλακτοκομικά)			X		1	2
Καρύδια - αμύγδαλα				X	1	2
Κτηνοτροφικά φυτά			X		1	2
7) Ποια έργα (μικρά ή μεγάλα) πιστεύετε ότι πρέπει άμεσα ή μεσοπρόθεσμα να κατασκευαστούν, που θα βοηθήσουν τη γεωργική και κτηνοτροφική δραστηριότητα [Τίτλος έργου - θέση (οικισμός) - εκτίμηση κόστους (εφόσον είναι δυνατόν) - μέγεθος έργου (σε έκταση, σε HP, σε μέτρα κ.λπ.)]	Οδικός άξονας Κοζάνης - Λάρισας	Αξιοποίηση στέμφυλων και υποπροϊόντων (κλαδέματα) καθώς και μη εμπορεύσιμων ροδάκινων για βιολογικό λίπασμα ή βιομάζα	Αρδευτικά παραλίμνιων περιοχών	Αρδευτικό Αιανής		
	Επέκταση του αρδευτικού δικτύου Βελβεντού		Πιστοποίηση σε επίπεδο περιφέρειας, κατοχύρωση αναγνωρίσιμου σήματος	Αρδευτικό Φράγμα Ιλαρίωνα		
	Αντικατάσταση του υπάρχοντος παλαιού αρδευτικού			Ψυγείο συντήρησης προϊόντων		

5η ζώνη : Παραλίμνια περιοχή λίμνης Πολυφύτου και οι ορεινοί όγκοι Σερβίων (Πιέρια, Καμβούνια)	ΑΣΕΠΟΠ Βελβεντού	Αμπελώνας Καμκούτη	Γεωπονικός Σύλλογος Κοζάνης	Αγροτικός Συνεταιρισμός Πολυδύναμων φυτών	Άθροισμα	Σειρά κατάταξης
8) Στα πλαίσια θεσμικής θωράκισης της αγροτικής παραγωγής και των προϊόντων, ώστε αυτά να παράγονται στην περιοχή σας με οικονομικό αποτέλεσμα και διέξοδο στην αγορά, ποιες θεσμικές παρεμβάσεις πιστεύετε ότι μπορεί να γίνουν (Υπηρεσίες, συνεταιρισμοί, ομάδες παραγωγών, Ινστιτούτα, έρευνα κ.λπ.);	Αγροτική οδοποιία Δημιουργία ομάδων παραγωγών ανάλογα με το είδος του προϊόντος, τα χαρακτηριστικά του και τον τρόπο διαχείρισης Καταγραφή των προϊόντων που καλλιεργούνται στη Δ.Μακεδονία, αξιολόγηση της δυναμικής τους, συναντήσεις με τους παραγωγούς και πρόταση για τα είδη και ποικιλίες που θα καλλιεργηθούν ανά ζώνη	Τροποποίηση νομοθεσίας και ένταξη στις επιτρεπόμενες ποικιλίες τις ντόπιες- γηγενείς ποικιλίες ώστε να υπάρξει ανταγωνιστικό ενδιαφέρον που να στηρίζει την παράδοση	Δημιουργία υπηρεσίας που θα παρέχει πρακτικές γεωργικές συμβουλές, σεμινάρια, τακτικές επισκέψεις σε αγρότες Ινστιτούτο για προϊόντα της περιφέρειας π.χ αρωματικά φυτά Εργαστήριο χημικών - εδαφολογικών αναλύσεων Μηχανισμός για έρευνα αγοράς και παρατηρητήριο τιμών	Συν/σμοί, ομάδες παραγωγών Ινστιτούτο έρευνας		

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

5η ζώνη : Παραλίμνια περιοχή λίμνης Πολυφύτου και οι ορεινοί όγκοι Σερβίων (Πιέρια, Καμβούνια)	ΑΣΕΠΟΠ Βελβεντού	Αμπελώνας Καμκούτη	Γεωπονικός Σύλλογος Κοζάνης	Αγροτικός Συνεταιρισμός Πολυδύναμων φυτών	Άθροισμα	Σειρά κατάταξης
9) Η «αγροδιατροφική σύμπραξη» είναι καινούρια έννοια, που για πρώτη φορά συμπεριλαμβάνεται ως ξεχωριστό άρθρο στο νέο νόμο για τους συνεταιρισμούς που πρόσφατα έχει ψηφιστεί από τη Βουλή. Μπορεί να συσταθεί με πρωτοβουλία της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης «αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία» όπου θα μπορούν να συμμετέχουν Δήμοι, Συνεταιρισμοί, Φορείς της βιομηχανίας και του εμπορίου, ΑΕΙ και ΤΕΙ. Σκοπός αυτών των Εταιρειών θα είναι η προβολή και προώθηση των διατροφικών προϊόντων που παράγονται στην Περιφέρεια. Θα επιθυμούσατε καταρχήν να συμμετέχετε σ' αυτό το συλλογικό φορέα;			Περιφερειακό φορέα πιστοποίησης αγροτικών προϊόντων			
		ναι	ναι	ναι		

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

6η ζώνη : Δήμος Αμυνταίου	Ενωση Αγροτικών Συν/σμών Αμυνταίου	Άθροισμα	Σειρά κατάταξης
1) Ποια είναι τα πιο σημαντικά αγροτικά προϊόντα της περιοχής σας, ως προς τον ποιοτικό χαρακτήρα, την παράδοση, το ενδιαφέρον των αγροτών και το εισόδημα;			
Οπωρικά	X	1	1
Αρωματικά - φαρμακευτικά φυτά	X	1	1
Κηπευτικά (πιπεριά)	X	1	1
Αμπελοοινικά (κρασί)	X	1	1
Γάλα (τυροκομικά)	X	1	1
Κρέας αμνοερινίων	X	1	1
Κτηνοτροφικά φυτά	X	1	1
Πατάτες	X	1	1
Όσπρια - Φασόλια	X	1	1
Σιτηρά	X	1	1
Αραβόσιτος	X	1	1
2) Για ποια από τα προϊόντα της ερώτησης (1) υπάρχει έντονο ενδιαφέρον των αγροτών ή αυξητική τάση;			
Οπωρικά	X	1	1
Αρωματικά - φαρμακευτικά φυτά	X	1	1
Κηπευτικά (πιπεριά)	X	1	1
Γάλα (τυροκομικά)	X	1	1
Κρέας αμνοερινίων	X	1	1
Πατάτες	X	1	1
Ενεργειακές Καλλιέργειες	X	1	1
3) Για ποια από τα προϊόντα της ερώτησης (1) υπάρχουν προβλήματα διάθεσης στην αγορά ή υπάρχει τάση εγκατάλειψης;			
Αμπελοοινικά (κρασί)	X	1	1
Ενεργειακές Καλλιέργειες	X	1	1

6η ζώνη : Δήμος Αμυνταίου	Ενωση Αγροτικών Συν/σμών Αμυνταίου	Άθροισμα	Σειρά κατάταξης
4) Για ποια νέα προϊόντα που δεν περιγράφηκαν στην ερώτηση (1) υπάρχει ενδιαφέρον από πλευράς των παραγωγών;			
Ξηροί καρποί	Χ	1	1
5) Για ποια προϊόντα της περιοχής σας πιστεύετε ότι θα πρέπει να γίνουν διαδικασίες πιστοποίησης ποιότητας, τόσο για το ότι αποτελούν αξιόλογα τοπικά προϊόντα, όσο και για τις δυνατότητες επιτόπου αξιοποίησής τους και τα οποία μέχρι σήμερα δεν έχουν καμία αναγνωρισιμότητα στο ευρύ κοινό, εντός και εκτός της περιοχής σας;			
Οπωρικά	Χ	1	1
Κηπευτικά (πιπεριά)	Χ	1	1
Γάλα (τυροκομικά)	Χ	1	1
Κρέας αμνοεριφίων	Χ	1	1
Πατάτες	Χ	1	1
Γλυκάνισος	Χ	1	1
6) Υπάρχει ανάγκη σύστασης Ομάδων παραγωγών για συγκεκριμένα προϊόντα στην περιοχή σας; (εκτός από αυτές που είναι αναγνωρισμένες και λειτουργούν); Αν ΝΑΙ για ποια προϊόντα;	Υπάρχουν ήδη 4 οι παρακάτω: Αμπέλου - οίνου, Πατάτας κηπευτικών και οσπρίων, Οπωροφόρων δέντρων, Δημητριακών αραβόσιτου και χονδροειδών ζωοτροφών		
7) Ποια έργα (μικρά ή μεγάλα) πιστεύετε ότι πρέπει άμεσα ή μεσοπρόθεσμα να κατασκευαστούν, που θα βοηθήσουν τη γεωργική και κτηνοτροφική δραστηριότητα [Τίτλος έργου - θέση (οικισμός) - εκτίμηση κόστους (εφόσον είναι δυνατόν) - μέγεθος έργου (σε έκταση, σε HP, σε μέτρα κ.λπ.)]	Γαλακτοβιομηχανία Μεταποίηση Βομηχανικού ροδάκινου Συσκευαστήριο οσπρίων		
8) Στα πλαίσια θεσμικής θωράκισης της αγροτικής παραγωγής και των προϊόντων, ώστε αυτά να παράγονται στην περιοχή σας με οικονομικό αποτέλεσμα και διέξοδο στην αγορά, ποιες θεσμικές παρεμβάσεις πιστεύετε ότι μπορεί να γίνουν (Υπηρεσίες, συνεταιρισμοί, ομάδες παραγωγών, Ινστιτούτα, έρευνα κ.λπ.);	Ινστιτούτο Αμπέλου και οίνου Δημοπρατήριο		

6η ζώνη : Δήμος Αμυνταίου	Ενωση Αγροτικών Συν/σμών Αμυνταίου	Άθροισμα	Σειρά κατάταξης
9) Η «αγροδιατροφική σύμπραξη» είναι καινούρια έννοια, που για πρώτη φορά συμπεριλαμβάνεται ως ξεχωριστό άρθρο στο νέο νόμο για τους συνεταιρισμούς που πρόσφατα έχει ψηφιστεί από τη Βουλή. Μπορεί να συσταθεί με πρωτοβουλία της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης «αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία» όπου θα μπορούν να συμμετέχουν Δήμοι, Συνεταιρισμοί, Φορείς της βιομηχανίας και του εμπορίου, ΑΕΙ και ΤΕΙ. Σκοπός αυτών των Εταιρειών θα είναι η προβολή και προώθηση των διατροφικών προϊόντων που παράγονται στην Περιφέρεια. Θα επιθυμούσατε καταρχήν να συμμετέχετε σ' αυτό το συλλογικό φορέα;	Πειραματικοί αγροί πολλαπλασιαστικού υλικού Πρότυπα επισκέψιμα αγροκτήματα		ναι

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

7η ζώνη : Δήμος Φλώρινας	Δήμος Φλώρινας	Άθροισμα	Σειρά κατάταξης
1) Ποια είναι τα πιο σημαντικά αγροτικά προϊόντα της περιοχής σας, ως προς τον ποιοτικό χαρακτήρα, την παράδοση, το ενδιαφέρον των αγροτών και το εισόδημα;			
Πατάτες	X	1	1
Αμπελοοινικά (κρασί)	X	1	1
Οπωρικά προϊόντα	X	1	1
Φράουλες	X	1	1
Αιγοπρόβειο γάλα (τυροκομικά)	X	1	1
Αγελαδινό γάλα	X	1	1
Κρέας αμνοερινίων	X	1	1
Αγελαδινό κρέας	X	1	1
Φασόλια	X	1	1
2) Για ποια από τα προϊόντα της ερώτησης (1) υπάρχει έντονο ενδιαφέρον των αγροτών ή αυξητική τάση;			
Πατάτες	X	1	1
Αμπελοοινικά (κρασί)	X	1	1
Οπωρικά προϊόντα	X	1	1
Αιγοπρόβειο γάλα (τυροκομικά)	X	1	1
Αγελαδινό γάλα	X	1	1
Κρέας αμνοερινίων	X	1	1
Αγελαδινό κρέας	X	1	1
Φασόλια	X	1	1
3) Για ποια από τα προϊόντα της ερώτησης (1) υπάρχουν προβλήματα διάθεσης στην αγορά ή υπάρχει τάση εγκατάλειψης;			
Φράουλες	X	1	1
4) Για ποια νέα προϊόντα που δεν περιγράφηκαν στην ερώτηση (1) υπάρχει ενδιαφέρον από πλευράς των παραγωγών;			
Κηπευτικά (πιπεριές Φλώρινας)	X	1	1

7η ζώνη : Δήμος Φλώρινας	Δήμος Φλώρινας	Άθροισμα	Σειρά κατάταξης
Παντζάρια	Χ	1	1
Πράσινο φασολάκι	Χ	1	1
5) Για ποια προϊόντα της περιοχής σας πιστεύετε ότι θα πρέπει να γίνουν διαδικασίες πιστοποίησης ποιότητας, τόσο για το ότι αποτελούν αξιόλογα τοπικά προϊόντα, όσο και για τις δυνατότητες επιτόπου αξιοποίησής τους και τα οποία μέχρι σήμερα δεν έχουν καμία αναγνωρισιμότητα στο ευρύ κοινό, εντός και εκτός της περιοχής σας;			
Βόειο κρέας	Χ	1	1
Κηπευτικά (πιπεριές Φλώρινας)	Χ	1	1
Αιγοπρόβριο γάλα (τυροκομικά)	Χ	1	1
Αγελαδινό γάλα	Χ	1	1
Αιγοπρόβριο κρέας	Χ	1	1
6) Υπάρχει ανάγκη σύστασης Ομάδων παραγωγών για συγκεκριμένα προϊόντα στην περιοχή σας; (εκτός από αυτές που είναι αναγνωρισμένες και λειτουργούν); Αν ΝΑΙ για ποια προϊόντα;			
Κηπευτικά (πιπεριές Φλώρινας)	Χ	1	1
Αιγοπρόβριο γάλα (τυροκομικά)	Χ	1	1
Αγελαδινό γάλα	Χ	1	1
Κρέας αμνοεριφίων	Χ	1	1
Αγελαδινό κρέας	Χ	1	1
7) Ποια έργα (μικρά ή μεγάλα) πιστεύετε ότι πρέπει άμεσα ή μεσοπρόθεσμα να κατασκευαστούν, που θα βοηθήσουν τη γεωργική και κτηνοτροφική δραστηριότητα [Τίτλος έργου - θέση (οικισμός) - εκτίμηση κόστους (εφόσον είναι δυνατόν) - μέγεθος έργου (σε έκταση, σε ΗΡ, σε μέτρα κ.λπ.)]			
Χαρτογράφηση-αποτύπωση κοινόχρηστων βοσκοτόπων -καταγραφή αρωματικής και φαρμακευτικής χλωρίδας Καταγραφή αρδευτικού δικτύου καλλιέργειών Δ.Φλώρινας Αγροτική οδοποιία Δ.Φλώρινας Συντήρηση υφιστάμενων και διάνοιξη νέων δασοδρόμων δημοτικών δασών Δ.Φλώρινας			

7η ζώνη : Δήμος Φλώρινας	Δήμος Φλώρινας	Άθροισμα	Σειρά κατάταξης
8) Στα πλαίσια θεσμικής θωράκισης της αγροτικής παραγωγής και των προϊόντων, ώστε αυτά να παράγονται στην περιοχή σας με οικονομικό αποτέλεσμα και διέξοδο στην αγορά, ποιες θεσμικές παρεμβάσεις πιστεύετε ότι μπορεί να γίνουν (Υπηρεσίες, συνεταιρισμοί, ομάδες παραγωγών, Ινστιτούτα, έρευνα κ.λπ.);	Εργαστήριο εδαφολογικών ερευνών Δημιουργία φορέα πιστοποίησης και εργαστήριο γεωργικής χημείας για αναλύσεις και ινστιτούτο έρευνας Φορέας ή Υπηρεσία εντοπισμού "ελληνοποιημένων" προϊόντων Λειτουργία της ΕΑΣ Φλώρινας ως Τοπικό Δημοπρατήριο ή η Δημοτική Αγορά της Φλώρινας Αξιοποίηση βοσκοτόπων		
9) Η «αγροδιατροφική σύμπραξη» είναι καινούρια έννοια, που για πρώτη φορά συμπεριλαμβάνεται ως ξεχωριστό άρθρο στο νέο νόμο για τους συνεταιρισμούς που πρόσφατα έχει ψηφιστεί από τη Βουλή. Μπορεί να συσταθεί με πρωτοβουλία της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης «αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία» όπου θα μπορούν να συμμετέχουν Δήμοι, Συνεταιρισμοί, Φορείς της βιομηχανίας και του εμπορίου, ΑΕΙ και ΤΕΙ. Σκοπός αυτών των Εταιρειών θα είναι η προβολή και προώθηση των διατροφικών προϊόντων που παράγονται στην Περιφέρεια. Θα επιθυμούσατε καταρχήν να συμμετέχετε σ' αυτό το συλλογικό φορέα;			
	ναι		

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

8η ζώνη : Λεκανοπέδιο Κοζάνης – Εορδαίας.	Π. Βασιλειάδου & ΣΙΑ ΟΕ	Μαρία Παναγιωτίδου	Γιώργος Τσανακτσίδης	Γεωπονικός Σύλλογος Κοζάνης	Δήμος Εορδαίας	Άθροισμα	Σειρά κατάταξης
1) Ποια είναι τα πιο σημαντικά αγροτικά προϊόντα της περιοχής σας, ως προς τον ποιοτικό χαρακτήρα, την παράδοση, το ενδιαφέρον των αγροτών και το εισόδημα;							
Βόειο γάλα (γαλακτοκομικά)	X			X		2	4
Πατάτες	X		X	X	X	4	1
Μέλι		X				1	7
Οπωρικά			X	X		2	4
Ενεργειακά φυτά	X					1	7
Σιτηρά	X		X	X	X	4	1
Αραβόσιτος	X		X	X	X	4	1
Ζαχαρότευτλα	X			X	X	3	4
Θερμοκηπιακά είδη	X					1	8
Ηλιόσπορα			X		X	2	7
Καπνός				X	X	2	7
Μηδική				X	X	2	7
Κεράσι			X		X	2	7
Οσπρία					X	1	8
2) Για ποια από τα προϊόντα της ερώτησης (1) υπάρχει έντονο ενδιαφέρον των αγροτών ή αυξητική τάση;							
Πατάτες	X					1	3
Μέλι		X				1	3
Οπωρικά				X	X	2	2
Σιτηρά	X					1	3
Αραβόσιτος	X		X	X	X	4	1
Ηλιόσπορα			X		X	2	2
Μηδική				X		1	3

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

8η ζώνη : Λεκανοπέδιο Κοζάνης – Εορδαίας.	Π. Βασιλειάδου & ΣΙΑ ΟΕ	Μαρία Παναγιωτίδου	Γιώργος Τσανακτσίδης	Γεωπονικός Σύλλογος Κοζάνης	Δήμος Εορδαίας	Άθροισμα	Σειρά κατάταξης
Κεράσι			X		X	2	2
3) Για ποια από τα προϊόντα της ερώτησης (1) υπάρχουν προβλήματα διάθεσης στην αγορά ή υπάρχει τάση εγκατάλειψης;							
Βόειο γάλα (γαλακτοκομικά)				X		1	2
Πατάτες				X		1	2
Μέλι		X				1	2
Ζαχαρότευτλα	X			X		2	1
Καπνός				X	X	2	1
4) Για ποια νέα προϊόντα που δεν περιγράφηκαν στην ερώτηση (1) υπάρχει ενδιαφέρον από πλευράς των παραγωγών;							
Μέλι		X				1	2
Αρωματικά - φαρμακευτικά φυτά			X	X	X	3	1
Θερμοκηπιακά είδη	X					1	2
Ξηροί καρποί					X	1	2
Σαλιγκάρια					X	1	2
Μανιτάρια					X	1	2
5) Για ποια προϊόντα της περιοχής σας πιστεύετε ότι θα πρέπει να γίνουν διαδικασίες πιστοποίησης ποιότητας, τόσο για το ότι αποτελούν αξιόλογα τοπικά προϊόντα, όσο και για τις δυνατότητες επιτόπου αξιοποίησής τους και τα οποία μέχρι σήμερα δεν έχουν καμία							
Πατάτες	X			X	X	3	1
Μέλι		X		X		2	2
Οπωρικά			X	X	X	3	1
6) Υπάρχει ανάγκη σύστασης Ομάδων παραγωγών για συγκεκριμένα προϊόντα στην περιοχή σας; (εκτός από αυτές που είναι αναγνωρισμένες και λειτουργούν); Αν ΝΑΙ για							
	ναι	ναι	ναι	ναι			

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

8η ζώνη : Λεκανοπέδιο Κοζάνης – Εορδαίας.	Π. Βασιλειάδου & ΣΙΑ ΟΕ	Μαρία Παναγιωτίδου	Γιώργος Τσανακτσίδης	Γεωπονικός Σύλλογος Κοζάνης	Δήμος Εορδαίας	Άθροισμα	Σειρά κατάταξης
ποια προϊόντα;							
Βόειο γάλα (γαλακτοκομικά)				X		1	2
Πατάτες	X			X	X	3	1
Μέλι		X				1	2
Κτηνοτροφικά φυτά				X		1	2
7) Ποια έργα (μικρά ή μεγάλα) πιστεύετε ότι πρέπει άμεσα ή μεσοπρόθεσμα να κατασκευαστούν, που θα βοηθήσουν τη γεωργική και κτηνοτροφική δραστηριότητα [Τίτλος έργου - θέση (οικισμός) - εκτίμηση κόστους (εφόσον είναι δυνατόν) - μέγεθος έργου (σε έκταση, σε HP, σε μέτρα κ.λπ.)]							
	Αναδασμοί	Δενδροφυτεύσεις Μελισσόδεντρων	Αρδευτικό Μπουτζακίων	Αρδευτικά παραλίμνιων περιοχών			
	Κτηνοτροφική ζώνη		Παράλληλα έργα αναδασμού Α.Κώμης- Κ.Κώμης	πιστοποίηση σε επίπεδο περιφέρειας , κατοχύρωση αναγνωρίσιμ ου σήματος			
	Βιολογικός καθαρισμός		Λιμνοδεξαμενή και αρδευτικό Μπουτζακίων				
8) Στα πλαίσια θεσμικής θωράκισης της αγροτικής παραγωγής και των προϊόντων, ώστε αυτά να παράγονται στην περιοχή σας με οικονομικό αποτέλεσμα και διέξοδο στην αγορά, ποιες θεσμικές παρεμβάσεις πιστεύετε ότι μπορεί να γίνουν (Υπηρεσίες, συνεταιρισμοί, ομάδες παραγωγών, Ινστιτούτα, έρευνα κ.λπ.);							
	Κατάρτιση	Πιστοποίηση τοπικών προϊόντων	Ερευνα	Δημιουργία υπηρεσίας που θα παρέχει			

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

8η ζώνη : Λεκανοπέδιο Κοζάνης – Εορδαίας.	Π. Βασιλειάδου & ΣΙΑ ΟΕ	Μαρία Παναγιωτίδου	Γιώργος Τσανακτσίδης	Γεωπονικός Σύλλογος Κοζάνης	Δήμος Εορδαίας	Άθροισμα	Σειρά κατάταξης
	Ομάδες παραγωγών	Αναλύσεις των μελλισοκομικών προϊόντων	Ινστιτούτα	πρακτικές γεωργικές συμβουλές, σεμινάρια, τακτικές επισκέψεις σε αγρότες Ινστιτούτο για προϊόντα της περιφέρειας π.χ αρωματικά φυτά			
	Χημικό εργαστήριο	Ενέργειες ανάδειξης και προώθησης των προϊόντων της μέλισσας (Δηλητήριο μέλισσας, γύρη μελισσών, προπόλη, βασιλικός πολτός)	Δημιουργία Φορέα Πιστοποίησης (Δημόσια Υπηρεσία) στην Περιφέρεια Δ.Μακεδονίας	εργαστήριο χημικών - εδαφολογικών ανάλυσεων			
	Φορέας Πιστοποίησης στην Περιφέρεια Δ.Μακεδονίας		Προώθηση προϊόντων μέσω πιστοποίησης και προβολής	Μηχανισμός για έρευνα αγοράς και παρατηρητήριο τιμών Περιφερειακό φορέα πιστοποίησης αγροτικών προϊόντων			
	ναι	ναι	ναι	ναι	ναι		

9η ζώνη : Ορεινή περιοχή Γρεβενών και περιοχή Γράμμου στο Ν. Καστοριάς	Δήμος Νεστορίου	Άθροισμα	Σειρά κατάταξης
1) Ποια είναι τα πιο σημαντικά αγροτικά προϊόντα της περιοχής σας, ως προς τον ποιοτικό χαρακτήρα, την παράδοση, το ενδιαφέρον των αγροτών και το εισόδημα;			
Βόειο κρέας	X	1	1
Γουνοδέρματα	X	1	1
Αιγοπρόβειο γάλα (τυροκομικά)	X	1	1
Κρέας αμνοεριφίων	X	1	1
Φασόλια	X	1	1
Τεχνική ξυλεία	X	1	1
Καυσόξυλα	X	1	1
2) Για ποια από τα προϊόντα της ερώτησης (1) υπάρχει έντονο ενδιαφέρον των αγροτών ή αυξητική τάση;			
Βόειο κρέας	X	1	1
Γουνοδέρματα	X	1	1
Αιγοπρόβειο γάλα (τυροκομικά)	X	1	1
Κρέας αμνοεριφίων	X	1	1
Φασόλια	X	1	1
3) Για ποια από τα προϊόντα της ερώτησης (1) υπάρχουν προβλήματα διάθεσης στην αγορά ή υπάρχει τάση εγκατάλειψης;			
4) Για ποια νέα προϊόντα που δεν περιγράφηκαν στην ερώτηση (1) υπάρχει ενδιαφέρον από πλευράς των παραγωγών;			
Αρωματικά - φαρμακευτικά φυτά	X	1	1
Σαλιγκάρια	X		
Αμύγδαλα - Καρύδια	X		
Τομάτα	X		
Ηλίανθος	X		
Αγριοαγκινάρα	X		
Ελαιοκράμβη	X	1	1
5) Για ποια προϊόντα της περιοχής σας πιστεύετε ότι θα πρέπει να γίνουν διαδικασίες πιστοποίησης			

9η ζώνη : Ορεινή περιοχή Γρεβενών και περιοχή Γράμμου στο Ν. Καστοριάς		Δήμος Νεστορίου	Αθροισμα	Σειρά κατάταξης
ποιότητας, τόσο για το ότι αποτελούν αξιόλογα τοπικά προϊόντα, όσο και για τις δυνατότητες επιτόπου αξιοποίησής τους και τα οποία μέχρι σήμερα δεν έχουν καμία				
Βόειο κρέας		X	1	1
Αιγοπρόβειο γάλα (τυροκομικά)		X	1	1
Αιγοπρόβειο κρέας		X	1	1
6) Υπάρχει ανάγκη σύστασης Ομάδων παραγωγών για συγκεκριμένα προϊόντα στην περιοχή σας; (εκτός από αυτές που είναι αναγνωρισμένες και λειτουργούν); Αν ΝΑΙ για ποια προϊόντα;				
Βόειο κρέας		X	1	1
Αιγοπρόβειο γάλα (τυροκομικά)		X	1	1
Κρέας αμνοεριφίων		X	1	1
Αγελαδινό κρέας		X	1	1
7) Ποια έργα (μικρά ή μεγάλα) πιστεύετε ότι πρέπει άμεσα ή μεσοπρόθεσμα να κατασκευαστούν, που θα βοηθήσουν τη γεωργική και κτηνοτροφική δραστηριότητα [Τίτλος έργου - θέση (οικισμός) - εκτίμηση κόστους (εφόσον είναι δυνατόν) - μέγεθος έργου (σε έκταση, σε				
		Χαρτογράφηση-αποτύπωση κοινόχρηστων βοσκοτόπων -καταγραφή αρωματικής και φαρμακευτικής χλωρίδας		
		Καταγραφή αρδευτικού δικτύου καλλιεργειών Δ.Φλώρινας		
		Αγροτική οδοποιία Δ.Φλώρινας		
		Συντήρηση υφιστάμενων και διάνοιξη νέων δασοδρόμων δημοτικών δασών Δ.Φλώρινας		
8) Στα πλαίσια θεσμικής θωράκισης της αγροτικής παραγωγής και των προϊόντων, ώστε αυτά να παράγονται στην περιοχή σας με οικονομικό αποτέλεσμα και διέξοδο στην αγορά, ποιες θεσμικές παρεμβάσεις πιστεύετε ότι μπορεί να γίνουν (Υπηρεσίες, συνεταιρισμοί, ομά				
		Εργαστήριο εδαφολογικών ερευνών		
		Δημιουργία φορέα πιστοποίησης και εργαστήριο γεωργικής χημείας για αναλύσεις και ινστιτούτο έρευνας		
		Φορέας ή Υπηρεσία εντοπισμού		

9η ζώνη : Ορεινή περιοχή Γρεβενών και περιοχή Γράμμου στο Ν. Καστοριάς	Δήμος Νεστορίου	Άθροισμα	Σειρά κατάταξης
9) Η «αγροδιατροφική σύμπραξη» είναι καινούρια έννοια, που για πρώτη φορά συμπεριλαμβάνεται ως ξεχωριστό άρθρο στο νέο νόμο για τους συνεταιρισμούς που πρόσφατα έχει ψηφιστεί από τη Βουλή. Μπορεί να συσταθεί με πρωτοβουλία της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης	"ελληνοποιημένων" προϊόντων Λειτουργία της ΕΑΣ Φλώρινας ως Τοπικό Δημοπρατήριο ή η Δημοτική Αγορά της Φλώρινας Αξιοποίηση βοσκοτόπων		ναι